

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE

Fakulta stavební
Katedra urbanismu a územního plánování

UDRŽITELNÁ TURISTIKA JAKO SOUČÁST KONCEPCE ČESKÝCH MĚST
zapsaných na seznamu světového dědictví UNESCO

DISERTAČNÍ PRÁCE

Ing. arch. Renata KOUBKOVÁ

Doktorský studijní program. Architektura a stavitelství

Studijní obor: Architektura a stavitelství

Školitel: doc. Ing. arch. Ivan Kaplan

Praha, 2022

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE

Fakulta stavební
Thákurova 7, 166 29 Praha 6

PROHLÁŠENÍ

Jméno doktoranda: Ing. arch. Renata Koubková

Název disertační práce: Udržitelná turistika jako součást koncepce českých měst zapsaných na seznamu světového dědictví UNESCO

Prohlašuji, že jsem uvedenou disertační práci vypracovala samostatně pod vedením školitele doc. Ing. arch. Ivana Kaplana. Použitou literaturu a další materiály uvádím v seznamu použité literatury.

V Praze dne 7.1.2022

.....
Podpis doktoranda

PODĚKOVÁNÍ

Děkuji Doc. Ing. arch. Ivanu Kaplanovi za odbornou podporu a vedení při zpracování disertační práce, dále za podporu Katedře urbanismu a územního plánování, za poskytnutí cenných rad a informací při práci. Děkuji za podporu Ing.arch. Karlu Trachtovi a týmu ateliéru Ofstone za poskytnutí kvalitního zázemí.

Název disertační práce: Udržitelná turistika jako součást koncepce českých měst zapsaných na seznamu světového dědictví UNESCO

Název disertační práce (EN): Sustainable tourism as a part of the concept of Czech cities inscribed on the UNESCO World Heritage List

Doktorand: Ing. arch. Renata Koubková

Školitel: doc. Ing. arch. Ivan Kaplan

Škola: České vysoké učení technické v Praze

Fakulta: Fakulta stavební

Katedra: Katedra urbanismu a územního plánování

Zahájení studia: 1. 10. 2016

ABSTRAKT ČJ

Práce se zabývá udržitelným turismem v českých regionálních městech s památkami zapsanými na seznamu světového dědictví UNESCO. Udržitelný turismus je zkoumán z hlediska přibývajících intenzit turistického ruchu a jejího vlivu na urbanismus města. V práci jsou zkoumána čtyři česká regionální města s UNESCO památkami – Litomyšl, Kroměříž, Český Krumlov a Telč. Jsou zde zmíněny památky, kulturní akce a jiné atraktivy pro turisty. Ve vyhodnocení analýz měst se vymezují deficity a pozitiva ve spojení udržitelného turismu, urbanismu a architektury. Na základě vyhodnocení problematických bodů jsou doporučena opatření, jak zlepšit rozvoj turismu ve zkoumaných městech. Zkoumaná města a jejich zjištění jsou dále vyhodnocována v rámci České republiky a jsou doporučena obecná opatření, která lze uplatnit v rámci ČR na obdobná města.

KLÍČOVÁ SLOVA

udržitelný turismus, udržitelná turistika, architektura, urbanismus, turismus, UNESCO, analýza, vyhodnocení, doporučení

ABSTRACT EN

This thesis depicts sustainable tourism in Czech regional cities with cultural sites inscribed on the UNESCO World Heritage List. Sustainable tourism is examined in terms of its increasing intensity and impact on urban planning. This paper analyses four Czech regional cities with UNESCO sites – Litomyšl, Kroměříž, Český Krumlov and Telč. It covers sights, cultural events and other tourist attractions. Cities research determines deficit and positive values related to sustainable tourism, urbanism and architecture. Based on the evaluation of the problematic areas certain measures are recommended in order to improve the development of tourism in the examined cities. The examined cities and the findings are further evaluated within the Czech Republic and general course of actions that can be applied to similar cities within the country is recommended.

KEYWORDS

sustainable tourism, sustainable travel, architecture, urbanism, tourism, UNESCO, analysis, evaluation, recommendation

OBSAH

1. ÚVOD	9
1.A. ZDŮVODNĚNÍ VOLBY TÉMATU.....	9
1.B. VĚDECKO-VÝZKUMNÝ PROBLÉM	9
1.C. HLAVNÍ CÍLE PRÁCE	10
1.D. VÝZKUMNÉ OTÁZKY A HYPOTÉZY.....	10
1.D.1. HLAVNÍ HYPOTÉZA	11
1.D.2. DALŠÍ VÝZKUMNÉ OTÁZKY	11
1.E. VĚDECKÁ METODA VÝZKUMU PRÁCE	11
1.E.1. RÁMCOVÁ ORGANIZACE PRÁCE.....	12
1.E.2. VÝZKUMNÝ VZOREK	13
1.E.3. HODNOTÍCÍ KRITÉRIA	14
1.E.3.1. UNESCO, GEOGRAFICKÉ ÚDAJE – DEFINICE A HODNOCENÍ	15
1.E.3.2. URBANISTICKO-ARCHITEKTONICKÁ KRITÉRIA – DEFINICE A HODNOCENÍ	15
1.E.3.3. VYBRANÁ OSTATNÍ KRITÉRIA – DEFINICE A HODNOCENÍ	17
1.E.4. VYHODNOCENÍ KRITÉRIÍ – DEFINICE A HODNOCENÍ.....	19
1.E.5. DÍLČÍ SYNTÉZA VYHODNOCENÝCH ANALÝZ VÝZKUMNÝCH VZORKŮ	19
1.F. VÝZKUMNÉ POJMY - TERMINOLOGIE	21
2. TERORETICKÁ VÝCHODISKA.....	23
2.A. OBECNÁ ANALÝZA TURISMU V RÁMCI URBANISMU	23
2.A.1. HISTORICKÝ VÝVOJ	23
2.A.2. DRUHY, FORMY A TYPY TURISTICKÉHO RUCHU	23
2.A.3. ANALÝZA NÁVŠTĚVNOSTI	24
2.A.4. TURISTY VYHLEDÁVANÁ MÍSTA V ČR, JEJICH SPECIFIKA A LOKALIZACE.....	25
2.A.4.1. PŘEHLED MĚST A OBLASTÍ S VYŠŠÍ TURISTICKOU NÁVŠTĚVNOSTÍ V ČR.....	26
2.A.4.2. PŘEHLED MÍST S VYŠŠÍ TURISTICKOU NÁVŠTĚVNOSTÍ V ČR	28
2.A.5. SYSTÉM ORGANIZACE A PROPAGACE TURISTICKÉHO RUCHU V ČR.....	29
2.B. ZAHRANIČNÍ PŘÍKLADY	30
2.B.1. INOVACE V ZAHRANIČÍ.....	30
2.B.2. ZAHRANIČNÍ PŘÍKLADY SOFISTIKOVANÝCH A KOORDINOVANÝCH INVESTIC	31
2.C. OBECNÝ VÝČET MOŽNÝCH ZKOUMANÝCH KRITÉRIÍ OVLIVŇUJÍCÍ UDRŽITELNÝ TURSIMUS.....	37

2.D. LEGISLATIVA V ČR V RÁMCI TURISMU A URBANISMU	41
2.E. DOTAČNÍ PROGRAMY V ČR V RÁMCI TURISMU A URBANISMU	41
2.F. TEORIE V LITERATUŘE.....	42
3. VÝZKUMNÉ VZORKY.....	46
3.A. VÝZKUMNÝ VZOREK – LITOMYŠL.....	46
3.A.1. ANALÝZA VÝZKUMNÉHO VZORKU – LITOMYŠL	47
3.A.1.1. ANALÝZA AUTORA.....	47
3.A.1.2. ANALÝZA DOKUMENTŮ MĚSTA	52
3.A.1.3. ANALÝZA MANAGEMENTU MĚSTA.....	52
3.A.2. VYHODNOCENÍ VÝZKUMNÉHO VZORKU – LITOMYŠL	54
3.A.2.1. VYHODNOCENÍ AUTORA.....	54
3.A.2.2. VYHODNOCENÍ DOKUMENTŮ MĚSTA	60
3.A.2.3. VYHODNOCENÍ MANAGEMENTU MĚSTA.....	60
3.A.3. DOPORUČENÍ OPATŘENÍ VÝZKUMNÉHO VZORKU – LITOMYŠL	61
3.A.3.1. DOPORUČENÍ OPATŘENÍ AUTORA	61
3.A.3.2. DOPORUČENÍ OPATŘENÍ DOKUMENTŮ	62
3.A.3.3. DOPORUČENÍ OPATŘENÍ MANAGEMENTU MĚSTA	62
3.A.4. SHRNUTÍ VÝSLEDKŮ VÝZKUMNÉHO VZORKU – LITOMYŠL	63
3.A.4.1. OVĚŘENÍ HLAVNÍCH HYPOTÉZ	63
3.A.4.2. OVĚŘENÍ DALŠÍCH VÝZKUMNÝCH OTÁZEK	64
3.B. VÝZKUMNÝ VZOREK – KROMĚŘÍŽ.....	65
3.B.1. ANALÝZA VÝZKUMNÉHO VZORKU – KROMĚŘÍŽ	65
3.B.1.1. ANALÝZA AUTORA.....	65
3.B.1.2. ANALÝZA DOKUMENTŮ MĚSTA	71
3.B.1.3. ANALÝZA MANAGEMENTU MĚSTA.....	71
3.B.2. VYHODNOCENÍ VÝZKUMNÉHO VZORKU – KROMĚŘÍŽ	75
3.B.2.1. VYHODNOCENÍ AUTORA.....	75
3.B.2.2. VYHODNOCENÍ DOKUMENTŮ MĚSTA	80
3.B.2.3. VYHODNOCENÍ MANAGEMENTU MĚSTA.....	81
3.B.3. DOPORUČENÍ OPATŘENÍ VÝZKUMNÉHO VZORKU – KROMĚŘÍŽ	81
3.B.3.1. DOPORUČENÍ OPATŘENÍ AUTORA	81
3.B.3.2. OPATŘENÍ DOKUMENTŮ MĚSTA.....	82
3.B.3.3. OPATŘENÍ MANAGEMENTU MĚSTA	82
3.B.4. SHRNUTÍ VÝSLEDKŮ VÝZKUMNÉHO VZORKU – KROMĚŘÍŽ	83
3.B.4.1. OVĚŘENÍ HLAVNÍCH HYPOTÉZ.....	83
3.B.4.2. OVĚŘENÍ DALŠÍCH VÝZKUMNÝCH OTÁZEK	83

3.C. VÝZKUMNÝ VZOREK – ČESKÝ KRUMLOV	84
3.C.1. ANALÝZA VÝZKUMNÉHO VZORKU – ČESKÝ KRUMLOV	84
3.C.1.1. ANALÝZA AUTORA	84
3.C.1.2. ANALÝZA DOKUMENTŮ MĚSTA.....	89
3.C.1.3. ANALÝZA MANAGEMENTU MĚSTA	90
3.C.2. VYHODNOCENÍ VÝZKUMNÉHO VZORKU – ČESKÝ KRUMLOV	92
3.C.2.1. VYHODNOCENÍ AUTORA	92
3.C.2.2. VYHODNOCENÍ DOKUMENTŮ MĚSTA	98
3.C.2.3. VYHODNOCENÍ MANAGEMENTU MĚSTA	99
3.C.3. DOPORUČENÍ OPATŘENÍ VÝZKUMNÉHO VZORKU – ČESKÝ KRUMLOV	99
3.C.3.1. DOPORUČENÍ OPATŘENÍ AUTORA	99
3.C.3.2. DOPORUČENÍ OPATŘENÍ DOKUMENTŮ	100
3.C.3.3. DOPORUČENÍ OPATŘENÍ MĚSTA.....	100
3.C.4. SHRNUTÍ VÝSLEDKŮ VÝZKUMNÉHO VZORKU – ČESKÝ KRUMLOV.....	101
3.C.4.1. OVĚŘENÍ HLAVNÍCH HYPOTÉZ	101
3.C.4.2. OVĚŘENÍ DALŠÍCH VÝZKUMNÝCH OTÁZEK	102
3.D. VÝZKUMNÝ VZOREK – TELČ	103
3.D.1. ANALÝZA VÝZKUMNÉHO VZORKU – TELČ	103
3.D.1.1. ANALÝZA AUTORA.....	103
3.D.1.2. ANALÝZA DOKUMENTŮ MĚSTA	109
3.D.1.3. ANALÝZA MANAGEMENTU MĚSTA.....	110
3.D.2. VYHODNOCENÍ VÝZKUMNÉHO VZORKU – TELČ.....	112
3.D.2.1. VYHODNOCENÍ AUTORA.....	112
3.D.2.2. VYHODNOCENÍ DOKUMENTŮ MĚSTA	118
3.D.2.3. VYHODNOCENÍ MANAGEMENTU MĚSTA.....	119
3.D.3. DOPORUČENÍ OPATŘENÍ VÝZKUMNÉHO VZORKU – TELČ	120
3.D.3.1. DOPORUČENÍ OPATŘENÍ AUTORA	121
3.D.3.2. DOPORUČENÍ OPATŘENÍ DOKUMENTŮ	121
3.D.3.3. DOPORUČENÍ OPATŘENÍ MANAGEMENTU MĚSTA	122
3.D.4. SHRNUTÍ VÝSLEDKŮ VÝZKUMNÉHO VZORKU – TELČ	123
3.D.4.1. OVĚŘENÍ HLAVNÍCH HYPOTÉZ	123
3.D.4.2. OVĚŘENÍ DALŠÍCH VÝZKUMNÝCH OTÁZEK	124
3.E. DÍLČÍ SYNTÉZA VYHODNOCENÝCH ANALÝZ VÝZKUMNÝCH VZORKŮ	125
3.E.1. UNESCO, GEOGRAFICKÉ ÚDAJE, URBANISTICKO-ARCHITEKTONICKÁ KRITÉRIA	125
3.E.2. VYBRANÁ OSTATNÍ KRITÉRIA	127
3.F. VÝSLEDNÉ VYHODNOCENÍ VÝZKUMNÝCH VZORKŮ	128
3.F.1. POZITIVNĚ HODNOCENÁ KRITÉRIA	129
3.F.2. NEGATIVNĚ HODNOCENÁ KRITÉRIA	130

3.G. DOPORUČENÍ OPATŘENÍ DLE VYHODNOCENÍ VÝZKUMNÝCH VZORKŮ	131
3.G.1. OPATŘENÍ OKAMŽITÁ RESTRIKTIVNÍ.....	132
3.G.2. OPATŘENÍ OKAMŽITÁ NERESTRIKTIVNÍ.....	133
3.G.3. STŘEDNĚDOBÁ OPATŘENÍ.....	134
3.G.4. DLOUHODOBÁ OPATŘENÍ	135
4. ZÁVĚR.....	136
4.A. VYHODNOCENÍ HYPOTÉZ A VÝZKUMNÝCH OTÁZEK.....	136
4.A.1. HLAVNÍ HYPOTÉZA	137
4.A.2. DALŠÍ VÝZKUMNÉ OTÁZKY.....	139
4.B. SPLNĚNÍ CÍLŮ DISERTAČNÍ PRÁCE	140
4.C. PŘÍNOS DISERTAČNÍ PRÁCE.....	142
4.D. OMEZENÍ PŘI VÝZKUMU	142
4.E. PROGNOZA DALŠÍHO VÝZKUMU	143
5. ZÁKLADNÍ POJMY – TERMINOLOGIE.....	144
6. SLOVNÍK ZKRATEK.....	147
7. ZDROJE	148
8. SEZNAM OBRÁZKŮ A TABULEK.....	155
9. DOSAVADNÍ PUBLIKAČNÍ ČINNOST A ZAPOJENÍ DO GRANTŮ.....	158

1. ÚVOD

1.A. ZDŮVODNĚNÍ VOLBY TÉMATU

Zhodnocení turistického potenciálu a kvality služeb ve městech je velice aktuální téma, které úzce souvisí s turistickým ruchem. Pro některá města má turistika a cestovní ruch mimořádný ekonomický přínos a je zdrojem či motorem potencionálních investic. Tématem se zabývá mnoho oborů (demografie, ekonomie, dotační programy, cestovní ruch apod.), práce je zaměřena z hlediska architektury a urbanismu na městskou turistiku regionálního charakteru, kde jsou nalézány nedostatky v podmínkách turistického provozu turisticky navštěvovaných měst. Nedostatky jsou patrné téměř v každém městě, jedná se především o orientaci návštěvníků či překážky (výškové rozdíly, rozmístění ukazatelů apod.) spojené s návštěvou neznámých měst. Mnohá města mají problémy se zvládnutím větší masy turistů v historických jádrech, v jednoduchém a přehledném propojení památek v blízkém okolí a v koncepci organizace dopravních vztahů. Nejde pouze o rozvoj měst v rámci turismu, ale i o zvládnutí a udržitelnost turismu ve městech, kde je rozvoj enormní a frekvence turistů narůstá.

Jak se turisticky zaměřená města vypořádávají s narůstajícím počtem turistů v současné době?

Jaká opatření města připravují v návaznosti na přibývajícím frekvenci turistů?

Kde je míra snesitelnosti/udržitelnosti turismu pro města?

Kdy se stává město pro občana vzhledem k turismu méně snesitelné?

Kdy ztrácí město autenticitu v návaznosti na zvyšující se frekvenci turistů?

Jak ovlivnila pandemie onemocnění SARS-CoV-2 turismus ve zkoumaných městech?

Efektivní čas turisty, města krátkých vzdáleností, eliminace provozních deficitů v turisticky zatížených městech, turistika jako součást veřejné infrastruktury, to vše lze v práci analyzovat, následně zobecnit a poukázat na možná zlepšení či doporučit řešení z hlediska architektury a urbanismu. Výsledek by mohl přispět k přípravě lepších podmínek pro turistiku a rezidenty, nepřímo i k lepší ekonomice města či soukromých subjektů.

Tématem lze poukázat na absenci komplexnějšího pohledu v turisticky navštěvovaných městech na českém území z hlediska architektury a urbanismu. Jedná se například o města zařazená do seznamu světového kulturního dědictví UNESCO, MPR, MPZ, lázeňská města nebo města s turisticky přitažlivým prvkem, souborem staveb či areálem (jeskyně, přehrad, národní parky atd.).

Disertační práce je zaměřena z hlediska architektury a urbanismu na městskou turistiku regionálního charakteru na města zapsaná na seznamu Světového dědictví UNESCO, města s vysokým kulturním potenciálem. Toto téma není prozatím nijak uceleně zpracováno v předchozích letech, nejbližší tématu je příspěvek Ing. arch. Jitky Mejsnarové ve Sborníku z konference AUÚP z Rožnova pod Radhoštěm – Rozvoj cestovního ruchu a územního plánování. Mejsnarová má ve Sborníku příspěvek na téma „Cestovní ruch z hlediska územního plánování“. Rámcově proto disertační práce na Sborník navazuje. (Mejsnarová, 2017)

1.B. VĚDECKO-VÝZKUMNÝ PROBLÉM

V současné době není pro udržitelnou turistiku, její koncepci či řízený pokrok v rámci urbanismu a architektury ucelený dokument (včetně grafických příloh) upravující, jakým způsobem řešit aktuální či výhledově potenciální problémy v turisticky zaměřených městech. Informace o turismu ve spojení s urbanismem a architekturou nalzáme jako součást strategických plánů měst nastiňující možné investice či vylepšení, avšak tento dokument nemá konkrétní průměty do území ani potřebnou hloubku požadovaných opatření. Téma udržitelného turismu v návaznosti na urbanismus není zpracováno v odborné literatuře, zpracována jsou pouze témata týkající se cestovního ruchu a jeho udržitelnosti.

1.C. HLAVNÍ CÍLE PRÁCE

Na základě celkové absence zpracování tohoto tématu odborníky na udržitelnou turistiku a územní plánování si práce stanovuje následující základní cíle:

1. Definování pojmu udržitelný turismus či udržitelná turistika.
2. Analýza výzkumných vzorků regionálních českých měst zapsaných na seznamu světového dědictví UNESCO.
3. Vyhodnocení analyzovaných výzkumných vzorků.
4. Doporučená konkrétní opatření výzkumných vzorků.
5. Závěrečné vyhodnocení v rámci ČR.
6. Závěrečná doporučená opatření pro obdobná města v ČR.
7. Vyhodnocení hypotéz a výzkumných otázek.

Hlavním cílem disertační práce je analyzovat, vyhodnotit a doporučit opatření pro zlepšení vztahů turistického provozu v rámci architektury a urbanismu, s cílem tento provoz urychlit, zkvalitnit, zpohodlnět a zajistit rozvoj pro město.

Analýzou vybraných turisticky zatížených měst dochází z hlediska urbanismu a architektury k vymezení nedostatků a deficitů pro oblast turistiky (dopady turistiky na organismus města a jeho celkový obraz) a turistického ruchu. Ze získaných poznatků z ČR jsou prozkoumány nové možnosti eliminace deficitů i dalšího rozvoje (trvale přitažlivé prostředí města) a je nalezeno, jakým způsobem jsou dílčí problémy řešeny v ostatních městech. Nalézám absenci řešení deficitů udržitelné turistiky z hlediska výzkumu urbanismu a architektury na českém území.

1.D. VÝZKUMNÉ OTÁZKY A HYPOTÉZY

Kvalitní rozbor udržitelné turistiky města obsahuje analýzu stávajícího stavu – koncepce turismu a ujasnění si skutečností o aktuální situaci, připravenost měst pro turisty, propojení urbánních vazeb, nové systémy/inovace pro překonání výškového rozdílu či hůře dostupných míst, rychlejší prostupnost – odstraňování bariér, koncepce organizace dopravních vztahů a podmínek turistického průmyslu apod.

Frekvence či míra turismu záleží na kumulujících se podporách a na vzájemném kvalitním propojení mnoha složek, např. životní prostředí, zvyky, propagace, nabídka kulturních možností, turistický mobiliář, dostatek hotelů, propojení dopravní infrastruktury (taxi, MHD, vlak, letadlo – vše v návaznosti), průvodcovské služby, informace, stravování, orientace pro starší občany, místa pro pořizování fotografií apod.

Ze strategických plánů měst vyplývá, že územní plánování vysoce ovlivňuje turistický ruch a připívá k jeho zlepšení, regulaci či inovacím. Územně plánovací dokumenty a strategie měst jsou možným nástrojem pro zlepšení vztahů specifického provozu (prozkoumáním analýz, vyhodnocením situací a aplikací nových poznatků i ze zahraničí) (viz kapitola 2.D. LEGISLATIVA V ČR V RÁMCI TURISMU A URBANISMU). Pro české podmínky chybí územní rozměr (grafické podklady, mapy a jiné) či možnosti pro zkvalitnění či rozvoj turismu, aniž by turismus negativně ovlivňoval město. Postupem řešení je vyhledání rešerší z hlediska vývoje, popisu koncepce či obecné aplikace na další města. Vystopování většiny problémů a zjistit, zda jsou již nějaké analýzy provedeny. Doporučení pro definování nových metod či návrhů pro využití turistického potenciálu místa, proniknutí do zákonitostí a možnosti nastínění dalšího postupu formu výzkumu.

1.D.1. HLAVNÍ HYPOTÉZA

Na přibývající frekvenci turistů nejsou města připravena a dochází k neudržitelnosti měst.

Lze předcházet negativním dopadům turistického ruchu na prostředí měst, jejich částí a na přitažlivost jejich veřejného prostoru.

Nejsou stanovena strategická rozhodnutí v plánování udržitelného turismu ve vztahu k urbanismu a architektuře, která by byla zanesena do legislativy města.

Města mají připravena opatření v návaznosti na přibývající frekvenci turistů.

Rovnováha turismu ve vztahu k obyvatelům měst ustupuje na úkor rezidentů.

1.D.2. DALŠÍ VÝZKUMNÉ OTÁZKY

Co může být předmětem neudržitelnosti turismu?

Analýza a poškození: Co může působit negativně či pozitivně v turisticky přitažlivých městech?

Jsou česká města (již turisticky vyhledávána) ve své územně plánovací dokumentaci či podkladech připravena na vyšší koncentraci turistů?

Jak ovlivnila pandemie onemocnění SARS-CoV-2 turismus ve zkoumaných městech?

1.E. VĚDECKÁ METODA VÝZKUMU PRÁCE

Charakter práce je z hlediska vědeckého postupu teoreticko-empirické povahy. Empirická část je kvantitativního charakteru. Z hlediska klasifikace explanačních vědeckých metod je použita obecně teoretická metoda (analyticko-syntetický poznávací postup) a empirická metoda (pozorování). Cílem kvantitativního výzkumu je získání objektivního důkazu a ověření hypotéz či výzkumných otázek. Výzkum má objektivní charakter. Myšlenkovým postupem je dedukce. Při plánování výzkumu se pečlivě připravil na začátku plán podle dané struktury a též výzkumné otázky a hypotézy. (Gavora, 2010) Reprezentativním vzorkem jsou regionální města ČR, která jsou svými parametry obdobná a dají se proto porovnávat. Byla kontaktována městská správa jednotlivých zkoumaných měst (architekt města, vedoucí odboru cestovní ruchu). Spolehlivost výsledků je zajištěna standardními postupy (validita, reliabilita) a je možné je zopakovat. Výsledky v jednotlivých městech jsou zobecněny v rámci regionálních měst České republiky, jsou zjištěny zákonitosti a ojedinělé jevy. Jedním z cílů je uplatnění a poukázání potřeby výzkumu v rámci České republiky. (Gavora, 2010)

Metodou výzkumu práce je analýza, syntéza a srovnání. Analýza je vědecká metoda, která rozkládá celek na jednotlivé části a jejím cílem je identifikovat důležité charakteristiky jednotlivých částí celku, poznat jejich podstatu a principy. Syntéza je opačný proces analýzy, kdy se jednotlivé části skládají do logických celků na základě podobností, zákonitostí a principů. Srovnání je metoda, při které se jednotlivé části posuzují mezi sebou v rámci zvolených kritérií. Posouzením se definují odlišnosti, pozitiva a negativa jednotlivých částí. (Gavora, 2010)

V závislosti na vyhodnocení výzkumných vzorků jsou zodpovězeny odpovědi na výzkumné otázky a hypotézy.

Návštěvou vybraných měst jsou analyzovány tamní podmínky, vyhodnoceny veškeré poznatky, prozkoumány nové možnosti rozvoje a sepsána doporučená opatření udržitelného turismu.

Analýza probíhá formou vyhledání místních rešeršů, komunikací se zástupci měst a definováním koncepce vývoje města v rámci návaznosti urbanismu na turistický ruch. V analýze jsou zkoumány body (městská správa, urbanismus, doprava, informační služby, stravování, ubytování, intenzita, kultura, propagace města volnočasové aktivity), které spojují všechna vybraná města. Výčet zkoumaných bodů je založen na průniku otázek položených managementu jednotlivých měst. Ve vybraných městech jsou zkoumány stejné body, aby mohlo být vyhodnocení porovnatelné. Tyto body poukazují na deficity či pozitiva města a jsou stejné pro všechny výzkumné vzorky.

Z analýzy vyplývající zkoumané body jsou dále v jednotlivých městech vyhodnoceny. Hodnotí se nejen, zda-li jsou hodnocené body ve městě přítomny (pozitivně či negativně zastoupeny), ale také závažnost či přínos zkoumaných bodů. Toto vyhodnocení je zpracováno pro každé zkoumané město zvlášť formou tabulky s doprovodnou textovou částí.

Po vyhodnocení jsou sepsána doporučená opatření k jednotlivým městům. Nastiňuje se, jak lze situaci řešit či jí předcházet. Vyzdvihují se pozitiva a konkrétně se popisuje, proč naznačená opatření mají úspěšnost.

Nakonec jsou vyhodnocená města porovnána mezi sebou, jakožto zástupné zkoumané vzorky v rámci ČR. Porovnání zkoumaných měst, prozkoumání nových možností rozvoje a nalezení jakým způsobem je problém řešen v rámci ČR je shrnuto v závěrečném vyhodnocení. Parametry hodnocení jsou nastaveny tak, aby byly, pokud možno, měřitelné. Jednotlivé problematické body se syntetizují a tvoří se z nich principy, které jsou společné pro regionální města v České republice.

Závěrečná doporučená opatření jsou zobecněná na celou ČR a vychází ze syntézy vyhodnocení zkoumaných zástupných vzorků v rámci ČR. Jsou zde zmíněny principy a zákonitosti, které se v jednotlivých městech osvědčily a které je možné aplikovat na města jiná. Také se popisují problémy společné pro více měst v České republice a jejich řešení či možnosti, jak těmto problémům lze předejít.

Součástí celkového závěru je shrnutí, co může negativně či pozitivně ovlivnit turistickou udržitelnost a přispět k přehledu problémů, jejich analýze a vyvolat tak potřeby jejich řešení. Dále také je v celkovém závěru zamýšlení se nad situací v ČR a možným doporučením, jak situaci řešit do budoucna.

1.E.1. RÁMCOVÁ ORGANIZACE PRÁCE

Disertační práce je rozdělena do 4 stěžejních kapitol:

1. První kapitola je úvodní a popisuje zdůvodnění volbu tématu, jakým vědecko-výzkumným tématem se disertační práce zabývá, jaké jsou hlavní cíle práce, z jakých hypotéz a výzkumných otázek práce vychází, jakou vědeckou metodou bude práce zkoumána a o jaké stěžejní pojmy se bude disertační práce opírat, včetně jejich definice.
2. Druhá kapitola stručně shrnuje teoretická východiska disertační práce. Jedná se o obecnou analýzu turismu v rámci architektury a urbanismu (destinace, kde se turisté nejčastěji pohybují, o jaká města a lokality se jedná, propagace turistického ruchu v ČR, atd.), zkoumá vybrané zahraniční příklady a jejich inovace v rámci udržitelného turismu (v dopravě, veřejném prostoru), zda-li je udržitelný turismus ukotven v legislativě ČR, popřípadě jakým způsobem, jaké jsou či byly dotační programy, z kterých bylo možné získat finanční výpomoc pro zlepšení turistického provozu a také kdo se již tímto tématem zabýval v rovině literatury.
3. Třetí kapitola popisuje hlavní část disertační práce.
 - 3.1. Výzkumný vzorek složený z porovnatelných českých měst s kulturním dědictvím UNESCO (Litomyšl, Český Krumlov, Telč, Kroměříž), kde je předpoklad turismu vyšší, projde srovnávací analýzou. Ve vybraných městech jsou sledovány parametry související s urbanismem, jež turismus ovlivňují. Tyto parametry jsou vypracovány (textová i grafická část), vyhodnoceny (v tabulce), shrnuty a je poukázáno

na nedostatky v jednotlivých městech. V závislosti na vyhodnocení výzkumných vzorků jsou zodpovězeny odpovědi na výzkumné otázky a hypotézy.

3.2. Všechny výzkumné vzorky jsou následně seskládány do tabulky a vyhodnoceny v rámci ČR. Závěrem této kapitoly jsou obecná doporučení vycházející ze zkoumaných vzorků.

4. Závěrem disertační práce jsou výsledky, jak konkrétní analytické z výzkumu ve vybraných městech, tak zobecněné. Závěrečná část dokumentuje celkové splnění cílů disertační práce, její přínos a možné uplatnění v současné době.

1.E.2. VÝZKUMNÝ VZOREK

V ČR je vypracován Ústavem územního rozvoje v Brně 2010 (dále jen ÚÚR) dokument shrnující celkový potenciál měst a obcí s rozšířenou působností (dále jen ORP), který zaznamenal pomocí vybraných aspektů ovlivňující turistický potenciál hojně navštěvovaných míst. Města s výskytem památek zapsaných na seznamu Světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO jsou z nich nejvíce turisticky příznivá a investice do zlepšování turistické infrastruktury jsou značné.

Výzkumný vzorek: **Litomyšl, Kroměříž, Český Krumlov, Telč.**

V práci je zkoumán udržitelný turismus turisticky přitažlivých měst regionálního charakteru v rámci oboru architektura a urbanismus. Předpoklad vyšší míry koncentrace turistů je ve městech s kulturní hodnotou, z tohoto důvodu jsou vybrána čtyři česká regionální města zapsaná na seznamu Světového kulturního dědictví UNESCO. Původně v rozpravě bylo uvažováno s výzkumným vzorkem Salzburku, ale kvůli světové pandemii jsou vzorky pouze z českých regionálních měst. Jinak by zde bylo například Urbino (Itálie) či Salzburg (Rakousko).

Výzkumné vzorky jsou vybrány dle podobného měřítka týkající se kulturního dědictví UNESCO, polohy a rozlohy (regionální česká města) a do hranice počtu obyvatel 30tis., ale zároveň jsou města vybrána dle různé formy a míry (ne)udržitelného turismu (ztráta autenticity místa, odchod rezidentů z centra města – Český Krumlov; rezidenti a turisté v rovnováze – Litomyšl; každoroční úbytek stálých obyvatel města – Telč; apod.):

město	Památka na seznamu světového dědictví UNESCO	památka kulturního světového dědictví v hist. jádru města	počet obyvatel 5 - 30 tisíc	vybraná města
Přírodní rezervace	Jizerskohorské bučiny	-	-	-
Hornický region	Krušnohoší	-	-	-
Karlovy Vary, Mariánské lázně, Františkovy lázně	Západočeský Lázeňský Trouhelník	+	-	-
Praha	Historické centrum Prahy	+	-	-
Holašovice	Areál vesnice Holašovice	+	-	-
Český Krumlov	Státní hrad a zámek Český Krumlov, historické centrum Českého Krumlova	+	12 788	+
Kladruby nad Labem	Krajina pro chov koní v Kladrubech	-	-	-
Kutná Hora	Historické jádro Kutné hory s chrámem sv. Barbory a katedrálou Nanebevzetí Panny Marie v Sedlci	+	20 828	-
Telč	Historické centrum Telče	+	5 257	+
Žďár nad Sázavou	Poutní kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře	-	20 485	-
Třebíč	Bazilika sv. Prokopa a židovská čtvrť	+	-	-
Litomyšl	Zámek a zámecký areál	+	10 240	+
Olomouc	Sloup Nejsvětější Trojice v Olomouci	+	-	-
Brno	Víla Tugendhat	+	-	-
Kroměříž	Arcibiskupský zámek a zahrady, Květná zahrada s Rotundou	+	28 360	+
Lednice, Valtice	Lednicko-Valtický areál	+	-	-

Tab.1: UNESCO památky na území České republiky

Turismus byl výrazně ovlivněn především v roce 2020 a 2021 světovou pandemií onemocnění SARS-CoV-2, která ovlivnila nejen pohyb lidí mezi státy a městy, ale i možnosti otevření jednotlivých zařízení a jejich kapacitní obsazenost. V březnu 2021 byl turismus prakticky zamezen, protože nebylo možné v České republice cestovat mezi okresy měst. Turisté, kteří města navštěvovali v této době pocházeli nejčastěji z širšího okolí měst, či z celé České republiky, zahraničních turistů bylo minimum. I po rozvolnění opatření proti zamezení šíření onemocnění v českých městech s památkami UNESCO převládají tuzemští turisté. Některé restriktce kolem pandemie přetrvávají stále. Celkově se ale počet turistů ve městech snížil, a tak města nezažívají nápory turistů jako před rokem 2020. Světová pandemie tak donutila česká města přehodnotit svou propagaci a zacílit ji na české turisty. Jelikož cestování bylo velice omezeno v letech 2020 a 2021, v práci nejsou vybraná zahraniční města jako výzkumný vzorek. (UNCTAD, 2021)

Během nejstriktnějších opatření se zkoumaná česká města často zaměřila na propagaci a podporu lokálních soukromých subjektů. Města komunikovala a propagovala své zájmy především v online prostoru na sociálních sítích a svých webových stránkách. Po rozvolnění opatření se města zaměřují na zvýšení turismu, avšak především ve vztahu k tuzemským turistům a také k obyvatelům města. Sjednocují grafickou identitu města, informační tabule, směrovníky a ukazatele. Pořádají akce v průběhu roku, které vypovídají o identitě města a jeho *geniu loci*.

viz. MAPOVÁ PŘÍLOHA Č.1.1.: VÝZKUMNÝ VZOREK

1.E.3. HODNOTÍCÍ KRITÉRIA

Aby bylo možné jednotlivá města a jejich vztah turistického ruchu s urbanismem a architekturou porovnávat, byla stanovena hodnotící kritéria, která jsou jednotná pro všechna města – urbanisticko-architektonická kritéria a vybraná ostatní kritéria. Ze sady kritérií bylo po konzultacích s managementem zkoumaných měst a po konzultacích s odborným vedením této práce vybráno 7 základních kritérií. Jednotlivá kritéria obsahují zkoumané body, které města řeší ve svém rozvoji, a které mohou ovlivnit udržitelnou turistiku města. Jednotlivá kritéria a body se navzájem ovlivňují, často na sebe navazují nebo jsou závislé, a proto je potřebné vytvářet hodnocení jako jeden celek.

Vybrané sledované ukazatele je možné rozdělit do tří zkoumaných skupin – geografické údaje, urbanisticko-architektonická kritéria a vybraná ostatní kritéria. Každé kritérium je děleno na body podrobněji zkoumající jednotlivá kritéria.

První jsou geografické údaje, jako je rozloha města, rozloha historického jádra a počet obyvatel. Na základě geografických údajů a přítomnosti UNESCO památky byla jednotlivá města vybrána. Další kategorií jsou urbanisticko-architektonická kritéria, která zkoumají prostorové uspořádání a organizaci ve městě. Mezi urbanisticko-architektonická kritéria spadají 3 hlavní zkoumané body – městská správa, urbanismus a doprava, docházkové vzdálenosti. Poslední kategorií jsou vybraná ostatní kritéria obsahující 4 hlavní zkoumané body – informační služby, ubytování, stravování a intenzita turistů, kultura, propagace města, volnočasové aktivity. Vybraná ostatní kritéria a jejich body řeší témata v oblastech vybavenosti, intenzity turistů, propagace.

Výzkumný vzorek složený z českých měst se světovým kulturním dědictvím UNESCO, kde je předpoklad turismu vyšší, prošel srovnávací analýzou na základě výše zmíněných kritérií.

Definice pojmů, kritérií, kategorií a bodů jsou určeny autorem disertační práce. Všechna hodnocení kritérií jsou definována autorem disertační práce.

viz. MAPOVÁ PŘÍLOHA Č.1.2.: KRITÉRIA – DEFINICE

1.E.3.1.UNESCO, GEOGRAFICKÉ ÚDAJE – DEFINICE A HODNOCENÍ

Památky na seznamu světového dědictví UNESCO jsou historicky, architektonicky či kulturně významné pro danou oblast, ve které se nachází. Jedná se o jedinečné stavby či soubory staveb a je třeba je památkově chránit. V rámci práce jsou vybrány čtyři města s kulturními památkami zapsané v UNESCO– Litomyšl, Kroměříž, Český Krumlov a Telč.

Geografické údaje

Rozloha obce je měřena jako rozloha katastrálního území dané obce včetně spádových obcí.

Rozloha historického jádra je plocha, na které se nachází nejvýznamnější a historicky nejhodnotnější budovy a stavby, které mají stavebně-historickou a umělecko-řemeslnou hodnotu a jsou turisticky atraktivní. Historické jádro je též ohraničeno památkovou ochranou, pokud se ve městě tato památková ochrana v historickém jádru nachází.

Počet obyvatel je měřen na základě sčítání lidu ve všech městech a obcích České republiky Českým statistickým úřadem v roce 2021. (ČZSO, 2021)

1.E.3.2.URBANISTICKO-ARCHITEKTONICKÁ KRITÉRIA – DEFINICE A HODNOCENÍ

Turismus je v rámci urbanisticko-architektonických kritérií zkoumán z hlediska městské správy, urbanismu a dopravy včetně docházkových vzdáleností související s dopravní obslužností turistů.

Městská správa

Architekt města vykonává komplexní službu architekta při rozvoji města či obce. Snaží se hledat a udržovat spokojenost obyvatel a pomáhá tvořit město udržitelné. Hodnocení plusem v tomto bodě značí, že v daném městě funguje pozice městského architekta.

Odbor kultury cestovního ruchu nejen propaguje město navenek a zasluhuje se o motivaci turistů navštívit dané město či obci, ale řeší také způsoby rozvoje turismu v tomto městě nebo obci. Podporuje udržitelný turismus, propagaci a zjišťuje spokojenost stálých obyvatel. Kladně (plusem) je hodnocena existence a funkčnost odboru kultury cestovního ruchu v daném městě. Záporně (minusem) je hodnocena absence tohoto odboru.

Přebírání zkušeností z jiných měst UNESCO s turistickým ruchem je důležité pro udržitelný vývoj turismu ve městě. Města navazují spolupráci s jinou fyzickou či právní osobou zabývající se současně urbanismem a turistickým ruchem. Společně vytváří jednotnou koncepci města, jak k udržitelnému turismu přistupovat. Zkušenosti z ciziny lze čerpat a aplikovat s úpravou měřítka a proporce vzhledem k velikosti vyhodnocovaného města. Kladně (plusem) je hodnoceno přejímání zkušeností z jiných měst. Záporně (minusem) je hodnoceno, pokud město nespolečně spolupracuje s výše uvedenými subjekty či nepřejímá již fungující opatření z jiných měst v rámci udržitelného turismu.

Koncepty udržitelného turismu jsou často pouze slovně zaneseny do strategických plánů měst. Město často řeší pouze akutní problémy spojené s turismem, nikoliv dlouhodobou koncepcí řešení udržitelného turismu. Možným řešením je zmapování, analýza jednotlivých měst a vyhodnocení pozitivních a negativních dopadů turismu na město. Kladně (plusem) je hodnoceno, pokud má město zpracován strategický plán či jinou územně plánovací dokumentaci řešící udržitelný turismus. Záporně (minusem) je hodnoceno, pokud město nemá zpracovaný strategický plán či jinou územně plánovací dokumentaci řešící udržitelný turismus.

K udržitelnému turismu přispívají investice do urbanismu, architektury a cestovního ruchu (investice do obchvatu města, rozšíření uličního profilu, grafické sjednocení prvků mobiliáře, dostatečný počet parkovacích ploch, zajištění bezbariérovosti tras atd.). Kladně (plusem) je hodnoceno, pokud město zařizuje či zajišťuje investice do udržitelného turismu. Záporně (minusem) je hodnocena absence investic do turismu.

Urbanismus

Dominanta města na exponovaném místě turistům pomáhá k lepší orientaci ve městě. Kladnou značkou, tedy plusem, je hodnocena existence dominanty na exponovaném místě, a tím i lepší orientace ve městě.

Cesty pro pěší od zájmových bodů (vlakové, autobusové nádraží, parkovací plochy) do turisticky frekventovaných prostorů (UNESCO památky, historické jádro) musí kapacitně odpovídat množství turistů a obyvatel. Dostatečně široký uliční profil má šířku alespoň 10 m. Plusem je hodnocena šíře uličního profilu (komunikace + chodník/ pěší zóna) větší či rovná 10 metrům. Záporně (minusem) je hodnocena šíře uličního profilu pod 10 m.

Udržitelný turismus ve městě podporuje turistický mobiliář (rozcestníky, značky, informační tabule, lavičky, odpadkové koše, veřejné toalety, stojany na kola). Mobiliář přispívá ke snížení znečištění města, ke spokojenosti turistů a stálých obyvatel, k lepší orientaci ve městě. Kladně (plusem) je hodnocen dostatek turistického mobiliáře v historickém jádru. Záporně (minusem) je hodnocen nedostatek turistického mobiliáře.

Pro lepší orientaci turistů je důležité sjednocení prvků mobiliáře. Jednotná a jednoduchá grafika napomáhá k přehlednější orientaci. Plusem je hodnocena stejnocenná grafika města na rozcestnících v historickém jádru a mimo něj. Kladně (plusem) je hodnoceno dostatečné a sjednocené značení k důležitým zájmovým bodům. Záporně (minusem) je hodnoceno nejednotné a nepřehledné označení k zájmovým bodům.

Propojení funkcí a vazeb u hlavních tras do historického jádra města (propojení dopravy, ubytování, stravování, taxi služba, informace) přispívá k udržitelnému turismu. Zkrátí se docházkové vzdálenosti k jednotlivým funkcím a zvýší se komfort turistů. Pozitivním plusem je hodnocena propojenost funkcí u hlavních tras do historického jádra.

Aktivní parter u hlavních pěších tras historického jádra zajišťuje pohyb turistů i obyvatel, což přispívá k živému veřejnému prostoru. Město se stává více atraktivní pro turisty i pro stálé obyvatele. Plus vyjadřuje aktivní parter (veřejná či soukromá vybavenost v přízemí budov zajišťující pohyb lidí) u hlavních pěších tras a u hlavních prostor s vyšší kumulací turistů.

Vytvářením dalších zájmových bodů/prostorů (turistické okruhy, stezky, prostory pro sportovní aktivity) mimo historické jádro města se část turistů rozptýlí po městě. Historické jádro již není přetíženo turisty a město nabízí více atraktivit pro turisty a stává se zajímavějším. I přes vyšší turistickou návštěvnost není město zahlceno pouze v historickém jádru, turisté se pohybují i za dalšími zájmovými body a jsou rozprostřeni po městě nebo jeho okolí. Plusem je hodnoceno město, které tvoří nové zájmové body a atraktivity mimo historické jádro, mimo hlavní zájmové body města, které jsou doposud vnímány jako hlavní turistická atrakce města.

Doprava, docházkové vzdálenosti

Neuvažuje se s transferem turistů z letiště, protože vybraná města s UNESCO památkami nemají takovou rozlohu a počet obyvatel, aby zde bylo nutné letiště zřizovat. Ve větších městech je větší četnost turistů, a proto je letiště potřebné. České město s památkami UNESCO, které má letiště, je například Praha s 1,35 milionem obyvatel.

Automobilová doprava je vedena skrz město nebo obchvatem města. Doprava vedena skrz město vnáší hluk, snižuje bezpečnost pohybu pěších, zamezuje plynulému pohybu pěších a často omezuje bezbariérovost trasy. Obchvat města snižuje množství vnášené dopravy přes historické jádro, snižuje hluk a zvyšuje bezpečnost pohybu pěších. Kladně hodnocena jsou města, která mají vybudovaný obchvat města a kde doprava nezatěžuje turisticky frekventované prostory.

Docházková vzdálenost do historického jádra města z autobusové či vlakové stanice/nádraží je ideální do 500 m. Pokud není turista veden ukazateli, informačními tabulemi či značkami do historického jádra je důležité, aby byl turista veden alespoň prostorem, což zajistí například uliční profily s dostatečnou šíří chodníku 1,5 m. Trasy do historického jádra jsou využívány všemi osobami včetně imobilních, proto je nutné zajistit bezbariérovost trasy. Aktivní parter v budovách nádraží zajišťuje pohyb turistů i obyvatel nejen využívající nádraží. Kladné hodnocení nalezneme u měst, která mají docházkovou vzdálenost od autobusového nádraží do historického jádra menší nebo rovnou 500 metrům, trasa je bezbariérová, je zde dostatek ukazatelů a značek do historického jádra, šíře

chodníku na trase je alespoň 1,5m a hlavní budova autobusového nádraží má aktivní parter pro turisty s veřejnou vybaveností.

Docházková vzdálenost do historického jádra města z parkovacích ploch je ideální do 500 m. Pokud není turista veden ukazateli, informačními tabulemi či značkami do historického jádra je důležité, aby byl turista veden alespoň prostorem, což zajistí například uliční profily s dostatečnou šíří chodníku 1,5 m. Trasy do historického jádra jsou využívány všemi osobami včetně imobilních, proto je nutné zajistit bezbariérovost trasy. Kladné hodnocení nalezneme u měst, která mají docházkovou vzdálenost od vlakového nádraží do historického jádra menší nebo rovnou 500 metrům, trasa je bezbariérová, je zde dostatek ukazatelů a značek do historického jádra, širší chodníku na trase je alespoň 1,5m a hlavní budova vlakového nádraží má aktivní parter pro turisty s veřejnou vybaveností.

Stále více turistů navštěvuje vybraná města automobilem. Dostatečná četnost parkovacích ploch a rozprostřenost po městě zamezuje zahlcování historického jádra automobily a vymezuje konkrétní plochy pro parkování turistů. Kladně je hodnocena dostatečná četnost a kapacita parkovacích ploch pro turisty.

Parkovací plochy pro turisty musí být zřetelně označené a dostatečně kapacitní. Pro správnou orientaci turistů musí být ukazatele parkovacích ploch rozmístěny nejen v historickém jádru města, ale i mimo něj. Pokud jsou parkovací plochy dostatečně označené v historickém jádru i mimo něj, mají v daném městě kladné hodnocení.

Sdružení autobusového a vlakového nádraží na jednom místě usnadňuje orientaci pro nové návštěvníky města. Pozitivní hodnocení mají města, která mají sdružené autobusové a vlakové nádraží na jednom místě.

Veřejný prostor je využíván všemi osobami včetně imobilních, proto je nutné zajistit bezbariérový přístup či dopravu (automobilovou, pěší) pro všechny osoby. Kladně hodnocená jsou města, která mají zajištěnou bezbariérovou dopravu imobilních turistů k hlavní památce ve městě.

1.E.3.3. VYBRANÁ OSTATNÍ KRITÉRIA – DEFINICE A HODNOCENÍ

Vybraná ostatní kritéria jsou ta kritéria, která nespádají pod urbanismus a architekturu, ale zároveň je města v rámci rozvoje turismu řeší. Vybranými ostatními kritérii jsou informační služby, ubytování, stravování a intenzita turistů, kultura, propagace města, volnočasové aktivity.

Informační služby

Infocentra pomáhají turistům ke snadnější orientaci ve městech, poskytují informace o památkách, akcích, ubytování, stravování, dopravě a dalších atraktivitách, které se nacházejí i mimo historické jádro. Měly by být jasné označené a jejich ukazatele by měly být umístěné po centru. Samotná poloha infocentra je výhodnější v historickém jádru, kde je nejvíce turistů. Mapy měst by měly být rozmístěny na důležitých dopravních uzlech (vlakové, autobusové nádraží a parkovací plochy), ale i u tras do historického jádra v delší docházkové vzdálenosti nad 750 m. Personál by měl být kvalitně proškolen, měl by nabízet mapy s vyznačenými trasami a památkami a měl by nabízet možnosti k výletům do okolí či míst ke stravování a ubytování. Kladné hodnocení (plus) mají města s infocentrem, která se nacházejí v historickém jádru, vede k nim dostatek ukazatelů, jejich personál je dostatečně proškolen a má dostatečné jazykové znalosti. Kladné hodnocení mají města s umístěním map města na hlavních dopravních uzlech a v místech s delší docházkovou vzdáleností nad 750 m. Zároveň je kladně hodnoceno poskytování map s vyznačením tras do historického jádra na dopravních uzlech, nabízení informací o službách pro turisty (ubytování, stravování atd.) a službách pro místní (vstupenky atd.). Orientační systémy ve městě jsou řešeny v rámci urbanismu a ukazatelů.

Ubytování

Pro udržitelný turismus je důležitá četnost, kapacita a umístění ubytovacích zařízení. Četnost ubytovacích zařízení je definována vzhledem k rozloze města. Oficiální ubytovací zařízení přispívají do rozpočtu města. Soukromé ubytování jako například Airbnb do rozpočtu města nepřispívá a z toho důvodu není žádoucí. Kladně je hodnocena dostatečná četnost ubytovacích zařízení, existence oficiálních typů ubytovacích zařízení a absence neoficiálních

typů ubytovacích zařízení. Dostatečná četnost ubytovacích zařízení je definována autorem práce podílem počtu ubytovacích zařízení ku ploše města s výsledkem vyšším než 1 ubytovací zařízení na 100 m².

Dále se zkoumá umístění ubytování v historickém jádru, ale i mimo historické jádro. Kladně je vyhodnocen bod, pokud je v historickém jádru či mimo něj dostatečná ubytovací kapacita.

Stravování

Pro udržitelný turismus je důležitá četnost, kapacita a umístění stravovacích zařízení. Četnost stravovacích zařízení je definována vzhledem k rozloze města. Kladně je hodnocena dostatečná četnost stravovacích zařízení. Dostatečná četnost stravovacích zařízení je definována autorem práce podílem počtu stravovacích zařízení ku ploše města s výsledkem vyšším než 1 stravovací zařízení na 100 m².

Dále se zkoumá umístění stravování v historickém jádru, ale i mimo historické jádro. Kladně je vyhodnocen bod, pokud je v historickém jádru či mimo něj dostatečná kapacita stravování.

Intenzita turistů, kultura, propagace města, volnočasové aktivity

Aby nebyly města pouze sezónní, je třeba nabídnout turistům i jiné atraktivity ve městě, které se dají uskutečnit celoročně nebo mimo hlavní turistickou sezónu.

Při vysoké intenzitě pohybu turistů (městské slavnosti, kulturní akce atd.), kteří nejčastěji navštěvují hlavní atraktivity města, dochází často k přehlcení a neudržitelnosti (veřejné prostory, doprava, parkování atd.), jak hlavních zájmových bodů, tak i přilehlých prostor. Z toho důvodu města navrhuji opatření jako např. krizový plán při přetížení města turisty, regulace dopravy vstupu do města, regulace intenzity návštěvnosti či zvýšení vstupného na hlavních navštěvovaných turistických památkách, pořádková služba veřejného prostoru, dopravní omezení (omezení vjezdu či parkování) v turisticky zatížených prostorech. Kladné hodnocení mají města, která již některá opatření zavádějí či mají zavedená (například omezení počtu příjezdějících autobusů) či mají vypracovaný krizový plán.

S každým městem se pojí tradice, které jsou představovány na městských slavnostech, a kulturní akce, které jsou pořádány během roku. Tyto kulturní akce zajišťují cílenou návštěvnost turistů v předpokládaném období a město je na vyšší četnost turistů připraveno. Kladně je hodnocen pohyb turistů ve městě po celý rok a pořádání městských akcí během všech ročních období. Nejvíce se město dostává do podvědomí lidí přes propagační materiály (turistické veletrhy, letáky, reklamy, brožury, internet atd.) a doporučení. Pokud město vytváří propagační materiály a účastní se turistických veletrhů, je hodnoceno kladně (plus).

1.E.4. VYHODNOCENÍ KRITÉRIÍ – DEFINICE A HODNOCENÍ

Jednotlivé body každého zkoumaného kritéria jsou hodnoceny v tabulce pomocí znamének plus a minus. Toto hodnocení je vytvořeno autorem disertace. V předchozích kapitolách je specifikováno, kdy bod kritéria splní podmínky pro udělení kladného a záporného hodnocení. Z jednotlivých hodnocení bodů kritérií se matematicky spočítá výsledný indikátor konkrétního kritéria. Proto při převažujícím počtu plusových hodnocení bodů vychází výsledný indikátor kritéria také kladně a má znaménko plus (+). Při převažujícím počtu záporných hodnocení bodů vychází výsledný indikátor kritéria záporně a má znaménko minus (-). Pokud v daném kritériu všechny body mají pouze kladné hodnocení tedy plusy, je výsledný indikátor kritéria považován za velmi kladný a má znaménka plus plus (+⁺). Pokud v daném kritériu všechny body mají pouze záporné hodnocení tedy minusy, je výsledný indikátor kritéria považován za velmi záporný a má znaménka minus minus (-⁻). Pokud je hodnocení bodů neutrální, tedy je shodný počet plusů a minusů, výsledný indikátor kritéria je označen znaménky plus minus (+ / -).

Grafické znázornění hodnocení představují následující tabulka s příklady:

Velmi kladné hodnocení:

kritérium	dílčí indikátor	výsledný indikátor
bod 1	+	++
bod 2	+	
bod 3	+	

Velmi záporné hodnocení:

kritérium	dílčí indikátor	výsledný indikátor
bod 1	-	--
bod 2	-	
bod 3	-	

Kladné hodnocení:

kritérium	dílčí indikátor	výsledný indikátor
bod 1	+	+
bod 2	+	
bod 3	-	

Záporné hodnocení:

kritérium	dílčí indikátor	výsledný indikátor
bod 1	-	-
bod 2	-	
bod 3	+	

Shodné hodnocení:

kritérium	dílčí indikátor	výsledný indikátor
bod 1	-	+ / -
bod 2	+	

Tab.2: Vyhodnocení kritérií – výsledný indikátor města

Vyhodnocení jednotlivých bodů a výsledný indikátor kritérií pro každé vybrané zkoumané město je dán do tabulky - viz. tabulky Vyhodnocení výzkumného vzorku a Mapové přílohy.

1.E.5. DÍLČÍ SYNTÉZA VYHODNOCENÝCH ANALÝZ VÝZKUMNÝCH VZORKŮ

Všechna vyhodnocení jednotlivých výzkumných vzorků jsou v konečné fázi porovnávána mezi sebou, tím vychází výsledný indikátor v rámci České republiky. Vyhodnocení v rámci ČR je chápáno na města podobná parametrům zkoumaných vzorků (Litomyšl, Český Krumlov, Kroměříž, Telč) – kulturní památka UNESCO, rozloha města, počet obyvatel. Každé kritérium se porovnává napříč městy a plyne z něj výsledné hodnocení. Výsledné indikátory 4 měst v daném kritériu jsou opět sčítány matematicky, maximální (kladné) hodnocení výsledného indikátoru v rámci ČR je 1. Každé z měst má podíl 1/4 na výsledném indikátoru v rámci ČR. Maximální počet v daném kritériu má výsledný indikátor v rámci ČR, pokud všechny výsledné indikátory měst jsou kladné a jsou označeny znaménkem plus. Většinový výsledný indikátor s hodnotou 0,75 vzniká, pokud jsou alespoň tři kladné výsledné indikátory měst. Poloviční výsledný indikátor s hodnotou 0,5 vzniká, pokud jsou alespoň dva kladné výsledné indikátory měst. Pozitivně hodnocené výsledné indikátory, které mají hodnotu 0,5-1 jsou vyhodnoceny pozitivně v návaznosti na aktuální situaci ve městech, která je ovlivněna světovou pandemií. Pokud se po konci pandemie turismus vrátí na

původní intenzitu a města budou přetížena, je možné, že se výsledné indikátory přesunou do těch negativně hodnocených kvůli jejich neudržitelnosti při vysoké intenzitě turistů. Menšinový výsledný indikátor s hodnotou 0,25 vzniká, pokud je alespoň jeden kladný výsledný indikátor města. Snížený výsledný indikátor se znaménkem minus vzniká, pokud je alespoň jeden výsledný indikátor města hodnocen shodně znaménkem plus minus. Velmi kladný a velmi záporný výsledný indikátor kritéria města nezvyšuje či nesnižuje výsledný indikátor v rámci ČR, je brán jako kladný nebo záporný. Výsledný indikátor v rámci ČR, který je vyšší nebo roven 0,5, značí, že dané kritérium má pozitivní výsledek a v rámci České republiky se nejedná o obvyklý problém.

Grafické znázornění hodnocení představují následující tabulka s příklady:

Maximální výsledný indikátor:

	výsledný indikátor Litomyšl	výsledný indikátor Kroměříž	výsledný indikátor Český Krumlov	výsledný indikátor Telč	výsledný indikátor v rámci ČR
kritérium	+	+	+	+	1
	1/4	1/4	1/4	1/4	4/4 = 1

Většinový výsledný indikátor:

	výsledný indikátor Litomyšl	výsledný indikátor Kroměříž	výsledný indikátor Český Krumlov	výsledný indikátor Telč	výsledný indikátor v rámci ČR
kritérium	+	+	+	-	0,75
	1/4	1/4	1/4	1/4	3/4 = 0,75

Poloviční výsledný indikátor:

	výsledný indikátor Litomyšl	výsledný indikátor Kroměříž	výsledný indikátor Český Krumlov	výsledný indikátor Telč	výsledný indikátor v rámci ČR
kritérium	-	+	-	+	0,5
	1/4	1/4	1/4	1/4	2/4 = 0,5

Menšinový výsledný indikátor:

	výsledný indikátor Litomyšl	výsledný indikátor Kroměříž	výsledný indikátor Český Krumlov	výsledný indikátor Telč	výsledný indikátor v rámci ČR
kritérium	-	+	-	-	0,25
	1/4	1/4	1/4	1/4	1/4 = 0,25

Snížený výsledný indikátor:

	výsledný indikátor Litomyšl	výsledný indikátor Kroměříž	výsledný indikátor Český Krumlov	výsledný indikátor Telč	výsledný indikátor v rámci ČR
kritérium	+/-	-	-	-	0,125
	1/8	1/4	1/4	1/4	1/8=0,125

Tab.3: Vyhodnocení kritérií – výsledný indikátor v rámci ČR

1.F. VÝZKUMNÉ POJMY - TERMINOLOGIE

Udržitelný turismus, udržitelná turistika

Kontinuální proces rozvoje města, při kterém dochází k rovnováze mezi návštěvníky (turisty) a obyvateli (rezidenty), nemění se jejich pohodlí, není ovlivněno životní prostředí, ekonomika, komunita ani genius loci města. (definice autora)

dle Portálu cestovního ruchu Univerzity Hradec Králové definice:

Nepřesně též udržitelná turistika je cestovní ruch, který dlouhodobě nenarušuje přírodní, kulturní a sociální prostředí.

„1. environmentální vymezení, návrh normy EU: koncepce rozvoje a plánování cestovního ruchu, jehož cílem je ochrana a zachování životního prostředí ve všech jeho aspektech a respektování životního stylu místních obyvatel;

2. holistická definice: cestovní ruch, kdy aktivity a služby poskytované návštěvníkům a vlastní aktivity návštěvníků ovlivňují přírodní a antropogenní životní prostředí, místní komunitu a biosféru jako celek pouze v takové míře a kvalitě, která neobnovitelně negativně nemění globální ani lokální životní prostředí, místní komunitu a biosféru jako celek a neomezuje tak možnost využití cestovním ruchem a další antropogenní využití destinace v budoucnosti, stejně jako funkce biosféry (Zelenka, 2013);

3. ekonomicko-environmentální vy-mezení, UNWTO: Schopnost destinace udržet si potenciál konkurence v soutěži s novými, historicky méně využívanými destinacemi, přitáhnout první i opakované návštěvy, podržet si kulturní jedinečnost, být v rovnováze s životním prostředím. Udržitelnost cestovního ruchu se hodnotí různými přístupy (viz např. indikátory udržitelného rozvoje CR), komplexní procedura je popsána v KO (2005). Dosažení udržitelnosti cestovního ruchu vychází ze základních přístupů udržitelného rozvoje – nalezení rovnováhy mezi ekologickými, ekonomickými, socio-kulturními a regionálními aspekty rozvoje (viz např. UNWTO 1998, MCKERCHER 2003), které je nutné rozpracovat do konkrétních aktivit a cílů na různých geografických úrovních (viz MEYER ET AL 2005, UNWTO 1998). Kritická analýza udržitelnosti cestovního ruchu je uvedena v SAARINEN (2006) a v GÖSSLING (2002b).“ (UHK, 2018)

dle ÚÚR MMR udržitelný cestovní ruch definice:

„Komplexní společenský jev jako souhrn aktivit účastníků cestovního ruchu, souhrn procesů budování a provozování zařízení se službami pro účastníky cestovního ruchu včetně souhrnu aktivit osob, které tyto služby nabízejí

a zajišťují, aktivit spojených s využíváním, rozvojem a ochranou zdrojů pro cestovní ruch, souhrn politických a veřejně – správních aktivit a reakce místní komunity a ekosystému na uvedené aktivity.“ (Pásková, a další, 2002)

dle Zákona o životním prostředí definice:

V České republice je udržitelný rozvoj definován §6 zákona č.17/1992 Sb., O životním prostředí, kde je definován: „Trvale udržitelný rozvoj společnosti je takový rozvoj, který současným i budoucím generacím zachovává možnost uspokojovat jejich základní životní potřeby, a přitom nesnižuje rozmanitost přírody a zachovává přirozené funkce ekosystémů.“ (Zákon č.17/1992 Sb.)

Turistický mobiliář

Vybavení města, nacházející se ve veřejném prostoru, na náměstích a v ulicích. Slouží k přenosu informací (informační tabule, směrovníky, rozcestníky), k posezení a relaxaci (lavičky, židle, stoly atd.), k udržování čistoty (odpadkové koše), k osvětlení prostorů (veřejné osvětlení, pouliční lampy). Turistický mobiliář je primárně určen pro návštěvníky města (turisty) a slouží zejména k informování o atraktivitách města, k orientaci ve městě a k určení hlavních tras. (definice autora)

Turistická infrastruktura

Systém prostorového a funkčního uspořádání sídla ve vztahu k cestovnímu ruchu, za účelem zajistit pohodlnost a efektivitu turistické návštěvy – ubytovací zařízení, dopravní vztahy (nádraží, parkoviště, trasy do centra), soustava obchodů a služeb, veřejný prostor. (definice autora)

Cestovní ruch(turismus)

Souhrn jevů a vztahů vznikajících cestováním a přechodným pobytem obyvatel ve volném čase mimo jejich bydliště. Podle charakteru a hmotného zajištění se cestovní ruch dělí na volný, vázaný a individuální. (ÚZR, 2002-2004)

Turista

Turista je cestující, který se zdrží v navštíveném místě alespoň 24 hodin za účelem využití volného času. Podle vztahu k zemi pobytu se rozlišují domácí turisté, mezinárodní turisté a zahraniční turisté. (MMR, 2021)

Krátkodobý turista

Turista je cestující, který se zdrží v navštíveném místě méně než 24 hodin za účelem využití volného času. Podle vztahu k zemi pobytu se rozlišují domácí turisté, mezinárodní turisté a zahraniční turisté. (MMR, 2021)

Městská turistika

Hlavním cílem je celkový zážitek z návštěvy měst. Jedná se o poměrně rychle se rozvíjející oblast cestovního ruchu. Podle Netkové (2000) již nejpobulárnějšími turistickými destinacemi v Evropě nejsou přímořská či horská střediska, ale velká města. To je patrné i v prostředí ČR, kde výrazně nejvíce návštěvníků (zejména zahraničních) směřuje do Prahy. (Galvasová, a další, 2008)

Kongresová turistika

„Kongresová turistika je specializovaná forma cestovního/turistického ruchu, která zahrnuje soubor činností – zaměřených na výměnu vědeckých a odborných poznatků a zkušeností – spojených s cestováním a pobytem lidí v kongresovém místě. Zároveň jde i o nabídku doprovodných programů v rámci kongresu nebo v rámci využití volného času v kongresovém místě.“ (Sysel, 2021)

2. TERORETICKÁ VÝCHODISKA

2.A. OBECNÁ ANALÝZA TURISMU V RÁMCI URBANISMU

2.A.1. HISTORICKÝ VÝVOJ

Historický vývoj turistického ruchu není předmětem disertační práce, avšak je pro turismus důležitý a je třeba ho zmínit. Kořeny turismu sahají hluboko do historie. Nejvíce však začal rozvoj s příchodem průmyslové revoluce, v polovině 19. stol., kdy byly vytvořeny příznivé podmínky pro výraznější rozvoj. Jednoduše shrnuje následující tabulka:

Etapy vývoje cestovního ruchu Etapa	Období	Dopravní prostředek	Motivace	Účastníci
Přefáze	do r. 1850	pěšky, kůň, drožka, zčásti loď	poutní cesty, křížácké výpravy, obchod, objevitelské cesty, vzdělání	elita, šlechta, obchodníci
Počáteční fáze	1850 – 1914	železnice, parní loď	zotavení, rekreace	nová střední vrstva
Rozvojová fáze	1914 – 1945	železnice, automobil, autobus, letadlo (liniové)	léčení, rekreace, komerční účely	pracující s vyšší životní úrovní
Vrcholová fáze	po roce 1945	automobil, letadlo (charter)	regenerace, rekreace, komerční účely	všechny vrstvy (ve vyspělých zemích)

Tab.4: Etapy vývoje turistického ruchu, (Malá, 1999)

O historii turistického ruchu je vydáno mnoho knih či učebnic, například:

- Cestovní ruch – Věra Malá (Malá, 1999),
- Kapitoly z dějin cestovního ruchu – Štemberk Jan (Štemberk, 2013),
- Cestovní ruch – principy, příklady, trendy – Richie J.R. Brent, Charles R. Goeldner (Richie J.R. Brent, 2014),
- a další.

2.A.2. DRUHY, FORMY A TYPY TURISTICKÉHO RUCHU

Druhy cestovního ruchu	Formy cestovního ruchu	Typy cestovního ruchu
- Dle místa realizace	- Rekreační cestovní ruch	- Aktivní cestovní ruch
- Dle původu účastníků	- Kulturní cestovní ruch	- Incentivní cestovní ruch
- Dle vlivu na platební bilanci	- Společensky orientovaný cestovní ruch	- Poznávací cestovní ruch
- Dle počtu účastníků	- Sportovní cestovní ruch	- Venkovský cestovní ruch
- Dle délky trvání	- Ekonomicky orientovaný cestovní ruch	- Veletržní a kongresový cestovní ruch
- Dle způsobu zabezpečení	- Specificky orientovaný cestovní ruch	- Lázeňský a rekreační cestovní ruch
- Dle způsobu financování		-
- Dle převahy místa pobytu		
- Dle věku účastníků		

Tab.5: Druhy, formy a typy cestovního ruchu, (Galvasová, a další, 2008)

Města s výraznými kulturními hodnotami se denně potýkají s masovým turismem a musí hledat řešení řady problémů a nedostatků. Tato města jsou často zapsána na seznamu Světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO.

2.A.3. ANALÝZA NÁVŠTĚVNOSTI

Frekvence turismu záleží na vzájemném kvalitním propojení mnoha složek, např. životní prostředí, zvyky, propagace, nabídka kulturních možností, turistický mobiliář, dostatek hotelů, propojení dopravní infrastruktury (taxi, MHD, vlak, letadlo), půjčovny kol, informace apod.

Zda si turista vybere konkrétní destinaci lze obecně rozdělit do 3 faktorů:

Selektivní faktory

Selektivní faktory ovlivňují turistu již v první fázi rozhodování, kdy získává turista obecný náhled na cílovou destinaci. Selektivní (stimulační) faktory jsou rozdělovány na objektivní a subjektivní selektivní faktory. (Hesková, 2010)

Objektivní faktory obsahují podskupiny:

- Politické faktory – jsou jedním z aspektů, které ovlivňují návštěvníka, zda-liž do cílové destinace zavítá. Záleží na situaci uvnitř země a na politickém systému (země s politicky nestabilním jednáním, s nižší mírou bezpečnosti pro turistu);
- Dosaženou životní úroveň – závisí na životní úrovni cestujících. Lidé z vyšších vrstev převážně cestují do více vzdálenějších a dražších destinací;
- Životní prostředí – lidé žijící v prostředí s nedostatečně kvalitním životním prostředím vyhledávají destinace v okolí venkovského či lázeňského turistického ruchu;
- Demografickou strukturu – lidé jezdí za kulturou místních obyvatel, za zvyky, vzdělaností apod. (Hesková, 2010)

Subjektivní faktory obsahují podskupiny:

- Sociologické předpoklady – např. rodinné poměry;
- Psychologické pohnutky – z hlediska především psychického ovlivňování pomocí reklam, propagandy, atraktivnosti destinací, doporučení, zkušeností apod.
- Do těchto faktorů obecně řadíme vymezený čas na cestu, peníze, osobní zájem o destinaci, jazykové znalosti, kumulující se atraktivitu pro turistu či klimatické podmínky. (Hesková, 2010)

Lokalizační faktory

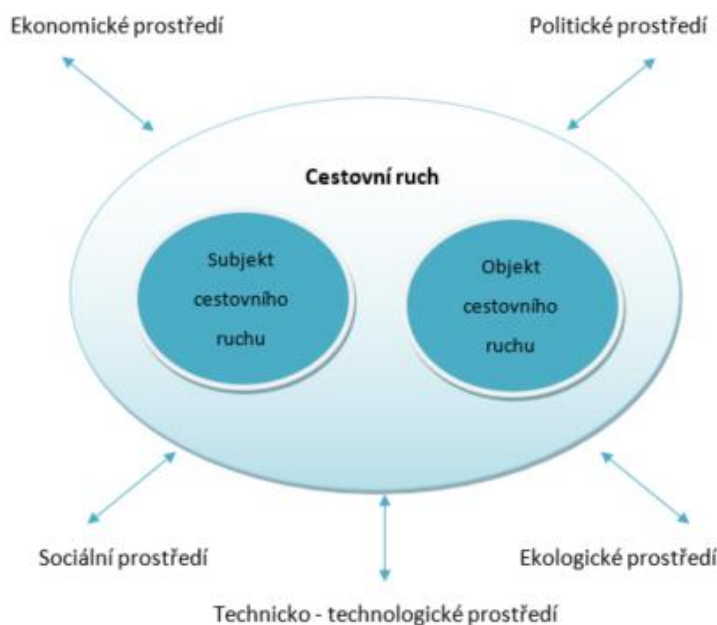
Lokalizační faktory popisují typy cestovního ruchu a možnosti výběru, proč si zvolit vybranou destinaci.

Lokalizační faktory se soustředí na kulturně – historické, přírodní a společenské hledisko. Přírodním hlediskem je krajina, klima, reliéf, fauna, flóra, hydrologické a geologické poměry, vzduch apod.

Společenské faktory mají charakter movitých či nemovitých aspektů, jež vytvořili lidé. Kulturně historickým hlediskem rozumíme navštěvované památky – hrady, zámky, kostely, různé komplexy apod. Kulturní zařízení – muzea, galerie, divadla. Kulturní akce – lidové tradice, folklór, divadelní a taneční představení, filmové festivaly. Sportovní akce – olympijské hry, mistrovství světa, mistrovství Evropy a další jiné akce. (Hesková, 2010)

Realizační faktory

Koncovým bodem turistického ruchu jsou realizační faktory. Ty mají funkci dominantní a doprovodnou k selektivním a lokalizačním faktorům. Jedná se o dopravní prostředky, ubytovací zařízení (motel, hotel, penzion, apartmán, chata, kemp), stravovací zařízení (restaurace, kavárny, bufety, vinárny, cukrárny, jídelny, stánky s občerstvením), sportovní zařízení (plavecký bazén, kurty, squash, stadiony, cyklistické trasy a zázemí), zařízení pro volnočasové aktivity (parky, infocentra). (Hesková, 2010)

Obr.1: Vazby turistického ruchu (Hesková, 2010)

2.A.4. TURISTY VYHLEDÁVANÁ MÍSTA V ČR, JEJICH SPECIFIKA A LOKALIZACE

Turistickým potenciálem by se mělo zabývat téměř každé sídlo, z důvodu přibývajících investic a možnosti zlepšení kvality služeb. Vybrané aspekty ovlivňující návštěvnost měst:

a) Přírodní atraktivity

- velkoplošná chráněná území, maloplošná chráněná území
- ÚSES, významné krajinné prvky, oblast krajinného rázu, místo krajinného rázu, přírodní park
- Natura 2000
- památné stromy, lokality výskytu zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů atd.

jeskyně, skalní útvary, vodní nádrže apod.

b) Kulturní a historické atraktivity

- jednotlivé kulturní památky, zóny a rezervace, UNESCO, hrady, zámky
- kulturní aktivity/zařízení, jakožto nabídka pro turisty a rekreaty (muzea, galerie, zoologické a botanické zahrady, rozhledny, observatoře),

Karlštejn, Kutná Hora, Pražský hrad, zámek v Litomyšli, Lednicko – Valtický areál apod.

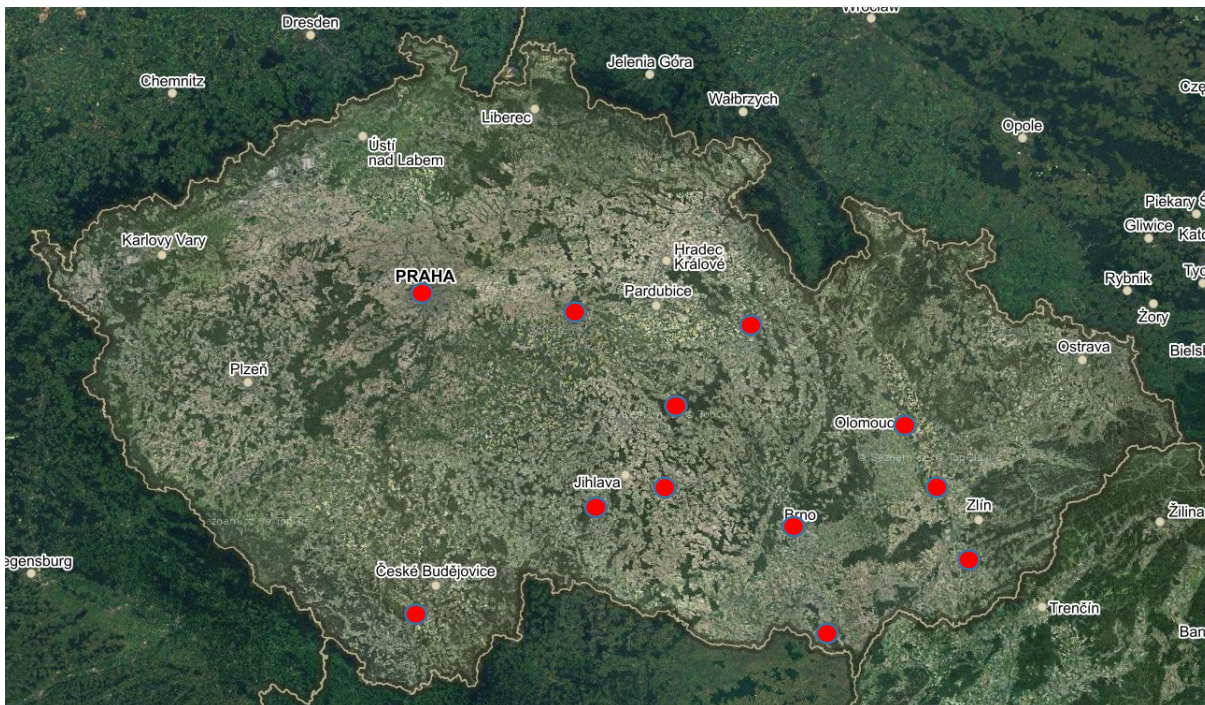
- c) Organizované atraktivity
- sportovní akce, festivaly, veletrhy, kongresy,
 - sportovní aktivity/zařízení, jakožto nabídka pro turisty a rekreanty (aquaparky, golfová hřiště, lázeňství, lyžařské vleky a lanovky apod.)
- d) Sociální atraktivity
- zvyky, tradice, trhy (Velikonoce, masopust)
- e) Další atraktivity pro turisty
- atraktivity pro turistu – délka pěších turisticky značených cest a cyklotras související se snadnou dosažitelností různých památek či zážitků (nezůstat pouze na jednom místě), duch a obraz města či lokality, krajinná scéna, funkčnost infrastruktury
 - dostatek a různorodost stravovacích a ubytovacích zařízení apod.

Jednotlivá sídla s kumulací těchto aspektů získávají na větší atraktivitě a jejich potenciál se zvyšuje s každou přidanou hodnotou. Tato města by měla být připravena na rostoucí počty turistů a nabídnout návštěvníkům co nejvíce možností na příjemnější pobytu.

2.A.4.1.PŘEHLED MĚST A OBLASTÍ S VYŠŠÍ TURISTICKOU NÁVŠTĚVNOSTÍ V ČR

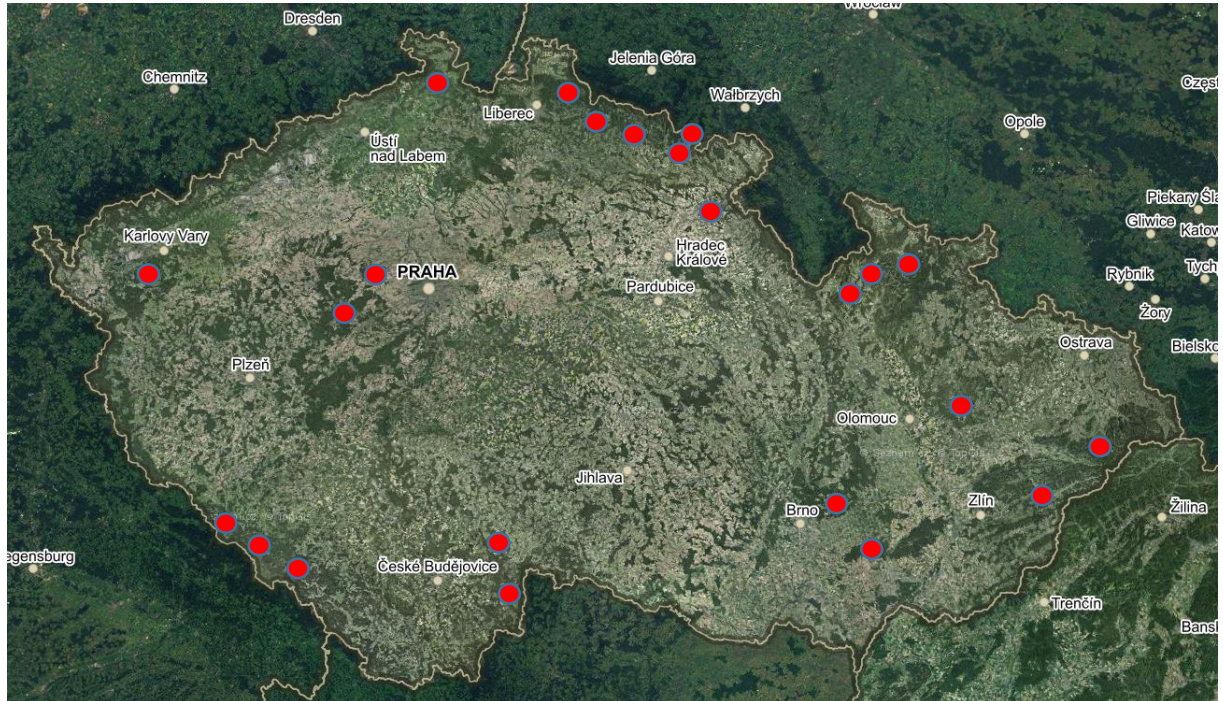
Pro ukázkou měst či míst s vyšší turistickou návštěvností v rámci ČR je vždy zvoleno několik vybraných příkladů (nikoliv všechny vzorky v rámci ČR), které se daného aspektu týkají.

- UNESCO památky – Praha, Brno, Český Krumlov, Kutná Hora, Litomyšl, Telč, Kroměříž atd. (UNESCO, 2021)

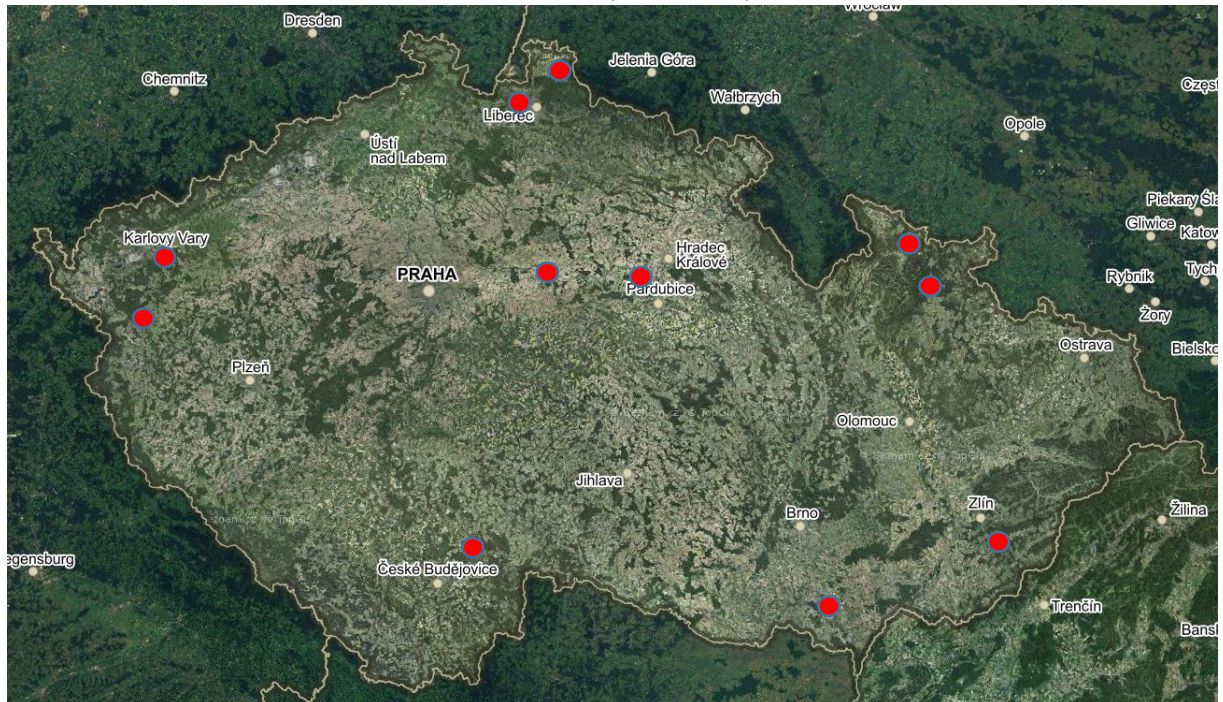
Obr.2: Mapa ČR – UNESCO (Google, 2021)

- Sportovní aktivity, turistika v krajině – Orlické hory (Deštné v Orlických horách), Jeseníky (Jeseník,), Beskydy (Rožnov pod Radhoštěm, Frenštát pod Radhoštěm), Šumava (Železná Ruda, Kvilda, Kašperské hory), Jizerské Hory (Jablonec nad Nisou, Liberec, Josefův důl, Desná), Krkonoše (Harrachov, Špindlerův mlýn, Pec pod Sněžkou, Harrachov, Malá Úpa, Velká Úpa, Jánské Lázně), Český ráj, Moravský kras, Lipensko, Třeboňsko atd. (CzechTourism, 2021)

Obr.3: Mapa ČR – krajinná scéna (Google, 2021)

- Lázeňství – Karlovy Vary, Mariánské lázně, Třeboň, Bechyně, Lázně Bohdaneč, Lázně Poděbrady, Lázně Luhačovice, Lázně Lednice, Lázně Karlova Studánka atd. (SLLČR, 2021)

Obr.4: Mapa ČR – lázeňství (Google, 2021)

2.A.4.2.PŘEHLED MÍST S VYŠŠÍ TURISTICKOU NÁVŠTĚVNOSTÍ V ČR

Turisté se zaměřují i na místa, která nejsou městy, ale jsou cílovými body s masovým turismem. Místa, která jsou hojně navštěvována a jejich návaznost na dopravní dostupnost, propojenost, pohodlí a komfort musí být také zajištěna.

Turistické cíle jsou většinou přírodní či kulturní památkou, kde se turista zdrží převážně celý den. Tyto cíle jsou většinou soběstačnými subjekty a jsou navštěvovány především tamními turisty (rodinné výlety). (Gehl, a další, 2012)

Obr.5: Karlštejn (NPÚ, 2021)

Obr.6: Zámek Konopiště (Letecké-fotografie, 2021)

Obr.7: Zámek Hluboká nad Vltavou (Info-centr, 2015)

Obr.8: Trosky (Kalous, 2014)

Obr.9: Macocha (Invia, 2000)

Obr.10: Zoologická zahrada, Dvůr Králové (SPDK, 2021)

Obr.11: Terezín (Žandov, 2019)

Obr.12: Stezka v korunách stromů – Lipno (SKSL, 2021)

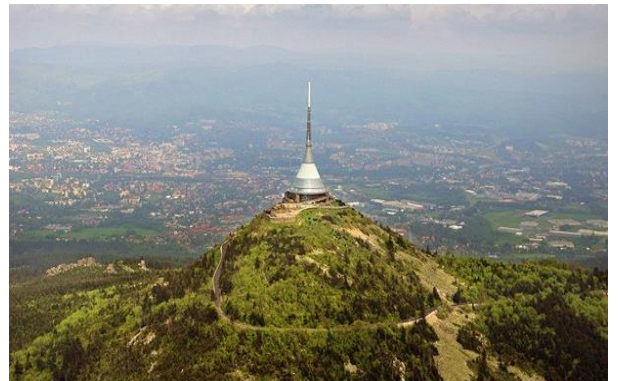
Obr.13: Dolní oblast Vítkovic–Leander Park(Renner, 2010)

Obr.14: Dolní Morava – Stezka v oblacích (Štefek, 2016)

Obr.15: Pravčická brána (Pudelek, 2016)

Obr.16: Ještěd (Klíma, 2015)

2.A.5. SYSTÉM ORGANIZACE A PROPAGACE TURISTICKÉHO RUCHU V ČR

Aspektů ovlivňující správné fungování turistického ruchu je několik. Jedním z těchto aspektů je organizace turistického ruchu (destinační management). Jedna z organizací zajišťující rozvoj a udržitelnost turistického ruchu v ČR je Česká centrála cestovního ruchu (ČCCR) – CzechTourism. (ČCCR, 2021)

ČCCR zajišťuje propagaci na domácím i zahraničním trhu, přináší nové inovace a trendy v okolí turistického ruchu. ČCCR spravuje jako hlavní orgán Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. Česká republika se dělí na turistické regiony, města, obce. Propagace probíhá interakcí mezi regiony – městy – obcemi, kde veškeré informace zpracovává ČCCR. Organizace se zabývá koordinovaným plánováním, regulací, komunikací, prezentováním v ČR a v zahraničí, vytváří

reklamní kampaně (na internetu, v TV, tisku, rádiu) a prospekty prezentující ČR jako atraktivní turistickou destinaci. V zahraničí napomáhá propagaci 26 zahraničních divizí CzechTourism po celém světě. ČCCR vytváří grafy a tabulky s počty návštěvníků a zaznamenává příliv turistů např. na hraničních přechodech. Organizace vyhodnocuje potenciál, který je možno využít a pokládá otázky: Jaké regiony jsou nejvíce/ nejméně navštěvovanými destinacemi? Jakým způsobem mohou regiony zkvalitnit služby pro turisty? (ČCCR, 2021)

Organizace ČCCR zahrnuje i podnikatelské subjekty, orgány státní správy, občanské a kulturní organizace, obyvatele regionu, orgány místní samosprávy apod. Koordinace je úspěšná za předpokladu:

- nepřetržité spolupráce všech příslušných subjektů,
- správné podnikatelské strategie,
- zhotovení a realizace konceptu rozvoje turistického ruchu,
- stanovení si společných cílů a dostatečných znalostí k dané problematice,
- vytvoření celkového postupu, konceptu pro realizaci. (Palatková, a další, 2014)

2.B. ZAHRANIČNÍ PŘÍKLADY

2.B.1. INOVACE V ZAHRANIČÍ

Pro podporu turistického rozvoje by měl být pohyb turistů bezpečný a co nejsnazší. Např. doprava – výstavbou rychlodráhy z letiště do města, což znamená pro turistu velké ušetření času. Rychlejší prostupnost všemi směry, odpadá návaznost na další dopravní peripetie a odstraňování jakýkoliv bariér v podobě negativního zážitku.

Všechny složky by měli být propojeny a měli by správně fungovat, jedině tak lze dosáhnout kvalitního výsledku.

Situace je řešena v některých městech, především vyřešením kvalitního propojení mezi zájmovými body. Zrychlení a možnosti napomáhající k jednoduchému, ale fungujícímu propojení jsou důležité v každém měřítku. Propojení bodů může být zamýšleno například v:

- Propojení vazeb informační služby – taxi služby – osob s omezenou schopností pohybu a orientace – komerční služby.
- Nové systémy pro překonání výškového rozdílu – lanovky (Severní Korea, Mexico City, Perugia: vybudováním lanových drah do centra města → zvýšení pohodlí pohybu a návštěvnosti), obří eskalátory, výtahy.
- Nová parkoviště monorail (Benátky), minimetra, rychlá MHD apod.
- Kvalitní veřejný prostor – propojení pěších vazeb a cyklistů (Melbourne, Kodaň).
- Další možná řešení.

Tyto inovace, tendence a teorie se využívají především v zahraničí a napomáhají tak zvýšení turistického potenciálu. Mnohá města se potýkají s touto problematikou a investují do jejího zlepšení odstraňováním řady nedostatků. Investice proudí do technické infrastruktury (např. ve smyslu dopravní dostupnosti), na zlepšení veřejného prostoru, na zvyšování nabídek kulturních akcí, na poznání města či památek apod.

Lze řešit např. zda-li je na českém území město takto koncepčně připravené? Jakým způsobem postupují v zahraničních městech a jaké mají koncepční řešení? Existují strategické plány a postupy? Jak obecně aplikovat tyto metody ze zahraničí?

2.B.2. ZAHRANIČNÍ PŘÍKLADY SOFISTIKOVANÝCH A KOORDINOVANÝCH INVESTIC

• BENÁTKY

Benátky jsou z části lodním městem, kde je provoz motorové dopravy omezen úzkými ulicemi a mosty přes kanály. Centrum města je již po staletí známo specifickým řešením architektury a urbanismu – krátké docházkové vzdálenosti, členění městského prostoru, městská struktura, detaily urbanistických či architektonických prvků. Silniční a železniční doprava je vedena mimo centrum. (Google, 2021)

V Benátkách přispěli k urychlení dopravy turistů do centra vybudováním tzv. PeopleMover. Na okraji Benátek byl vybudován umělý ostrov Tronchetto (1958-1962) sloužící výhradně jako parkoviště pro návštěvníky Benátek.

Na tento ostrov se dostanou návštěvníci nejčastěji trajektem, nechají zde zaparkované své automobily a přiblíží se pomocí PeopleMover, na zastávku Piazzale Roma odkud se pohodlně vydávají do centra města. (Actv, 2021)

Město se v současné době potýká s narůstajícím masovým turismem. Residenti se s přibývajícím počtem turistů stěhují z města. Od roku 2019 je zpoplatněn vstup turistů do města zdržujících se 1den. Vícedenní turisté platí městskou daň v ubytovacím zařízení. Od roku 2022 bude regulace turismu rozšířena na rezervování vstupu do města. Cílem města je podpořit udržitelný turismus s ohledem na residenty. (Speciale, 2021)

Obr.17: Trasa PeopleMover (Tronchetto – Piazzale Roma) (IJAS, 2021)

Obr.18: People Mover Tronchetto (Emaze, 2021)

- **MEXICO CITY**

V Mexiko City je spojení pomocí lanových drah zvyklostí. Některé slouží spíše pro turisty a poznání, některé slouží i jako hlavní dopravní prostředek rezidentů. (Geo-Mexico, 2010) Tato varianta dopravní přepravy zabezpečuje rychlejší a pohodlnější dopravení se do cíle s možností výhledu, jako přidané hodnoty.

Obr.19: Lanové dráhy sloužící pro transport (červeně – fungující lanové dráhy) (Geo-Mexico, 2010)

Obr.20: Lanová dráha GarcíaCaves (Grutas de García) (Geo-Mexico, 2010)

- **MELBOURNE**

Centrum Melbourne bylo kolem roku 1980 v centrální části plné výškových kancelářských budov bez žijícího veřejného prostoru. Byl vypracován urbanistický projekt, jež měl zatraktivnit prostředí a nalákat obyvatele a návštěvníky do centra. V letech 1994-2004 byl projekt neúspěšnější a vypracovaná analýza prokázala nárůst obyvatel v centrální části města 10krát (rok 1992 – 1 000 obyvatel, rok 2002 – 10 000 obyvatel). Vznikla nová náměstí, ulice, pasáže, prostor pro setkávání lidí. Profil ulice byl velkorysý k chodci materiálem dláždění, doplněním městského mobiliáře, doplněním zeleně apod. Město se rozvíjelo a stalo se turisticky vyhledávaným místem. Melbourne usilovalo o pěší provoz a delší pobyt lidí, pro zatraktivnění místa se vytvořily dvě tváře města, denní a noční. Pohyb chodců v centru se přes den zvýšil o 39 % a v noci se pohyb zdvojnásobil. Město se začalo rozvíjet, vzrůstaly pobytové aktivity, nová náměstí, nové možnosti pro pohyb ve veřejném prostoru po co nejdéle dobu. (Gehl, a další, 2012)

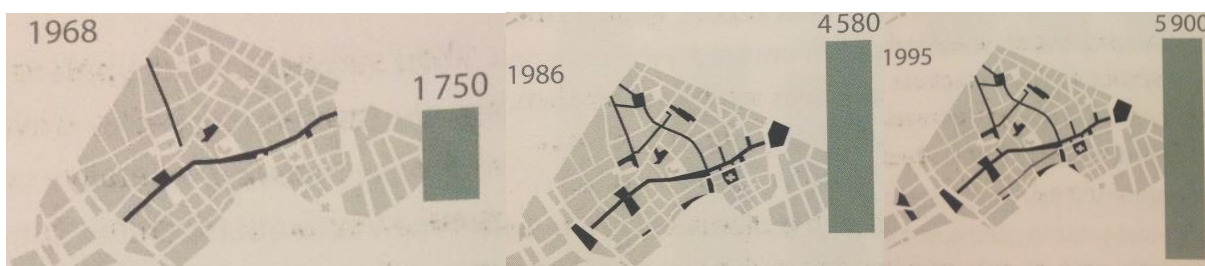

Obr.21: Melbourne – QuayWest (ACCOR, 2021)

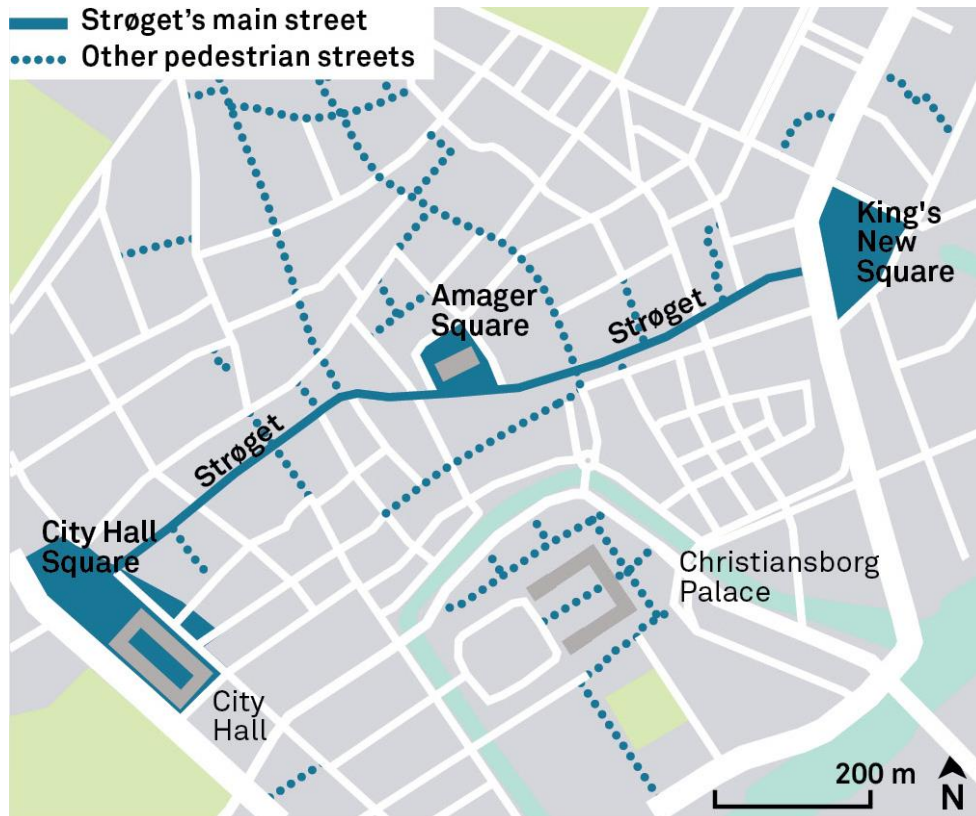
• KODAŇ

Švédské město Kodaň (Copenhagen) bylo jedním z prvních evropských měst, které začalo vytěšňovat motorovou dopravu z centra a začalo se více zajímat o veřejný prostor. Město si již v 60. letech uvědomovalo hrozbu a začalo konat kroky pro zlepšení městského prostoru a života ve městě. Veřejný prostor nebyl atraktivní a pohyb lidí byl nízký. Po několik desetiletí byly vytvářeny podmínky pro zlepšení změnou uliční sítě, odstraňováním jízdních pruhů, parkovacích míst. Hlavní třída Strøget se změnila na pěší promenádu, kterou prošlo po roce o 35 % více pěších. Do veřejného prostoru se dostalo více života. Lidé zde tráví daleko více času, než je potřebné, díky atraktivnosti veřejného prostoru. Tyto změny se rozšířily do okolních ulic a náměstí, kde se začal rozvíjet veřejný život. (Gehl, a další, 2012)

Nynější podoba města je nesrovnatelná oproti minulým rokům. Kodaň je žijícím městem, které ukazuje a předává návod, jak je rozvoj atraktivního veřejného prostoru důležitý a ovlivní chod celého města. Veřejný prostor nabízí mnoho prožitků v obchodech podél ulice, v parcích, divadlech, kinech, na lavičkách, po celém centru. Město se diametrálně měnilo postupnou a nenásilnou formou. Architekti nevycházeli pouze ze zkušeností, ale především z dotazníků a průzkumů lidí žijících ve městě. Téměř vše bylo uskutečněno dle potřeb návštěvníků, obyvatel a jiných zainteresovaných lidí, kteří napomáhali změně města. (Gehl, a další, 2012)

Obr.22: Schéma veřejného městského prostoru v letech 1968, 1986 a 1995 (Gehl, a další, 2012)

Obr.23: Hlavní třída Strøget (GDCl, 2021)

- **SAN FRANCISCO**

V San Francisku roku 1906 zasáhlo zemětřesení, které způsobilo zavření dálnice Embarcadero, a lidé začali využívat jiné druhy dopravy, aby se dostali do města. Postupné analýzy prokázaly příznivý vliv cyklistické dopravy a pěších na veřejný prostor, oproti dopravě motorové. Tato metoda byla v San Francisku aplikována a dnes je z dálnice bulvár, který zajistil zpříjemnění města a zkvalitnění veřejného prostoru pro městský život. Stejný princip se stal i v Soulu, Milwaukee či v Portlandu. (Gehl, a další, 2012)

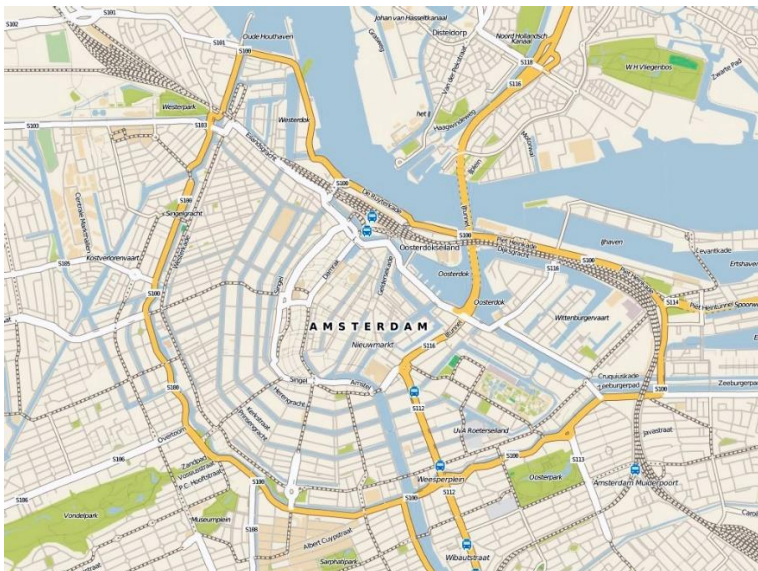
Obr.24: Zemětřesení v San Francisco v roce 1906 (SFGATE, 2005)

Obr.25: San Francisco 2017 (SFtodo, 2021)

- **AMSTERDAM**

Do Amsterdamu se jezdí především kvůli přímořské poloze, specifické architektuře, tradici a také z hlediska zakázaných látek – marihuany. Přístavní město je spojnicí mezi Amerikou a Evropou, odkud denně vyplouvá několik zaoceánských lodí. Veřejný prostor a doprava po městě je vyřešena z 90% koly, které jsou k zapůjčení na téměř každém rohu ve městě. Dopravní infrastruktura je přizpůsobena kumulujícím se cyklistům a je zde velice příjemné a bezpečné prostředí pro jízdu po centru města. (Gehl, a další, 2012)

Obr.26: Mapa Amsterdamu (vidiani.com, 2021)

Obr.27: Hlavní doprava v Amsterdamu (Carriere, 2021)

Obr.28: Uliční profil v Amsterdamu (Huygelen, 2021)

2.C. OBECNÝ VÝČET MOŽNÝCH ZKOUMANÝCH KRITÉRIÍ OVLIVŇUJÍCÍ

UDRŽITELNÝ TURSIMUS

Turismus města je úzce spojena s komplexním uspořádáním města – s urbanismem a územním plánováním. Ve spolupráci s městem a dalšími organizacemi či institucemi lze přispět k optimálnímu uspořádání města, jak k potřebám turistů, tak k potřebám obyvatel města vypracováním podrobných analýz a návrhů opatření, kde se poukáže na nedostatky, ale i na potenciál města.

Tyto analýzy a návrhy lze vypracovávat v různých odvětvích spojených s turismem (nejen architektonicko – urbanistické náměty):

- koncepce turistického ruchu
- koncepce organizace dopravních vztahů a podmínek udržitelného turismu
- analýza stávajícího stavu + vylepšení z jiných turisticky zaměřených měst – podobné zásady (UNESCO – Telč, Litomyšl, Praha, Benátky, Assisi, Milano, Bologna, Urbino, Lourdeatd.),
- propojení urbánních vazeb a jejich kvalita,
- rychlejší prostupnost – odstraňování bariér,
- možnost proměny prostoru v kritické situaci – dopravní omezení v sezóně,
- inovace ve zlepšení dopravy (nové systémy pro překonání výškového rozdílu apod.),
- a další.

Život ve městě tvoří převážně lidé. Důležité je nejen množství lidí, ale také na jakou dobu se lidé ve městě zdrží. Nejvíce lze rozpoznat dobrou kvalitu prostředí z délky pobytu lidí. Kritérií pro hodnocení kvality veřejného prostoru je několik a lze je hodnotit z různých hle-disek. Mezi nejdůležitější patří vnímání veřejného prostoru z hlediska urbanismu, zvoleného mobiliáře, bezpečnosti, orientace, dostupnost a vazby spojené s docházkovou vzdáleností, chodníky, optická propojenost, dopravní dostupnost, možnost proměny prostoru v kritické situaci, neotřelé způsoby řešení dopravy v ulicích zatížených turismem apod. Veřejné prostory nabízejí pohyb jednotlivce, skupin lidí, konání společenských aktivit, aktivní využití prostoru. Součástí fungujícího prostoru je i organizace mimo parter budov. (Gehl, a další, 2012)

Jednotlivé nedostatky turistické infrastruktury jsou většinou propojeny se zvládnutím větší masy turistů nejen v historických jádrech, ale i v jednoduchém a přehledném propojení památek v blízkém okolí, v koncepci organizace dopravních vztahů a podmínek vůči turistům. Lze se zaměřit např. na:

Urbanisticko-architektonická kritéria

- urbanistické uspořádání veřejného prostoru, jejich kompozice a výsledná přitažlivost
- hlavní turistické trasy a uzly, jejich prostorové parametry, odpovídající funkční skladba a poloha v organismu města
- orientace turistů ve městě (dominanty),
- prvky usnadňující orientaci pro turisty ve městě (stejně značky na metro, MHD – dopravní obsluhu),
- turistický mobiliář, mobiliář města,
- úzké chodníky, dlouhé přechody, orientace, dlouhé trasy pro starší, špatné označení, mobiliář, integrace dopravy, nevyužitý potenciál parteru, čistota,
- atd.

Vybraná ostatní kritéria (cestovní ruch, marketing, propagace apod.):

- turistická infocentra,
- shromáždění informací, knihy – obecná koncepce – vymezení,

- propagace turismu (letáky, web, media),
- dotazníky – problémy spojené s turismem, záporny pro turistu,
- marketing – rozmístění soukromé občanské vybavenosti (ubytování, stravování, obchody apod.),
- dostatek ubytování; rozmístění HUZ, restaurací a rekreace; nabídka většího pohybu po městě apod.
- atd.

• Překážky spojené s chodníky:

Obr.29: Překážky spojené s chodníky (Gehl, a další, 2012)

Obr.31: Překážky spojené s chodníky (Gehl, a další, 2012)

Obr.33: Překážky spojené s chodníky (Gehl, a další, 2012)

• Řešení spojené s chodníky:

Obr.30: Řešení spojené s chodníky (Gehl, a další, 2012)

Obr.32: Řešení spojené s chodníky (Gehl, a další, 2012)

Obr.34: Řešení spojené s chodníky (Gehl, a další, 2012)

- Překážky spojené s přechody:

Obr.35: Překážky spojené s přechody (Gehl, a další, 2012)

Obr.37: Překážky spojené s přechody (Gehl, a další, 2012)

Obr.39: Překážky spojené s přechody (Gehl, a další, 2012)

Obr.41: Překážky spojené s chodníky (Gehl, a další, 2012)

- Řešení spojené s přechody:

Obr.36: Řešení spojené s přechody (Gehl, a další, 2012)

Obr.38: Řešení spojené s přechody (Gehl, a další, 2012)

Obr.40: Řešení spojené s přechody (Gehl, a další, 2012)

Obr.42: Řešení spojené s chodníky (Gehl, a další, 2012)

- Nekomunikativní parter:

Obr.43: Nekomunikativní parter (Gehl, a další, 2012)

Obr.45: Nekomunikativní parter (Gehl, a další, 2012)

Obr.47: Nekomunikativní parter (Gehl, a další, 2012)

- Aktivní parter:

Obr.44: Aktivní parter (Gehl, a další, 2012)

Obr.46: Aktivní parter (Gehl, a další, 2012)

Obr.48: Aktivní parter (Gehl, a další, 2012)

2.D. LEGISLATIVA V ČR V RÁMCI TURISMU A URBANISMU

Turismus ve městech je úzce spojen s komplexním uspořádáním města – s urbanismem a územním plánováním. Cílem územního plánování je vytvořit podmínky pro příznivé životní prostředí, hospodářský rozvoj a podmínky pro dobré žití obyvatel generací nynějších i budoucích. Územní plánování řeší komplexní rozvoj území, stanovuje zásady, principy a nástroje pro jeho řízení. Snahou je ochrana a rozvoj přírodních, kulturních a civilizačních hodnot. (Zákon č. 183/2006 Sb.)

Územní plánování:

- stanovuje podmínky pro obnovu a rozvoj sídelní struktury,
- stanovuje podmínky pro provedení změn v území (umísťování staveb s ohledem na charakter a hodnoty území),
- prověřuje a posuzuje potřebu změn v územní, veřejné zájmy, problémy, rizika,
- stanovují urbanistické či architektonické požadavky na využití prostorového uspořádání apod. (Zákon č. 183/2006 Sb.)

Legislativu v rámci turismu a urbanismu v České republice obsahují Územně analytické podklady (ÚAP), Územně plánovací dokumenty (ÚPD), strategické plány, krizové plány, akční plány, plány distančního managementu města a další.

V současné době není pro udržitelný turismus dokument upravující, jakým způsobem nynější situace ve městech zlepšit. Udržitelný turismus nalézáme jako součást strategických plánů nastiňující možné investice či vylepšení, avšak tento dokument není závazný a téma turismu (inovací a rozvoje) je odsouváno či opomíjeno, např. i vzhledem k nedostatečným investicím měst.

Strategické dokumenty zajišťují možné rozhodování a určující priority pro vedení sídla a jeho rozvoj. V základní podobě je možné chápat pro podporu strategie sídel i územně plánovací dokumentaci. (Zákon č. 183/2006 Sb.)

Strategický plán, ve většině případů turisticky zaměřených měst, zmiňuje i vliv turistů na město a snaží se podporovat a rozvíjet jejich přísun a zlepšení kvality prostředí. Cílem je definovat zájmy města, obyvatel, předpokládané realizace a jejich financování, optimalizování podmínek apod. (Zákon č. 183/2006 Sb.)

Jedním z cílů disertační práce je doporučení opatření, možnosti, jak strategicky plánovat turistický rozvoj v regionálních městech:

- zapracování do územně analytických podkladů k dalšímu zapracování do územních plánů obcí,
- územní studie,
- vyhláška města (Zákon o obcích).

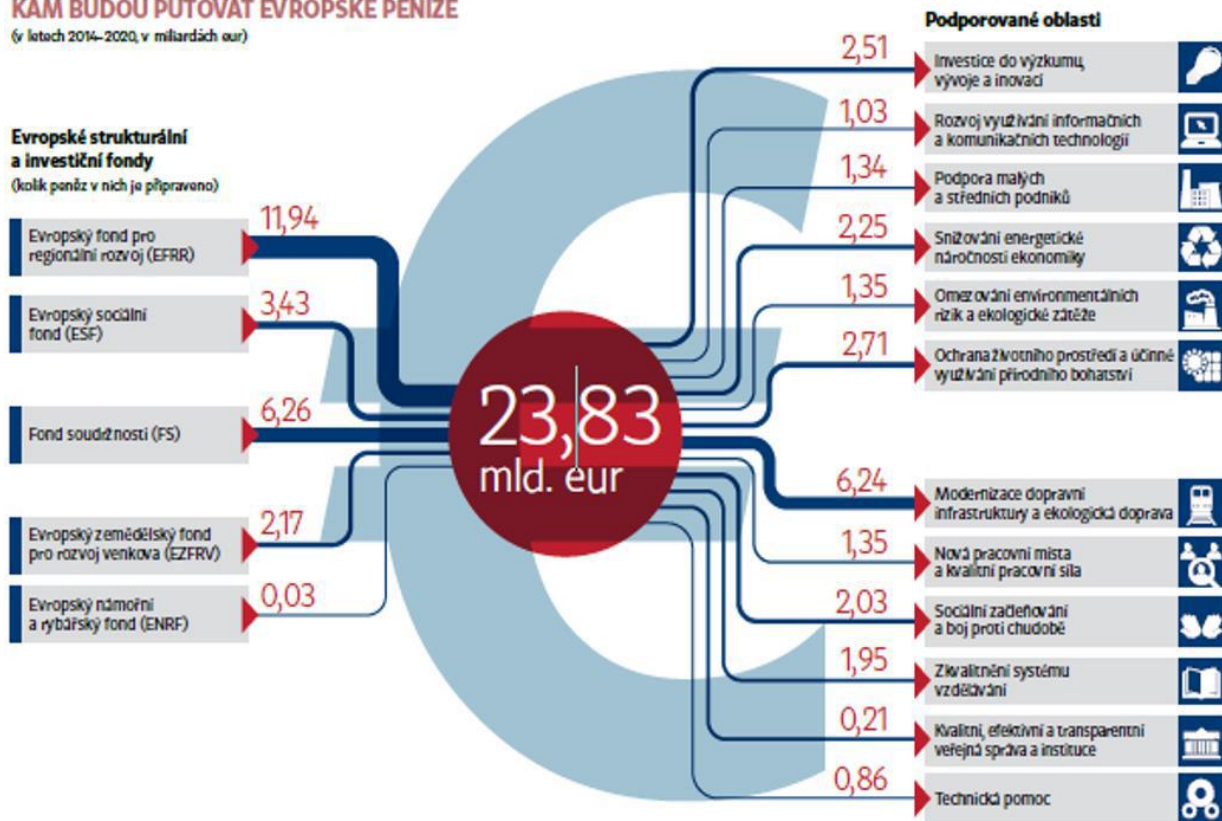
2.E. DOTAČNÍ PROGRAMY V ČR V RÁMCI TURISMU A URBANISMU

Stát každoročně přispívá do rozpočtu EU procentem z HDP. Výdaje jsou rozděleny z větší části do fondů, Země si definují a sami spravují Operační programy (OP). Každý Operační program se dělí na Prioritní osy, které se dále dělí na Oblasti podpory. (Frková, 2017)

Programovací období rozlišuje rozvinuté a méně rozvinuté regiony. Méně rozvinutým regionům je přiděleno více finančních odměn. V programovacím období 2014–2020 bylo pro méně rozvinuté regiony vyhrazeno 183 mld. €. Z toho je pro ČR určeno 23,8 mld. €. (Frková, 2017)

KAM BUDOU PUTOVAT EVROPSKE PENIZE

(v letech 2014–2020, v miliardách eur)

Obr.49: Rozdělení peněz ČR, z fondů EU v období 2014–2020. (Frková, 2017)

2.F. TEORIE V LITERATUŘE

Nynější publikace/práce ve smyslu (z)hodnocení turistického ruchu vycházejí především z práce **W. Freyer: Tourismus – Einführung in die Fremdenverkehrsökonomie. Oldenburg Verlag, München (1990)**. Z této publikace, kde je mimo jiné shrnut i vývoj turismu vychází i např. **V. Malá**, jež publikovala **Cestovní ruch (1999)** nebo **M. Čertík: Cestovní ruch: vývoj, organizace a řízení (2001)** a mnoho dalších.

- **Zhodnocení potenciálu cestovního ruchu v České republice** zpracoval **Ústav územního rozvoje v Brně (ÚÚR)**. Územní vyhodnocení bylo vypracovááno roku 2001-2010 na základě vybraných obcí v ČR, které byly bodově ohodnoceny a dále zkoumány např. ohledně aspektů ovlivňující rozvoj turistického ruchu a rekreace v území. Tento dokument vyhodnocuje potenciál atraktivit turistického ruchu a potenciál ploch a linií ovlivňující turistický ruch. Ve zkoumaných kritériích je zařazen i samostatný stupeň UNESCO s nejvyšším bodovým ohodnocením. (ÚÚR, 2010)
- ÚÚR v roce 2010 vypracoval **Monitorování územních celků zapsaných v Seznamu světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO**. Z porovnání hodnot předem zvolených indikátorů, mezi něž patří i turistický ruch, byly sledovány v jednotlivých letech 1999-2010 města UNESCO a vytváří obraz vývoje prostředí. (ÚÚR, 2010)
- **Dvacet let vývoje cestovního ruchu v České republice a jeho prostorové a funkční souvislosti – Šauer, Vystoupil** ze semináře **Město, kultura a cestovní ruch** konané v roce 2010 popisuje 20 let vývoje cestovního ruchu v ČR a zaměřuje se na nejvýznamnější procesy, které ovlivňovaly funkčně-prostorovou

strukturu cestovního ruchu. Vývoj nových ubytovacích zařízení, druhů a vývoj poptávky cestovního ruchu. (Šauer, Vystoupil, 2010)

- **ÚÚR** v roce 2016 publikoval mapu projektů s doplňkovou publikací projekty s přidělenou a čerpanou dotací v letech 2010-2015: **Národní program podpory cestovního ruchu**. (ÚÚR, 2010)

V dubnu 2017 byl vydán sborník z konference **AUÚP** (Rožnov pod Radhoštěm) – **Rozvoj cestovního ruchu a územní plánování**. Jedním s publikujících byla např. **Jitka Mejsnarová – Cestovní ruch z hlediska územního plánování** či **Romana Vačkářová – Zkušenosti s hodnocením rekreace a cestovního ruchu v ÚAP**. (Rozvoj cestovního ruchu a územní plánování, Sborník z konference AUÚP, 2017)

- Text **Cestovní ruch z hlediska územního plánování – Mejsnarová** se zaměřuje na problematiku rekreace a cestovního ruchu z hlediska územního plánování, nikoli z hlediska marketingu či geografických aspektů. Popsání problematiky na několika příkladech vyvodilo závěr důležitosti zapracování do ZÚR ale i do ÚAP. (Mejsnarová, 2017)

„Pět příkladů uváděných v článku ilustruje, že cestovní ruch má nadmístní dopad a náleží obecně do ZÚR, ale především do analýz a rozborů ÚAP, které jsou prozatím této funkci dost dlužny – alespoň do doby, než budou zpracované územní studie, a kde, doufejme, bude téma rekreace (cestovní ruch) věnována náležitá pozornost.“ (Mejsnarová, 2017)

- Příspěvek **Zkušenosti s hodnocením rekreace a cestovního ruchu v ÚAP – Vačkářová** se zabývá tematikou, kdy ÚAP vznikly, jejich historie, projednávání, zlepšení a zhodnocení jejich vývoje. V dnešní době je téma rekreace a vložení do ÚAP stále více aktuální, naráží se na potřebu jejich doplnění a vylepšení. Vysvětlení koherence mezi rekreací a cestovním ruchem, kdy je rekreace podmnožinou cestovního ruchu a vyvolání otázky, zdali není téma rekreace do vyhlášky č.500/2006Sb. zařadit. (Vačkářová, 2017)

„Politika územního rozvoje ČR, ve znění 1. aktualizace, má ve svých prioritách stanoven úkol (22) „Vytvářet podmínky pro rozvoj a využití předpokladů pro různé formy cestovního ruchu...“. Územní plánování může být cestovnímu ruchu a jeho případnému rozvoji velkým pomocníkem. Umí vymezit plochy např. pro rekreaci, pro sport, pro občanskou vybavenost, umí zajistit územní podmínky pro dostupnost veřejné infrastruktury atd. Abychom však mohli v územně plánovací dokumentaci navrhnout opatření směřující k podpoře nebo rozvoji cestovního ruchu, potřebujeme nejprve vědět, zda je území pro cestovní ruch vlastně vhodné, jaké má předpoklady (pro jaký druh cestovního ruchu, jak významný je zjištěný potenciál). (Vačkářová, 2017)

Koncepční materiály, pokud vůbec existují, však obvykle obsahují pouze obecná konstatování a závěry s doporučeními vztahujícími se často k fungování managementu v území, k přerozdělování finančních prostředků, ale žádná směřování rozvoje cestovního ruchu s vazbou do území z těchto dokumentů vyčíst nelze.“ (Vačkářová, 2017)

- Publikace **Invited commentary: Tourism planning and traditional urban planning theory – The planner as an agent of social change – Alan. A.Lew**, 2006 (Plánování cestovního ruchu a teorie tradičního územního plánování – urbanista jako agent sociální změny) popisuje propojenost mezi územním plánováním a cestovním ruchem, poukazuje na nedostatky plánování spojeného s turismem a vznáší otázky typu: Jakým způsobem by měli patřičné entity cestovního ruchu plánovat? Jaké jsou hlavní problémy, na které by se měli urbanisti/projektanti zaměřit? Plány turismu jsou většinou řešeny obecně formou plánování regionálních metod, což spadá ve většině případů do strategických cílů města (v rámci ČR). Shrnuje teorii literatury a její stav, kdy se autoři více

přibližují ekonomice či sociálním aspektům a poukazuje na možnost změny v rámci nástrojů a přístupů v územním plánování. (Lew, 2007)

- Článek **The Role of Tourism in Planning the Smart City – La Rocca, R.A., 2014** (Role turismu při navrhování Smart City v časopise *TeMA – Journal of Land Use, Mobility and Environment*) vychází z úvah, že cestovní ruch, vzhledem k předpokládané velikosti a úloze v ekonomii, lze považovat za "městský jev" a jako takový potřebuje adekvátní procesy řízení, politiku a nástroje s cílem snížit dopady na organizaci měst a obecně životaschopnost měst. Propagační iniciativy se soustředí výhradně na značení měst, a nikoli na iniciativy, které by umožnily městům podpořit dodatečné městské zatížení vyjádřené poptávkou v oblasti cestovního ruchu. Článek se zabývá, jak by cestovní ruch mohl být předmětem městské politiky a strategie zaměřené na snižování dopadů na město. (Rocca, 2014)

„Městská turistika vznikla v 70. letech a týká se jak cestování do měst, tak i míst s vysokou hustotou obyvatelstva. Strávený čas městskou turistikou je kratší, než je obvyklá doba dovolené. V tomto období se města podle názoru turistů stanou "ideálním místem pro krátkou dovolenou" (Van Der Borg et al., 1993), kde je soustředěno velké množství atraktivních faktorů. Procento zahraničních turistů neustále roste, proto je konkurence mezi městy stále více založena na jejich schopnosti přitahovat turistické toky.“ (Rocca, 2014)

- **Urban Development and Tourism in Japanese Cities - Yumiko Horita, 2017** popisuje, jak se od roku 2000 postupně stal cestovní ruch klíčovou činností posilující japonskou ekonomiku. Zejména došlo k růstu městské turistiky a mnohé městské prostory byly přeměněny tak, aby vyhovovaly potřebám návštěvníků, což se projevilo nejen ve velkých metropolích, ale také v malých a středních regionálních městech. Tento článek zkoumal, jak byly vytvořeny městské turistické prostory v Japonsku společně s obecnějším rozvojem měst a jak byly zkoumány významné aspekty a důsledky procesu rozvoje městského cestovního ruchu. Ukazuje se, že růst městského cestovního ruchu zrychlil růst povědomí a činností místních obyvatel. Místní obyvatelé si byli více vědomi svého soukromí a podnikali aktivity, aby o toto soukromí nepřišli, zatímco předtím zde probíhal neustálý boj a vyjednávání mezi rozvojem města a ekonomikou. Autor dochází k závěru, že spolupráce občanů je jedním z procesů rozvoje městského cestovního ruchu. (Horita, 2018)

Představitelé (z hlediska teorie i realizací) v rovině spojení turismu s veřejným prostorem:

- V roce 1961 **Jane Jacobs** vydala knihu *The Death and Life of Great American Cities*. Autorka svými názory vyslala první silnou vlašťovku ohledně výstavby měst, na kterou navázalo mnoho teoretiků a urbanistů. Z hlediska kriminality či bezpečnosti ve městech poskytla terminologii, jež se využívá dodnes. Problémy, jež se v jejich knihách uvádí, jsou stále aktuální. Mezi její publikace patří **Smrt a život amerických velkoměst** (Jacobs, 1961), **Ekonomie měst** (Jacobs, 2012) či **Města a bohatství národů** (Jacobs, 2012). Jacobs se ve svých knihách zajímá o specifické vlastnosti měst; o rozmanitost velkoměst; o příčiny úpadku měst; o taktické možnosti, jakým způsobem naleznout řešení pro nápravu; jakým způsobem města vznikla či jak se města rozvíjejí. (Jacobs, 2012)
- **Jan Gehl** je dánským architektem zabývající se veřejným prostorem a urbanismem po celém světě a aktivně interpretuje své realizace a názory na veřejný prostor. Publikoval mnoho knih, např. **Města pro lidi**, **Život mezi budovami**, **Nové městské prostory**, *Public Spaces* atd. Jeho působení v oblasti urbanismu a architektury přineslo mnoho poznatků. Nevnímá lidská sídla jen jako budovy tyčící se směrem nahoru, ale vnímá prostory mezi nimi. Uvědomuje si, jak důležitou funkci plní veřejný prostor a snaží se zkvalitňovat život ve městech. Ukazuje, že veřejný prostor ve městě může být příjemným místem pro strávení volného času. Veřejné prostory se snažil zlepšit v Kodani, Stockholmu, Londýně, Melbourne, Sydney, San Francis-ku, New Yorku a dalších. (Gehl, a další, 2012)

- **Sharon Zukin, Naked City: The death and life of authentic urban places.** (Zukin, 2010)

Literatura ve většině případů poukazuje či konstatuje, jaký je nynější stav a jde především o učebnice, jak by se mělo navrhovat do budoucna. Nejvíce se v literatuře v českém prostředí zaměřila na udržitelný turismus AUÚP, která na toto téma pořádala v dubnu 2017 konferenci s velmi podnětnými příspěvky.

Další literatura a novinové články týkající se tématu:

- **Cestovní kancelář, cestovní agentura a informační středisko v cestovním ruchu** (Sysel, 2010)
- **Cestovní ruch: vývoj, organizace a řízení** (Čertík, 2001)
- **Marketingový management destinací** (Palatková, 2011)
- **Průmysl cestovního ruchu** (Galvasová, a další, 2008)
- **Udržitelný cestovní ruch: management cestovního ruchu v chráněných územích** (Zelenka, 2013)
- **Dobrá praxe v udržitelnosti cestovního ruchu: recenzovaný sborník** (Univerzita HK, Fakulta informatiky a managementu, 2015)
- **Ukradené město** – Hana Čápková popisuje situaci před světovou pandemií ve městech Český Krumlov a Mikulov, která se potýkala s enormním množstvím turistů (především asijských). Ve článku zmiňuje, jak funguje asijský zájezdový turismus, při kterém mají turisté na město pouze jeden den či hodinový časový horizont, pak pokračují do dalšího evropského města. Davy turistů se ve městech často objevují jen během dne, nezůstávají několik dní, a tak nepřispějí do městského rozpočtu. Zároveň davy turistů vytlačily místní obyvatele z historických jader měst. (Čápková, 2018)
- **Plno jako..jako na Zugspitze** – Alena Daňková hovoří o zvyšujících se počtech turistů na atraktivních turistických místech. Je to doba před světovou pandemií, která trpěla na neudržitelnost turismu v daných lokalitách. Autorka popisuje neudržitelnost turismu na příkladu lanovky na německý vrchol Zugspitze, kde se neustále zvyšuje nejen cena jízdenky, ale i počet návštěvníků. Na lanovce se tak tvořily stále větší fronty, turistů dle článku přibýlo v Bavorsku mezi lety 2012 a 2017 o 28,5 %. (Daňková, 2018)
- **Po lázních jezdíme na plyn** – Petr Kulhánek zmiňuje, jak v roce 2017 přešlo město Karlovy Vary na plynem poháněné autobusy, které by časem mohly nahradit i elektro autobusy. Dalším zamyšlením je řešení centrálního přestupního bodu všech typů dopravy, to je sdružení vlakové, městské i linkové autobusové dopravy na jedno místo. Posledním bodem je podpora cyklo dopravy po městě a bezbariérovosti tras. (Kulhánek, 2017)
- **Cedule v Praze sjednotí podobně jako v Londýně** – článek hovoří o orientačním systému pro Prahu, který bude od roku 2018 vypadat stejně. V této době město Praha zkoumalo, jaké má řešení pro a proti. Město se rozhodlo sjednotit grafický styl cedulí z důvodu snazší a přehlednější orientace ve městě. (Jaroševský, 2018)
- **Příliš levná dovolená** – Tomáš Brolík popisuje, jak v evropských, ale i světových městech vznikl fenomén sdíleného ubytování Airbnb. Ve všech světových městech se tento způsob ubytování rozšířil v roce 2008, jedná se o možnost pro vlastníky bytů v daném městě nabídnout svůj byt či jeho část pro turisty. Airbnb změnilo způsob cestování, výrazně ho zlevnilo, avšak města se proti němu začínají bránit. (Brolík, 2016)
- **Udržitelnost v územním plánování** – Milan Svoboda popisuje v rámci Bulletinu České Komory Architektů, který je věnován Udržitelné architektuře, definici udržitelného rozvoje a jeho aplikování v praxi, zároveň nastiňuje, jak dál rozvíjet udržitelný urbanismus. (Svoboda, 2021)

3. VÝZKUMNÉ VZORKY

Tématem udržitelného turismu se zabývá mnoho oborů (demografie, ekonomie, dotační programy, cestovní ruch apod.), disertační práce je zaměřena na obor architektura a urbanismus. V práci je zkoumán udržitelný turismus turisticky přitažlivých měst regionálního charakteru v rámci oboru architektura a urbanismus. Předpoklad vyšší míry koncentrace turistů je ve městech s kulturní hodnotou, z tohoto důvodu jsou vybrána česká regionální města zapsaná na seznamu Světového kulturního dědictví UNESCO. Města UNESCO jsou vybrána dle podobného měřítka týkající se polohy, rozlohy či velikosti, ale zároveň jsou vybrána dle různé formy a míry (ne)udržitelného turismu.

Turismus byl výrazně ovlivněn v roce 2020 světovou pandemií onemocnění SARS-CoV-2, která ovlivnila nejen pohyb lidí mezi státy a městy, ale i možnosti otevření jednotlivých zařízení a jejich kapacitní obsazenost. V některých časech byl turismus prakticky zamezen, protože nebylo možné v České republice cestovat mezi okresy měst. Turisté, kteří města navštěvovali v této době pocházeli nejčastěji z širšího okolí měst, či z celé České republiky, zahraničních turistů bylo minimum. I po rozvolnění opatření proti zamezení šíření onemocnění v českých městech s památkami UNESCO převládají tuzemští turisté. Celkově se ale počet turistů ve městech snížil, a tak města nezažívají nápory turistů jako před rokem 2020. Světová pandemie tak donutila česká města přehodnotit svou propagaci a zacílit ji na české turisty. Z tohoto důvodu nejsou ve výzkumných vzorcích zahraniční města.

Během nejstříktnějších opatření se česká města často zaměřila na propagaci svých lokálních soukromých subjektů, aby je podpořila. Města komunikovala a propagovala své zájmy především v online prostoru na sociálních sítích a svých webových stránkách. Po rozvolnění opatření se města zaměřují na zvýšení turismu, avšak především ve vztahu k tuzemským turistům a také obyvatelům města. Sjednocují grafickou identitu města a jeho informačních tabulí, směrovníků a ukazatelů. Pořádají akce v průběhu roku, které vypovídají o identitě města a jeho genia loci.

město	Památka na seznamu kulturního světového dědictví UNESCO	počet obyvatel	rozloha města
Litomyšl	Zámek a zámecký areál	10 240	33,45 km ²
Kroměříž	Arcibiskupský zámek a zahrady, Květná zahrada s Rotundou	28 360	50,97 km ²
Český Krumlov	Státní hrad a zámek Český Krumlov, historické centrum Českého Krumlova	12 788	22,16 km ²
Telč	Historické centrum Telče	5 257	24,86 km ²

Tab.6: Výzkumné vzorky, města s UNESCO památkami (Koubková, 2021)

3.A. VÝZKUMNÝ VZOREK – LITOMYŠL

Litomyšl se rozkládá v téměř rovinaté krajině, které lemují lesy a povodí Loučné a Svitavy na okraji tzv. Loučné tabule a Českotřebovské vrchoviny. Město má kolem 10 240 obyvatel, kde je Litomyšl hlavním centrem pro jeho spádovou oblast s různorodým charakterem osídlení. (ČZSO, 2021) Pro budoucí plány je důležité neopomenout malé vesničky s určitým počtem obyvatel. Okolní města jsou Svitavy, Česká Třebová, Vysoké Mýto, Polička. (Google, 2021) Město má rekreační a turistický potenciál využívaný po celý rok. Jedná se především o zalesněný masiv Českotřebovské vrchoviny. Světské a církevní památky byly vyhlášeny městskou památkovou rezervací roku 1969. Zámek a zámecký park nacházející se ve městě je zapsán na seznamu světového kulturního dědictví UNESCO od roku 1999. V dnešní době je renesanční zámek jednou z nejvýznamnějších prezentací renesance, která láká mnoho turistů. Stavba byla postavena v 2.pol.16.stol. – italská renesance. Vzhled je z velké míry dochován, úpravy probíhali koncem 18.stol v oblasti interiéru. K zámku náleží zámecká zahrada a hospodářské budovy. (Skřivánek, a další, 2016)

V případě Zámku a zámeckého parku v Litomyšli jde o kritérium zapsání na seznam světového kulturního dědictví UNESCO dle podmínek ii. a iv:

- ii. představuje významný mezník v hodnotách člověka (v určité době nebo kulturním období) ve vývoji v architektuře, technice, umění či urbanismu,
- iv. je skvělou ukázkou stavby, architektonického nebo technologického souboru, dokumentující jednu nebo více významných etap v historii lidstva.

viz. MAPOVÁ PŘÍLOHA Č.2: VÝZKUMNÝ VZOREK – LITOMYŠL

3.A.1. ANALÝZA VÝZKUMNÉHO VZORKU – LITOMYŠL

Analýza výzkumného vzorku spočívá v analýze autora (funkční a prostorové členění; urbanisticko - architektonická kritéria – urbanismus, doprava, docházkové vzdálenosti; ostatní kritéria – informační služby, ubytování, stravování apod.), dokumentů města a managementu města.

3.A.1.1. ANALÝZA AUTORA

Prostorové členění města

Prostorové členění města je dáno vývojem města, plošným rozrůstáním, sociálními potřebami či potřebami veřejných prostor. Masarykovo náměstí je děleno do dvou částí, jehož středem je radnice s věží. Náměstí je rozšířeno o loubí měšťanských domů. Město se rozkládá kolem mělkého údolí, jež opticky púlí potok Loučná. Obraz města je jasně čitelný, od historického jádra stoupá zámecké návrší, kde je umístěn zámek Litomyšl a piaristický kostel, jako nejvyšší dominanta města. Celková struktura se tvoří kolem centra, které je tvořeno historickým jádrem o rozloze 0,22m². Hlavní zástavba města je rozprostřena na ploše 4km² s docházkovou vzdáleností do 15minut. Součástí města jsou i osady – Nedošín, Kornice, Suchá atd. Město tvoří centrum spádových oblastí sestávajících se z venkovských sídel a dalších urbánních struktur tvořících dohromady sídelní celek o rozloze 33,45m² – Litomyšl, Kornice, Nedošín, Lány, Zahájí, Suchá, Pazucha, Nová ves u Litomyše a Pohodlí. V budoucím plánu je nutno počítat s návaznostmi a rozvojem sídelního celku. (Kuča, 1996)

Funkční členění města

Funkční členění města je zde zastoupeno úřady, institucemi, školy, zdravotnic, kulturní zařízení, ubytovací zařízení, objekty pro stravování, volnočasové aktivity apod. Město je plně vybaveno funkcemi, jež potřebuje samotné město i okolní sídelní struktury. Celkový pohled na město je brán pozitivně a tvoří harmonický celek, především z hlediska členění a bohatého zastoupení funkcí. (Kuča, 1996)

Ve městě je Městský úřad, Úřad práce, Česká pošta, informační centra, hřbitovy, parky – zelené plochy, letiště. Zdravotní zařízení jsou zastoupeny nemocnicí u autobusového nádraží, soukromími lékaři (praktičtí lékaři, oční, ušní, stomatologie apod.), respitní péčí, pedagogicko-psychologickou poradna a veterinární ordinaci pro celou spádovou oblast. Je zde 5 lékáren z toho 2 jsou u nemocnice a 2 na Masarykově náměstí. Školství je v Litomyšli zastoupeno 2 stupni mateřské školy a školky speciální. Ve městě jsou 4 základní školy: ZŠ T. G. Masaryka, ZŠ v ul. U školek, ZŠ v ul. Zámecká a speciální ZŠ. Na zámeckém návrší je vysoká škola – Univerzita Pardubice, obor restaurátorství. Kultura je hlavním důvodem příjezdu turistů do města. Je zde historické náměstí se zámeckým návrším (Zámek Litomyšl-UNESCO, městská památková rezervace, kostel Nalezení sv. Kříže, kostel Povýšení sv. Kříže, klášterní zahrady, regionální muzeum v Litomyšli, rodný byt B. Smetany, knihovny, Portmoneum, Nedošínský háj atd.). Na Smetanově náměstí je pomník B. Smetany, městská knihovna, nedaleko je divadlo. Po městě je mnoho sálů určených pro konference (na Zámku, ve školách apod.). Obchody a služby jsou ve městě k dispozici ve velkém počtu. Velké samoobslužné prodejny potravin jsou 3 (Penny market, Billa, Albert), směrem do centra jsou další samoobslužné potraviny – Kubík, Coop, potraviny Kasal apod. U Smetanova náměstí je

prodejce zahradních potřeb Mountfield. Dále jsou zde stravovací zařízení, pekařství, řeznictví, obchody s oblečením, železářství apod. (Litomyšl, 2021a)

viz. MAPOVÁ PŘÍLOHA Č.2.1.: SPÁDOVÉ ÚZEMÍ LITOMYŠLE

viz. MAPOVÁ PŘÍLOHA Č.2.2.: LITOMYŠL – SCHWARZPLAN

viz. MAPOVÁ PŘÍLOHA Č.2.3.: LITOMYŠL – UNESCO PAMÁTKY

3.A.1.1.1.URBANISTICKO-ARCHITEKTONICKÁ KRITÉRIA

URBANISMUS

Smetanovo náměstí, které je hlavním náměstím historického jádra města se nachází na rovině mezi řekou Loučnou a zámeckým návrším, kde je umístěn zámek Litomyšl a piaristický kostel, jako nejvyšší a nejvýznamnější dominanta města. Na návrší vede několik pěších tras, zejména parkem v ulici Jiráskova. Automobilová doprava je vedena ulicemi Jiráskova a Zámecká. Turistické značky a rozcestníky jsou v celém historickém jádru, odkazují na hlavní významné památky města, kulturní prostory a sportovní areály. Jsou zde také značky s titulem „Litomyšl chodí pěšky“, kde jsou jednotlivé atraktivy označeny nejen správným směrem, ale také docházkovou vzdáleností v časovém intervalu. Městem prochází také několik turistických pěších tras KČT značených zelenou, červenou a žlutou barvou. Turistické ukazatele a rozcestníky mají sjednocenou grafiku, ústřední barvou je červená, která dominuje na každém ukazateli. (Google, 2021)

Na náměstí jsou propojeny jednotlivé vazby – využití loubí, jakožto aktivního krytého parteru historických budov, kde jsou poskytovány různorodé služby (stravování, informace, taxi služba, ubytování apod), a tím je zajištěn neustálý pohyb lidí po náměstí.

Cesty pro pěší od zájmových bodů (vlakové, autobusové nádraží, parkovací plochy) do turisticky frekventovaných prostorů (UNESCO památky, historické jádro) musí kapacitně odpovídat množství turistů a obyvatel. Dostatečně široký uliční profil má šířku alespoň 10 m. Chodníky v Litomyšli od zájmových bodů do historického jádra nemají dostatečnou šířku.

V historickém jádru města je pěší zóna okolo Zámku Litomyšl na zámeckém nádvoří. Smetanovo náměstí nemá pěší zónu, jsou zde parkovací plochy pro návštěvníky města i rezidenty. Ve střední části Smetanova náměstí jsou veřejné toalety.

DOPRAVA, DOCHÁZKOVÉ VZDÁLENOSTI

viz. MAPOVÁ PŘÍLOHA Č.2.4: LITOMYŠL – HLAVNÍ TRASY

SILNIČNÍ DOPRAVA

Dříve byla doprava vedena skrz historické jádro, což mělo negativní dopad na cenné historické budovy, veřejný prostor a na celkové vnímání prostoru. V současné době je veden podél levého břehu Loučné, již ne historickým jádrem, hlavní komunikační průtah městem (silnice I/35 Olomouc – Hradec Králové). Frekventovaná tranzitní doprava městem (cca 25tis. automobilů/den – osobní i nákladní) je příležitostí, ale i velkou hrozbou, dělí město na dvě poloviny a šíří hluk do území. Autobusové nádraží využívají jak obyvatelé ze spádových oblastí, tak turisté, je umístěno u světelné křižovatky s nástupem do historického jádra přes pěti pruhovou silnici s přemostěním přes říčku Loučná. Dodnes není vyřešeno dostatečně čitelné propojení urbánních vazeb kapacitním přechodem/lávkou přes komunikaci, nachází se zde pouze 2 můstky pro pěší, jeden podchod a několik složitých přechodů. (Litomyšl, 2021a)

Autobusové nádraží využívají, jak obyvatelé ze spádových oblastí, tak turisté. Nádraží je umístěno na opačné straně silnice I/35, nežli je umístěno historické jádro města, u hlavní světelné křižovatky. Do historického jádra se tak pěší

musí dostat přes rušnou silnici podchodem (postavení 2015) nebo přes hlavní křižovatku několika přechody. (Litomyšl, 2021a)

Parkovací a odstavné plochy jsou v Litomyšli rozmístěny po celém městě. Nejvytíženější parkoviště je v historickém jádru města – Smetanovo náměstí. Náměstí je přehlceno parkujícími auty, ale prozatím není navrženo opatření, které by zabraňovalo omezenému vjezdu návštěvníků, ale zároveň umožnilo zásobování a možnost projetí či parkování rezidentům. (Litomyšl, 2021a)

viz. MAPOVÁ PŘÍLOHA Č.2.5.: LITOMYŠL – PARKOVACÍ PLOCHY

viz. MAPOVÁ PŘÍLOHA Č.2.6.: LITOMYŠL – DOPRAVA, DOCHÁZKOVÁ VZDÁLENOST – AUTOBUS – CENTRUM

ŽELEZNIČNÍ DOPRAVA

Vlakové nádraží je umístěno v severní části města. Zastávka Litomyšl je konečná, vlaky zde neprojíždí a cestování vlakem je směřováno spíše na cesty obyvatel ze spádových oblastí. Deficity železniční dopravy jsou patrné například na četnosti spojů či údržbě a chodu nádražní budovy. Nádraží je umístěno na kopci. Cestující vlakem se nejkratší cestou do historického jádra dostanou podél silnice a kruhového objezdu, na opačný konec historického jádra, nežli kdyby turisté cestovali autobusem. Kvalita vymezení urbánního prostoru, jež vede turistu do historického jádra, je velice nízká. Deficity jsou v podobě změny nivelity, bezpečnosti či nejasného vymezení prostoru, s čím souvisí i orientace. (Google, 2021)

viz. MAPOVÁ PŘÍLOHA Č.2.7.: LITOMYŠL – DOPRAVA, DOCHÁZKOVÁ VZDÁLENOST – VLAK – CENTRUM

3.A.1.1.2.VYBRANÁ OSTATNÍ KRITÉRIA

INFORMAČNÍ SLUŽBY

Město proběhlo vývojem a zkvalitňuje podmínky pro turisty. Jedná se o infrastrukturu široké škály služeb, ubytování, aktivní využití volného času, kulturní akce, turistický mobiliář apod. Největší a nejucelenější informace o městu lze nalézt na internetovém portálu www.litomysl.cz. V centru města je zdarma připojení k bezdrátovému internetu pro širokou veřejnost. Návštěvník se v historickém jádru snadno orientuje pomocí informačních tabulí – plán města, ukazatele k informačním centrům, kulturní akce města a okolí. Ve střední části Smetanova náměstí jsou veřejné toalety. Návštěvníky se snaží město přilákat různými aktivitami. Pro město je prospěšné pronajímat prostory základních škol, sály na zámku apod. pro pořádání konferencí a jiných kulturních akcí. (Litomyšl, 2021a)

Infocentra

Kamenná informační centra se nacházejí na 2místech, hlavní na Smetanově náměstí a druhé sezónní – Zámecké informační centrum. Infocentrum na Smetanově náměstí je otevřeno v letní sezóně (duben–září) každý všední den, v zimní sezóně (říjen–březen) je v neděli zavřeno.

Hlavní informační centrum poskytuje služby:

„informace o městě/památkách, zprostředkování ubytování v Litomyšli a okolí, informace o možnostech stravování, turistické informace o regionu, informace o vlakových a autobusových spojích, zprostředkování průvodcovských služeb městem, prohlídky zámku a muzeí, přehled kulturních akcí v Litomyšli a okolích městech.“ (Litomyšl, 2021a) Dále různé předprodeje, kancelářské služby- kopírování/faxové služby, scanování atd., zajištění taxislužby, vyhledávání nejvhodnější trasy autoturistům, prodej mezinárodních autobusových jízdenek, prodej knih/propagačních materiálů, plány měst, pohlednice, turistické/cykloturistické/vodácké mapy, průvodce a atlasy, apod.

Infocentra nabízejí služby všeho druhu, slevové karty a kupony týkající jak města Litomyšle, tak v rámci celého regionu - např. Bonus pas. (Litomyšl, 2021a)

viz. MAPOVÁ PŘÍLOHA Č.2.8.: LITOMYŠL – INFOCENTRA

STRAVOVÁNÍ, UBYTOVÁNÍ

Zázemí pro turisty (ubytování a stravování) je především součástí soukromého sektoru. Rezidenti vytvářejí podmínky pro turisty a rozšiřují jejich zázemí.

Pro turisty je připraveno dostatečné ubytovací zázemí s patřičnou kapacitou: hotely (4); penziony (12); priváty, apartmány (10); hostely, ubytovny, kempy (5). (Google, 2021)

viz. MAPOVÁ PŘÍLOHA Č.2.9.: LITOMYŠL – UBYTOVÁNÍ

Současným trendem po světě je využívání ubytování v soukromé sféře Airbnb. V Litomyšli je možnost tohoto typu ubytování (cca 10 nabídek). Tato forma ubytování zde není rozšířena a turisté využívají především hotely, penziony, priváty a apartmány. (Airbnb, 2021)

Stravování je zastoupeno: bary, vinárny (15); bistra, bufety (11); cukrárny, mléčná jídelna (6); hostince (7); kavárny, čajovny (16); restaurace (21). Stravovacích služby jsou často součástí zařízení ubytovacího. (Google, 2021)

viz. MAPOVÁ PŘÍLOHA Č.2.10.: LITOMYŠL – STRAVOVÁNÍ

INTENZITA TURISTŮ, KULTURA, PROPAGACE MĚSTA, VOLNOČASOVÉ AKTIVITY a další

(osobní setkání s Ing. Michaela Severová – vedoucí Odboru kultury a cestovního ruchu Litomyšl, 2019)

Odbor kultury a cestovního ruchu v Litomyšli je hlavní motorem propagace města, dále spolupráce s infocentrem v oblasti cestovního ruchu, spolupráce s organizací UNESCO v rámci ČR ale i mimo ni a další. Ve městě jsou vytvořeny komise: komise pro kulturu, spolkový život a cestovní ruch; komise pro Smetanovo náměstí. Město má hlavní architektu Zdeňku Vydrovou, jež získala ocenění Architekt obce 2016, cenu Ministerstva kultury 2016. Vzhledem k rozvoji města (kongresová turistika, kulturní akce, architektura, propagace apod.) je toto město inspirací pro ostatní města ČR.

Litomyšl láká návštěvníky nejen světovým kulturním dědictvím UNESCO – Zámek a zámecký park, ale i dalšími aktivitami, které jsou rozloženy do celé sezóny.

Litomyšl je známá i pro svou současnou architekturu, kde se uplatňuje mnoho českých ale i zahraničních architektů. Tato skutečnost přidává městu také na popularitě.

Litomyšl se propaguje především na veletrzích. Od roku 2003 se město účastní veletrhu cestovního ruchu Vakantiebeurs v nizozemském Utrechtu. Kde se zájemci o tento kraj zajímají především o kempy, cyklotrasy a volnočasové aktivity. V současné době se město účastní i dalších veletrhů v Regiontour v Brně, Slovakiatour v Bratislavě, HolidayWorld v Praze, Infotour v Hradci Králové, Dovolená v Ostravě, v Jablonci nad Nisou, kde se představují nejen kulturní památky, ale i kulturní akce. Účast na veletrzích je osobní (za město) či v zastoupení různých organizací a sdružení, s kterými město na rozvoje turismu spolupracuje: České dědictví UNESCO, Česká inspirace, Českomoravské pomezí, Destinační společnost Východní Čechy, agentura CzechTourism za podpory dotací z programu Národní podpora rozvoje cestovního ruchu v regionech, ve správě Ministerstva pro místní rozvoj ČR. Město spolupracuje se Slovenskem, kde oba státy využívají potenciálu kulturních památek UNESCO (české i moravské) a dostávají se tak do podvědomí široké veřejnosti.

Město se účastní mnoha soutěží UNES&CO, Kouzelné putování Českomoravským pomezím, Lázeňské prameny apod.

O městě vyšlo mnoho knih shrnující její vývoj:

Litomyšl Renesanční město moderní architektury; Petr Volf; 2014 (Volf, 2014)

Kniha Litomyšl 1259-2009 město kultury a vzdělávání; Milan Skřivánek, Jiří Lammel, Město Litomyšl; 2016 (Skřivánek, a další, 2016)

Litomyšl na prahu třetího tisíciletí – rozšířené vydání; Alena Randáková, Pavel Vopálek ;2014 (Vopálka, a další, 2014)

Různé kulturní akce konající se během roku zaručují jak pro rezidenty, tak pro turisty pestrý program. Město se snaží zaujmout svým programem, volnočasovými aktivitami (kino, divadlo, muzea apod.), charakterem a tradicí. Pravidelně opakující se akce: Zahájení litomyšlské lázeňské sezóny, Gastronomické slavnosti Magdaleny Dobromily Rettigové, Velká cena Litomyšle v parkurovém skákání, Mezinárodní operní festival Smetanova Litomyšl, Starodávny jarmark, Výstava květů podzimního léta, Dny otevřených dveří památek, ArchiMyšl, Litomyšlský den medu, Adventní trh.

Benefity turistům

Mezinárodní karta Eyca vyzývá k využívání slev v různých oblastech – cestování, doprava, ubytování, stravování, sport, vzdělání apod. Kulturní organizace poskytují v České republice slevu na vstupné do památek UNESCO. (EYCA, 2021)

Od roku 2012 je vydáván „Bonus pas Českomoravského pomezí“. Projekt je zaměřen na města Litomyšl, Moravská Třebová, Polička, Svitavy, Vysoké Mýto a okolí. Projekt byl v minulých letech nominován mezi nejlepší novinky soutěže Ceny Kudy z nudy 2012. (MMR, 2021)

Projekt „Užijte si Litomyšl“ od roku 2014–2016 byl úspěšný projekt – turistická slevová knížka „Užijte si Litomyšl“. Knížka měla za úkol přinést výhody turistům, aby se ve městě zdrželi déle jak jeden den. Cílem projektu bylo podpořit cestovní ruch ve městě, místní podnikatele a soukromé subjekty působící v Litomyšli. Návštěvníci měli možnost nahlédnout i do jiných částí města mimo historické jádro s různými benefity a podpořit tak místní ekonomiku. Slevová brožura „Užijte si Litomyšl“, zaměřena výhradně na město, byla doplněna o projekt „Bonus pas“, kde jsou slevy zaměřeny na širší okolí. (Litomyšl, 2021b)

Volnočasové aktivity

Volnočasové aktivity formou wellness, fitness, různých sálových sportů, cyklistiky, in-line bruslení, bowling, bikepark, plovárna, krytý zimní stadion apod. Pro cyklisty jsou zde určeny stezky a připraven cyklobus.

Cyklotrasy

V Litomyšli a jeho okolí je řada cyklotras a cyklostezek (cyklostezka Nedošín – Tržek, Moravská Třebová – Choceň, Litomyšl – Borová atd.). (Litomyšl, 2021a)

Pro turisty je od začátku letní sezóny přichystán cyklobus, s pravidelnou hodinou příjezdů a odjezdů dle jízdního řádu, po trase Českomoravským pomezím. Tento autobus přibližuje návštěvníky s koly do vybraných lokalit pomezí. Koordinací s cyklobusem, se mohou turisté podívat na další kulturní památky v okolí Litomyšle, např. zámek Nové Hradky, Polička, Touloucovy Maštale, zřícenina hradu Cimburk apod. (Litomyšl, 2021a)

Turistické trasy

Město nabízí turistické trasy spojené s kulturním vyžitím, např.: Rodný byt Bedřicha Smetany, Dámský hudební salónek, zámecké nádvoří, Smetanův dům, Socha B. Smetany, Smetanovo náměstí, Panský dům-č. p. 61., stezka po bronzových deskách putování po litomyšlských muzeích a galeriích, putování za sochami a pomníky v Litomyšli, putování po litomyšlských kostelích a památkách města jak historických, tak současných. (Litomyšl, 2021a)

Kongresová turistika

Kongresová turistika je pro město další potenciálním rozvojem turistiky. Svými objekty a sály nabízí pořádání kongresů, konferencí přednášek a dalších veřejných či soukromých akcí. Přidanou hodnotou vícedenních akcí jsou historické památky, současná architektura či často pořádané a lidmi hojně navštěvované kulturní akce. Kongresové prostory se širokou škálou kapacity 600–200 osob: Zámecké kongresové centrum, Evropské školící centrum, Smetanův dům Litomyšl, Lidový dům, Music club Kotelna, Hotel Zlatá Hvězda, Hotel Dalibor, Domov mládeže pedagogické školy. (Litomyšl, 2021a)

viz. MAPOVÁ PŘÍLOHA Č.2.11.: LITOMYŠL – KONGRESOVÉ PROSTORY

3.A.1.2. ANALÝZA DOKUMENTŮ MĚSTA

V současné době (rok 2021) existuje v návaznosti na udržitelný turismus strategický plán rozvoje města Litomyšl 2008–2015. Na webových stránkách města je připraven formulář pro návrh opatření strategického plánu 2015–2022. (Litomyšl, 2021a)

Město nemá dostatečné podklady, není zpracován aktuální strategický plán, či jakýkoliv dokument přispívající k rozvoji udržitelného turismu.

V rámci situování tranzitní silnice I/35 je zájem města o dopravní značení upozorňující na turistický cíl. V závislosti na koordinaci s Policií ČR, bylo zamítnuto umístit dopravní značení, vítacích cedulí či velkoplošné billboardy v blízkosti silnice I/35. (Litomyšl, 2021a)

3.A.1.3. ANALÝZA MANAGEMENTU MĚSTA

Odbor kultury a cestovního ruchu Litomyšl – vedoucí Ing. Michaela Severová, osobní setkání 2019, telefonický rozhovor 2021

Architekt města – Ing. arch. Zdeňka Vydrová, telefonický rozhovor 2021

Rezidenti jsou pro město klíčovým faktorem, kde nejsou potřeby obyvatel potlačovány na úkor potřeb turistů. Obyvatelé nejsou přibývajícím počtu turistů nakloněni, město pracuje s návštěvníky i s rezidenty, kterým tuto skutečnost kompenzuje benefity v soukromém i veřejném sektoru. Opatření, jež Odbor kultury a cestovního ruchu připravuje je např. domluva s organizací UNESCO ohledně propagace města i v jiných státech. Město si je vědomo deficitů a pozitiv a snaží se zabránit dalšímu rozšiřování prospektů do dalekých států např. Čína, Japonsko. Město není připraveno na masový turismus a podniká kroky k udržitelnosti turismu ve městě i za podmínek menší návštěvnosti. Frekvence turismu záleží na kumulujících se podporách intenzity a na vzájemném kvalitním propojení mnoha složek (např. autobusové či vlakové nádraží, docházkové vzdálenosti do historického jádra, parkování autobusů či aut (zásahová parkoviště), bariérovost, změna nivelity, ukazatele, turistický mobiliář apod.), kdy při větší vytiženosti města může dojít ke kolapsu. Udržitelná turistika, je pro město hlavní prioritou.

Otázky položené vedoucí Odboru kultury a cestovního ruchu Ing. Michaela Severové:

Otázka: Má město městského architekta?

Odpověď: Ano, městskou architektkou je Ing. arch. Zdeňka Vydrová.

Otázka: Rozvíjí se město v návaznosti na turisty?

Odpověď: Odbor kultury a cestovního ruchu v Litomyšli je hlavní motorem propagace města, dále spolupráce s infocentrem v oblasti cestovního ruchu, spolupráce s organizací UNESCO v rámci ČR ale i mimo ni a další.

Otázka: Jaké jsou stinné stránky města? Kde je vandalismus?

Odpověď: Město má dlouhodobě nízkou úroveň kriminality, vandalismus není spojen s turistickým ruchem.

Otázka: Co by chtělo město zlepšit v návaznosti na turismus?

Odpověď: Udržitelnost ekonomiky by mohly posílit víkendové pobyty mimo letní sezónu. V tu dobu je ale město prázdné, o víkendech jsou obchody zavřené a návštěvník zavítá především kvůli konkrétní kulturní akci.

Otázka: Jak město ovlivnilo Airbnb?

Odpověď: Současným trendem po světě je využívání ubytování v soukromé sféře Airbnb. V Litomyšli je možnost tohoto typu ubytování (cca 10 nabídek). Tato forma ubytování zde není rozšířena a turisté využívají především hotely, penziony, priváty a apartmány.

Otázka: Jak město ovlivnilo onemocnění SARS-CoV-2?

Odpověď: Turistický ruch ve městě toto onemocnění, a především opatření související k zamezení jeho šíření, ovlivnilo velmi, stejně jako ostatní města. Město navštěvovalo výrazně méně turistů, v některých časech ho nemohl navštěvovat žádný turista. Převládali především turisté z okolí a z celé České republiky. Nemohli se konat akce pořádané městem a soukromými subjekty. Město podporuje turistický ruch online na svém webu a sociálních sítích. Během omezení podporovalo lokální soukromé subjekty jako například stravovací služby, jejichž provoz byl velice omezen.

Otázka: Jak město ovlivnilo UNESCO? Jaké jsou dotace a co musí město plnit každý rok?

Odpověď: Zápis Litomyšlských pamětihodností na seznam UNESCO významně ovlivnil pozici města jako turistické destinace. Statek je chráněn zákonem č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů. Historické centrum Litomyšle bylo prohlášeno národní kulturní památkou, a tudíž podléhá nejvyššímu stupni právní ochrany týkající se památkové péče. Na soubor se rovněž vztahuje vyhláška ministerstva kultury č. 1589/78 VI/1, podle níž bylo historické jádro Litomyšle vyhlášeno městskou památkovou rezervací. (Viz. oficiální text NPU). Od roku 2000 se na vnitrostátní úrovni připravují roční monitorovací zprávy, jež slouží správcům statku, Ministerstvu kultury České republiky, Národnímu památkovému ústavu a ostatním subjektům podílejícím se na výkonu správy statku. (Kučová, a další, 2018)

Otázka: Má město propagační letáky, které ukazují i okolí města a možné další trasy a atraktivity?

Odpověď: Litomyšl se propaguje především na veletrzích. Vydává také letáky, které prezentují i okolí města a atraktivity v okolí.

Otázka: Jaké další atraktivity město nabízí kromě památek UNESCO?

Odpověď: Různé kulturní akce konající se během roku zaručují jak pro rezidenty, tak pro turisty pestrý program. Město se snaží zaujmout svým programem, volnočasovými aktivitami (kino, divadlo, muzea apod.), charakterem a tradicí. Pravidelně opakující se akce: Zahájení litomyšlské lázeňské sezóny, Gastronomické slavnosti Magdaleny Dobromily Rettigové, atd.

Otázka: Jakými opatřeními se město snaží zamezit sezónnímu turismu?

Odpověď: Sezónnost a jednostrannost kulturních akcí je problémem, který si město uvědomuje. Podpora akcí mimo sezonu a širší nabídka pro mladší publikum společně s rozšířením atraktivit mimo památky UNESCO by mohlo být řešením.

Otázka: Jak funguje propagace města? Jak je město propagováno pro turisty?

Odpověď: Největší a nejucelenější informace o městu lze nalézt na internetovém portálu www.litomysl.cz.

Otázka: Jaké jsou budoucí plány města pro zlepšení turismu ve městě?

Odpověď: Město nezaostává, snaží se dále o řízený rozvoj z hlediska nabídnutí atraktivity místa, nikoliv z hlediska turistiky a urbanismu.

Otázka: Sbíralo město data o spokojenosti obyvatel? Je pro obyvatele historické jádro města atraktivní, využívají ho?

Odpověď: Obyvatelé nejsou přibývajícímu počtu turistů nakloněni, město pracuje s návštěvníky i s rezidenty, kterým tuto skutečnost kompenzuje benefity v soukromém i veřejném sektoru.

Otázka: Je pro prohlášení památky za UNESCO památku potřeba splnit vstupní podmínky? Odkdy je město na seznamu památek UNESCO a splnilo tehdy všechny vstupní podmínky?

Odpověď: V dnešní době je renesanční zámek jednou z nejvýznamnějších prezentací renesance, která láká mnoho turistů. Zámek je zapsán na Seznam světového dědictví UNESCO v roce 1999.

3.A.2. VYHODNOCENÍ VÝZKUMNÉHO VZORKU – LITOMYŠL

Vyhodnocení výzkumného vzorku spočívá ve vyhodnocení analýz autora, dokumentů města a managementu města.

3.A.2.1. VYHODNOCENÍ AUTORA

Autor vyhodnocuje konkrétní poznatky z analýz města: co je zapsáno ve městě na seznamu UNESCO, základní geografické údaje, urbanisticko - architektonická kritéria či ostatní kritéria.

3.A.2.1.1. UNESCO, GEOGRAFICKÉ ÚDAJE, URBANISTICKO ARCHITEKTONICKÁ KRITÉRIA

Město je turisticky vyhledáváno především pro kulturní památku UNESCO Litomyšlský zámek a zámecký park.

V Litomyšli se na utváření obrazu města podílí vlnitý terénní reliéf s mělkým údolím řeky Loučné a Zámecké návrší, na kterém jsou výrazné architektonické dominanty. Okolí města je tvořeno malými vesničkami.

Prožitek je ztížen především pro imobilní. Historické jádro je situováno níže než zámecké návrší. Imobilní se musí dopravit přes strmou silnici k zámku, anebo musí být vyvezeni transitem. Město nepracuje s možnými turisty na vozíčku či jiným handicapem.

Nejvýhodněji je se do města dopravit automobilem či autobusem. Automobilem je docházková vzdálenost nejmenší a město nabízí parkování přímo na náměstí v historickém jádru u parteru nabízející mnoho obchodů a služeb. Varianta vlakem je zcela nevhodná, komunikace strměji z kopce bez bariérové úpravy s nejasnou cestou do centra

Urbanistické uspořádání veřejného prostoru a vedení turistů jeho vymezením zde není zcela čitelné. Orientace ve městě je usnadněna ukazateli, nikoliv však vymezením prostoru. Město má sjednocující prvky pro jednodušší

orientaci turisty – sjednocená grafika ukazatelů mimo historické jádro, v historickém jádru apod. Šířka chodníků není přizpůsobena procházejícímu proudu turistů, aby tak došlo k jasnému vedení do centra města. Od autobusu je krátká docházková vzdálenost na Smetanovo náměstí přes bariéru široké silnice a nejasnosti cesty na náměstí. Cesta k hlavnímu turistickému cíli není přehledná. Turistu vedou především ukazatele, mapové aplikace, předešlé načtení prostoru apod. U vstupu na náměstí od autobusu je umístěna turistická tabule s plánem historického města, kde jsou popsány turistické cíle, nejen cesta na Litomyšlský zámek. Na náměstí jsou dostatečně široké komunikace pro volný průchod turistů.

Historické jádro je jasně členěno svou strukturou od současného pojetí uspořádání budov. Prožitek je ztížen především pro imobilní. Historické jádro je situováno níže než zámecké návrší. Imobilní se musí dopravit přes strmou silnici k zámku, anebo musí být vyvezeni tranzitem. Město nepracuje s možnými turisty na vozíčku či jiným handicapem.

Město je v tuto chvíli z hlediska turismu dostatečně vybaveno ubytovacími a stravovacími kapacitami. V budoucnu je potřeba rozšíření.

Propagace města je na vynikající úrovni. Městská správa – Odbor kultury a cestovního ruchu a jejich členové se aktivně podílejí na propagaci města v různých publikačních činnostech, na veletrzích, v soutěžích apod.

Koncepce udržitelného turismu je v městské legislativě zcela opomenuta i přesto, že se jedná o turisticky vyhledávaný cíl. V současné době (2021) neexistuje v legislativě města dokument upřesňující či alespoň nastiňující směr turistického rozvoje a koncepce. Se zvyšujícími se počty turistů nebude město připraveno na vyšší intenzity. Životaschopnost města je ovlivněna na systematickém odstraňování bariér (silnice I/35 - bezpečnost, vedení prostorem – šířky chodníků, sjednocující prvky pro jednodušší orientaci turisty, rychlejší prostupnost).

	dílčí indikátor	výsledný indikátor
UNESCO, GEOGRAFICKÉ ÚDAJE		
Památka na seznamu kulturního světového dědictví UNESCO - Zámek Litomyšl a jeho areál		+
Geografické údaje rozloha města (včetně spádových obcí) - 33,45m2 rozloha historického jádra - 0,22 km2 počet obyvatel - 10 240 (2021)		
URBANISTICKO-ARCHITEKTONICKÁ KRITÉRIA		
Městská správa		+
• architekt města	+	
• odbor katury cestovního ruchu	+	
• převzetí zkušeností z jiných měst UNESCO s turistickým ruchem a aplikace ve vyhodnocovaném městě	-	
• legislativa - urbanismus v návaznosti na turistický ruch	-	
• investice pro zlepšení turistického ruchu	+	
Urbanismus		+
• orientace ve městě - dominanta = hlavní bod/atrakce města umístěna na exponovaném místě	-	
• vedení turisty prostorem do historického jádra - uliční profil přizpůsoben velkému pohybu turistů (široký = 10 m)	-	
• turistický mobiliář v historickém jádru - veřejné WC, stojany na kola, dostatek odpad. košů	+	
• sjednocující prvky pro jednodušší orientaci turisty - rozcestníky - uvnitř historického jádra	+	
• - mimo historické jádro	+	
• propojení vazeb a funkcí u hlavních tras - doprava, ubytování, stravování, informace, taxi služba	+	
• aktivní parter - soustava obchodů a služeb v historickém jádru pro turisty	+	
• turistické okruhy/aktivity mimo historické jádro, v okolí města	-	
Doprava, docházkové vzdálenosti		
Silniční doprava		+/-
• obchvat města (hlavní tah skrz město)	-	
• automobilová doprava neovlivňuje vysoce frekventované turistické prostory (UNESCO památky, centrum)	+	
Docházková vzdálenost - autobus - centrum		+
• docházková vzdálenost turistů do historického jádra do 250m	+	
• bezbariérovost cesty do historického jádra (sklony ramp, madla, atd.)	+	
• ukazatele/značky do historického jádra	+	
• šíře chodníku do historického jádra min. 1,5m	-	
• hlavní budova nádraží - aktivní parter pro turisty	+	
Docházková vzdálenost - vlak - centrum		-
• docházková vzdálenost do historického jádra do 250m	-	
• bezbariérovost cesty do historického jádra (sklony ramp, madla, atd.)	-	
• ukazatele/značky do historického jádra	-	
• šíře chodníku do historického jádra min. 1,5m	-	
• hlavní budova nádraží - aktivní parter pro turisty	-	
Docházková vzdálenost - auto - centrum		++
• docházková vzdálenost od parkoviště pro turisty do historického jádra do 250m	+	
• bezbariérovost cesty z parkoviště pro turisty do historického jádra (sklony ramp, madla, atd.)	+	
• ukazatele/značky do historického jádra	+	
• šíře chodníku do historického jádra min. 1,5m	+	
Parkovací plochy pro turisty		-
• dostatečná četnost parkovacích ploch pro turisty	+	
• ukazatele pro řidiče automobilů, kde jsou parkovací plochy pro turisty - uvnitř his. jádra	-	
• - mimo historické jádro	-	
Další zkoumané body		+/-
• sdružení vlakového a autobusového nádraží	-	
• imobilní turisté doprava k hlavní památce	+	

Tab.7: Vyhodnocení výzkumného vzorku – Litomyšl, urbanisticko-architektonická kritéria

Pozn.: Výběr kritérií, jejich definice a způsob hodnocení viz. kapitoly 1.E.3. HODNOTÍCÍ KRITÉRIA a 1.E.4. KRITÉRIA – DEFINICE A VYHODNOCENÍ

UNESCO, GEOGRAFICKÉ ÚDAJE

Památky na seznamu světového dědictví UNESCO jsou historicky, architektonicky či kulturně významné pro danou oblast, ve které se nachází. Jedná se o jedinečné stavby či soubory staveb a je třeba je památkově chránit. V rámci práce jsou vybrány čtyři města – Litomyšl, Kroměříž, Český Krumlov a Telč. Litomyšl patří mezi UNESCO města od roku 1999 - Zámek Litomyšl a zámecký park. (Kučová, a další, 2018)

Rozloha obce je měřena jako rozloha katastrálního území dané obce. Rozloha Litomyšle je 33,45km², měřeno včetně spádových obcí – Kornice, Nedošín, Lány, Zahájí, Suchá, Pazucha, Nová ves u Litomyšle a Pohodlí. (Google, 2021)

Rozloha historického jádra je plocha, na které se nachází nejvýznamnější a historicky nejhodnotnější budovy a stavby, které mají stavebně-historickou a umělecko-řemeslnou hodnotu a jsou turisticky atraktivní. Historické jádro je též ohraničeno památkovou ochranou, pokud se ve městě tato památková ochrana v historickém jádru nachází. V Litomyšli je rozloha historického jádra 0,22km² ohraničena ulicemi Vodní Valy, Zámecká, Bělidla, Zahájská, M. Kuděje a V.K. Jeřábka. (Google, 2021)

Počet obyvatel je měřen na základě sčítání lidu ve všech městech a obcích České republiky Českým statistickým úřadem. V Litomyšli je 10 240 obyvatel, tento údaj dostupný k 1.1.2021. (ČZSO, 2021)

URBANISTICKO-ARCHITEKTONICKÁ KRITÉRIA

Městská správa

Architekt města vykonává komplexní službu architekta při rozvoji města či obce. Snaží se hledat a udržovat spokojenost obyvatel a pomáhá tvořit město udržitelné. Architektem města Litomyšle je Ing. arch. Zdeňka Vydrová.

Odbor kultury cestovního ruchu nejen propaguje město navenek a zasluhuje se o motivaci turistů navštívit dané město či obci, ale řeší také způsoby rozvoje turismu v tomto městě nebo obci. Podporuje udržitelný turismus, propagaci a zjišťuje spokojenost stálých obyvatel. Odbor cestovního ruchu v Litomyšli je, vedoucí je Ing. Michaela Severová.

Přebírání zkušeností z jiných měst UNESCO s turistickým ruchem je důležité pro udržitelný vývoj turismu ve městě. Města navazují spolupráci s jinou fyzickou či právní osobou zabývající se současně urbanismem a turistickým ruchem. Společně vytváří jednotnou koncepci města, jak k udržitelnému turismu přistupovat. Zkušenosti z ciziny lze čerpat a aplikovat s úpravou měřítka a proporce vzhledem k velikosti vyhodnocovaného města. Litomyšl přejímá zkušenosti, v roce 2019 bylo město v komunikaci např. s italským architektem., nyní přes pandemická opatření se spolupráce velice omezila.

Koncepty udržitelného turismu jsou častou pouze slovně zaneseny do strategických plánů měst. Město často řeší pouze akutní problémy spojené s turismem, nikoliv dlouhodobou koncepcí řešení udržitelného turismu. Možným řešením je zmapování, analýza jednotlivých měst a vyhodnocení pozitivních a negativních dopadů turismu na město. Litomyšl nemá z hlediska udržitelného turismu zpracovaný podklad pro rozhodování v území ani aktuální strategický plán.

K udržitelnému turismu přispívají investice do urbanismu, architektury a cestovního ruchu (investice do obchvatu města, rozšíření uličního profilu, grafické sjednocení prvků mobiliáře, dostatečný počet parkovacích ploch, zajištění bezbariérovosti tras atd.). Město Litomyšl investuje do urbanismu a cestovního ruchu bez strategického plánování.

Urbanismus

Dominanta města na exponovaném místě turistům pomáhá k lepší orientaci ve městě. Obraz města je jasně čitelný, od historického jádra stoupá zámecké návrší, kde je umístěn zámek Litomyšl a piaristický kostel, jako nejvyšší a nejvýznamnější dominanta města. Věž kostela, však není vidět z hlavního Smetanova náměstí, což je dáno uspořádáním terénu.

Cesty pro pěší od zájmových bodů (vlakové, autobusové nádraží, parkovací plochy) do turisticky frekventovaných prostorů (UNESCO památky, historické jádro) musí kapacitně odpovídat množství turistů a obyvatel. Dostatečně široký uliční profil má šířku alespoň 10 m. Litomyšl nemá dostatečně široké uliční profily tras, které kapacitně odpovídají množství turistů v letní sezóně.

Udržitelný turismus ve městě podporuje turistický mobiliář (rozcestníky, značky, informační tabule, lavičky, odpadkové koše, veřejné toalety, stojany na kola). Mobiliář přispívá ke snížení znečištění města, ke spokojenosti turistů a stálých obyvatel, k lepší orientaci ve městě. V Litomyšli je dostatek turistického mobiliáře a jsou zde veřejné toalety.

Pro lepší orientaci turistů je důležité sjednocení prvků mobiliáře. Jednotná a jednoduchá grafika napomáhá k přehlednější orientaci. V Litomyšli je značení cest či důležitých zájmových bodů označeno. Nalezneme zde ale příliš mnoho značek různého charakteru vypovídající stejnou informaci, z toho důvodu působí značení občas nepřehledně.

Propojení funkcí a vazeb u hlavních tras do historického jádra města (propojení dopravy, ubytování, stravování, taxi služba, informace) přispívá k udržitelnému turismu. Zkrátí se docházkové vzdálenosti k jednotlivým funkcím a zvýší se komfort turistů. Litomyšl má propojené funkce a vazby u hlavních tras.

Aktivní parter u hlavních pěších tras historického jádra zajišťuje pohyb turistů i obyvatel, což přispívá k živému veřejnému prostoru. Město se stává více atraktivní pro turisty i pro stálé obyvatele. Litomyšl má aktivní parter kolem hlavních pěších tras. Aktivní parter je především v loubí na náměstí.

Vytvářením dalších zájmových bodů/prostorů (turistické okruhy, stezky, prostory pro sportovní aktivity) mimo historické jádro města se část turistů rozptýlí po městě. Historické jádro již není přetíženo turisty a město nabízí více atraktivit pro turisty a stává se zajímavějším. I přes vyšší turistickou návštěvnost není město zahlceno pouze v historickém jádru, turisté se pohybují i za dalšími zájmovými body a jsou rozprostřeni po městě nebo jeho okolí. Plusem je hodnoceno město, které tvoří nové zájmové body a atraktivity i mimo historické jádro. Litomyšl vytváří turistické okruhy a aktivity mimo historické jádro ale bohužel ne v dostatečně atraktivní nabídce a rozsahu.

Doprava, docházkové vzdálenosti

Automobilová doprava je vedena skrz město nebo obchvatem města. Doprava vedena skrz město vnáší hluk, snižuje bezpečnost pohybu pěších, zamezuje plynulému pohybu pěších a často omezuje bezbariérovost trasy. Obchvat města snižuje množství vnášené dopravy přes historické jádro, snižuje hluk a zvyšuje bezpečnost pohybu pěších. Litomyšl nemá vybudovaný obchvat města, avšak automobilová doprava neovlivňuje vysoce frekventované turistické prostory, jelikož hlavní tah městem je od historického jádra oddělen řekou s pěší zónou.

Docházková vzdálenost do historického jádra města z autobusové či vlakové stanice/nádraží je ideální do 500 m. Pokud není turista veden ukazateli, informačními tabulemi či značkami do historického jádra je důležité, aby byl turista veden alespoň prostorem, což zajistí například uliční profily s dostatečnou šíří chodníku 1,5 m. Trasy do historického jádra jsou využívány všemi osobami včetně imobilních, proto je nutné zajistit bezbariérovost trasy. Aktivní parter v budovách nádraží zajišťuje pohyb turistů i obyvatel nejen využívající nádraží. Vlakové nádraží v Litomyšli je vzdálené od centra 650 m, není zde dostatek ukazatelů a značek do historického jádra, ale turista je veden prostorem. Trasa není bezbariérová, dostatečně široká. Autobusové nádraží je vzdálené 500 m, je zde dostatek ukazatelů a informačních tabulí, trasa je bezbariérová a dostatečně široká.

Docházková vzdálenost do historického jádra města z parkovacích ploch je ideální do 500 m. Pokud není turista veden ukazateli, informačními tabulemi či značkami do historického jádra je důležité, aby byl turista veden alespoň prostorem, což zajistí například uliční profily s dostatečnou šíří chodníku 1,5 m. Trasy do historického jádra jsou využívány všemi osobami včetně imobilních, proto je nutné zajistit bezbariérovost trasy. Docházková vzdálenost do historického jádra města Litomyšli z parkovacích ploch menší než 500 metrů, většina hlavních parkovacích ploch se nachází v historickém jádru. Trasy jsou bezbariérové a dostatečně široké.

Stále více turistů navštěvuje vybraná města automobilem. Dostatečná četnost parkovacích ploch a rozprostřeno po městě zamezuje zahlcování historického jádra automobily a vymezuje konkrétní plochy pro parkování turistů. V Litomyšli je dostatečná četnost parkovacích ploch.

Parkovací plochy pro turisty musí být zřetelně označené a dostatečně kapacitní. Pro správnou orientaci turistů musí být ukazatele parkovacích ploch rozmístěny nejen v historickém jádru města, ale i mimo něj. Parkovací plochy nejsou v Litomyšli zřetelně označené.

Sdružení autobusového a vlakového nádraží na jednom místě usnadňuje orientaci pro nové návštěvníky města. Litomyšl nemá sdružené autobusové a vlakové nádraží na jednom místě.

Veřejný prostor je využíván všemi osobami včetně imobilních, proto je nutné zajistit bezbariérový přístup či dopravu (automobilovou, pěší) pro všechny osoby. V Litomyšli je zajištěn bezbariérový přístup a doprava pro imobilní ve veřejném prostoru. Imobilní turisté se dostanou k Zámku Litomyšl pouze individuální automobilovou dopravou.

3.A.2.1.2.VYBRANÁ OSTATNÍ KRITÉRIA

VYBRANÁ OSTATNÍ KRITÉRIA	dílčí indikátor	výsledný indikátor
Informační služby		+
• ukazatele k infocentru	+	
• infocentrum v historickém jádru, Smetanovo náměstí	+	
• mapa města s vyznačením cesty do historického jádra na dopravních uzlech (vlakové, autobusové nádraží, parkovací plochy) do docházkové vzdálenosti 750 m	+	
• mapa města s vyznačením cesty do historického jádra nad docházkovou vzdálenost 750 m	-	
• nabízené služby - ubytování, stravování, výlety po okolí, zároveň informace a služby pro místní (vstupenky atp.); proškolení personálu, jazykové znalosti	+	
Ubytování		+
• četnost ubytovacích zařízení - 19/ 33,45 m2 města	-	
• oficiální - přispívající do rozpočtu města - hotel, pension, apartmány	+	
• neoficiální - nepřispívá do rozpočtu města - Airbnb	+	
• umístění převážně v historickém jádru, dostatečná četnost mimo historické jádro	+	
Stravování		+
• četnost stravovacích zařízení - 54 / 33,45 m2 města	+	
• umístění převážně v historickém jádru, dostatečná četnost mimo historické jádro	+	
Intenzita turistů, kultura, propagace města, volnočasové aktivity		+
• vysoká intenzita pohybu turistů po celý rok	+	
• regulace návštěvnosti při vysoké intenzitě turistů	-	
• městské slavnosti, účast na turistických veletrzích, tvorba propagačních materiálů	+	

Tab.8: Vyhodnocení výzkumného vzorku – Litomyšl, vybraná ostatní kritéria

Pozn.: Výběr kritérií, jejich definice a způsob hodnocení viz. kapitoly 1.E.3. HODNOTÍCÍ KRITÉRIA a 1.E.4. KRITÉRIA – DEFINICE A VYHODNOCENÍ

Informační služby

Infocentra pomáhají turistům ke snadnější orientaci ve městech, poskytují informace o památkách, akcích, ubytování, stravování, dopravě a dalších atraktivitách, které se nacházejí i mimo historické jádro. Měly by být jasné označené a jejich ukazatele by měly být umístěny po centru. Samotná poloha infocentra je výhodnější v historickém jádru, kde je nejvíce turistů. Mapy měst by měly být rozmístěny na důležitých dopravních uzlech (vlakové, autobusové nádraží a parkovací plochy), ale i u tras do historického jádra v delší docházkové vzdálenosti nad 750 m. Personál by měl být kvalitně proškolen, měl by nabízet mapy s vyznačenými trasami a památkami a měl by nabízet možnosti k výletům do okolí či míst ke stravování a ubytování. V Litomyšli je infocentrum na Smetanově náměstí a u Zámku Litomyšl, informuje o aktivitách a atraktivitách ve městě, poskytuje mapy a personál je kvalitně proškolen. Informační služby jsou v turistické sezóně dobře vybaveny s mnoha prospekty i po okolních památkách či krajině.

Ubytování

Pro udržitelný turismus je důležitá četnost, kapacita a umístění ubytovacích zařízení. Četnost ubytovacích zařízení je definována vzhledem k rozloze města. Oficiální ubytovací zařízení přispívají do rozpočtu města. Soukromé ubytování jako například Airbnb do rozpočtu města nepřispívá a z toho důvodu není žádoucí. V Litomyšli je převážná většina oficiálních ubytovacích zařízení, ale není dostatečná četnost ubytovacích zařízení především pro poptávku v letní sezóně.

Stravování

Pro udržitelný turismus je důležitá četnost, kapacita a umístění stravovacích zařízení. Četnost stravovacích zařízení je definována vzhledem k rozloze města. V Litomyšli je dostatečná četnost stravovacích zařízení.

Intenzita turistů, kultura, propagace města, volnočasové aktivity

Aby nebyly města pouze sezónní, je třeba nabídnout turistům i jiné atraktivity ve městě, které se dají uskutečnit celoročně nebo mimo hlavní turistickou sezónu. Při vysoké intenzitě pohybu turistů (městské slavnosti, kulturní akce atd.), kteří nejčastěji navštěvují hlavní atraktivity města, dochází často k přehlcení a neudržitelnosti (veřejné prostory, doprava, parkování atd.), jak hlavních zájmových bodů, tak i přilehlých prostor. Z toho důvodu města navrhuji opatření jako např. krizový plán při přetížení města turisty, regulace dopravy vstupu do města, regulace intenzity návštěvnosti či zvýšení vstupného na hlavních navštěvovaných turistických památkách, pořádková služba veřejného prostoru, dopravní omezení (omezení vjezdu či parkování) v turisticky zatížených prostorech. Kladné hodnocení mají města, která již opatření zavádějí či mají zavedená. S každým městem se pojí tradice, které jsou představovány na městských slavnostech, a kulturní akce, které jsou pořádány během roku. Tyto kulturní akce zajišťují cílenou návštěvnost turistů v předpokládaném období a město je na vyšší četnost turistů připraveno. Nejvíce se město dostává do podvědomí lidí přes propagační materiály (turistické veletrhy, letáky, reklamy, brožury, internet atd.) a doporučení. V Litomyšli je turismus převážně sezónní, avšak rozvíjí se zde kongresová turistika během celého roku. Město pořádá akce i mimo hlavní turistickou sezónu, stejně tak městské slavnosti. Litomyšl propaguje město pomocí propagačních materiálů.

viz. MAPOVÁ PŘÍLOHA Č.2.12.: LITOMYŠL – DÍLČÍ VYHODNOCENÍ VÝZKUMNÉHO VZORKU

viz. MAPOVÁ PŘÍLOHA Č.2.13.: LITOMYŠL – FOTODOKUMENTACE

viz. MAPOVÁ PŘÍLOHA Č.2.14.: LITOMYŠL – TABULKA VYHODNOCENÍ

3.A.2.2.VYHODNOCENÍ DOKUMENTŮ MĚSTA

Město nemá řízenou koncepci turistického provozu, legislativa v současné době (2021) na udržitelný turismus nereaguje, není vytvořen dokument upřesňující či alespoň nastiňující směr turistického rozvoje. Nepodstupují se žádné legislativně řízené kroky ke změně, probíhá pouze aktualizace strategického plánu. Město má zpracovanou územně plánovací dokumentaci (ÚPD) a územně analytické podklady (ÚAP) ve správním obvodu ORP Litomyšl – Pardubický kraj. Tyto dokumenty neřeší konkrétní možnosti, deficity a celkové uchopení turistického rozvoje města v rámci udržitelného turismu. V ÚAP je zpracována výkresová část: B 4.2. Výkres hodnot území; B 4.3 Výkres limitů využití území; B 4.4 Výkres záměrů na provedení změn v území; B 4.5 Výkres problémů řešení v ÚPD. Ve výkresech není zmínka o udržitelném turismu či turistickém ruchu, jsou zde řešeny body, které se dotýkají udržitelného turismu či turistického ruchu pouze okrajově.

3.A.2.3.VYHODNOCENÍ MANAGEMENTU MĚSTA

Město není celkově připraveno na velký počet turistů zdržujících se dlouhodobě. Město si je tohoto faktu vědomo, ale vzhledem k urbanismu nepodstupuje patřičné kroky k udržitelnému turismu města. Kulturní akce jsou pro město ekonomickou senzací, ačkoliv při návalu návštěvníků v letní sezóně není zajištěn dostatek parkovacích

míst, informačních zařízení a volného rozprostření návštěvníků po městě. Udržitelnost ekonomiky by mohly posílit víkendové pobyty mimo letní sezónu. V tu dobu je ale město prázdné, o víkendech jsou obchody zavřené a návštěvník zavítá především kvůli konkrétní kulturní akci. V letní sezóně zde nalezne turista nepřeberné množství aktivit, jak pro pasivní, tak pro aktivní odpočinek, kulturních zážitků apod. Vzhledem ke své atraktivnosti má město potenciál se nadále rozvíjet. Působí zde mnoho architektů např. architekt Josef Pleskot, který se svým pracovním týmem vypracoval studii revitalizace zámeckého návrší, navrhl bytové domy apod. Město nezaostává, snaží se dále o řízený rozvoj z hlediska nabídnutí atraktivity místa, nikoliv z hlediska turistiky a urbanismu. Město nemá řízenou koncepci turismu, nelze předpokládat udržitelný turismus v závislosti na rostoucí intenzitě návštěvníků převážně v letní sezóně.

3.A.3. DOPORUČENÍ OPATŘENÍ VÝZKUMNÉHO VZORKU – LITOMYŠL

Doporučení opatření výzkumného vzorku spočívá v doporučení opatření autora, dokumentů města a managementu města.

3.A.3.1. DOPORUČENÍ OPATŘENÍ AUTORA

V rámci turismu, ve spojení k urbanismu, není město připraveno na vyšší počet turistů. Nepropagovat Litomyšl do dalekých východních zemí – Čína, Japonsko není dlouhodobě udržitelné. Budoucím řešením města při neudržení turismu může být např. omezení vstupu počtu turistů do historického jádra města ve vytížených měsících (viz. kap. 3.F. DOPORUČENÍ OPATŘENÍ DLE VYHODNOCENÍ VÝZKUMNÝCH VZORKŮ).

Prostor náměstí

Přehlčení prostoru Smetanova náměstí auty vyvolává otázku změny využití náměstí z parkovací plochy na pěší zónu/částecnou pěší zónu. Celkový dojem z vnímání prostoru je nyní ovlivněn parkujícími auty a ubírá tak na Geniu Loci. Možným řešením je v první vlně změny odstranění parkujících automobilů z jedné části náměstí (horní/dolní) a vytvoření pěší zóny v jedné části náměstí s volným pohybem a dostatečným prostorem. V druhé vlně změny se odstraní automobily zcela a celé náměstí bude sloužit jako pěší zóna s vyhrazeným parkovacím stáním dopravní obsluhy s povolením (automobily rezidentů, vlastníků komerčních jednotek, zásobování, taxi) a imobilním. Turisté mohou své vozy zaparkovat v nově vybudovaném parkovacím domě/parkovací ploše s počtem parkovacích míst minimálně odpovídajících náměstí. Docházková vzdálenost do centra města bude bezpečná, bezbariérová a vybavena turistickým mobiliářem (ukazatele, značení), pro co nejsnazší orientaci turisty. K dispozici jsou dále stávající parkovací plochy mimo náměstí.

Dalším možným řešením je regulovaný vjezd na náměstí legislativně ukotvený v městské vyhlášce. Vjezd je povolen pouze dopravním obsluhám. Pro zamezení vjezdu automobilů budou použity výsuvné sloupky. Dopravní obsluha stiskne tlačítko na sloupku a dostane lístek s čárovým kódem a údaji o příjezdu, sloupek se zasune a řidiči je povolen vjezd. Pro výjezd musí řidič vložit lístek do otvoru ve sloupku a poté je mu výjezd umožněn. Příkladem náměstí fungující na tomto principu je například město Třeboň, které je v letní sezóně přehlceno turisty. Dříve sloužilo náměstí převážně parkujícím automobilům, dnes je náměstí v sezóně plné lidí a kulturních akcí. Turistovi je poskytnut komfort kvalitního prožitku z místa a zachycení Genia Loci. Parkující automobily se přemístily pro rezidenty z náměstí do vedlejších ulic, kde smí parkovat pouze s povolením. Turisté parkují na záchytných parkovištích vyhrazených pro tyto účely.

Chodníky

Šířka chodníků od hlavní trasy autobusového nádraží směrem do centra je poddimenzována a turista není veden prostorem do centra. Propojením urbánních vazeb a rychlejší prostupností území (odstraňováním bariér) je možno dosáhnout kvalitnějšího zázemí pro turistu s čitelnou orientací vedením prostoru či pomocí turistického mobiliáře.

Mobiliář

Turistický mobiliář (ukazatele, turistické informační tabule, veřejné toalety, lavičky, odpočinková místa, stojany na kola, turistické značky, odpadkové koše apod.) je umístěn převážně v historickém jádru města. Posílení mobiliáře i mimo hlavní cesty by přispělo ke snazší a přehlednější orientaci turistů i mimo historické jádro města například z cesty hlavního nádraží do centra.

3.A.3.2.DOPORUČENÍ OPATŘENÍ DOKUMENTŮ

Město nemá legislativně upevněnou řízenou koncepci turismu z hlediska urbanismu. Řešením je zpracování deficitů města do územně analytických podkladů k zapracování do územního plánu obce Litomyšl. Dalším řešením je vypracování územní studie, která bude sloužit jako budoucí podklad pro rozhodování v rámci rozvoje turismu města či budou ukotveny alespoň nejdůležitější problémové body ve vyhlášce města, čímž bude zamezeno dočasným kolapsům např. v hlavní letní sezóně.

V návaznosti na tuto situaci je disertační práce přínosem a možným nástrojem možného řešení této situace, jak rozvoj turismu ve městech uchopit a strategicky řídit.

3.A.3.3.DOPORUČENÍ OPATŘENÍ MANAGEMENTU MĚSTA

Odbor kultury a cestovního ruchu řídí rozvoj dle možných financí a svého uvážení. Litomyšl je město, kde je skloubena historická i moderní architektura. Kongresová turistika a četné kulturní akce zajišťují příval turistů i mimo sezónu. Aktuální situace pojme více turistů, protože tu nejsou zahraniční turisté. Ale přes světovou pandemii město začínalo narážet na limity s turisty, natož aby se jejich počet ještě zvýšil. Litomyšli světová pandemie pomohla v uvědomění, že by s přibývajícím počtem turistů vznikaly problémy a docházelo k neudržitelnosti turismu. Tohoto faktu si je město vědomo, ale podniká pouze kroky k umírnění frekvence návštěvníků, nikoliv k rozvoji či udržitelnosti města do budoucna. Město nerozšiřuje propagaci do dalekých zemí, ale soustřeďuje se v rámci památek UNESCO na sousední státy a Evropu. Místo strategického návrhu dlouhodobého řešení, v rámci zkvalitnění rozvoje či udržitelnosti turistického ruchu v rámci architektury a urbanismu, město stagnuje.

V roce 2013 byla vypsaná architektonická soutěž s názvem Obnova nábřeží řeky Loučné v Litomyšli. Jednalo se o revitalizaci nábřeží v návaznosti na nedalekou školu a historické jádro města pro širokou veřejnost. Nábřeží nebylo využíváno návštěvníky a občany dle potenciálu, které skrývá. Z tohoto důvodu se město rozhodlo zlepšit podmínky a zasloužit se o příjemný prostor na trávení volného času v návaznosti na okolí, jež měl zpříjemnit pobyt rezidentům i turistům ve městě.

V minulosti bylo město navštěvováno především v letních měsících kvůli kulturním památkám. Během několika let se stalo z města prosperující a vyvíjející se město, které má za cíl vytvořit kvalitní prostředí jak pro rezidenty, tak pro turisty bez ohledu na sezónu (kongresová turistika).

Možné budoucí veřejné investice

Koncept organizace dopravních vztahů je v Litomyšli dán především odstraněním tranzitní dopravy přes město. Silnice I/35 je bariérou pro turisty i rezidenty, kdy hluk či přechodová šířka komunikace znemožňují kvalitní prožitek z místa. Turista přijíždějící autobusem, ale i autem, musí za každých okolností tuto bariéru překlenout.

Obchvat Litomyše, rychlostní silnice R 35 povede severní stranou města, v dostatečné vzdálenosti od možného rozvoje zástavby. Předpokládané uvedení rychlostní silnice do provozu je v roce 2022, v současné době je schváleno stanovisko EIA (2013) a schválen investiční záměr (2014). Výstavbou rychlostní silnice se zkvalitní městské prostředí a vytvoří se příjemnější prožitek turistů i rezidenta.

3.A.4. SHRNUTÍ VÝSLEDKŮ VÝZKUMNÉHO VZORKU – LITOMYŠL

3.A.4.1. OVĚŘENÍ HLAVNÍCH HYPOTÉZ

Hypotéza: Na přibývající frekvenci turistů nejsou města připravena a dochází k neudržitelnosti měst.

Odpověď: Město není celkově připraveno na velký počet turistů zdržujících se dlouhodobě. Město si je tohoto faktu vědomo, ale vzhledem k urbanismu nepodstupuje patřičné kroky k udržitelnému turismu města. Město nezaostává, snaží se dále o řízený rozvoj z hlediska nabídnutí atraktivity místa, nikoliv z hlediska turistiky a urbanismu. Město nemá řízenou koncepci turismu, nelze předpokládat udržitelný turismus v závislosti na rostoucí intenzitě návštěvníků převážně v letní sezóně.

Hypotéza: Lze předcházet negativním dopadům turistického ruchu na prostředí měst, jejich částí a na přitažlivost jejich veřejného prostoru.

Odpověď: Ano lze, je možné, tak jako v Litomyšli, zkvalitňovat veřejný prostor sjednocením vizuálního stylu informačních tabulí, sjednocením mobiliáře města.

Hypotéza: Nejsou stanovena strategická rozhodnutí v plánování udržitelného turismu ve vztahu k urbanismu a architektuře, která by byla zanesena do legislativy města.

Odpověď: V současné době (2019) neexistuje v legislativě města dokument upřesňující či alespoň nastiňující směr turistického rozvoje. Město má zpracovanou územně plánovací dokumentaci (ÚPD) a územně analytické podklady (ÚAP) ve správním obvodu ORP Litomyšl – Pardubický kraj. Tyto dokumenty neřeší konkrétní možnosti, deficitů a celkové uchopení turistického rozvoje města.

Hypotéza: Města mají připravena opatření v návaznosti na přibývající frekvenci turistů.

Odpověď: Turistický mobiliář (ukazatele, turistické informační tabule, veřejné toalety, lavičky, odpočinková místa, stojany na kola, turistické značky, odpadkové koše apod.) je umístěn převážně v historickém jádru města. Posílení mobiliáře i mimo hlavní cesty by přispělo ke snazší a přehlednější orientaci turistů i mimo historické jádro města například z cesty vlakového nádraží do centra.

Hypotéza: Rovnováha turismu ve vztahu k obyvatelům měst ustupuje na úkor rezidentů.

Odpověď: Rezidenti jsou pro město klíčovým faktorem, kde nejsou potřeby obyvatel potlačovány na úkor potřeb turistů. Obyvatelé nejsou přibývajícimu počtu turistů nakloněni, město pracuje s návštěvníky i s rezidenty, kterým tuto skutečnost kompenzuje benefity v soukromém i veřejném sektoru.

3.A.4.2.OVĚŘENÍ DALŠÍCH VÝZKUMNÝCH OTÁZEK

Otázka: Co může být předmětem neudržitelnosti turismu?

Odpověď: Předmětem neudržitelného turismu v Litomyšli jsou nedostatečné kapacity parkovacích ploch, soukromé ubytování nepřispívající financemi do rozpočtu města.

Otázka: Analýza a poškození: Co může působit negativně či pozitivně v turisticky přitažlivých městech?

Odpověď: Pozitivním působením v turisticky přitažlivých městech jsou peníze, které město získává od soukromníků, jako jsou třeba městské poplatky za parkovací plochy. Negativním působením je vznik soukromého ubytování, které nepřispívá do rozpočtu města jako například Airbnb.

3.B. VÝZKUMNÝ VZOREK – KROMĚŘÍŽ

Kroměříž leží při jižní části Hornomoravského úvalu na středním toku řeky Moravy. Město zabírá rozlohu 50,92 m² při započtení deseti okolních městských částí, které dříve bývaly samostatnými vesnicemi – Zlámanka, Drahlov, Těšnovice, Trávník, Važany, Miňůvky, Postoupky, Hradisko, Bílany, Kotojedy a Trávnícké Zahrady. (Google, 2021) Počet stálých obyvatel je 28 tisíc. (ČZSO, 2021) Nejvyšším bodem je kopec Barbořina, který je místem pro rekreaci a v současné době přes něj vede cyklostezka. (Google, 2021)

Město je navštěvováno především kvůli památkám, jež jsou zapsány na seznamu světového kulturního dědictví UNESCO. Květná zahrada s Rotundou a Arcibiskupský zámek s Podzámeckou zahradou byly přidány na seznam světového kulturního dědictví UNESCO roku 1998. V případě všech těchto památek jde o kritérium zapsání ii. a iv:

- ii. představuje významný mezník v hodnotách člověka (v určité době nebo kulturním období) ve vývoji v architektuře, technice, umění či urbanismu,
- v. je skvělou ukázkou stavby, architektonického nebo technologického souboru, dokumentující jednu nebo více významných etap v historii lidstva. (Kučová, a další, 2018)

viz. MAPOVÁ PŘÍLOHA Č.3: VÝZKUMNÝ VZOREK – KROMĚŘÍŽ

3.B.1. ANALÝZA VÝZKUMNÉHO VZORKU – KROMĚŘÍŽ

Analýza výzkumného vzorku spočívá v analýze autora (funkční a prostorové členění; urbanisticko - architektonická kritéria – urbanismus, doprava, docházkové vzdálenosti; ostatní kritéria – informační služby, ubytování, stravování apod.), dokumentů města a managementu města.

3.B.1.1. ANALÝZA AUTORA

Prostorové členění města

Kroměříž leží na Hanácké pávi kolem břehů řeky Moravy. Město leží na pravém břehu řeky a jeho přirozeným centrem je velké čtvercové náměstí. Architektonickou dominantou je pak zejména Arcibiskupský zámek, který dotváří jádro města ze severní strany, jeho zahrady navazují na řeku Moravu. Okolí města tvoří menší vesnické celky, krajina je formována řekou Moravou a četnými rybníky. (Google, 2021)

První zmínka o Kroměříži pochází z počátku 12. století, kdy zde již existoval knížecí dvůr, který je zmíněn při koupi vsi Kroměříže biskupem Janem II. v roce 1207. Kolem poloviny 13. století vzniká na místě dnešní Kroměříže biskupská rezidence vybavená kapitulou a hradem, která patří pod olomoucké biskupství. Lokaci nového města vzniká na místě původní trhové vsi důležité biskupské centrum. (Kuča, 1996)

„V půdorysu Kroměříže lze předlokační trhovou ves dodnes dobře rozlišit. V hrubých rysech ji představuje západ – východní rozšířená ulicovka Koňského trhu (Zelený trh, Riegrovo náměstí) podél jižního okraje vnitřního města, jejíž nejstarší místo zaujímá farní kostel Nanebevzetí Panny Marie, který nepochybně existoval už před lokací města a roli hlavního městského kostela si udržel i později. Kroměříž je sice bezprostředně po lokaci označována jako městečko, ve skutečnosti však šlo od počátku o značně velkorysou městskou lokaci, kterou lze považovat za zajímavý příklad uplatnění formálně vytríbené ortogonální osnovy ve vztahu k existující sídelní a komunikační situaci. “Zcela nový urbanistický počín však představovala již na samém počátku raně barokní výstavby Kroměříže přeměna starší, menší štěpnice u Štechovic a Novosadů na velkou, pravidelně řešenou Květnou zahradu, vybudovanou v letech 1665–75.“ (Kuča, 1996)

„Na přelomu 18. a 19. století byla Podzámecká zahrada rozšířena až k ramenu Moravy. Současně však zanikalo městské opevnění, zejména vnější pás, který byl do roku 1830 úplně zrušen. V letech 1832-33 byl zasypán i příkop oddělující zámek od města. Ve 2. třetině 19. století došlo k důležitému uměleckému a urbanistickému počínu rozšířením Podzámecké zahrady na několikanásobně větší ploše mezi ramenem řeky a Moravou. Nová zahrada byla řešena jako přírodně krajinářský park a ve stejném duchu byla proměněna i její starší část.“ (Kuča, 1996)

Kroměříž si po převážnou část 18. a 19. století zachovávala svůj charakter biskupského města, a jeho vývoj šel mimo tendence budovat průmyslové areály v blízkosti historického jádra. To podporuje i fakt, že městská rada roku 1839 neschválila vedení vídeňské trati, čímž by se město stalo strategickým bodem na této důležité ose a potenciálně by se celé přeměnilo, tak jak se tomu stalo u sousedního Hulína, přes který takto železnice nakonec vede. (Kuča, 1996)

Železnici město vybuďovalo až na konci století, nebyla však takový zásah do urbanistické struktury města. (Kuča, 1996)

“Novodobý rozvoj města zahájilo v letech 1850 a 1857 zboření obou hlavních městských bran, Vodní (Dolní) a Kovářské (Horní) i dosud přetrvávajícího vnitřního hradebního okruhu. Do 80. let 19. století sice počet domů výrazně rostl, ale nová výstavba se omezovala na existující uliční síť, především na okruh Malého Valu a Velkého Valu. Přibližně od 80. let 19. století začala výstavba vnějších blokových čtvrtí, které velmi organicky rozvíjely existující předměstskou strukturu o vesměs pravouhlo uliční síť včetně parkového náměstí při Kotojedské ulici.“ (Kuča, 1996)

Do 2. světové války představovala Kroměříž sourodý harmonický celek. Pro roce 1945 vznikají při jižním a západním okraji města nové čtvrti, které přirozeně navazují na centrální město. V 70. a 80. letech je struktura doplněna o modernistické stavby v podobě sídlištní zástavby. (Kuča, 1996)

Velkým zásahem do podoby města bylo rozšíření průmyslové zóny při severovýchodním okraji a vytvoření obchvatové komunikace vnitřního okruhu města ulicí Tovačovského, která dnes představuje dopravní bariéru při pohybu do centra města. (Kroměříž, 2021a)

Funkční členění města

Významné instituce ve městě jsou zastoupeny Městským úřadem (Velké náměstí), Úřadem práce, Státním pozemkovým úřadem, několika pobočkami České pošty a Okresním soudem a Okresním státním zastupitelstvím. Informační centrum je zastoupeno na městském úřadě a u Arcibiskupského zámku, které spravuje soukromá firma zřizující komentované prohlídky městem v minibusech. Ve městě se nachází sportovní letiště. (Kroměříž, 2021b)

Zdravotnická zařízení jsou zastoupena Kroměřížskou okresní nemocnicí v blízkosti Květné zahrady, rozsáhlým areálem psychiatrické nemocnice a jednou poliklinikou. Ve městě se nachází několik praktických lékařů a odborných ambulancí. Jsou zde čtyři veterinární kliniky a jeden hlavní městský hřbitov. Lékárny jsou rovnoměrně rozmístěny k širšímu centru, nejvíce se jich nachází kolem Kroměřížské nemocnice a polikliniky. (Google, 2021)

V Kroměříži se nachází kolem deseti MŠ a deseti ZŠ pro celou spádovou oblast. Střední školy jsou zde široce zastoupeny, což je dáno historickým kontextem. Nalezneme zde dvě gymnázia, konzervatoř, Obchodní akademii, Hotelovou školu a Střední zdravotnickou školu a Veterinární školu. Z vysokých škol a vyšších odborných jsou zastoupeny FT UTB (Ústav analýzy chemie potravin) a Evropský polytechnický institut. (Google, 2021)

Obchody a služby jsou zde poměrně široce zastoupeny – při jižním výjezdu do města se nachází OC Rybalka s velkým supermarketem, další se nachází poblíž zimního stadionu. V centru města se nachází několik drobnějších prodejen potravin a restauračních zařízení. (Google, 2021)

Kulturní stavby v Kroměříži jsou častým turistickým cílem, z městských institucí zde můžeme najít zejména Arcibiskupský zámek, Muzeum Kroměřížska, Dům kultury, Expozici Karla Kryla nebo kino Nadsklepí. Důležitou památkou Kroměříže je Květná zahrada, která byla v roce 1998 zapsána spolu s Arcibiskupským zámkem a Podzámeckou zahradou na seznam památek UNESCO. Ve městě se nachází mnoho církevních památek například

kostel sv. Mořice na Stojanově náměstí, kostel sv. Jana Křtitele na Masarykově náměstí, kostel Nanebevzetí Panny Marie a kostel sv. Cyrila a Metoděje. (Kroměříž, 2021a)

Ve městě se nachází Výstaviště Kroměříž, ke se každoročně koná několik kulturních akcí a zahradnických výstav.

viz. MAPOVÁ PŘÍLOHA Č.3.1.: SPÁDOVÉ ÚZEMÍ KROMĚŘÍŽE

viz. MAPOVÁ PŘÍLOHA Č.3.2.: KROMĚŘÍŽ – SCHWARZPLAN

viz. MAPOVÁ PŘÍLOHA Č.3.3.: KROMĚŘÍŽ – UNESCO PAMÁTKY

3.B.1.1.1.URBANISTICKO-ARCHITEKTONICKÁ KRITÉRIA

URBANISMUS

Velké náměstí je přirozeným centrem města Kroměříž, nachází se zde všechny významné instituce a ze severní strany k němu zároveň přiléhá Arcibiskupský zámek. Náměstí je koncipováno jako velká obdélníková plocha, které dominuje morový sloup a kašna. Povrch je sjednocen a proveden v jednotné dlažbě, všechny přechody k hlavním turistickým cílům jsou bezbariérové. Prostor náměstí převážně slouží pro trhy, slavnosti a podobné akce, kde se shromažďuje větší počet lidí. Po obvodě jsou vyznačena převážně kolmá placená stání pro automobily, u východní hrany je pak parkovací plocha rozšířena do dvou kolmých stání a jednoho podélného. Chodníky jsou široké, nicméně zaparkovaná auta tvoří bariéru mezi chodníkem (a zahrádkami restaurací) a náměstím. Komunikace kolem náměstí je jednosměrná a obchází kolem dokola celé náměstí. Výsadba zeleně je řešena několika soliterními stromy okolo morového sloupu a zelení v květináčích u parkovacích ploch. V rozích náměstí se také nachází čtvercové záhony.

Hlavní dominantou je věž Arcibiskupského zámku na Velkém náměstí v Kroměříži, je to přirozený orientační bod. Rotunda v Květné zahradě také tvoří dominantu, avšak v jiné části města. Rotunda není vidět z Velkého náměstí, jelikož Kroměříž je na rovině a kopule Rotundy se tak skryje za městskou zástavbu v dálkových pohledech.

Vzhledem k rovinatému terénu jsou všechny hlavní komunikace přístupné pro návštěvníky na vozíčku či jinak imobilní. Aktivní parter se soustřeďuje v historickém jádru města a poté v místě důležitých náměstí.

Turistický mobiliář v centru města je graficky sjednocený. Ukazatele, informační tabule a rozcestníky mají sjednocenou grafiku, na které je dominantní barvou žlutá a šedivá. Ukazatele jsou dvojjazyčné – v českém a anglickém jazyce. Je zde také značena trasa UNESCO, spojující hlavní památky Kroměříže zapsané na seznamu kulturního dědictví – Zámecký areál a Květnou zahradu. Trasa je zobrazena grafickým symbolem UNESCA na směrovnicích a také v chodníku v pravidelně usazených kovových deskách se stejným symbolem.

V historickém jádru je většina ulic pěšími zónami, avšak Velké náměstí pěší zónu nemá. Na náměstí jsou parkovací plochy pro turisty i rezidenty, veřejné toalety a další. Mimo historické jádro je turistický mobiliář i kvalita veřejného prostoru méně udržována.

DOPRAVA, DOCHÁZKOVÉ VZDÁLENOSTI

viz. MAPOVÁ PŘÍLOHA Č.3.4.: KROMĚŘÍŽ – HLAVNÍ TRASY

SILNIČNÍ DOPRAVA

„Severním okrajem města prochází tangenciálně trasa dálnice D1 Praha – Brno – Vyškov – Hulín – Lipník nad Bečvou. Městem prochází některé silnice s nadměstským významem a to silnice č. I/47 Vyškov – Kroměříž – Hulín. Nejproblematictější je silnice III/36733, která tvoří hlavní průtah městem, denně po ní projede cca 20 000 vozidel. To má za následek nepříznivou dopravně bezpečnostní situaci na silnici.“ (Kroměříž, 2014)

Tato silnice kopíruje obvod historického jádra města a prochází důležitými body, jako například Husovo náměstí a Náměstí Míru. Dalšími problematickými komunikacemi z hlediska hluku a náporu dopravy jsou silnice I / 47 a II / 367 (silnice III/36733). (Kroměříž, 2014)

Autobusové nádraží se nachází v blízkosti železniční stanice v ulici Stoličkova, při levém břehu řeky Moravy. Od centra města je vzdáleno přibližně 15 min pěšky, pěší spojení je řešeno skrz frekventovanou ulici Tovačovského. Autobusové nádraží je využíváno pro regionální linky, ve městě je zároveň zřízena městská hromadná doprava.

Parkovací a odstavňé plochy jsou rovnoměrně rozmístěny po městě, největší parkoviště se nachází v ulici Vejvanovského (v blízkosti Podzámecké zahrady) v docházkové vzdálenosti k autobusovému a vlakovému nádraží. Další významné parkoviště je při vstupu do Květné zahrady a na Velkém náměstí, kde jsou parkovací stání řešena po obvodu náměstí.

viz. MAPOVÁ PŘÍLOHA Č.3.6.: KROMĚŘÍŽ – DOPRAVA, DOCHÁZKOVÁ VZDÁLENOST – AUTOBUS – CENTRUM

viz. MAPOVÁ PŘÍLOHA Č.3.5.: KROMĚŘÍŽ – PARKOVACÍ PLOCHY

ŽELEZNIČNÍ DOPRAVA

„Železniční doprava má v obsluze města doplňkovou funkci. Nejdůležitější je spojení Kojetín – Hulín – Valašské Meziříčí. Prostřednictvím této trati je město napojeno na hlavní trať Wien – Břeclav – Petrovice u. K. – Warszawa a trať Bohumín – Brno. Místní význam má trať Kroměříž – Zborovice. Ve městě se nacházejí žst. Kroměříž a žst. Kotojedy.“ (Kroměříž, 2014)

„Železniční tratě, zejména v jihovýchodní části města, brání plynulému rozvoji. Nicméně využívání železnice by měla být věnována větší pozornost a trať na Zdounky a Zborovice, která v podstatě tvoří osu tohoto pásu příměstského osídlení, by měla být jako regionální trať lépe využita.“ (Kroměříž, 2014)

Vlakové nádraží je v docházkové vzdálenosti asi 15 min od centra. Bariéru tvoří řeka Morava a vytížená komunikace ulice Tovačovského. Krátký úsek před vstupem do centra města nenabízí kvalitní veřejný prostor a chybí i orientační systém.

viz. MAPOVÁ PŘÍLOHA Č.3.7.: KROMĚŘÍŽ – DOPRAVA, DOCHÁZKOVÁ VZDÁLENOST – VLAK – CENTRUM

3.B.1.1.2.VYBRANÁ OSTATNÍ KRITÉRIA

INFORMAČNÍ SLUŽBY

Nejucelenější informace o Kroměříži lze najít na internetových stránkách www.mesto-kromeriz.cz a <https://kromeriz.eu/>. Dalším významným provozovatelem kulturních akcí je Dům kultury, který spravuje několik objektů ve městě. (Kroměříž, 2021a)

Návštěvník se v centru města orientuje pomocí ukazatelů, informační centrum je viditelně označeno. Na Velkém náměstí se nachází veřejné toalety. Mimo historické jádro je turistický mobiliář i kvalita veřejného prostoru méně udržována.

„Informační tabule DARUMA byly nainstalovány počátkem roku 2002. Jedná se o orientační plán města s nejzajímavějším okolím, úplný rejstřík ulic a nejvýznamnější kulturně-historické objekty a státní instituce. Celý plán je zpracován do graficky zdařilé mapky, která je doplněna akustickým komentářem všech nejdůležitějších objektů uvedených v orientačním plánu města, jehož legendy provází mluvený komentář v českém, anglickém či německém jazyce. Zároveň je však i dané místo světelně označeno vysoce citlivými diodami. Informační systém města Kroměříže doplňují také informační ukazatele, které informují návštěvníky města o turistických zajímavostech a atraktivitách cestovního ruchu. Tyto ukazatele jsou zpravidla umístěny na sloupech veřejného osvětlení, nebo sloupech elektrického vedení, zhruba ve výšce okolo 2,5 metru nad zemí, tudíž relativně dobře

viditelné. Jejich viditelnost je dostačující, avšak zásadní věc, která je nedostačující, je jejich jazykové provedení a četnost. Všechny informační panely jsou pouze v českém jazyce, což neodpovídá evropským standardům. Zpravidla bývá zvykem ve všech evropských vyspělých zemích, že informační ukazatelé jsou uvedeny minimálně ve dvou jazykových mutacích, a to zpravidla v jazyce místním a anglickém.“ (Kroměříž, 2014)

Infocentra

„Informační centrum města Kroměříže se nachází na Velkém náměstí č.p. 50/45. Je dobře situované a viditelně značené. Je snadno dostupné i pro zahraniční turisty. Lze vytknout malý prostor centra, který je umocněn výskytem směnárny, která zabírá jeho velkou část. Informační centrum rovněž ne vždy nabídlo komplexní informaci o možnostech ubytování a stravování v Kroměříži.“ (Kroměříž, 2014)

Nabízené služby: informace o pamětihodnostech a kulturním programu, prohlídka historického centra města a zahrad s průvodcem, rezervace prohlídek zámku, ubytování v Kroměříži a okolí, program a strava pro skupiny, jízdenky na mezinárodní autobusové linky do celé Evropy, suvenýry s motivem města Kroměříže, videokazety, mapy a publikace, telefonní karty, prodej KARTY MLÁDEŽE, karty ISIC a učitelských karet ITIC, směnárna (nákup a prodej valut), prodej vstupenek on-line TICKETART, TICKETPORTAL, TICKETSTREAM, prodej vstupenek na akce do O2 Arény, prodej dálničních známek ČR, SR, Rakousko, výlepová služba pro Kroměříž, Hulín, Chropyni, úschova kol a zavazadel atp. (Kroměříž, 2021a)

Kroměřížské infocentrum je v sezóně (květen–září) otevřeno každý den, mimo sezonu (říjen–duben) pouze od podělí do soboty. (Kroměříž, 2021a)

viz. MAPOVÁ PŘÍLOHA Č.3.8.: KROMĚŘÍŽ – INFOCENTRA

STRAVOVÁNÍ, UBYTOVÁNÍ

Stravování a ubytování pro návštěvníky jsou součástí především soukromého sektoru. Hromadná ubytovací zařízení v Kroměříži jsou následující: hotely (5), penziony (11), ubytování v soukromí (2), ubytovny (10), kemp (1). (Google, 2021)

Strategický plán řeší ubytovací zařízení a shrnuje, že ve městě chybí vysoce kvalitní ubytovací zařízení stejně jako levné ubytování typu kempů. Dále analyzuje vybraná ubytovací a stravovací zařízení. (Kroměříž, 2014)

Airbnb je zastoupeno v Kroměříži pěti nabídkami, tato forma ubytování zde není rozšířena a návštěvníci vyhledávají především hromadná ubytovací zařízení typu penzionů. (Airbnb, 2021)

Stravovací zařízení v Kroměříži jsou zastoupena: rychlé občerstvení (3), restaurace (43), vinárny (2), kavárny a čajovny (6), pivnice (2), cukrárny (2), bary (2). (Google, 2021)

viz. MAPOVÁ PŘÍLOHA Č.3.9.: KROMĚŘÍŽ – UBYTOVÁNÍ

viz. MAPOVÁ PŘÍLOHA Č.3.10.: KROMĚŘÍŽ – STRAVOVÁNÍ

KULTURA, PROPAGACE, VOLNOČASOVÉ AKTIVITY a další

Kroměříž je navštěvována zejména pro své tři památky, které jsou zapsány na seznam UNESCO. Jedná se o Biskupský zámek, Podzámeckou zahradu a Květnou zahradu. (Kroměříž, 2021b)

Biskupský zámek vznikl v 15. století a sloužil jako sídlo olomouckých biskupů a arcibiskupů. Barokní stavba čtvercového půdorysu v první polovině 18. století vyhořela a dostala tak následně pozdně barokní až rokokový charakter. Místo je vyhledáváno pro svou obrazovou galerii, zámeckou věž a své reprezentační sály. K zámku přiléhá Podzámecká zahrada, založena v 16. století a rozprostírající se na 64 hektarech. (Kroměříž, 2021a)

Dále od centra města se pak nachází Květná zahrada, která vznikala v 17. století a je unikátním příkladem raně barokní zahrady v geometrickém stylu v Čechách. Areál dotváří centrální rotunda s Foucaltovým kladivem,

kolonády, kašny a skleníky. V roce 2014 zahrada prošla rozsáhlou rekonstrukcí, nyní je ve zprávě Národního památkového ústavu. (Kroměříž, 2021b)

Hlavními pořadateli kulturních akcí v Kroměříži jsou Dům kultury Kroměříž a město Kroměříž. Mezi další pořadatele patří Klub UNESCO Kroměříž, Umělecká iniciativa Kroměříž, Okresní agrární komora Kroměříž, Art Collegium 2002, Jazz Klub Kroměříž, Divadelní spolek Kroměříž a střední školy včetně konzervatoře a ZUŠ. (Kroměříž, 2021a)

Město organizuje různorodé kulturní akce, které jsou rozprostřeny do celého roku. Návštěvníci i rezidenti mohou také využívat širokou škálu sportovních zařízení, nachází se zde zimní stadion, fotbalový stadion, Hrubý rybník nabízí možnosti vodních sportů. (Kroměříž, 2021b)

Pravidelně se opakující akce: Vybarvený běh, masopustní, svatomartinské i adventní a vánoční trhy s programem, koncertní cykly, historické slavnosti, Den uniformovaných sborů a zahradnické a zemědělské výstavy a veletrhy pro všechna roční období. Město je také vyhledáváno milovníky vážné hudby. (Kroměříž, 2021a)

Výstaviště Kroměříž pak nabízí po celý rok širokou škálu výstav, koncertů, veletrhů, které se konají opakovaně. Město je také vyhledáváno z důvodu mnoha konajících se kongresů, vědeckých konferencí a jednání. (Kroměříž, 2021a)

viz. MAPOVÁ PŘÍLOHA Č.3.11.: KROMĚŘÍŽ – KULTURNÍ PROSTORY

Propagace města

Klub UNESCO Kroměříž – od roku 1991 funguje ve městě, významně se zasadil o zapsání Květné zahrady a arcibiskupského zámku na list světového dědictví. Každý rok organizuje koncerty vážné hudby v zahradách zámku a mnoho dalších kulturních akcí. Spolupracuje s místními základními a středními školami. (Kroměříž, 2021b)

V létě 2021 byl spuštěn nový web pro turisty navštěvující město Kroměříž a přilehlé okolí. Stránky přehlednou a uživatelsky jednoduchou formou představují hlavní památky ve městě, spolu s praktickými informacemi o ubytování, parkování a stravování. Návštěvník zde může najít ale i tipy na naučné stezky, přírodní pamětihodnosti a výlety po okolí. V neposlední řadě je zde k dispozici i přehled sportovních a areálů a sportovních aktivit. (Kroměříž, 2021b)

„Město každoročně vydává řadu dokumentů a propagačních materiálů včetně souhrnu nejdůležitějších akcí. Měsíčně je pak vydáván Zpravodaj města Kroměříže, který informuje o aktuálním dění.“ (Kroměříž, 2014)

Volnočasové aktivity

Kroměříž disponuje několika sportovními areály, volnočasové aktivity se vztahují k široké škále sportů od plavání, jezdeckví, cyklistiky, zimních sportů po širokou nabídku wellness a relaxačních pobytů.

Cyklotrasy

„Nosnými trasami jsou cyklostezky vedené podél řeky Moravy, podél silnice I/47 do Hulína a ve směru na sever s vazbou na silnici II/435 do Chropyně a další trasa je vedena přes centrum po ulicích Tovačovského a 1.máje na silnici II/432 ve směru Zdounky – Koryčany. Trasy jsou součástí regionálních cyklostezek a jsou doplněny sítí místních tras. Cyklistická doprava je obyvateli a návštěvníky intenzivně využívána, a proto město Kroměříž podporuje výstavbu cyklotras a cyklostezek. V roce 2008 byla ukončena výstavba cyklostezky o délce 980 m s trasou ulice Za Oskolí – letiště a rok později byla zahájena výstavba 5,19 km dlouhé „Cyklostezky podél Bačova kanálu – úsek Kroměříž, Střížovice, Kvasice“. Uvedené cyklostezky jsou součástí dálkové cyklotrasy č.47, tzv. Moravské stezky, která je součástí mezinárodní cyklotrasy Euro Velo-No.9. Gdaňsk – Vídeň. Výstavba cyklotras a cyklostezek ve městě je podporována a plánována i v následujících letech“ (Kroměříž, 2014)

„Moravská stezka je dlouhá 293 km a je vedena po následující trase: Mikulovice – Nová Ves – Písečná – Jeseník – Ostružná – Branná – Hanušovice – Bludov – Mohelnice – Nové Mlýny – Litovel – Olomouc – Dub nad Moravou – Věrovaný – Tovačov – Kroměříž – Hodonín – Mikulčice – Lanžhot – Břeclav.“ (Kroměříž, 2014)

„Pro podporu cestovního ruchu, a tedy pro snadnější orientaci cyklistů (nejen obyvatel města Kroměříže), byla vydána cykloturistická mapa Kroměřížsko, kde jsou vyznačeny vybrané okruhy cyklotras. Jedná se zejména o následující cyklotrasy: „Rovinou okolo Kroměříže“, „Z Kroměříže na skok do Chřibů“, „Hostýnské vrchy pro náročnější“. (Kroměříž, 2014)

Turistické trasy

Městem vede modrá turistická značka propojující Kroměříž s Chřiby. Město samotné na svých webových stránkách propaguje tři naučné stezky: NS Hráza, NS Šlajza a NS Barbořina. (Kroměříž, 2021a) Památky zapsané na list UNESCO propojuje „Trasa UNESCO“. (Kroměříž, 2021a)

3.B.1.2.ANALÝZA DOKUMENTŮ MĚSTA

Město má zpracován Strategický plán pro období 2010–2020. Strategický plán města Kroměříž udává „Kulturu a turismus“ jako jednu ze svých priorit. Dokument je postaven na analytické části na základě, které jsou vytyčeny tři hlavní priority: 1. Podpora rozvoje kultury, 2. Podpora cestovního ruchu, 3. Podpora mezinárodních vztahů. Každý z těchto bodů definuje jedno až dvě opatření na základě, kterých jsou navrženy dílčí aktivity místy konkrétního charakteru, místy v obecných formulacích. (Kroměříž, 2014)

Ve Strategickém plánu pod bodem Podpora cestovního ruchu jsou specifikovány dvě opatření. První opatření je Rozvoj infrastruktury cestovního ruchu s příklady možných aktivit jako je vybudování kempu a cyklokempu, vytvoření orientačního systému ve městě či řešení umístění a rozvoj služeb infocentra. Druhé opatření Zkvalitnění a podpora poskytovaných služeb v cestovním ruchu má za příklady možných aktivit například spolupráci veřejných a soukromých subjektů, rozvoj doprovodných služeb při realizovaných akcích nebo koordinaci subjektů zapojených v cestovním ruchu. (Kroměříž, 2014)

Strategický plán se dále věnuje struktuře návštěvníků města (2006, 2007). Z analýzy zabývající se strukturou návštěvníků města vyplývá, že většina návštěvníků je z České republiky, z blízkého okolí, necelá polovina návštěvníků přijela na 1-2 noci. (Kroměříž, 2014)

Dále se strategie zabývá hlavními kulturními akcemi, a ostatními vyhledávanými místy v blízkém okolí města. Příkladem propagovaný je areál památek lidového stavitelství v Rymicích u Holešova, který se pod správou Muzea Kroměřížska. (Kroměříž, 2014)

3.B.1.3.ANALÝZA MANAGEMENTU MĚSTA

Vedoucí Útvaru tajemníka - Mgr. Petra Svačinová; telefonický rozhovor 2021

Městská architektka - Ing. Arch. Radmila Vraníková; telefonický rozhovor 2021

Odbor kultury a cestovního ruchu v Kroměříži byl v listopadu 2020 zrušen a jeho agendu převzal Dům kultury, jako příspěvková organizace města a Útvar tajemníka vedený Petrou Svačinovou. Dům kultury se nachází v ulici Tovačovského v širším centru města a disponuje několika sály. Současně organizačně spravuje kino Nadsklepí, Expozici Karla Kryla, hvězdárnu a klub Starý pivovar.

Hlavními pořadateli kulturních akcí v Kroměříži jsou Dům kultury Kroměříž a město Kroměříž. Mezi další pořadatele patří Klub UNESCO Kroměříž, Umělecká iniciativa Kroměříž, Okresní agrární komora Kroměříž, Art Collegium 2002, Jazz Klub Kroměříž, Divadelní spolek Kroměříž a střední školy včetně konzervatoře a ZUŠ.

V červenci 2021 radnice spustila nový web pro turisty. Lze zde najít hlavní informace o památkách a kulturních akcích, praktické informace (doprava, parkování, ubytování) a tipy na výlety po okolí či program s dětmi.

Dalším subjektem v oblasti cestovního ruchu na Kroměřížsku je občanské sdružení KROMĚŘÍŽSKO – sdružení pro cestovní ruch.

„Od roku 2008 využívá město Kroměříž své nové logo a vizuální styl. Občané a návštěvníci města si tak zvykají na označení dokumentů „městskou značkou“ a je pro ně snazší identifikovat městem oficiálně vydávané dokumenty.“ (Kroměříž, 2014)

Otázky položené vedoucí Útvaru tajemníka Mg. Petře Svačinové:

Otázka: Má město městského architekta?

Odpověď: Ano, Kroměříž má městskou architektku. Městskou hlavní architektkou je od roku 2012 Ing. arch. Radmila Vraníková.

Otázka: Rozvíjí se město v návaznosti na turisty?

Odpověď: Odbor kultury a cestovního ruchu v Kroměříži byl v listopadu 2020 zrušen a jeho agendu převzal Dům kultury, jako příspěvková organizace města a Útvar tajemníka vedený Petrou Svačinovou. Problematická je neochota obyvatel akceptovat větší skupiny turistů v letní sezóně. Město vytvořilo nový portál pro turisty a nový vizuální styl informačních prvků. Investuje do bezbariérovosti a kvality veřejných prostor, velkým tématem jsou parkovací kapacity.

Otázka: Jaké jsou stinné stránky města? Kde je vandalismus?

Odpověď: Město má dlouhodobě nízkou úroveň kriminality, vandalismus není spojen s turistickým ruchem.

Otázka: Co by chtělo město zlepšit v návaznosti na turismus?

Odpověď: Dostupnost a rozšíření služeb, zejména ubytovacích kapacit vyšší kvality. Vyřešit dopravní situaci v ulicích Tovačovského, 1. máje, Kojetínská. Zlepšení infrastruktury pro cyklisty. Zlepšení koordinace jednotlivých subjektů, které provozují kulturní zařízení a památky.

Otázka: Jak město ovlivnilo Airbnb?

Odpověď: Airbnb není ve městě velmi rozšířené, město neočekává prudký nárůst tohoto typu ubytování.

Otázka: Jak město ovlivnilo onemocnění SARS-CoV-2?

Odpověď: Celosvětová pandemie covid 19 pozastavila na dlouhou dobu cestovní ruch i v regionu Kroměřížska. Snaha města byla podpořit regionální cestovní ruch po pandemii v rámci online prostoru. V podzimních měsících město formou propagace podporovalo soukromé subjekty provozující restaurační služby ve městě, které fungovaly pouze v rámci výdejních okének. Oblastní destinační společnost Kroměřížsko pak nabízela v době pandemie dárkové poukazy a zážitky na rok 2021.

Otázka: Jak město ovlivnilo UNESCO? Jaké jsou dotace a co musí město plnit každý rok?

Odpověď: Zápis Kroměřížských pamětihodností na seznam UNESCO významně ovlivnil pozici města jako turistické destinace. Statek je chráněn zákonem č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů. Zahrady a zámek v Kroměříži byly prohlášeny národní kulturní památkou, a tudíž podléhají nejvyššímu stupni právní ochrany týkající se památkové péče. Na soubor se rovněž vztahuje vyhláška ministerstva kultury č. 1589/78 V/1, podle níž bylo

historické jádro Kroměříže vyhlášeno městskou památkovou rezervací. (Viz. oficiální text NPU). Zodpovědnost za správu majetku nese v zastoupení odborné pracoviště NPU v Kroměříži.

Od roku 2000 se na vnitrostátní úrovni připravují roční monitorovací zprávy, jež slouží správcům statku, Ministerstvu kultury České republiky, Národnímu památkovému ústavu a ostatním subjektům podílejícím se na výkonu správy statku. (Kučová, a další, 2018)

- Otázka:* Má město propagační letáky, které ukazují i okolí města a možné další trasy a atraktivity?
Odpověď: Město každoročně vydává řadu dokumentů a propagačních materiálů včetně souhrnu nejdůležitějších akcí. Měsíčně je pak vydáván Zpravodaj města Kroměříže, který informuje o aktuálním dění. V létě 2021 byl spuštěn nový web pro turisty navštěvující město Kroměříž a přilehlé okolí.
- Otázka:* Jaké další atraktivity město nabízí kromě památek UNESCO?
Odpověď: Město každoročně pořádá několik akcí např. vybarvený běh, masopustní, svatomartinské i adventní a vánoční trhy s programem, koncertní cykly, historické slavnosti, Den uniformovaných sborů a zahradnické a zemědělské výstavy a veletrhy pro všechna roční období. Město je také vyhledáváno milovníky vážné hudby. Město je vnímáno jako místo kultury a klidu.
- Otázka:* Jakými opatřeními se město snaží zamezit sezónnímu turismu?
Odpověď: Sezónnost a jednostrannost kulturních akcí je problémem, který si město uvědomuje. Podpora akcí mimo sezonu a širší nabídka pro mladší publikum společně s rozšířením atraktivit mimo památky UNESCO by mohlo být řešením. Město se snaží podporovat umělecké spolky a kulturní skupiny.
- Otázka:* Jak funguje propagace města? Jak je město propagováno pro turisty?
Odpověď: V létě 2021 byl spuštěn nový web pro turisty navštěvující město Kroměříž a přilehlé okolí. Od roku 2008 využívá město Kroměříž své nové logo a vizuální styl. Občané a návštěvníci města si tak zvykají na označení dokumentů „městskou značkou“ a je pro ně snazší identifikovat městem oficiálně vydávané dokumenty.
- Otázka:* Jaké jsou budoucí plány města pro zlepšení turismu ve městě?
Odpověď: Priority, které určuje strategický plán jsou například.: Rozvoj infrastruktury pro kulturu, Podpora kulturních akcí pro širokou veřejnost. Rozvoj infrastruktury pro cestovní ruch, Zahraniční spolupráce a zkvalitnění služeb.
- Otázka:* Sbíralo město data o spokojenosti obyvatel? Je pro obyvatele historické jádro města atraktivní, využívají ho?
Odpověď: V rámci pocitové mapy, kterou je možné vyplňovat v rámci projektu Plánu udržitelné městské mobility, se mohli občané vyjádřit 9. 4. 2019 na Fóru Zdravého města Kroměříž. 6. 10 proběhlo projednání aktualizace Strategického plánu s občany.

Otázka: Je pro prohlášení památky za UNESCO památku potřeba splnit vstupní podmínky? Odkdy je město na seznamu památek UNESCO a splnilo tehdy všechny vstupní podmínky?

Odpověď: Kroměřížský arcibiskupský zámek, Květná zahrada a Podzámecká zahrada byly přidány na seznam světového kulturního dědictví UNESCO roku 1998. V případě všech těchto památek jde o kritérium zapsání ii. a iv. Klub UNESCO Kroměříž – od roku 1991 funguje ve městě, významně se zasadil o zapsání Květné zahrady a arcibiskupského zámku na list světového dědictví.

Projekty z fondů EU

V roce 2004–2006 vnikla řada projektů financovaných z fondů EU, z hlediska cestovního ruchu například:

- 2005–2006 – Podpora rozvoje cestovního ruchu v Kroměříži. V rámci realizace projektu byla zajištěna příprava a výroba propagačních materiálů v jednotném vizuálním stylu. Tímto způsobem byla podpořena možnost šíření informací o turistické nabídce města Kroměříže. Systém byl koncipován tak, aby mohl být flexibilně využíván a zasáhl širokou škálu v rámci cílových skupin. Vytvořené materiály byly distribuovány a došlo k aktivní propagaci města Kroměříže. Vrcholným materiálem byla obrazová fotografická publikace o městě. Celkové náklady projektu činily téměř 4 miliony korun. (Kroměříž, 2014)

V roce 2009–2010 vnikla řada projektů financovaných z fondů EU z hlediska cestovního ruchu například:

- „2009–2010 – Cyklostezka podél Baťova kanálu – úsek Kroměříž, Střížovice, Kvasice. Projekt zajistil vybudování stezky pro bezmotorovou dopravu vedoucí po břehu řeky Moravy. Nová cyklostezka propojuje obce Kroměříž, Střížovice a Kvasice. Jsou tak vytvořeny bezpečné podmínky pro dopravu obyvatel, cykloturistů a návštěvníků. Stezka je součástí „Cyklostezky podél Baťova kanálu“, která je jednou z priorit Zlínského kraje. Celkové náklady projektu dosáhly téměř 29 milionů korun. Projekt byl podpořen v rámci ROP NUTS II Střední Morava.“ (Strategický plán města Kroměříže, aktualizace na léta 2010–2020, str. 100/151, Kroměříž, 2014)
- „ 2009–2010 – Revitalizace prostoru bývalých kasáren – Hanácké náměstí v Kroměříži. V rámci projektu došlo k revitalizaci části bývalého vojenského areálu (Strategický plán města Kroměříže, aktualizace na léta 2010–2020, strana 101/151), který je v současné době typickým nevyužívaným prostorem (tzv. brownfield). Areál bude začleněn do prostoru města a využíván k novým aktivitám. Bude vystaveno tzv. parkové náměstí s amfiteátre, hřištěm, fontánou, velkým množstvím zeleně a laviček. Budou zde vybudovány komunikace a parkovací místa. Náměstí bude sloužit k realizaci volnočasových aktivit, k odpočinku či průchodu do nebo z centra města. Plánované celkové náklady přesáhnou 37 milionů korun.“ (Strategický plán města Kroměříže, aktualizace na léta 2010–2020, str. 100/151, Kroměříž, 2014)

3.B.2. VYHODNOCENÍ VÝZKUMNÉHO VZORKU – KROMĚŘÍŽ

Vyhodnocení výzkumného vzorku spočívá ve vyhodnocení analýz autora, dokumentů města a managementu města.

3.B.2.1.VYHODNOCENÍ AUTORA

Autor vyhodnocuje konkrétní poznatky z analýz města: co je zapsáno ve městě na seznamu UNESCO, základní geografické údaje, urbanisticko - architektonická kritéria či ostatní kritéria.

3.B.2.1.1.UNESCO, GEOGRAFICKÉ ÚDAJE, URBANISTICKO ARCHITEKTONICKÁ KRITÉRIA

Kroměříž je vyhledávána zejména pro své památky zapsané na seznam světového dědictví UNESCO – Květnou zahradu, Arcibiskupský zámek a Podzámeckou zahradu. Nejvhodnější spojení do města je automobilem, nejvíce turistů přichází z přilehlých regionů. Parkovací plochy jsou dobře rozmístěny po městě, problémem však je zahlcení náměstí parkujícími auty. Varianta vlakem není časově výhodná, využívat železnici se vyplatí pouze pro bližší spádové území. Většina místních využívá autobusové spojení do větších okolních měst.

Historické jádro města je sevřeno komunikací I 36733 (Tovačovského), která je i hlavním přístupem do města z autobusové a vlakové stanice. Šířka chodníků je dostačující, avšak na několika místech chybí přechody. Docházková vzdálenost je ale malá, a jakmile návštěvník překoná komunikaci Tovačovského, vchází do zklidněného veřejného prostoru, který je lemován zámeckým parkem. Trasa od vlakové a autobusové stanice není dostatečně značena, kvalita veřejného prostoru neodpovídá své důležitosti.

V samotném historickém jádru města je kvalita veřejného prostoru lepší než mimo historické jádro, nachází se zde informační ukazatele psané v českém a anglickém jazyce. Trasa od historického centra ke Květné zahradě není dostatečně značena, šířka chodníků není dostačující významu této trasy.

Orientace v prostoru mimo městské jádro není snadná. Aktuálně není město připraveno na větší objemy turistů (nedostatečná infrastruktura a služby), turistický ruch je zaměřen na sezonní akce a převážně věkově starší návštěvníky (vážná hudba, církevní památky). V současné době se město orientuje i na cykloturistiku (významná Moravská stezka) a návštěvníky přijíždějící za veletrhy či koncerty. Město Kroměříž nabízí na svém webovém portálu také možnost shlédnutí live webkamer, a to z prostoru Velkého náměstí, Husova náměstí a Hanáckého náměstí.

	dílčí indikátor	výsledný indikátor
UNESCO, GEOGRAFICKÉ ÚDAJE		
Památka na seznamu kulturního světového dědictví UNESCO - Arcibiskupský zámek Kroměříž, Podzámecká zahrada, Květná zahrada s Rotundou.		+
Geografické údaje		
rozloha města (včetně spádových obcí) - 50,97m ²		
rozloha historického jádra - 0,6 km ²		
počet obyvatel - 28 360 (2021)		
URBANISTICKO-ARCHITEKTONICKÁ KRITÉRIA		
Městská správa		
• architekt města	+	
• odbor kultury cestovního ruchu	-	
• převzetí zkušeností z jiných měst UNESCO s turistickým ruchem a aplikace ve vyhodnocovaném městě	-	
• legislativa - urbanismus v návaznosti na turistický ruch	-	
• investice pro zlepšení turistického ruchu	+	
Urbanismus		
• orientace ve městě - dominanta = hlavní bod/atrakce města umístěna na exponovaném místě	+	+
• vedení turisty prostorem do historického jádra - uliční profil přizpůsoben velkému pohybu turistů (široký = 10 m)	+	
• turistický mobiliář v historickém jádru - veřejné WC, stojany na kola, dostatek odpad. košů	+	
• sjednocující prvky pro jednodušší orientaci turisty - rozcestníky - uvnitř historického jádra	+	
- mimo historické jádro	-	
• propojení vazeb a funkcí u hlavních cest - doprava, ubytování, stravování, informace, taxi služba	+	
• aktivní parter - soustava obchodů a služeb v historickém jádru pro turisty	+	
• turistické okruhy/aktivity mimo historické jádro, v okolí města	+	
Doprava, docházkové vzdálenosti		
Silniční doprava		
• obchvat města (hlavní tah skrz město)	-	
• automobilová doprava neovlivňuje vysoce frekventované turistické prostory (UNESCO památky, centrum)	-	
Docházková vzdálenost - autobus - centrum		
• docházková vzdálenost turistů do historického jádra do 500m	-	+
• bezbariérovost cesty do historického jádra (sklony ramp, madla, atd.)	+	
• ukazatele/značky do historického jádra	+	
• šíře chodníku do historického jádra min. 1,5m	+	
• hlavní budova nádraží - aktivní parter pro turisty	-	
Docházková vzdálenost - vlak - centrum		
• docházková vzdálenost do historického jádra do 500m	-	
• bezbariérovost cesty do historického jádra (sklony ramp, madla, atd.)	+	
• ukazatele/značky do historického jádra	-	
• šíře chodníku do historického jádra min. 1,5m	+	
• hlavní budova nádraží - aktivní parter pro turisty	-	
Docházková vzdálenost - auto - centrum		
• docházková vzdálenost od parkoviště pro turisty do historického jádra do 500m	+	+
• bezbariérovost cesty z parkoviště pro turisty do historického jádra (sklony ramp, madla, atd.)	+	
• ukazatele/značky do historického jádra	+	
• šíře chodníku do historického jádra min. 1,5m	+	
Parkovací plochy pro turisty		
• dostatečná četnost parkovacích ploch pro turisty	-	+
• ukazatele pro řidiče automobilů, kde jsou parkovací plochy pro turisty - uvnitř hist. jádra	+	
- mimo historické jádro	+	
Další zkoumané body		
• sdružení vlakového a autobusového nádraží	+	+
• imobilní turisté - doprava k hlavní památce	+	

Tab.9: Vyhodnocení výzkumného vzorku – Kroměříž, urbanisticko-architektonická kritéria

Pozn.: Výběr kritérií, jejich definice a způsob hodnocení viz. kapitoly 1.E.3. HODNOTÍCÍ KRITÉRIA a 1.E.4. KRITÉRIA – DEFINICE A VYHODNOCENÍ

UNESCO, GEOGRAFICKÉ ÚDAJE

Památky na seznamu světového dědictví UNESCO jsou historicky, architektonicky či kulturně významné pro danou oblast, ve které se nachází. Jedná se o jedinečné stavby či soubory staveb a je třeba je památkově chránit. Kroměříž patří mezi UNESCO města kvůli Arcibiskupskému zámku a historickým zahradám (Podzámecká zahrada, Květná zahrada s Rotundou). (Kučová, a další, 2018)

Rozloha obce je měřena jako rozloha katastrálního území dané obce. Rozloha Kroměříže je 50,97 m², měřeno včetně spádových obcí – Zlámanka, Drahlov, Těšnovice, Trávník, Važany, Miňůvky, Postoupky, Hradisko, Bílany, Kotojedy a Trávnícké Zahrady. (Google, 2021)

Rozloha historického jádra je plocha, na které se nachází nejvýznamnější a historicky nejhodnotnější budovy a stavby, které mají stavebně-historickou a umělecko-řemeslnou hodnotu a jsou turisticky atraktivní. Historické jádro je též ohraničeno památkovou ochranou, pokud se ve městě tato památková ochrana v historickém jádru nachází. V Kroměříži je rozloha historického jádra 0,6 km² ohraničena ulicemi Malý val, Tovačovského a Zámeckým parkem. (Google, 2021)

Počet obyvatel je měřen na základě sčítání lidu ve všech městech a obcích České republiky Českým statistickým úřadem. V Kroměříži je 28 360 obyvatel, tento údaj je dostupný k 1.1.2021. (ČZSO, 2021)

URBANISTICKO-ARCHITEKTONICKÁ KRITÉRIA

Městská správa

Architekt města vykonává komplexní službu architekta při rozvoji města či obce. Snaží se hledat a udržovat spokojenost obyvatel a pomáhá tvořit město udržitelné. Architektem města Kroměříž je Ing. arch. Radmila Vraníková.

Odbor kultury cestovního ruchu nejen propaguje město navenek a zasluhuje se o motivaci turistů navštívit dané město či obci, ale řeší také způsoby rozvoje turismu v tomto městě nebo obci. Podporuje udržitelný turismus, propagaci a zjišťuje spokojenost stálých obyvatel. Odbor cestovního ruchu v Kroměříži není.

Přebírání zkušeností z jiných měst UNESCO s turistickým ruchem je důležité pro udržitelný vývoj turismu ve městě. Města navazují spolupráci s jinou fyzickou či právní osobou zabývající se současně urbanismem a turistickým ruchem. Společně vytváří jednotnou koncepci města, jak k udržitelnému turismu přistupovat. Zkušenosti z ciziny lze čerpat a aplikovat s úpravou měřítka a proporce vzhledem k velikosti vyhodnocovaného města. Kroměříž zkušenosti z jiných měst UNESCO nepřejímá. Kroměříž žádnou spolupráci s jinou fyzickou či právní osobou zabývající se současně urbanismem a turistickým ruchem zatím nenavázala.

Koncepty udržitelného turismu jsou často pouze slovně zaneseny do strategických plánů měst. Město často řeší pouze akutní problémy spojené s turismem, nikoliv dlouhodobou koncepcí řešení udržitelného turismu. Možným řešením je zmapování, analýza jednotlivých měst a vyhodnocení pozitivních a negativních dopadů turismu na město. Kroměříž má zpracovanou územně plánovací dokumentaci a vybudován strategický plán.

K udržitelnému turismu přispívají investice do urbanismu, architektury a cestovního ruchu (investice do obchvatu města, rozšíření uličního profilu, grafické sjednocení prvků mobiliáře, dostatečný počet parkovacích ploch, zajištění bezbariérovosti tras atd.). Město Kroměříž investuje do turismu v rámci urbanismu.

Urbanismus

Dominanta města na exponovaném místě turistům pomáhá k lepší orientaci ve městě. V Kroměříži je dominantou věž Arcibiskupského zámku, která se nachází v severním rohu Velkého náměstí.

Cesty pro pěší od zájmových bodů (vlakové, autobusové nádraží, parkovací plochy) do turisticky frekventovaných prostorů (UNESCO památky, historické jádro) musí kapacitně odpovídat množství turistů a obyvatel. Dostatečně široký uliční profil má šířku alespoň 10 m. Kroměříž má dostatečně široký uliční profil tras, který kapacitně odpovídá množství turistů.

Udržitelný turismus ve městě podporuje turistický mobiliář (rozcestníky, značky, informační tabule, lavičky, odpadkové koše, veřejné toalety, stojany na kola). Mobiliář přispívá ke snížení znečištění města, ke spokojenosti turistů a stálých obyvatel, k lepší orientaci ve městě. V Kroměříži je dostatek turistického mobiliáře. Město má kvalitně zpracovaný jednotný vizuální styl pro městský turistický mobiliář. Turistický mobiliář je směřován zejména do historického jádra města a k významným památkám a přístupovým komunikacím. Hlavním prvkem jsou orientační směrovky, psané v českém a anglickém jazyce, které doplňují informační totémy (s orientační mapou a krátkým popisem), informační desky u významných památek a míst (psané dvojjazyčně) a informační vitríny ukazující hlavní dominanty města. Veřejné toalety jsou ve městě zastoupeny dvakrát – na strategických místech (Velké náměstí a parkoviště u Podzámecké zahrady).

Pro lepší orientaci turistů je důležité sjednocení prvků mobiliáře. Jednotná a jednoduchá grafika napomáhá k přehlednější orientaci. V Kroměříži je značení cest či důležitých zájmových bodů označeno v historickém jádru města.

Propojení funkcí a vazeb u hlavních tras do historického jádra města (propojení dopravy, ubytování, stravování, taxi služba, informace) přispívá k udržitelnému turismu. Zkrátí se docházkové vzdálenosti k jednotlivým funkcím a zvýší se komfort turistů. Kroměříž má propojené funkce a vazby u hlavních tras.

Aktivní parter u hlavních pěších tras historického jádra zajišťuje pohyb turistů i obyvatel, což přispívá k živému veřejnému prostoru. Město se stává více atraktivní pro turisty i pro stálé obyvatele. Kroměříž má aktivní parter v historickém jádru města a u hlavních pěších tras.

Vytvářením dalších zájmových bodů/prostorů (turistické okruhy, stezky, prostory pro sportovní aktivity) mimo historické jádro města se část turistů rozptýlí po městě. Historické jádro již není přetíženo turisty a město nabízí více atraktivit pro turisty a stává se zajímavějším. I přes vyšší turistickou návštěvnost není město zahlceno pouze v historickém jádru, turisté se pohybují i za dalšími zájmovými body a jsou rozprostřeni po městě nebo jeho okolí. Plusem je hodnoceno město, které tvoří nové zájmové body a atraktivity i mimo historické jádro. Kroměříž vytváří turistické okruhy a aktivity mimo historické jádro.

Doprava, docházkové vzdálenosti

Automobilová doprava je vedena skrz město nebo obchvatem města. Doprava vedena skrz město vnáší hluk, snižuje bezpečnost pohybu pěších, zamezuje plynulému pohybu pěších a často omezuje bezbariérovost trasy. Obchvat města snižuje množství vnášené dopravy přes historické jádro, snižuje hluk a zvyšuje bezpečnost pohybu pěších. Kroměříž nemá vybudovaný obchvat města, automobilová doprava ovlivňuje vysoce frekventované turistické prostory, především Velké náměstí.

Docházková vzdálenost do historického jádra města z autobusové či vlakové stanice/nádraží je ideální do 500 m. Pokud není turista veden ukazateli, informačními tabulemi či značkami do historického jádra je důležité, aby byl turista veden alespoň prostorem, což zajistí například uliční profily s dostatečnou šíří chodníku 1,5 m. Trasy do historického jádra jsou využívány všemi osobami včetně imobilních, proto je nutné zajistit bezbariérovost trasy. Aktivní parter v budovách nádraží zajišťuje pohyb turistů i obyvatel nejen využívající nádraží. Vlakové a autobusové nádraží v Kroměříži jsou vzdálené od centra 650 m, není zde dostatek ukazatelů a značek do historického jádra, ale turista je veden prostorem. Trasa je bezbariérová, dostatečně široká.

Docházková vzdálenost do historického jádra města z parkovacích ploch je ideální do 500 m. Pokud není turista veden ukazateli, informačními tabulemi či značkami do historického jádra je důležité, aby byl turista veden alespoň prostorem, což zajistí například uliční profily s dostatečnou šíří chodníku 1,5 m. Trasy do historického jádra jsou využívány všemi osobami včetně imobilních, proto je nutné zajistit bezbariérovost trasy. Docházková vzdálenost do historického jádra města Kroměříže z parkovacích ploch menší než 500 metrů, většina hlavních parkovacích ploch se nachází v historickém jádru. Trasy jsou bezbariérové a dostatečně široké.

Stále více turistů navštěvuje vybraná města automobilem. Dostatečná četnost parkovacích ploch a rozprostřenost po městě zamezuje zahlcování historického jádra automobily a vymezuje konkrétní plochy pro parkování turistů. V Kroměříži není dostatečná četnost parkovacích ploch. Město plánuje výstavbu parkovacího domu v ulici Havlíčkova.

Parkovací plochy pro turisty musí být zřetelně označené a dostatečně kapacitní. Pro správnou orientaci turistů musí být ukazatele parkovacích ploch rozmístěny nejen v historickém jádru města, ale i mimo něj. Parkovací plochy jsou v Kroměříži zřetelně označené informačními tabulemi a rozcestníky.

Sdružení autobusového a vlakového nádraží na jednom místě usnadňuje orientaci pro nové návštěvníky města. Kroměříž má sdružené autobusové a vlakové nádraží na jednom místě.

Veřejný prostor je využíván všemi osobami včetně imobilních, proto je nutné zajistit bezbariérový přístup či dopravu (automobilovou, pěší) pro všechny osoby. V Kroměříži je zajištěn bezbariérový přístup a doprava pro imobilní ve veřejném prostoru.

3.B.2.1.2.VYBRANÁ OSTATNÍ KRITÉRIA

VYBRANÁ OSTATNÍ KRITÉRIA	dílčí indikátor	výsledný indikátor
Informační služby		+
• ukazatele k infocentru	+	
• infocentrum v historickém jádru, Velké náměstí	+	
• mapa města s vyznačením cesty do historického jádra na dopravních uzlech (vlakové, autobusové nádraží, parkovací plochy) do docházkové vzdálenosti 750 m	+	
• mapa města s vyznačením cesty do historického jádra nad docházkovou vzdálenost 750 m	-	
• nabízené služby - ubytování, stravování, výlety po okolí, zároveň informace a služby pro místní (vstupenky atp.); proškolení personálu, jazykové znalosti	+	
Ubytování		+/-
• četnost ubytovacích zařízení - 29/ 50,97 m2 města	-	
• oficiální - přispívající do rozpočtu města - hotel, pension, apartmány	+	
• neoficiální - nepřispívá do rozpočtu města - Airbnb	+	
• umístění převážně v historickém jádru, dostatečná četnost mimo historické jádro	-	
Stravování		+
• četnost stravovacích zařízení - 60 / 50,97 m2 města	+	
• umístění převážně v historickém jádru, dostatečná četnost mimo historické jádro	+	
Intenzita turistů, kultura, propagace města, volnočasové aktivity		-
• vysoká intenzita pohybu turistů po celý rok	-	
• regulace návštěvnosti při vysoké intenzitě turistů	-	
• městské slavnosti, účast na turistických veletrzích, tvorba propagačních materiálů	+	

Tab.10: Vyhodnocení výzkumného vzorku – Kroměříž, vybraná ostatní kritéria

Pozn.: Výběr kritérií, jejich definice a způsob hodnocení viz. kapitoly 1.E.3. HODNOTÍCÍ KRITÉRIA a 1.E.4. KRITÉRIA – DEFINICE A VYHODNOCENÍ

Informační služby

Infocentra pomáhají turistům ke snadnější orientaci ve městech, poskytují informace o památkách, akcích, ubytování, stravování, dopravě a dalších atraktivitách, které se nacházejí i mimo historické jádro. Měly by být jasně označené a jejich ukazatele by měly být umístěny po centru. Samotná poloha infocentra je výhodnější v historickém jádru, kde je nejvíce turistů. Mapy měst by měly být rozmístěny na důležitých dopravních uzlech (vlakové, autobusové nádraží a parkovací plochy), ale i u tras do historického jádra v delší docházkové vzdálenosti nad 750 m. Personál by měl být kvalitně proškolen, měl by nabízet mapy s vyznačenými trasami a památkami a měl by nabízet možnosti k výletům do okolí či míst ke stravování a ubytování. V Kroměříži je infocentrum na Velkém náměstí, informuje o aktivitách a atraktivitách ve městě, poskytuje mapy a personál je kvalitně proškolen. Informační centrum je dobře vybaveno a zajišťuje dostatečnou podporu jak místním, tak zahraničním návštěvníkům. Ve městě v současné době chybí ubytovací zařízení typu kemp, pro cyklo turismus a méně nákladné formy turismu, na druhé straně město postrádá také ubytování vyššího standardu.

Ubytování

Pro udržitelný turismus je důležitá četnost, kapacita a umístění ubytovacích zařízení. Četnost ubytovacích zařízení je definována vzhledem k rozloze města. Oficiální ubytovací zařízení přispívají do rozpočtu města. Soukromé ubytování jako například Airbnb do rozpočtu města nepřispívá a z toho důvodu není žádoucí. V Kroměříži není dostatečná četnost ubytovacích zařízení. Nachází se zde jak oficiální, tak neoficiální ubytovací zařízení.

Stravování

Pro udržitelný turismus je důležitá četnost, kapacita a umístění stravovacích zařízení. Četnost stravovacích zařízení je definována vzhledem k rozloze města. V Kroměříži je dostatečná četnost stravovacích zařízení.

Intenzita turistů, kultura, propagace města, volnočasové aktivity

Aby nebyly města pouze sezónní, je třeba nabídnout turistům i jiné atraktivity ve městě, které se dají uskutečnit celoročně nebo mimo hlavní turistickou sezónu. Při vysoké intenzitě pohybu turistů (městské slavnosti, kulturní akce atd.), kteří nejčastěji navštěvují hlavní atraktivity města, dochází často k přehlcení a neudržitelosti (veřejné prostory, doprava, parkování atd.), jak hlavních zájmových bodů, tak i přilehlých prostor. Z toho důvodu města navrhuji opatření jako např. krizový plán při přetížení města turisty, regulace dopravy vstupu do města, regulace intenzity návštěvnosti či zvýšení vstupného na hlavních navštěvovaných turistických památkách, pořádková služba veřejného prostoru, dopravní omezení (omezení vjezdu či parkování) v turisticky zatížených prostorech. Kladné hodnocení mají města, která již opatření zavádějí či mají zavedená. S každým městem se pojí tradice, které jsou představovány na městských slavnostech, a kulturní akce, které jsou pořádány během roku. Tyto kulturní akce zajišťují cílenou návštěvnost turistů v předpokládaném období a město je na vyšší četnost turistů připraveno. Nejvíce se město dostává do podvědomí lidí přes propagační materiály (turistické veletrhy, letáky, reklamy, brožury, internet atd.) a doporučení. V Kroměříži je turismus převážně sezónní, akce konané ve městě jsou často spojené s Květnou zahradou a obdobím kvetení rostlin. Město pořádá akce i mimo hlavní turistickou sezónu, stejně tak městské slavnosti. Kroměříž propaguje město pomocí propagačních materiálů.

viz. MAPOVÁ PŘÍLOHA Č.3.12.: DÍLČÍ VYHODNOCENÍ VÝZKUMNÉHO VZORKU

viz. MAPOVÁ PŘÍLOHA Č.3.13.: KROMĚŘÍŽ – FOTODOKUMENTACE

viz. MAPOVÁ PŘÍLOHA Č.3.14.: KROMĚŘÍŽ – TABULKA VYHODNOCENÍ

3.B.2.2.VYHODNOCENÍ DOKUMENTŮ MĚSTA

Město Kroměříž nemá závaznou strategii pro udržitelný turismus.

Kroměříž řeší možný budoucí rozvoj ve svém strategickém plánu 2010–2020, který obsahuje podrobnou analýzu současného stavu i ve spojení s turistickým ruchem. Turismus a jeho rozvoj je zde zmíněn, jako jedna z priorit. Zmiňuje zde nedostatečnou infrastrukturu pro návštěvníky památek UNESCO, nízkou kvalitu veřejného prostoru a neochotu místní komunity akceptovat větší skupiny turistů v letních měsících.

Závěrečné priority strategie zmiňují potřebu rekonstrukce víceúčelových sálů, vybudování dostatečné infrastruktury pro návštěvníky, kteří přijíždí za velkými sezónními akcemi a podporu turismu i mimo letní období. Další prioritou je vybudování cyklo kempu a dobudování městského informačního systému. Dále strategie hovoří o mezinárodním kontextu a spolupráci mezi evropskými městy. (Kroměříž, 2014)

Město má zpracovány ÚAP ve správním obvodu Kroměříž – ORP Zlínský kraj, které v části B) Rozbor udržitelného rozvoje území (RURÚ) řeší vyhodnocení udržitelného rozvoje území. Silné stránky, slabé stránky, příležitosti a hrozby jsou uvedeny v tematickém členění mimo jiné na bydlení, rekreaci a soudržnost obyvatel území. (Kroměříž, 2020)

3.B.2.3.VYHODNOCENÍ MANAGEMENTU MĚSTA

Město se nepřipravuje na enormní zvýšení turistického ruchu. Město má několik partnerských měst, mimo jiné je součástí přeshraniční spolupráce se Slovenskou republikou. Město není připraveno na větší objemy turistů, chybí například dostatečné množství různých typů ubytovacích zařízení. Nicméně rozvoj turistického ruchu a podpora a propagace památek UNESCO je jedním z cílů Strategického plánu města, který podrobně analyzuje situaci.

Obecně by se dalo říci, že Kroměříž navštěvují převážně turisté z regionu, a návštěvníci přijíždějící za specifickou kulturní akcí (vážná hudba, zahradnické výstavy, zámecké slavnosti). Město neorientuje turistické cíle a kulturní vyžití na mladší návštěvníky, či skupiny mladých lidí vyhledávající levnější typy ubytování. Vzhledem k množství památek a turistických cílů má město potenciál se dále rozvíjet a aktivně se na tom podílet. Jednou z oblastí je podpoření sportovních aktivit kolem řeky Moravy a posílení cykloturistiky a pěší turistiky v okolí.

V roce 2016 vyhlásilo město architektonicko – urbanistickou soutěž na nový územní plán. (Kroměříž, 2020)

Management města se snaží využívat dostupnou finanční podporu, např. fondy EU. Šířka chodníků a kvalita veřejného prostoru od trasy autobusového a vlakového nádraží je poddimenzována a návštěvník není intuitivně veden do jádra města. Velkou bariéru tvoří ulice Tovačovského s nedostatečnou frekvencí přechodů pro chodce. V historickém jádru města je ale kvalita veřejného prostoru na dobré úrovni, jsou zde patrné investice do úpravy veřejného prostoru.

Sjednocením vizuálního stylu a nového loga docílilo město jasné a čitelné značky města, jak pro rezidenty, tak i pro turisty.

3.B.3. DOPORUČENÍ OPATŘENÍ VÝZKUMNÉHO VZORKU – KROMĚŘÍŽ

Doporučení opatření výzkumného vzorku spočívá v doporučení opatření autora, dokumentů města a managementu města.

3.B.3.1.DOPORUČENÍ OPATŘENÍ AUTORA

Kroměříž může svým návštěvníkům nabízet atmosféru poklidného města s jedinečnými architektonickými památkami a dlouhotrvající zahradní tradicí. Kroměříž by se mohla zapojit do projektu udržitelného cestování v rámci celé Evropy, který má za snahu propagovat méně známá místa (z pohledu zahraničního turisty) a rozprostřít tak turistický ruch do více regionů. Cílem takového druhu turismu je, aby návštěvníci poznali místní život, kulturu a širší region. Město by se mělo snažit navazovat partnerství jak v rámci regionů s ostatními městy na seznamu UNESCO, tak v rámci soukromé sféry. Z toho vychází i podpora místní komunity a její zapojení do osudu města jako destinace vyhledávané pro své památky. Participace občanů a odborné veřejnosti na tvorbě strategických dokumentů je klíčová pro úspěšný a udržitelný rozvoj města.

Město by mělo dbát na tvorbu a aktualizaci Managementu plánu památek UNESCO a zapojit do cílů i podněty spojené s urbanismem.

Při nutnosti zachování parkovacích ploch by bylo možné zvážit neprůjezdnost severozápadní poloviny náměstí (která přiléhá k zámeckému komplexu) a kde jsou chodníky užší oproti ostatním částem. Tím by se propojil prostor Sněmovního náměstí a Velkého náměstí pěší zónou a mohlo by zde vzniknout například více laviček, které jsou v současné době pouze u morového sloupu a při rozích náměstí.

Kroměříž je městem, které mimo mnoha historicky významných památek může nabídnout také aktivní vyžití ve svém okolí.

3.B.3.2.OPATŘENÍ DOKUMENTŮ MĚSTA

Ve strategickém plánu jsou z hlediska turismu a urbanismu obsažena tato opatření:

- zajistit dostatečnou infrastrukturu pro návštěvníky památek UNESCO,
- zlepšit kvalitu veřejného prostoru,
- změnit vnímání místní komunity na větší skupiny turistů v letních měsících. (Kroměříž, 2014)

Město nemá legislativně upevněnou řízenou koncepci turismu z hlediska urbanismu. Řešením je zpracování deficitů města do územně analytických podkladů k zapracování do územního plánu. Dalším řešením je vypracování územní studie, která bude sloužit jako budoucí podklad pro rozhodování v rámci rozvoje turismu města či budou ukotveny alespoň nejdůležitější problémové body ve vyhlášce města, čímž bude zamezeno dočasným kolapsům např. nabídnutí jiných atraktivit ve městě, čímž se turisté rozprostřou po městě a nejsou seskupeni na jednom místě ve větším počtu.

V návaznosti na tuto situaci je disertační práce přínosem a možným nástrojem možného řešení této situace, jak rozvoj turismu ve městech uchopit a strategicky řídit.

3.B.3.3.OPATŘENÍ MANAGEMENTU MĚSTA

Město plánuje investici do parkovacího domu, tím by se mohlo dopravě na Velkém náměstí částečně ulevit.

Navrhované záměry pro zlepšení veřejného prostoru v centru města:

- regenerace Bezručova parku,
- regenerace Slovanského náměstí,
- regenerace Sněmovního náměstí,
- regenerace prostranství před Květnou zahradou,
- regenerace prostranství před Domem kultury. (Kroměříž, 2021b)

V rámci rozšíření nabídky aktivit pro návštěvníky v různých obdobích roku město zmiňuje následující cíle:

- rozšíření turistické sezóny – podpora akcí mimo památky UNESCO,
- podpora akcí pro návštěvníky s důrazem na tradice a řemesla,
- rozšíření druhové nabídky kulturních akcí,
- podpora uměleckých skupin a ostatních kulturních spolků. (Kroměříž, 2021b)

Plán města je zaměřen směrem k intenzivní podpoře památek UNESCO, které jsou spravovány různými subjekty, a proto je nutná spolupráce a koordinace napříč mnoha skupinami. Dále je zmiňována nutnost péče o ostatní kroměřížské památky a pamětihodnosti, tak aby se město rozvíjelo jako celek. (Kroměříž, 2021b)

Budoucí veřejné investice

Největší investicí pro rok 2021 vyplývající z tiskové zprávy z prosince 2020 má být výstavba parkovacího domu v ulici Havlíčkova. Město takové ve svém investičním plánu počítá s výstavbou podzemních kontejnerů, opravou chodníků a komunikací a rozsáhlou rekonstrukcí kina Nadsklepí. (Vondrášek, 2020)

Dalším záměrem na zkvalitnění veřejného prostoru je plán na zpevnění břeh Hrubého potoka a doplnění rekreačního mobiliáře. Stálým tématem je obnova historických památek v městské památkové rezervaci, která probíhá postupně, ale pomalým tempem. (Vondrášek, 2020)

Město uvažuje o posílení sítě cyklostezek a zbudování půjčovny kol, jako impulzu, který by mohl pomoci městu v rámci rozvoje vůči cykloturismu. (Vondrášek, 2020)

3.B.4. SHRNUTÍ VÝSLEDKŮ VÝZKUMNÉHO VZORKU – KROMĚŘÍŽ

3.B.4.1.OVĚŘENÍ HLAVNÍCH HYPOTÉZ

- Hypotéza:* Na přibývající frekvenci turistů nejsou města připravena a dochází k neudržitelnosti měst.
- Odpověď:* Město Kroměříž podporuje rozvoj města v souvislosti s udržitelností turismu. Má kvalitně zpracovaný jednotný vizuální styl pro městský turistický mobiliář. V infocentru a na směrovkách informuje turisty o hlavních atraktivních památkách a komplexech. Pořádá akce a aktivity i mimo hlavní turistickou sezonu tak, aby se intenzita návštěvníků rozprostřela. Plánuje zkapacitnit parkovací plochy v návaznosti na přibývajícím turismem. Pokud by byl nárůst turistů enormní, město by připraveno nebylo.
- Hypotéza:* Lze předcházet negativním dopadům turistického ruchu na prostředí měst, jejich částí a na přitažlivost jejich veřejného prostoru.
- Odpověď:* Ano lze, je možné, tak jako v Kroměříži, zkvalitňovat veřejný prostor sjednocením vizuálního stylu informačních tabulí, sjednocením mobiliáře města.
- Hypotéza:* Nejsou stanovena strategická rozhodnutí v plánování udržitelného turismu ve vztahu k urbanismu a architektuře, která by byla zanesena do legislativy města.
- Odpověď:* Kroměříž má zpracovány ÚAP ve správní obvodu Kroměříž – ORP Zlínský kraj, které v RURÚ řeší vyhodnocení udržitelného rozvoje území. Město nemá závazný dokument, který řeší/nastituje opatření, ukazuje postižená místa.
- Hypotéza:* Města mají připravena opatření v návaznosti na přibývajícím frekvenci turistů.
- Odpověď:* Kroměříž má kvalitně zpracovaný jednotný vizuální styl pro městský turistický mobiliář. Pořádá akce a aktivity i mimo hlavní turistickou sezonu tak, aby se intenzita návštěvníků rozprostřela. Plánuje zkapacitnit parkovací plochy v návaznosti na přibývajícím turismem.
- Hypotéza:* Rovnováha turismu ve vztahu k obyvatelům měst ustupuje na úkor rezidentů.
- Odpověď:* Vzhledem k velikosti města Kroměříže a k intenzitě turistů navštěvující historické jádro rovnováha turismu ve vztahu k obyvatelům města neustupuje na úkor rezidentů.

3.B.4.2.OVĚŘENÍ DALŠÍCH VÝZKUMNÝCH OTÁZEK

- Otázka:* Co může být předmětem neudržitelnosti turismu?
- Odpověď:* Předmětem neudržitelného turismu v Kroměříži jsou nedostatečné kapacity parkovacích ploch, nedostatečně označené turistické cíle, soukromé ubytování nepřispívající financemi do rozpočtu města.
- Otázka:* Analýza a poškození: Co může působit negativně či pozitivně v turisticky přitažlivých městech?
- Odpověď:* Pozitivním působením v turisticky přitažlivých městech jsou peníze, které město získává od soukromníků, jako jsou třeba městské poplatky za parkovací plochy. Negativním působením je vznik soukromého ubytování, které nepřispívá do rozpočtu města jako například Airbnb.

3.C. VÝZKUMNÝ VZOREK – ČESKÝ KRUMLOV

Český Krumlov leží jižně od Blanského lesa v meandrech řeky Vltavy. Město zabírá rozlohu 22,16 m² při započtení šesti spádových obcí – Slupenec, Drahoslavice, Nové Spolí, Plešivec a Nové Dobrkovice. (Google, 2021) Počet stálých obyvatel je 12 788 tisíc. (ČZSO, 2021)

Město je navštěvováno především kvůli památkám, jež jsou zapsány na seznamu světového kulturního dědictví UNESCO od roku 1992 - historické centrum Českého Krumlova a Státní hrad a zámek. V případě všech těchto památek jde o kritérium zapsání ii. a iv:

- iii. představuje významný mezník v hodnotách člověka (v určité době nebo kulturním období) ve vývoji v architektuře, technice, umění či urbanismu,
- vi. je skvělou ukázkou stavby, architektonického nebo technologického souboru, dokumentující jednu nebo více významných etap v historii lidstva. (Kuřová, a další, 2018)

viz. *MAPOVÁ PŘÍLOHA Č.4: VÝZKUMNÝ VZOREK – ČESKÝ KRUMLOV*

3.C.1. ANALÝZA VÝZKUMNÉHO VZORKU – ČESKÝ KRUMLOV

Analýza výzkumného vzorku spočívá v analýze autora (funkční a prostorové členění; urbanisticko - architektonická kritéria – urbanismus, doprava, docházkové vzdálenosti; ostatní kritéria – informační služby, ubytování, stravování apod.), dokumentů města a managementu města.

3.C.1.1. ANALÝZA AUTORA

Prostorové členění města

„Český Krumlov leží jižně od horského masívu Blanského lesa v hlubokém zářezu údolí Vltavy, která zde ve třech velkých zákrutách hruškovitého tvaru obtéká trojici ostrohů. Město Krumlov je nepřímo doloženo již roku 1274, kdy se připomíná zdejší rychtář, zprvu však mělo spíše charakter městečka. Jeho jádrem se stalo svažité čtvercovité náměstí, z něhož vybíhalo několik krátkých ortogonálních ulic. Plocha města zahrnovala jen vnitřní část dnešního půdorysu vnitřního města. Zásadním mezníkem pro další vývoj Krumlova byl rok 1302, kdy vymřelí páni z Krumlova nahradili mocnější a bohatší páni z Rožmberka, kteří z Krumlova učinili hlavní centrum svých zvětšujících se držav. Teprve od té doby byl Krumlov budován jako rezidenční město nadregionálního významu. Na ostrohu nad původním hradem vyrostl velký dvouvěžový gotický Horní hrad, starý hrádek se stal sídlem purkrabího a v jeho zázemí se dále rozšířil hospodářský dvůr se samostatným opevněním, přístupný z Latránu Červenou branou. Český Krumlov prožíval v 16. století vrchol svého rozkvětu na pozadí reprezentativního rožmberského dvora a byl rovněž horním městem. Díky tomu, že město v pozdějších dobách nepostihl žádný velký požár, dochoval se pozdně středověký a renesanční ráz do značné míry dodnes. Konec prosperity přineslo obsazení města císařským vojskem v letech 1618-20 a během třicetileté války i bavorskými a švédskými vojsky. Město začalo růst až v 2. polovině 18. a v 1. polovině 19. století. Podnětem výstavby se stala roku 1891 otevřená železniční trať z Českých Budějovic do Kájova.“ (Kuřa, 1996)

Novodobý rozvoj města se soustředil mimo historické jádro, poválečný rozvoj města spíše stagnoval i kvůli odsunu německých obyvatel. Historická zástavba jádra města se tak z těchto důvodů zachovala ve výrazném rozsahu. (Vlček, 2016)

Během 70. let 20. století byla ve městě vybudována poměrně rozsáhlá panelová výstavba na okolních svazích historického jádra, proto respektovala historické jádro a jeho památkovou hodnotu a nijak ji neovlivnila. Doprava

v těchto letech byla odvedena na nový obchvat na východní straně města, jehož trasa byla z Budějovického předměstí pod Fričkovským dvorcem, přes Horní Bráni a Šmelcovnu na levý břeh řeky. (Viček, 2016)

„Historické jádro města včetně předměstí je jednou z nejcennějších městských památkových rezervací (vyhlášenou roku 1963, znovu roku 1987) a od roku 1992 je zapsáno v seznamu světového kulturního dědictví UNESCO.“ (Kuča, 1996)

Funkční členění města

Ve městě se nachází veškeré instituce odpovídající významu města. V samotném historickém jádru města sídlí Městský úřad, Okresní soud a Okresní státní zastupitelství či katastrální úřad. (Google, 2021)

Informační centrum je ve městě zastoupeno třikrát – na vlakové zastávce, v blízkosti Státního zámku Český Krumlov a na Náměstí Svornosti ve Vnitřním městě. (Český Krumlov, 2006)

Areál nemocnice Český Krumlov se nachází na východním předměstí v blízkosti autobusové zastávky. Ve městě se dále nachází několik ambulancí a soukromých praxí a několik veterinárních klinik. Lékárny se nachází v okolí nemocnice a ulice T.G Masaryka v blízkosti ordinací praktických lékařů. V historickém jádru se můžeme setkat pouze s prodejny kosmetiky a drogeriemi. (Český Krumlov, 2006)

V Českém Krumlově se nachází kolem sedmi MŠ a pět ZŠ z toho jedna ZUŠ, ve Vnitřním Městě vedle kostela sv. Víta. Střední školy zde můžeme nalézt tři – SOŠ zdravotnická, Střední škola uměleckoprůmyslová a Gymnázium Český Krumlov. (Google, 2021)

Obchody a služby pro místní obyvatele jsou zastoupeny především v nákupní zóně při vjezdu do města od Českých Budějovic. Nachází se zde několik velkých supermarketů, restaurací a doplňkových služeb. V širším centru se nachází několik prodejen potravin COOP, ve vnitřním městě se nenachází žádná standardní prodejna potravin, kromě jedné malé prodejny v Latránu. Drobné služby (kadeřnictví, pekařství, domácí potřeby) se nachází v malém množství v okolních rezidenčních částech města. V historickém jádru můžeme nalézt infrastrukturu služeb zejména pro turistický ruch (výběrové restaurace, thajské masáže, suvenýry). V historickém jádru můžeme například nalézt čtyři prodejny se šperky, pekárna zde není žádná. (Google, 2021)

viz. MAPOVÁ PŘÍLOHA Č.4.1.: SPÁDOVÉ ČESKÉHO KRUMLOVA

viz. MAPOVÁ PŘÍLOHA Č.4.2.: ČESKÝ KRUMLOV – SCHWARZPLAN

viz. MAPOVÁ PŘÍLOHA Č.4.3.: ČESKÝ KRUMLOV – UNESCO PAMÁTKY

3.C.1.1.1.URBANISTICKO ARCHITEKTONICKÁ KRITÉRIA

URBANISMUS

“V rámci Českokrumlovska se nachází množství historických památek, ale také nedotčená příroda s dobře značenými turistickými i cyklistickými trasami. Správný obvod je turisticky atraktivní po celý rok (Český Krumlov – galerie, muzea, slavnosti, festivaly, divadlo s otáčivým hledištěm, Lipenská nádrž a dolní tok Vltavy a v zimě lyžařský areál Kramolín) a v poslední době nastává v některých oblastech (Lipno, Český Krumlov) stoupat celoroční návštěvnost. Přestože počet návštěvníků Českého Krumlova stále stoupá, počet dnů, který v Krumlově tráví, stále klesá (viz Obrázek 62). Pravděpodobnou příčinou je naplnění kapacity území a z něj plynoucí snížená rekreační pohoda. V cestovním ruchu pracuje na Českokrumlovsku velké množství lidí. Podle některých údajů v něm např. v samotném městě Český Krumlov pracuje až třetina obyvatel.” (Český Krumlov, 2006)

Dominantou, dle které se lze ve městě orientovat je věž Státního hradu a zámku Český Krumlov, který se nachází na kopci nad Latránem v severnějším meandru Vltavy.

Latrán i Vnitřní město je uzavřeno jako pěší zóna. Povrchy několika ulic byly v 90. letech kvalitně zrekonstruovány architektkou Hanou Zachovou, ve městě je patrná i snaha regulovat vizuální styl vývěsních štítů jednotlivých prodejen. Náměstí má poměrně malé měřítko, při budově městského úřadu a infocentra se nachází několik

parkovacích stání. Povrch je sjednocen do jedné úrovně, uprostřed náměstí se nachází několik laviček. Na náměstí najdeme běžnou vybavenost (městský úřad, infocentrum, služebnu policie).

Ukazatele hlavních atraktivit ve městě mají sjednocenou grafiku, hlavní barvou je tmavě šedá, jsou dvojjazyčné v českém a anglickém jazyce. Turistické tabule navazují svou grafikou na ukazatele. Směrovníky a informační tabulce se nachází v historickém jádru ale i po jeho okrajích. Městem prochází několik turistických pěších tras KČT, mají například zelenou či červenou barvu.

Veřejné toalety jsou umístěny na náměstí Svornosti, v Latránu u parkoviště P2 a u parkoviště P3.

DOPRAVA, DOCHÁZKOVÉ VZDÁLENOSTI

viz. MAPOVÁ PŘÍLOHA Č.4.4.: ČESKÝ KRUMLOV – HLAVNÍ TRASY

SILNIČNÍ DOPRAVA

Hlavní komunikací do města je silnice I/39, která objíždí centrum ze severu, pod Nádražním předměstím. Další významnou komunikací je silnice I/157 a I/160, která obsluhuje autobusové nádraží. (Google, 2021)

Autobusové nádraží se nachází v dobré docházkové vzdálenosti od centra (500 m), návštěvník musí překonat rušnou komunikaci (ulici Objížděková), která tvoří bariéru. Město je obslouženo regionálními linkami a několika městskými linkami. Autobusové nádraží se nachází na vyvýšeném místě nad městem, jeho umístění usnadňuje orientaci v území. Další frekventovanou autobusovou zastávkou je Český Krumlov – Špičák, která se nahází při vstupu do Latránu u Budějovické brány. (Český Krumlov region, 2021)

Parkovací a odstavné plochy jsou rozmístěny podél hlavních příjezdových komunikací a po obvodu města. Město na svých stránkách uvádí pět hlavních placených parkovišť, ve městě se nachází parkovacích ploch o mnoho více. Největší parkoviště je u Zámecké zahrady, parkoviště Pod poštou, parkoviště Šesták, parkoviště Jelenka a parkoviště u autobusového nádraží. Jádro vnitřního města je řešeno jako pěší zóna. (Český Krumlov region, 2021)

viz. MAPOVÁ PŘÍLOHA Č.4.6.: ČESKÝ KRUMLOV – DOPRAVA, DOCHÁZKOVÁ VZDÁLENOST – AUTOBUS – CENTRUM

viz. MAPOVÁ PŘÍLOHA Č.4.5.: ČESKÝ KRUMLOV – PARKOVACÍ PLOCHY

ŽELEZNIČNÍ DOPRAVA

Železniční doprava má ve městě z hlediska turistického ruchu doplňkovou funkci, rychlík na hlavním tahu Praha – Český Krumlov jezdí jednou denně, jinak je nutný přestup v Českých Budějovicích. Nádraží je umístěno při severním okraji města cca kilometr od historického jádra. Nádraží je umístěno nad městem, tudíž je zde výrazná terénní překážka, při cestě z města lze využít zkratku, která však není bezbariérová. Na nádraží se nachází infocentrum, návštěvník má podél cesty výhled na město, orientace v území není složitá. (Google, 2021)

viz. MAPOVÁ PŘÍLOHA Č.4.7.: ČESKÝ KRUMLOV – DOPRAVA, DOCHÁZKOVÁ VZDÁLENOST – VLAK – CENTRUM

3.C.1.1.2.VYBRANÁ OSTATNÍ KRITÉRIA

INFORMAČNÍ SLUŽBY

Město má funkční turistický portál <https://www.ckrumlov.info/>, kde nabízí široký informační servis nejen o Českém Krumlově ale i o blízkém okolí. Město se v současné době snaží orientovat na domácí klientelu a nabízet vyžití a aktivity dlouhodobějšího charakteru, tak aby návštěvníci měli důvod se ve městě zdržet déle a využít širší škálu služeb. (Český Krumlov region, 2021)

Návštěvník se poměrně snadno orientuje v historickém jádru, což je dáno i jeho terénní konfigurací. Turistický mobiliář je v samotném jádru města relativně dobře pokryt, což je dáno i četností křížení turistických a cyklo tras. Město na svém webovém portálu také nabízí možnost sledovat live několik webkamer, které nepřetržitě monitorují historické jádro města a hlavní turistické cíle. (Český Krumlov, 2006)

Infocentra

Kamenná infocentra se ve městě nachází tři. Hlavní informační centrum se nachází na náměstí Svornosti v blízkosti městského úřadu a policejní stanice. Otevírací doba je od dubna do září po – ne, o víkendech s pauzou přes poledne a mimo sezonu poté denně, ale se zkrácenou otevírací dobou. Mezi nabízené služby patří doporučení turistických aktivit, možnost tisku a wifi, úschovna zavazadel, prodej vstupenek a lístků na autobus, výdej karet ISIC a ITIC a výdej zvýhodněné karty na návštěvu muzeí – „Český Krumlov Carda“. Tato karta umožňuje návštěvníkovi vstup do 5 muzeí a galerií a je platná 12 měsíců. Další informační centra se nachází u Státního zámku Český Krumlov a u Vlakového nádraží. (Český Krumlov, 2006)

Informační centrum je dobře vybaveno a zajišťuje dostatečnou podporu jak místním, tak zahraničním návštěvníkům. Ve městě v současné době dochází k odlivu místních z centra města a vytlačování běžné vybavenosti. Český Krumlov si tuto situaci uvědomuje a vytvořil společně s různými ekonomickými subjekty a veřejností nový strategický plán, který se snaží formulovat cíle napomáhající udržitelné formě turismu.

viz. MAPOVÁ PŘÍLOHA Č.4.8.: ČESKÝ KRUMLOV – INFOCENTRA

STRAVOVÁNÍ, UBYTOVÁNÍ

Stravování a ubytování je součástí zejména soukromého sektoru. V Českém Krumlově je 249 možností ubytování (hotely, penziony). (Booking.com, 1996-2021) Platforma Airbnb pak nabízí 295 možností ubytování. (Airbnb, 2021) Možnost stravování je zde široce pokryta především v historickém jádru města, kde se nachází kolem 20 hostinců a restaurací, jazykové mutace nabízených služeb jsou v několika variantách, podniky se soustředí z velké části na zahraniční klientelu navštěvující město na kratší časový úsek. Bary a kavárny jsou obvykle přidruženy s restauračním či ubytovacím subjektům. (Google, 2021)

“Počet hromadných ubytovacích zařízení se v letech 2014–2019 pohyboval mezi 260 a 300, počet lůžek v nich potom mezi 12 500 a 13 200. Největší zastoupení mají penziony, a to kolem 45–49 %. Následují hotely se 17–19 %. Podíl ke mpů byl ve sledovaných letech 8–10 %, ubytoven 3–6 %. Ostatní ubytovací zařízení zaujímala zbylých 20–23 %.” (Český Krumlov, 2006)

Současný trend ubytování přes platformu Airbnb vysoce ovlivňuje život ve městě i formu turismu. Historické jádro města se stává vyprázdněné a bytový fond funguje z velké části pouze pro turistický ruch. Z centra mizí drobná vybavenost a přes sezonu bývá veškerý prostor ulic a náměstí přehlčen lidmi. Pandemie koronaviru na jaře 2020 dramaticky ovlivnila turistický ruch ve městě, odliv turistů ovšem poukázal i na mnoho problémů. (Daňková, a další, 2020)

Město je dobře vybaveno stravovacími a ubytovacími kapacitami, problémem je přehlčení bytového fondu na ubytování typu Airbnb, zejména v centru města. Propagace města je vedena na profesionální úrovni, město spolupracuje s Jihočeským krajem ale i s širším přeshraničním regionem.

viz. MAPOVÁ PŘÍLOHA Č.4.9.: ČESKÝ KRUMLOV – UBYTOVÁNÍ

viz. MAPOVÁ PŘÍLOHA Č.4.10.: ČESKÝ KRUMLOV – STRAVOVÁNÍ

INTENZITA TURISTŮ, KULTURA, PROPAGACE MĚSTA, VOLNOČASOVÉ AKTIVITY a další

Kulturní vyžití je ve městě často vyhledáváno, z divadel je nejvíce navštěvováno Otáčivé hlediště v zahradách Státního zámku a Městské divadlo Český Krumlov. Dále se zde nachází Regionální muzeum, Hradní muzeum. V samotném historickém jádru nalezneme širokou škálou muzeí nepřímo souvisejících s městem či regionem (Muzeum voskových figurín, Muzeum tortury, Muzeum vltavínů, Muzeum obchodu). Obdobný fenomén lze

pozorovat i v ostatních evropských městech, která jsou zatížena velkým objemem turistů. Z galerií je nejnavštěvovanější Egon Schiele art centrum. (Jižní-Čechy, 2021)

Český Krumlov je vyhledáván především pro své památky zapsané na listinu světového kulturního dědictví UNESCO – Státní hrad a zámek Český Krumlov a historické jádro města, které byly zapsány v roce 1992. Dalšími památkami jsou například Kláštery Český Krumlov (nabízející expozice a workshopy pro děti), Kostel sv. Víta, Grafitový důl, Zahradní atelier Egona Schieleho, Synagoga Český Krumlov, Kostel sv. Jošta, Kino Luna, Ptačí hrádek, Radnice na Náměstí Svornosti nebo Budějovická brána s pozůstatky opevnění. (Český Krumlov, 2006)

Město Český Krumlov je jedním z evropských měst, které trpí neúnosnou mírou turismu, zapříčiněnou zejména organizovanými krátkodobými zájezdy (jeden den bez využití ubytování). Důsledkem toho z historického jádra téměř vymizeli rezidenti a veškeré služby se začaly orientovat na zejména zahraniční návštěvníky. Cenová hladina nabízených služeb není pro místní dostupná a město je přehlčeno lidmi, na které nedostačuje infrastruktura ani prostorové možnosti města, které bylo formováno ve středověku. Časté byly situace, kde se ulice úplně zaplnily a nejrušnější místa ve městě se stály fronty. Dalším problémem je pak vytlačení místních obyvatel, z bytů se stávají hotely a penziony a vytrácí se komunitní život v ulicích. Na tuto realitu reagovala například Kateřina Šedá se svým projektem UNES-CO. (UNES-CO, 2018)

Město se snaží turismus regulovat a soustředit se na menší skupiny tuzemských návštěvníků. Jedním z nástrojů, kterým tohoto město chtělo docílit, bylo zpoplatnění vjezdu zájezdních autobusů a nutnost rezervace parkovacího místa pro tyto velké skupiny, což utlumilo nával velikých skupin do centra města. (Český Krumlov, 2006)

Město je navštěvováno i v zimních měsících, kdy je vyhledáváno pro vánoční trhy a různé „typické“ folklorní slavnosti. Tento obraz je pro turisty často vytvářen prostřednictvím propagačních materiálů cestovních kanceláří, či podporovaným idylickým obrazem Českého Krumlova v médiích. (Český Krumlov region, 2021)

viz. MAPOVÁ PŘÍLOHA Č.4.11.: ČESKÝ KRUMLOV – KULTURNÍ PROSTORY

Propagace

Hlavní informace o městě a turistických cílech je možné uceleným způsobem dostat na webových stránkách <https://www.ckrumlov.info/cz/cesky-krumlov/>. Zde jsou hned na první straně turistické cíle rozděleny tematicky (Pohodové léto, Rodiny s dětmi, Romantický výlet atp.) Na úvodní stránce se spustí video propagující zážitky ve městě, dále je zde přístupná webkamera z historického jádra. (Český Krumlov region, 2021)

Stránka zároveň nabízí informační materiály ke stažení, a to ve verzích: „Evropská verze“ a „Asijská verze“. Vedle toho je k dispozici několik brožur se základními informacemi o Českém Krumlově a letáčky oznamující „TOP akce“ na příští sezonu. (Český Krumlov region, 2021)

Propagace města probíhá i na turistických veletrzích a v rámci reklamy na své slavnosti. Do těchto aktivit město investovalo v roce 2019 téměř 2 miliony korun. (Český Krumlov, 2006)

Město je propagováno i na stránkách <https://www.jiznicechy.cz/turisticke-cile>, kde je zmiňováno na prvním místě jako turistický cíl. (Jižní-Čechy, 2021)

Volnočasové aktivity

Zimní stadion a sportovní hala se pak nachází při západním výjezdu z města. Sportovní aktivity v Českém Krumlově jsou soustředěny kolem vodáků, kteří sem pravidelně míří ze Zlaté Koruny. Nedaleko města je také umístěn kemp. Ve městě se nachází několik sportovišť a plavecký bazén

Cyklotrasy

Českým Krumlovem vede několik lokálních i regionálních cyklotras. Významnou trasou je Vltavská cyklotrasa, která je součástí mezinárodní trasy Euro Velo 7. Další významné trasy jsou například „Z Českého Krumlova na Lipno“ (č. 1047) či „Trasa UNESCO“ (č. 1169). (Český Krumlov, 2006). V rámci cyklo dopravy se lze po Českokrumlovsku pohybovat pomocí cyklobusů či cyklovlaků. Infrastruktura pro cyklisty v okolí města je na dobré úrovni. (Český Krumlov, 2006)

Turistické trasy

Městem prochází evropská dálková trasa „Svatojakubská cesta“ E10, značena jako modrá turistická značka. Dále městem probíhá žlutá, zelená a červená turistická trasa, značena je také okružní vyhlídková trasa kolem města. Portál ckkrumlov.info propaguje pět pěších výletů po okolí („Výšlap na Klet“, „Stežka podél Vltavy“, „Vyšší brod a okolí“, „Výšlap na Knížecí stolec“ a „Na koloběžkách z Kleti“). V okolí města se nachází několik naučných stezek, pro turistické výlety je vyhledáváno blízké CHKO Blanský les. (Český Krumlov, 2006)

3.C.1.2. ANALÝZA DOKUMENTŮ MĚSTA

Město má zpracován Strategický plán rozvoje města (dostupný na www.krumlovsobe.cz), který prošel v roce 2016 revizí a byla do projektu zapojena i veřejnost. Oblast „C: Obraz města a cestovní ruch, centrum, soužití obyvatel města a turistů“ je rozdělena do pěti bodů a věnuje se problematice udržitelného turismu. (Český Krumlov, 2021d)

O „destinačním managementu“ se lze dočíst i na stránkách města: <https://www.ckrumlov.info/cz/destinacni-management-cesky-krumlov/>, kde je popsána i činnost spolku:

„DMO Český Krumlov z.s. se stará o management a marketing destinace, zabývá se rozvojem a podporou turistické oblasti zejména z hlediska cestovního ruchu a zároveň má na starost propagaci destinace a komunikaci s veřejností. Úzce spolupracuje s partnery na místní, regionální, celostátní i zahraniční úrovni. Společnými aktivitami chce přispívat k tomu, aby region Český Krumlov zůstal vyhledávanou turistickou destinací i dobrým místem k životu. Systematicky se podílí na řízení trvale udržitelného rozvoje cestovního ruchu s ohledem na unikátní hodnotu historického dědictví města Český Krumlov.“ (Krumlov, 2021b)

Činnost spolku DMO Český Krumlov z.s. je pak popsána v několika bodech:

- „management a plánování v oblasti cestovního ruchu,
 - podpora a tvorba produktů cestovního ruchu v destinaci,
 - podílení se na vytváření image turistické oblasti,
 - marketing a propagace destinace (účast na odborných veletrzích, workshopech a prezentacích, organizace fam a press tripů, spolupráce s médii),
 - marketingová podpora městských akcí,
 - správa a rozvoj oficiální webové prezentace destinace (www.ckrumlov.info) a sociálních sítí destinace (Facebook, Instagram),
 - rozvoj lidských zdrojů, vzdělávání a osvětová činnost (workshopy a semináře pro odbornou veřejnost),
 - koordinace spolupráce subjektů cestovního ruchu (z veřejného i soukromého sektoru) v destinaci, kooperace a komunikace s partnery,
 - sledování výkonnosti destinace pomocí analýz a statistických šetření
 - správa plakátovacích ploch v historickém centru Českého Krumlova,
 - reprezentace destinace Český Krumlov Region v oficiálních sdruženích a organizacích cestovního ruchu na místní, národní i mezinárodní úrovni,
 - zajišťování finanční podpory rozvojových projektů, získávání grantových prostředků na vlastní projekty. “
- (Krumlov, 2021b)

Akční plán vznikl v rámci projektu Krumlov sobě, řeší podrobněji opatření na nejbližší 3 roky, která vznikla v rámci strategického plánu. V každém opatření popisuje, jaké kroky je nutné podniknout a kdo se opatřením bude zabývat. Nabízí množství projektů pro budoucí roky, ze kterého se vybírají ty, co se budou realizovat při přípravě rozpočtu města. Každé opatření má stanovenou prioritu, finanční náročnost a časovou náročnost, podle těchto kritérií se vybírá v rámci sestavování rozpočtu, které opatření se zrealizuje jako první. (Český Krumlov, 2021c)

3.C.1.3. ANALÝZA MANAGEMENTU MĚSTA

Vedoucí Odboru úřadu územního plánování – Ing. Jana Hermanová; telefonický rozhovor 2021

Městský architekt - Ing. arch. Ondřej Busta; telefonický rozhovor 2021

Starosta města Martin Hák deklaruje změnu přístupu k cestovnímu ruchu ve městě ve spojení i s pandemií koronaviru. Velkou změnou je přístup k návštěvě města – turisté zůstávají déle (nejedná se pouze o několikahodinové prohlídky) a jedná se zejména o návštěvníky z přilehlých regionů či Rakouska a Německa. Do budoucna je v plánu rozšíření pěší zóny v centru města a oživení ulic díky zahrádkám přilehlých restaurací. (Daňková, a další, 2020)

„Vedení města také zřídilo destinační management, který pracuje na programu ve městě a stará se o propagaci celé destinace.“ (Daňková, a další, 2020)

Otázky položené při komunikaci s vedoucí Odboru úřadu územního plánování Ing. Janou Hermanovou:

Otázka: Má město městského architekta?

Odpověď: Ano, městským architektem je od roku 2017 Ing. arch. Ondřej Busta.

Otázka: Rozvíjí se město v návaznosti na turisty?

Odpověď: Město v roce 2016 vytvořilo platformu „Krumlov sobě“, která sdružuje informace o Strategickém plánu, Akčním plánu a participativním rozpočtu.

Otázka: Jaké jsou stinné stránky města? Kde je vandalismus?

Odpověď: Město mělo v minulosti problém s množstvím odpadků v návaznosti na velký počet návštěvníků historického centra. Město v současné době sbírá náměty na umístění nového městského mobiliáře.

Otázka: Co by chtělo město zlepšit v návaznosti na turismus?

Odpověď: Město se snaží turismus regulovat a soustředit se na menší skupiny tuzemských návštěvníků. Jedním z nástrojů, kterým tohoto město chtělo docílit bylo zpoplatnění vjezdu zájezdních autobusů a nutnost rezervace parkovacího místa pro tyto velké skupiny, což utlumilo nával velkých skupin do centra města. V rámci projektu „Krumlov sobě“ vznikl v roce 2016 nový Strategický plán a na něj navazující akční plán. Jednou ze tří hlavních oblastí je cestovní ruch a udržitelný turismus.

Otázka: Jak město ovlivnilo Airbnb?

Odpověď: Současný trend ubytování přes platformu Airbnb vysoce ovlivňuje život ve městě i formu turismu. Centrum města se stává vyprázdněné a bytový fond funguje z velké části pouze pro turistický ruch. Z centra mizí drobná vybavenost a přes sezonu bývá veškerý prostor ulic a náměstí přehlacen lidmi. Platforma Airbnb nabízí 295 možností ubytování, což je téměř stejný počet jako oficiálních ubytování soukromníků, kteří přispívají do rozpočtu města.

Otázka: Jak město ovlivnilo onemocnění SARS-CoV-2?

Odpověď: Pandemie velmi zasáhla turistický ruch ve městě. Zahraniční návštěvníci téměř vymizeli, mnoho provozů v centru město bylo donuceno skončit. Město to zároveň ale vidí jako příležitost

k vytvoření nové strategie vůči masivnímu turistickému ruchu, který přerůstal v neúnosnou míru. Město se snaží aktivně svoji situaci řešit, do debaty byli přizváni i místní podnikatelé a občané. Pandemie koronaviru v roce 2020 prudce zasáhla do návštěvnosti města, obchody se suvenýry a zbožím pro turisty jsou prázdné a město navštěvují pouze tuzemští turisté. Radnice toto vnímá jako příležitost pro transformaci turistického ruchu ve městě, zejména pomocí implementace cílů definovaných v akčním plánu.

Otázka: Jak město ovlivnilo UNESCO? Jaké jsou dotace a co musí město plnit každý rok?
Odpověď: Od zápisu města na seznam kulturního dědictví UNESCO v 90. letech se stalo vyhledávanou destinací jak pro místní, tak pro zahraniční návštěvníky. Postupem času turismus v Českém Krumlově začal vytlačovat z historického jádra místní obyvatele.

Národní památkový ústav (státní příspěvková organizace) a město Český Krumlov nesou odpovědnost za údržbu a ochranu památek ve městě. Finanční nástroje na údržbu a zachování statku čerpají vlastníci a správci z grantových a dotačních titulů financovaných z programů Ministerstva kultury České republiky, které jsou zaměřeny na údržbu a obnovu nemovitých kulturních památek, a rovněž z finančních prostředků přidělovaných z jiných veřejných zdrojů. Od roku 2000 jsou na vnitrostátní úrovni připravovány roční monitorovací zprávy, které slouží správci statku světového dědictví, Ministerstvu kultury, Národnímu památkovému ústavu a ostatním subjektům podílejícím se na jeho správě

Otázka: Má město propagační letáky, které ukazují i okolí města a možné další trasy a atraktivity?
Odpověď: Hlavní informace o městě a turistických cílech je možné uceleným způsobem dostat na webových stránkách www.ckrumlov.info/cz/cesky-krumlov/. (Český Krumlov region, 2021) Stránka zároveň nabízí informační materiály ke stažení v několika jazykových verzích. Propagační materiály nabízí i výlety po okolí, které jsou rozřizeny dle typu aktivit (cyklo výlety, výlety za památkami atp.).

Otázka: Jaké další atraktivity město nabízí kromě památek UNESCO?
Odpověď: Doprovodné atraktivity jsou zejména kulturního charakteru, z divadel je nejvíce navštěvováno Otáčivé hlediště v zahradách Státního zámku a Městské divadlo Český Krumlov. Dále se zde nachází Regionální muzeum, Hradní muzeum. Město je hojně navštěvováno v letní sezóně vodáky.

Otázka: Jakými opatřeními se město snaží zamezit sezónnímu turismu?
Odpověď: Město se snaží celoročně nabízet atraktivní kulturní akce. Město se pak chce soustředit na posílení partnerství s dalšími subjekty v rámci regionu a vytvoření turistického regionu Českokrumlovsko. Dalším faktorem je potřeba definice cílových návštěvníků a návaznost na platné strategické dokumenty. Strategický plán poté definuje hlavní skupiny návštěvníků města a formuluje požadavky, se kterými přijíždí a následně je vyhodnocuje do aktivit a událostí rozprostřených po celý rok.

Otázka: Jak funguje propagace města? Jak je město propagováno pro turisty?
Odpověď: Hlavní informace o městě a turistických cílech je možné uceleným způsobem dostat na webových stránkách <https://www.ckrumlov.info/cz/cesky-krumlov/>. (Český Krumlov region, 2021) Zde jsou hned na první straně turistické cíle rozděleny tematicky (Pohodové léto, Rodiny s dětmi, Romantický výlet atp.) Vede toho je k dispozici několik brožur se základními informacemi o Českém Krumlově a letáčky oznamující „TOP akce“ na příští sezonu. Město je propagováno i

na stránkách <https://www.jiznicechy.cz/turisticke-cile>. (Jižní-Čechy, 2021) Propagaci destinace a komunikaci s veřejností má na starosti spolek DMO Český Krumlov.

Otázka: Jaké jsou budoucí plány města pro zlepšení turismu ve městě?

Odpověď: Koncepce udržitelného turismu je velmi reflektována a město se jí zabývá se svým akčním a strategickým plánem. Město v roce 2016 vytvořilo platformu „Krumlov sobě“, která sdružuje informace o Strategickém plánu, Akčním plánu a participativním rozpočtu.

Otázka: Sbíralo město data o spokojenosti obyvatel? Je pro obyvatele historické jádro města atraktivní, využívají ho?

Odpověď: Historické jádro města pociťuje dlouhodobý odliv stálých obyvatel a vytlačování běžné občanské vybavenosti. Zároveň je z ekonomického hlediska důležité pro město i mnoho soukromých podnikatelů.

„Český Krumlov vyzval na jaře roku 2016 veřejnost, podnikatele a odborníky, politiky i úředníky, aby se zapojili do zpracování nového strategického plánu rozvoje města. Vedení radnice se tak rozhodlo znovu se zamyslet za účasti co nejširší veřejnosti nad dalším rozvojem území. Jednotlivá opatření strategického plánu byla následně promítnuta do konkrétních úkolů a projektů při sestavování akčního plánu. Jednotlivá opatření strategického plánu byla následně promítnuta do konkrétních úkolů a projektů při sestavování akčního plánu.“ (Český Krumlov, 2021d)

Otázka: Je pro prohlášení památky za UNESCO památku potřeba splnit vstupní podmínky? Odkdy je město na seznamu památek UNESCO a splnilo tehdy všechny vstupní podmínky?

Odpověď: Město je od roku 1963 městskou památkovou rezervací a od 14. 12. roku 1992 zapsáno na listinu světového dědictví UNESCO. Kritériem pro zápis bylo dne UNESCO kritérium (iv): „Český Krumlov je výjimečným příkladem malého středoevropského residenčního města, jehož urbanistická struktura a zástavba historického jádra jsou odrazem jeho hospodářského významu a vcelku poklidného přirozeného vývoje trvajících více než pět set let“. (Kučová, a další, 2018) Historické centrum Českého Krumlova je chráněno zákonem č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, jako městská památková rezervace (zřízená dle zákona).

3.C.2. VYHODNOCENÍ VÝZKUMNÉHO VZORKU – ČESKÝ KRUMLOV

Vyhodnocení výzkumného vzorku spočívá ve vyhodnocení analýz autora, dokumentů města a managementu města.

3.C.2.1.VYHODNOCENÍ AUTORA

Autor vyhodnocuje konkrétní poznatky z analýz města: co je zapsáno ve městě na seznamu UNESCO, základní geografické údaje, urbanisticko - architektonická kritéria či ostatní kritéria.

3.C.2.1.1.UNESCO, GEOGRAFICKÉ ÚDAJE, URBANISTICKO ARCHITEKTONICKÁ KRITÉRIA

Město Český Krumlov se nachází ve zvládném terénu. Hlavním prvkem krajinného rázu je tok řeky Vltavy a její meandry, podél kterých se nachází samotné historické jádro města. Nachází se jihozápadně od hlavního města Jihočeského kraje – Českých Budějovic. Krumlov má okolo 13 000 obyvatel. Město má rekreační a turistický

potenciál využívaný po celý rok. Avšak počet turistů je největší během letních měsíců. Význam jihočeského města, ležícího na meandru Vltavy nepochybně podtrhlo vyhlášení historického jádra, odpovídající městské památkové rezervaci, za památku světového dědictví UNESCO v roce 1992 (Report of the Committee, Santa Fe (U.S.A.), 14. 12. 1992), současně s vyhlášením historického centra Prahy a historického centra města Telče, tedy jako jedna ze tří prvních památek UNESCO v tehdejší Československu. Zmíněné historické jádro Českého Krumlova v rozsahu 51 ha se stalo již v roce 1963 městskou památkovou rezervací, což ve své době – stejně jako dnes – znamenalo zvýšenou ochranu jednotlivých staveb a zamezení jejich zbytečných zničení, ať již chybnou přestavbou a modernizací, nebo jejich zbouráním. Hranice této rezervace, jedinečně dochovaného a vývojově uzavřeného celku, ale zcela nekopírovali historické jádro města a hradu, vymezené hradebním systémem, v některých místech zahrnuly hranice i další příměstské obvody. Takže do rezervace se dostalo i osm památkových objektů na území Horní Brány a jedenáct na území Plešivce, které bezprostředně souvisely s historickým městem. Nakonec i historickému předměstí Plešivce (Flossbergu) se dostalo větší ochrany, když bylo v roce 2003 vyhlášeno městskou památkovou zónou v rozsahu 56,5ha, rozsahem tak převyšující městskou rezervaci, ne však počtem památek, kterých je zde necelá osmdesátka. (Vlček, 2016)

Šířka chodníků a jejich úprava odpovídá dimenzím města a šířce uličního prostoru. prostor historického jádra je řešen v dlažbě, jedné úrovni a označen jako pěší zóna. Ulice od autobusového nádraží (ulice Objížďková), která je hlavní trasou do města, je dopravně velmi vytížená.

Turistický mobiliář (ukazatele, turistické informační tabule, veřejné toalety, lavičky, odpočinková místa, stojany na kola, turistické značky, odpadkové koše apod.) je umístěn zejména na významných veřejných prostranstvích (náměstích a parcích). Ukazatele jsou dvojjazyčné v jednotném stylu.

	dílčí indikátor	výsledný indikátor
UNESCO, GEOGRAFICKÉ ÚDAJE		
Památka na seznamu kulturního světového dědictví UNESCO - Státní hrad a zámek Český Krumlov, historické centrum		+
Geografické údaje rozloha města města (včetně spádových obcí) - 22,16 km ² rozloha historického jádra - 0,29 km ² počet obyvatel - 12 788 (2021)		
URBANISTICKO-ARCHITEKTONICKÁ KRITÉRIA		
Městská správa		+
• architekt města	+	
• odbor kultury cestovního ruchu	-	
• převzetí zkušeností z jiných měst UNESCO s turistickým ruchem a aplikace ve vyhodnocovaném městě	+	
• legislativa - urbanismus v návaznosti na turistický ruch	-	
• investice pro zlepšení turistického ruchu	+	
Urbanismus		+
• orientace ve městě - dominanta = hlavní bod/atrakce města umístěna na exponovaném místě	+	
• vedení turisty prostorem do historického jádra - uliční profil přizpůsoben velkému pohybu turistů (široký = 10 m)	-	
• turistický mobiliář v historickém jádru - veřejné WC, stojany na kola, dostatek odpad. košů	+	
• sjednocující prvky pro jednodušší orientaci turisty - rozcestníky - uvnitř historického jádra - mimo historické jádro	-	
• propojení vazeb a funkcí u hlavních cest - doprava, ubytování, stravování, informace, taxi služba	+	
• aktivní parter - soustava obchodů a služeb v historickém jádru pro turisty	+	
• turistické okruhy/aktivity mimo historické jádro, v okolí města	+	
Doprava, docházkové vzdálenosti		
Silniční doprava		-
• obchvat města (hlavní tah skrz město)	-	
• automobilová doprava neovlivňuje vysoce frekventované turistické prostory (UNESCO památky, centrum)	-	
Docházková vzdálenost - autobus - centrum		+
• docházková vzdálenost turistů do historického jádra do 250m	-	
• bezbariérovost cesty do historického jádra (sklony ramp, madla, atd.)	+	
• ukazatele/značky do historického jádra	+	
• šíře chodníku do historického jádra min. 1,5m	+	
• hlavní budova nádraží - aktivní parter pro turisty	-	
Docházková vzdálenost - vlak - centrum		-
• docházková vzdálenost do historického jádra do 250m	-	
• bezbariérovost cesty do historického jádra (sklony ramp, madla, atd.)	+	
• ukazatele/značky do historického jádra	-	
• šíře chodníku do historického jádra min. 1,5m	-	
• hlavní budova nádraží - aktivní parter pro turisty	-	
Docházková vzdálenost - auto - centrum		+
• docházková vzdálenost od parkoviště pro turisty do historického jádra do 250m	+	
• bezbariérovost cesty z parkoviště pro turisty do historického jádra (sklony ramp, madla, atd.)	+	
• ukazatele/značky do historického jádra	+	
• šíře chodníku do historického jádra min. 1,5m	-	
Parkovací plochy pro turisty		++
• dostatečná četnost parkovacích ploch pro turisty	+	
• ukazatele pro řidiče automobilů, kde jsou parkovací plochy pro turisty - uvnitř hist. jádra - mimo historické jádro	+	
Další zkoumané body		+/-
• sdružení vlakového a autobusového nádraží	-	
• imobilní turisté doprava k hlavní památce	+	

Tab.11: Vyhodnocení výzkumného vzorku – Český Krumlov, urbanisticko-architektonická kritéria

Pozn.: Výběr kritérií, jejich definice a způsob hodnocení viz. kapitoly 1.E.3. HODNOTÍCÍ KRITÉRIA a 1.E.4. KRITÉRIA – DEFINICE A VYHODNOCENÍ

UNESCO, GEOGRAFICKÉ ÚDAJE

Památky na seznamu světového dědictví UNESCO jsou historicky, architektonicky či kulturně významné pro danou oblast, ve které se nachází. Jedná se o jedinečné stavby či soubory staveb a je třeba je památkově chránit. Český Krumlov patří mezi UNESCO města od roku 1992 kvůli dvěma komplexům – historické centrum města Český Krumlov a Státní hrad a zámek Český Krumlov. (Kučová, a další, 2018)

Rozloha obce je měřena jako rozloha katastrálního území dané obce. Rozloha Českého Krumlova je 22,16 km² a je měřena včetně spádových obcí – Slupenec, Drahoslavice, Nové Spolí, Plešivec, Nové Dobrkovice. (Google, 2021)

Rozloha historického jádra je plocha, na které se nachází nejvýznamnější a historicky nejhodnotnější budovy a stavby, které mají stavebně-historickou a umělecko-řemeslnou hodnotu a jsou turisticky atraktivní. Historické jádro je též ohraničeno památkovou ochranou, pokud se ve městě tato památková ochrana v historickém jádru nachází. V Českém Krumlově je rozloha 9,72 km² ohraničena meandry řeky Vltavy, Jelení zahradou a ulicemi Pivovarská, Objížďková. (Google, 2021)

Počet obyvatel je měřen na základě sčítání lidu ve všech městech a obcích České republiky Českým statistickým úřadem. V Českém Krumlově je 12 788 obyvatel, tento údaj je dostupný k 1.1.2021. (ČZSO, 2021)

URBANISTICKO-ARCHITEKTONICKÁ KRITÉRIA

Městská správa

Architekt města vykonává komplexní službu architekta při rozvoji města či obce. Snaží se hledat a udržovat spokojenost obyvatel a pomáhá tvořit město udržitelné. Architektem města Český Krumlov je Ing. arch. Ondřej Busta od roku 2017.

Odbor kultury cestovního ruchu nejen propaguje město navenek a zasluhuje se o motivaci turistů navštívit dané město či obci, ale řeší také způsoby rozvoje turismu v tomto městě nebo obci. Podporuje udržitelný turismus, propagaci a zjišťuje spokojenost stálých obyvatel. Odbor cestovního ruchu v Českém Krumlově není.

Přebírání zkušeností z jiných měst UNESCO s turistickým ruchem je důležité pro udržitelný vývoj turismu ve městě. Zkušenosti z ciziny lze čerpat a aplikovat s úpravou měřítka a proporce vzhledem k velikosti vyhodnocovaného města. Český Krumlov zkušenosti z jiných měst UNESCO přejímá. Český Krumlov žádnou spolupráci s jinou fyzickou či právnickou osobou zabývající se současně urbanismem a turistickým ruchem zatím nenavázal.

Koncepty udržitelného turismu jsou často pouze slovně zaneseny do strategických plánů měst. Město často řeší pouze akutní problémy spojené s turismem, nikoliv dlouhodobou koncepcí řešení udržitelného turismu. Možným řešením je zmapování, analýza jednotlivých měst a vyhodnocení pozitivních a negativních dopadů turismu na město. Český Krumlov má zpracovanou územně plánovací dokumentaci, strategický plán a akční plán.

K udržitelnému turismu přispívají investice do urbanismu, architektury a cestovního ruchu (investice do obchvatu města, rozšíření uličního profilu, grafické sjednocení prvků mobiliáře, dostatečný počet parkovacích ploch, zajištění bezbariérovosti tras atd.). Město Český Krumlov investuje do urbanismu a cestovního ruchu.

Urbanismus

Dominanta města na exponovaném místě turistům pomáhá k lepší orientaci ve městě. V Českém Krumlově je dominantou hrad a zámek s jeho věží. Hrad a zámek se nachází hned vedle meandru Vltavy a je to viditelný orientační bod.

Cesty pro pěší od zájmových bodů (vlakové, autobusové nádraží, parkovací plochy) do turisticky frekventovaných prostorů (UNESCO památky, historické jádro) musí kapacitně odpovídat množství turistů a obyvatel. Dostatečně široký uliční profil má šířku alespoň 10 m. Historické jádro Českého Krumlova nemá dostatečně široký uliční profil a je tak kapacitně nedostačující.

Udržitelný turismus ve městě podporuje turistický mobiliář (rozcestníky, značky, informační tabule, lavičky, odpadkové koše, veřejné toalety, stojany na kola). Mobiliář přispívá ke snížení znečištění města, ke spokojenosti turistů a stálých obyvatel, k lepší orientaci ve městě. V Českém Krumlově je dostatek turistického mobiliáře.

Pro lepší orientaci turistů je důležité sjednocení prvků mobiliáře. Jednotná a jednoduchá grafika napomáhá k přehlednější orientaci. V Českém Krumlově je značení cest či důležitých zájmových bodů označeno v historickém jádru města.

Propojení funkcí a vazeb u hlavních tras do historického jádra města (propojení dopravy, ubytování, stravování, taxi služba, informace) přispívá k udržitelnému turismu. Zkrátí se docházkové vzdálenosti k jednotlivým funkcím a zvýší se komfort turistů. Český Krumlov má propojené funkce a vazby u hlavních tras a v historickém jádru.

Aktivní parter u hlavních pěších tras historického jádra zajišťuje pohyb turistů i obyvatel, což přispívá k živému veřejnému prostoru. Město se stává více atraktivní pro turisty i pro stálé obyvatele. Český Krumlov má aktivní parter v historickém jádru města a u hlavních tras.

Vytvářením dalších zájmových bodů/prostorů (turistické okruhy, stezky, prostory pro sportovní aktivity) mimo historické jádro města se část turistů rozptýlí po městě. Historické jádro již není přetíženo turisty a město nabízí více atraktivit pro turisty a stává se zajímavějším. I přes vyšší turistickou návštěvnost není město zahlceno pouze v historickém jádru, turisté se pohybují i za dalšími zájmovými body a jsou rozprostřeni po městě nebo jeho okolí. Plusem je hodnoceno město, které tvoří nové zájmové body a atraktivity i mimo historické jádro. Český Krumlov vytváří turistické okruhy a aktivity mimo historické jádro.

Doprava, docházkové vzdálenosti

Automobilová doprava je vedena skrz město nebo obchvatem města. Doprava vedena skrz město vnáší hluk, snižuje bezpečnost pohybu pěších, zamezuje plynulému pohybu pěších a často omezuje bezbariérovost trasy. Obchvat města snižuje množství vnášené dopravy přes historické jádro, snižuje hluk a zvyšuje bezpečnost pohybu pěších. Český Krumlov nemá vybudován obchvat města, automobilová doprava ovlivňuje vysoce frekventované turistické prostory, turisté jsou nuceni přecházet hlavní dopravní tahy města při cestě do historického jádra.

Docházková vzdálenost do historického jádra města z autobusové či vlakové stanice/nádraží je ideální do 500 m. Pokud není turista veden ukazateli, informačními tabulemi či značkami do historického jádra je důležité, aby byl turista veden alespoň prostorem, což zajistí například uliční profily s dostatečnou šíří chodníku 1,5 m. Trasy do historického jádra jsou využívány všemi osobami včetně imobilních, proto je nutné zajistit bezbariérovost trasy. Aktivní parter v budovách nádraží zajišťuje pohyb turistů i obyvatel nejen využívající nádraží. Vlakové nádraží v Českém Krumlově je vzdálené od centra 1100 m, není zde dostatek ukazatelů a značek do historického jádra, ale turista je veden prostorem. Trasa je bezbariérová, dostatečně široká. Autobusové nádraží je vzdáleno od historického jádra 450 m, je zde dostatek ukazatelů a informačních tabulí, trasa není bezbariérová a nemá dostatečnou šíři chodníku. Autobusová zastávka je vzdálena 200 m od historického jádra, trasa není dostatečně značena, ale turista je veden prostorem. Trasa je bezbariérová a dostatečně široká.

Docházková vzdálenost do historického jádra města z parkovacích ploch je ideální do 500 m. Pokud není turista veden ukazateli, informačními tabulemi či značkami do historického jádra je důležité, aby byl turista veden alespoň prostorem, což zajistí například uliční profily s dostatečnou šíří chodníku 1,5 m. Trasy do historického jádra jsou využívány všemi osobami včetně imobilních, proto je nutné zajistit bezbariérovost trasy. Docházková vzdálenost do historického jádra města Českého Krumlova z parkovacích ploch menší než 500 metrů, většina hlavních parkovacích ploch se nachází na hranici historického jádra. Trasy jsou bezbariérové a dostatečně široké.

Stále více turistů navštěvuje vybraná města automobilem. Dostatečná četnost parkovacích ploch a rozprostřenost po městě zamezuje zahlcování historického jádra automobily a vymezuje konkrétní plochy pro parkování turistů. V Českém Krumlově je dostatečná četnost parkovacích ploch.

Parkovací plochy pro turisty musí být zřetelně označené a dostatečně kapacitní. Pro správnou orientaci turistů musí být ukazatele parkovacích ploch rozmístěny nejen v historickém jádru města, ale i mimo něj. Parkovací plochy jsou v Českém Krumlově zřetelně označené.

Sdružení autobusového a vlakového nádraží na jednom místě usnadňuje orientaci pro nové návštěvníky města. Český Krumlov nemá sdružené autobusové a vlakové nádraží na jednom místě, blíže k historickému jádru Krumlova je autobusové nádraží.

Veřejný prostor je využíván všemi osobami včetně imobilních, proto je nutné zajistit bezbariérový přístup či dopravu (automobilovou, pěší) pro všechny osoby. Český Krumlov má zajištěn bezbariérový přístup pro všechny osoby ve veřejném prostoru.

3.C.2.1.2.VYBRANÁ OSTATNÍ KRITÉRIA

OSTATNÍ VYBRANÁ KRITÉRIA	dílčí indikátor	výsledný indikátor
Informační služby		+
• ukazatele k infocentru	+	
• infocentrum v historickém jádru, Náměstí Svornosti	+	
• mapa města s vyznačením cesty do historického jádra na dopravních uzlech (vlakové, autobusové nádraží, parkovací plochy) do docházkové vzdálenosti 750 m	+	
• mapa města s vyznačením cesty do historického jádra nad docházkovou vzdálenost 750 m	-	
• nabízené služby - ubytování, stravování, výlety po okolí, zároveň informace a služby pro místní (vstupenky atp.); proškolení personálu, jazykové znalosti	+	
Ubytování		+/-
• četnost ubytovacích zařízení - 249 / 22, 16 km ²	+	
• oficiální - přispívající do rozpočtu města - hotel, pension, apartmány	+	
• neoficiální - nepřispívá do rozpočtu města - Airbnb	-	
• umístění převážně v historickém jádru, dostatečná četnost mimo historické jádro	-	
Stravování		+⁺
• četnost stravovacích zařízení - 20/ 9,72 m ² historického jádra	+	
• umístění převážně v historickém jádru, dostatečná četnost mimo historické jádro	+	
Intenzita turistů, kultura, propagace města, volnočasové aktivity		+⁺
• vysoká intenzita pohybu turistů po celý rok	+	
• regulace návštěvnosti při vysoké intenzitě turistů	+	
• městské slavnosti, účast na turistických veletrzích, tvorba propagačních materiálů	+	

Tab.12: Vyhodnocení výzkumného vzorku – Český Krumlov, vybraná ostatní kritéria

Pozn.: Výběr kritérií, jejich definice a způsob hodnocení viz. kapitoly 1.E.3. HODNOTÍCÍ KRITÉRIA a 1.E.4. KRITÉRIA – DEFINICE A VYHODNOCENÍ

Informační služby

Infocentra pomáhají turistům ke snadnější orientaci ve městech, poskytují informace o památkách, akcích, ubytování, stravování, dopravě a dalších atraktivitách, které se nacházejí i mimo historické jádro. Měly by být jasně označené a jejich ukazatele by měly být umístěné po centru. Samotná poloha infocentra je výhodnější v historickém jádru, kde je nejvíce turistů. Mapy měst by měly být rozmístěny na důležitých dopravních uzlech (vlakové, autobusové nádraží a parkovací plochy), ale i u tras do historického jádra v delší docházkové vzdálenosti nad 750 m. Personál by měl být kvalitně proškolen, měl by nabízet mapy s vyznačenými trasami a památkami a měl by nabízet možnosti k výletům do okolí či míst ke stravování a ubytování. V Českém Krumlově je infocentrum na Náměstí Svornosti a pod zámek, informuje o aktivitách a atraktivitách ve městě, poskytuje mapy a personál je kvalitně proškolen. Informační služby jsou v turistické sezóně i mimo ni navíc vybaveny tištěnými propagačními materiály a mapami města a okolí.

Ubytování

Pro udržitelný turismus je důležitá četnost, kapacita a umístění ubytovacích zařízení. Četnost ubytovacích zařízení je definována vzhledem k rozloze města. Oficiální ubytovací zařízení přispívají do rozpočtu města. Soukromé ubytování jako například Airbnb do rozpočtu města nepřispívá a z toho důvodu není žádoucí. V Českém Krumlově je dostatečná četnost ubytovacích zařízení, nachází se zde jak oficiální, tak neoficiální ubytovací zařízení.

Stravování

Pro udržitelný turismus je důležitá četnost, kapacita a umístění stravovacích zařízení. Četnost stravovacích zařízení je definována vzhledem k rozloze města. V Českém Krumlově je dostatečná četnost stravovacích zařízení.

Intenzita turistů, kultura, propagace města, volnočasové aktivity

Aby nebyly města pouze sezónní, je třeba nabídnout turistům i jiné atraktivity ve městě, které se dají uskutečnit celoročně nebo mimo hlavní turistickou sezónu. Při vysoké intenzitě pohybu turistů (městské slavnosti, kulturní akce atd.), kteří nejčastěji navštěvují hlavní atraktivity města, dochází často k přehlcení a neudržitelnosti (veřejné prostory, doprava, parkování atd.), jak hlavních zájmových bodů, tak i přilehlých prostor. Z toho důvodu města navrhuji opatření jako např. krizový plán při přetížení města turisty, regulace dopravy vstupu do města, regulace intenzity návštěvnosti či zvýšení vstupného na hlavních navštěvovaných turistických památkách, pořádková služba veřejného prostoru, dopravní omezení (omezení vjezdu či parkování) v turisticky zatížených prostorech. Kladné hodnocení mají města, která již opatření zavádějí či mají zavedená. S každým městem se pojí tradice, které jsou představovány na městských slavnostech, a kulturní akce, které jsou pořádány během roku. Tyto kulturní akce zajišťují cílenou návštěvnost turistů v předpokládaném období a město je na vyšší četnost turistů připraveno. Nejvíce se město dostává do podvědomí lidí přes propagační materiály (turistické veletrhy, letáky, reklamy, brožury, internet atd.) a doporučení. V Českém Krumlově je turismus převážně sezónní, akce konané ve městě jsou často spojené divadelními představeními na Otáčivém hledišti. Město pořádá akce i mimo hlavní turistickou sezónu, stejně tak městské slavnosti. Český Krumlov propaguje město pomocí propagačních materiálů, účastní se turistických veletrhů, propaguje město přes sociální sítě, vlastní web a turistický web Jižní Čechy. (Jižní-Čechy, 2021)

viz. MAPOVÁ PŘÍLOHA Č.4.12.: ČESKÝ KRUMLOV – DÍLČÍ VYHODNOCENÍ VÝZKUMNÉHO VZORKU

viz. MAPOVÁ PŘÍLOHA Č.4.13.: ČESKÝ KRUMLOV – FOTODOKUMENTACE

viz. MAPOVÁ PŘÍLOHA Č.4.14.: ČESKÝ KRUMLOV – TABULKA VYHODNOCENÍ

3.C.2.2.VYHODNOCENÍ DOKUMENTŮ MĚSTA

„DMO Český Krumlov z.s. se stará o management a marketing destinace, zabývá se rozvojem a podporou turistické oblasti zejména z hlediska cestovního ruchu a zároveň má na starost propagaci destinace a komunikaci s veřejností. Úzce spolupracuje s partnery na místní, regionální, celostátní i zahraniční úrovni. Společnými aktivitami chce přispívat k tomu, aby region Český Krumlov zůstal vyhledávanou turistickou destinací i dobrým místem k životu. Systematicky se podílí na řízení trvale udržitelného rozvoje cestovního ruchu s ohledem na unikátní hodnotu historického dědictví města Český Krumlov.“ (Krumlov, 2021b)

Distanční management zmiňuje plán činnosti na rok 2021 a vliv pandemie koronaviru na turistický ruch. Zacíleno má být především na tuzemské návštěvníky, po rozvolnění i na ty zahraniční. Plán vychází ze strategického plánu z roku 2017. (Krumlov, 2021b)

V rámci cílů distančního managementu na rok 2021–2023 se zde zmiňuje na prvním místě „Restart turistického ruchu v regionu“

Mezi prioritní cíle roku 2021 patří:

1. ukotvení/vymezení destinace jako takové a nastavení vícedrožového financování,
2. upevnění pozice DMO v rámci destinace, prohloubení spolupráce s partnery,
3. podpora nabídky cestovního ruchu v destinaci, tvorba produktů,
4. zvýšení povědomí o destinaci v tuzemsku a na blízkých trzích a komunikace nabídky cestovního ruchu,
5. zavedení systému sběru a vyhodnocování dat. (Krumlov, 2021b)

Město se pak chce soustředit na posílení partnerství s dalšími subjekty v rámci regionu a vytvoření turistického regionu Českokrumlovsko. Dále se zmiňuje potřeba definice cílových návštěvníků a návaznost na platné strategické dokumenty. Plán distančního managementu také definuje hlavní skupiny návštěvníků města a formuluje

požadavky, se kterými přijíždí a následně je vyhodnocuje do aktivit a událostí rozprostřených po celý rok. (Krumlov, 2021b)

Strategický plán Českého Krumlova je na roky 2016-2022. Na strategický plán navazuje Akční plán, který specifikuje opatření, která je třeba provést pro splnění cílů Strategického plánu. V roce 2022 by měl vzniknout nový strategický plán opět ve spolupráci s místními obyvateli na další léta.

3.C.2.3.VYHODNOCENÍ MANAGEMENTU MĚSTA

Město Český Krumlov je jedním z alarmujících příkladů dopadů masového turismu v České republice. Díky propagaci na asijském trhu a organizovaným krátkodobým zájezdům město ještě v roce 2019 navštívilo kolem dvou milionů turistů ročně. Největší příliv návštěvníků město zažívalo v letní sezóně, zejména díky návštěvě Státního zámku, ale stále oblíbenější byly i krátké návštěvy v době vánočních trhů a slavností mimo sezonu. Kvůli zvýšené návštěvnosti Státního zámku museli památkáři přistoupit k určitým omezením kapacit a mimo jiné navýšit vstupné. Turisté se obvykle koncentrují kolem páteřních komunikací ulic Horní, Parkán a Latrán, kde se nachází i nejvíce komerční vybavenosti. Město není na takovýto typ nárazového návalu velkého množství lidí uzpůsobeno, tudíž jsou ulice v sezóně často neprostopupné. (Čápová, 2018)

Turistický ruch představuje příjem jak pro město, tak pro místní podnikatele. Město si uvědomuje neudržitelnou formu turismu, ale zároveň přihlíží i k ekonomickým dopadům, pokud bude turistů ve městě méně. Proto v roce 2016 vznikl v rámci projektu "Krumlov sobě – tvořme Krumlov spolu" participací různých zájmových skupin strategický plán, jak tuto situaci řešit. (Český Krumlov, 2021d)

Město se snaží aktivně svoji situaci řešit, do debaty byli přizváni i místní podnikatelé a občané. Pandemie koronaviru v roce 2020 prudce zasáhla do návštěvnosti města, obchody se suvenýry a zbožím pro turisty jsou prázdné a město navštěvují pouze tuzemští turisté. Radnice toto vnímá jako příležitost pro transformaci turistického ruchu ve městě,

zejména pomocí implementace cílů definovaných v akčním plánu. (Český Krumlov, 2021c)

3.C.3. DOPORUČENÍ OPATŘENÍ VÝZKUMNÉHO VZORKU – ČESKÝ KRUMLOV

Doporučení opatření výzkumného vzorku spočívá v doporučení opatření autora, dokumentů města a managementu města.

3.C.3.1.DOPORUČENÍ OPATŘENÍ AUTORA

Město Český Krumlov se dlouhodobě potýkalo s neúnosnou mírou turismu, zejména docházelo k vytlačování místního obyvatelstva z centra města a s tím k navazujícím problémům. Město má zpracovaný strategický plán a akční plán, kde tuto problematiku řeší. Městu by prospělo také naplňovat cíle z Management plánu z roku 2019, který v souvislosti s nakládáním se statky zapsanými na seznam UNESCO zmiňuje například potřebu vzniku metodiky tvorby veřejného prostoru. Takováto metodika by mohla nastavit pravidla a sjednotit vizuální styl veřejného prostoru města v návaznosti na historickou strukturu a památkovou ochranu. Dále je také dobrou praxí vytipovat klíčová místa, která v návaznosti na historické centrum nepříliš dobře fungují, jak pro místní, tak pro návštěvníky a zadat zpracování územní studie odbornými architekty ve spolupráci s NPÚ. (Čápová, 2018)

Tento metodický podklad zároveň může řešit dimenzi a únosnost veřejného prostoru při největším náporu turistů. Je v gesci města stanovit si, jak moc bude soukromý sektor (zahrádky, venkovní reklamy, poutače) zasahovat do veřejného prostoru a jakou kapacitu bude nabízet. Propagace města by se také mohla soustředit více na

samotný život ve městě, tím podporovat dlouhodobější pobyty a rozprostřít atraktivitu a návštěvníky do celého roku.

Dalším možným návrhem opatření je regulace neoficiálních ubytovacích služeb (Airbnb), rekonstrukce bytového fondu vlastněného městem v historickém jádru, což by znamenalo návrat obyvatel do středu města.

Státní hrad a zámek v Českém Krumlově se nachází na ostrohu nad řekou Vltavou. Překonávání terénu směrem vzhůru může být pro některé turisty obtížné, zejména pro ty, kteří jsou pohybově omezeni. Možným opatřením by bylo vybudování vertikální dopravy na kopec, na kterém se nachází Státní hrad a zámek či Barokní divadlo a zámecká zahrada, tedy hlavní památky UNESCO. Vertikální komunikace by mohla být ve formě výtahu či lanové dráhy z historického jádra města na ostroh. Umožnila by tak snadnější dopravu a zjednodušila přístup imobilním turistům k památkám UNESCO.

3.C.3.2.DOPORUČENÍ OPATŘENÍ DOKUMENTŮ

V rámci projektu „Krumlov sobě“ vznikl v roce 2016 nový Strategický plán a na něj navazující akční plán. Jednou ze tří hlavních oblastí je cestovní ruch a udržitelný turismus:

„Pracovní skupina hledala cestu k dlouhodobě udržitelnému cestovnímu ruchu – k rozložení návštěvnosti po území celého města i po kalendářním roce, omezení negativních vlivů cestovního ruchu na běžný život města, posilování synergie aktivit pro turisty a místní, „zkvalitnění“ turistů směrem k jejich dlouhodobému pobytu a poptávce po autenticitě města, zážitků a produktů.“ (Český Krumlov, 2021c)

V současné době probíhá také sběr projektů pro participativní rozpočet, kdy veřejnost může rozhodnout o budoucích projektech a investicích ve městě.

3.C.3.3.DOPORUČENÍ OPATŘENÍ MĚSTA

Město v roce 2016 vytvořilo platformu „Krumlov sobě“, která sdružuje informace o Strategickém plánu, Akčním plánu a participativním rozpočtu.

„Český Krumlov vyzval na jaře roku 2016 veřejnost, podnikatele a odborníky, politiky i úředníky, aby se zapojili do zpracování nového strategického plánu rozvoje města. Vedení radnice se tak rozhodlo znovu se zamyslet za účasti co nejširší veřejnosti nad dalším rozvojem území. Jednotlivá opatření strategického plánu byla následně promítnuta do konkrétních úkolů a projektů při sestavování akčního plánu.“ (Český Krumlov, 2021d)

Strategický plán Českého Krumlova je na roky 2016-2022. V roce 2022 by měl vzniknout nový strategický plán opět ve spolupráci s místními obyvateli na další léta.

BUDOUCÍ VEŘEJNÉ INVESTICE

V rámci již zmiňovaného Akčního plánu město vydalo i seznam projektů, vycházejících ze strategie, v oblasti C, která se zabývá cestovním ruchem a soužitím občanů:

C.A.1 Mapování kulturních a přírodních hodnot z pohledu obyvatel města

C.B.1 Aktualizace Management plánu města Český Krumlov

C.C.1 Město proti černým stavbám

C.E.1 Dohodnutí zprovoznění

C.F.1 Zřízení webové aplikace s příklady dobré praxe

C.H.1 Průzkum potřeb obyvatel v centru

- C.H.2 Sestavení pravidel pro poskytnutí podpory služeb a obchodu a jejich využívání
- C.I.1 Strategie cestovního ruchu destinace
- C.K.1 Inovativní produkty pro cestovní ruch
- C.N.1 Zmapování možnosti pro vytvoření / využití multifunkčního prostoru
- C.O.1 Vypracování studie proveditelnosti vhodných lokalit pro venkovní koupání
- C.P.1 Zmapování poptávky veřejnosti po neorganizovaném sportovním vyžití a vytvoření / využití multifunkčního prostoru pro sport i kulturu
- C.P.2 Přehled možností pro uspokojení poptávky neorganizovaného sportovního vyžití
- C.Q.1 Založení organizace destinačního managementu Krumlovska jako platformy pro vzájemnou spolupráci v ČR a okolí (Český Krumlov, 2021c)

V rámci investic do rozvoje města se připravuje rozsáhlá konverze areálu kasáren Vyšný, kde by měla vzniknout nová městská čtvrť. Město zároveň informuje o sbírání podnětů k umístění městského mobiliáře (lavičky a koše). Další velkou investicí je pak plánovaná výstavba zimního stadionu na Chvalšinské, který by dle místostarosty mohla začít již v roce 2023. (Náš region, 2021)

3.C.4. SHRNUTÍ VÝSLEDKŮ VÝZKUMNÉHO VZORKU – ČESKÝ KRUMLOV

3.C.4.1.OVĚŘENÍ HLAVNÍCH HYPOTÉZ

- Hypotéza:* Na přibývajícím frekvenci turistů nejsou města připravena a dochází k neudržetelnosti měst.
- Odpověď:* Město Český Krumlov je jedním z alarmujících příkladů dopadů masového turismu v České republice. Díky propagaci na asijském trhu a organizovaným krátkodobým zájezdům město ještě v roce 2019 navštívilo kolem dvou milionů turistů ročně. Město není na takovýto typ nárazového návalu velkého množství lidí uzpůsobeno, tudíž jsou ulice v sezóně často neprostupné. Dochází k neudržetelnosti turismu ve vztahu k urbanismu města, pohodlí místních obyvatel.
- Hypotéza:* Lze předcházet negativním dopadům turistického ruchu na prostředí měst, jejich částí a na přitažlivost jejich veřejného prostoru.
- Odpověď:* Ano lze, je možné, tak jako v Českém Krumlově, zkvalitňovat veřejný prostor sjednocením vizuálního stylu informačních tabulí, sjednocením mobiliáře města.
- Hypotéza:* Nejsou stanovena strategická rozhodnutí v plánování udržitelného turismu ve vztahu k urbanismu a architektuře, která by byla zanesena do legislativy města.
- Odpověď:* V rámci projektu "Krumlov sobě" vznikl v roce 2016 nový Strategický plán na roky 2016-2022 a na něj navazující akční plán. Jednou ze tří hlavních oblastí je cestovní ruch a udržitelný turismus
- Hypotéza:* Města mají připravena opatření v návaznosti na přibývajícím frekvenci turistů.
- Odpověď:* Město se snaží turismus regulovat a soustředit se na menší skupiny tuzemských návštěvníků. Jedním z nástrojů, kterým tohoto město chtělo docílit bylo zpoplatnění vjezdu zájezdních autobusů a nutnost rezervace parkovacího místa pro tyto velké skupiny, což utlumilo nával velkých skupin do centra města.

Hypotéza: Rovnováha turismu ve vztahu k obyvatelům měst ustupuje na úkor rezidentů.

Odpověď: Ano, v Českém Krumlově tato hypotéza platí. Při navyšujícím se počtu turistů ve městě klesá komfort pro rezidenty. Město Český Krumlov se dlouhodobě potýkalo s neúnosnou mírou turismu, zejména docházelo k vytlačování místního obyvatelstva z centra města a s tím k navazujícím problémům.

3.C.4.2.OVĚŘENÍ DALŠÍCH VÝZKUMNÝCH OTÁZEK

Otázka: Co může být předmětem neudržitelnosti turismu?

Odpověď: Předmětem neudržitelného turismu mohou být nedostatečné kapacity parkovacích ploch, nedostatečně označené turistické cíle, velké množství soukromého ubytování nepřispívajícího financemi do rozpočtu města, pouštění více turistů do města, než je schopno město pojmout.

Otázka: Analýza a poškození: Co může působit negativně či pozitivně v turisticky přitažlivých městech?

Odpověď: Pozitivním působením jsou peníze, které město získává od soukromníků, jako jsou třeba městské poplatky za ubytovací služby, zvyšování vstupného. Je třeba neustálý vývoj a inovace, aby se z veřejného prostoru nestal „skanzen“, který se jen opravuje.

3.D. VÝZKUMNÝ VZOREK – TELČ

Díky celosvětové koronavirové krizi se změnil režim návštěvnosti města. Dříve jezdilo do města spousta cizinců zejména zájezdy z Asie. Jednalo se sice o spousta turistů, ale vzhledem ke kulturní odlišnosti se jednalo jen o návštěvu s malou využitelností místních služeb. V současné době ubyla návštěvnost zahraničních turistů, ale o to víc se posílila návštěvnost z řad českých turistů. Více Čechů má zájem o město a jeho historii, a to je i přes pandemii vnímáno velmi pozitivně.

3.D.1. ANALÝZA VÝZKUMNÉHO VZORKU – TELČ

Telč se nachází v kraji Vysočina, v okrese regionálního města Jihlava na Českomoravské vrchovině, v celku Křižanovské vrchoviny a podcelku Dačické pánvi. Nachází se na jižní straně České republiky, cca 30 km od hranice s Rakouskem v nadmořské výšce 522 m. n. m. Město má rozlohu 24,86 km², na dvou katastrálních územích Telč a Studnice u Telče. Rozlohou je město velice podobné výzkumnému vzorku v této práci – Český Krumlov. (Google, 2021)

Z historického hlediska byla Telč založena na křížení dvou dálkových cest. První cesta – Humpolecká – vedla ze severu na jih. Druhá cesta pak z východu na západ, která se jmenovala Třebíčská, později Telčská. (Kroupa, a další, 2013) První prokazatelná písemná zmínka existence města je z r. 1283, kdy se jako svědek uvádí farář Jindřich v Telči z farního kostela panny Marie na Starém městě. Město však dokládá největší rozmach v druhé polovině 16. století, kdy dostalo svou charakteristickou renesanční podobu díky panování Zachariáše z Hradce. (Richter, 1941) Historické jádro města, uzavřené rybníky a branami, přestavba měšťanských domů na náměstí z 16. století v renesančním a barokním stylu a rozsáhlý renesanční zámecký komplex s parkem a zahradou byly zapsány na Seznam světového kulturního dědictví UNESCO již od 13.12.1992. Telč patřila mezi vůbec první města zařazené do tohoto seznamu.

Dle veřejně dostupných výsledků sčítání lidu lze pozorovat vzestupnou tendenci počtu obyvatel, k r. 1991, kdy byl počet obyvatel kolem 7 200. (ČSÚ, 2021) Poté však začala křivka počtu obyvatel klesat. Z výročních statistik města lze konstatovat, že dochází ke stálému úbytku rezidentů. Jednou příčinou je zejména demografický vývoj, kdy se dá říci, že je v průměru na 10 let úmrtnost o trochu větší než porodnost. Druhou a důležitější příčinou je zejména nedostatek pracovních míst a nezaměstnanost, se kterou se potýká většina kraje Vysočina. (ČSÚ, 2021) Lze konstatovat, že zápis města na Seznam světového a kulturního dědictví mělo i velký vliv na obydlenost města. Nyní je v Telči 5 257 obyvatel. (ČZSO, 2021)

viz. MAPOVÁ PŘÍLOHA Č.5.: VÝZKUMNÝ VZOREK – TELČ

3.D.1.1. ANALÝZA AUTORA

Prostorové členění města

Prostorové členění města je dáno vývojem v kontextu historických souvislostí, geografických podmínek, a zároveň rozrůstání obyvatelstva v průběhu času. Telč má 5 místních částí (Vnitřní Město, Podolí, Staré Město, Štěpnice a Studnice), z nichž poslední se nachází 4 km severně od hlavního prostoru. Město tvoří centrální a spádový bod pro všechny vesnice v okolí v okruhu 4 km. To lze také doložit faktem, že do r. 1989 patřilo k Telči 16 okolních vesnic, které se osamostatnily r. 1992. (Google, 2021)

Nejdůležitějším prostorem v Telči je zámecký komplex a náměstí Zachariáše z Hradce, které je ověněno pozoruhodně dochovanými měšťanskými domy často v podobě z nejnámennější doby přestavby druhé pol. 16. století. Tyto měšťanské domy vytváří veřejné loubí a každý z nich je výrazem své fasády hodnotný a originální. Prostor historického centra se nazývá Vnitřní Město a je oddělen od ostatních částí Horní a Dolní branou a městským opevněním. Okolo něj se rozprostírají tři rybníky. Jsou jimi Štěpnický na severní straně, Ulický na jižní

straně a konečně Staroměstský rybník na straně jihovýchodní. Rybníky spolu s fortifikací v historii hrály především obrannou roli. (Google, 2021)

Vnitřní město, jakožto historické jádro Telče je původně středověké město obehnané hradbami. Dochované středověké opevnění obsahuje hlavní a parkánovou hradbu, dvě dochované brány a příkop oddělující Vnitřní město a předměstskou část Podolí. Nahlédneme-li na Vnitřní město od západu k východu, je třeba kromě Státního zámku zmínit Kostel sv. Jakuba Staršího. Je to gotický farní kostel s kostelní věží, která láká turisty na výhled na celé náměstí Zachariáše z Hradce. Kostelní věž je spolu se zámkem významným orientačním bodem v území. Vedle kostela sv. Jakuba se nachází Jezuitský konvikt, Jezuitská kolej, která v současné době slouží jako Universitní centrum Masarykovy univerzity v Brně, Kostel Jména Ježíš, Jezuitské gymnázium, které v současné době slouží jako Výukové středisko Českého vysokého učení technického v Praze a konečně domy na náměstí. Základem náměstí bylo dříve cca 60 původních měšťanských domů v řadové zástavbě. Zásadní je veřejné loubí, kde v parteru každého domu funguje obchod nebo funkce. V polovině jižní strany je sřetení průčelních fasád rozděleno uličkou U Masných krámů. Stejnomený dům zdobí roh této ulice s náměstím. Jedná se o signifikantní dům s výrazným nárožním arkýřem. Ulička U Masných krámů byla dříve zakončena bránou, která však byla v 19. století zbourána. Na protilehlé části náměstí stojí jeden z nejproslulejších telčských domů. Jedná se o dům pekaře Michala, zdobený sgrafitovou technikou. Výzdoba je velmi kvalitní a bohatá. Dominantou náměstí je barokní kamenný mariánský sloup z r. 1718. Dále jsou zde umístěny 2 kašny. Jedna s motivem Siléna s Bakchem, druhá se svatou Markétou a studna s litinovou ruční pumpou. V jihovýchodní části náměstí stojí pozdně románský kostel sv. Ducha s kamennou věží, kde v 19. století shořela barokní báň s lucernou. Poslední patro bylo tedy vybudováno znovu s výstavou štíhlé pseudogotické jehlanovitě helmice, která rovněž patří k charakteristickým symbolům města. Věž při kostele sv. Ducha a věž při kostele sv. Jakuba Staršího vymezují na délku prostor náměstí a jsou tak dobrými orientačními body z jakékoli části Telče. Jihovýchodní část Vnitřního města zakončuje Velká brána zdobená sgrafitovou rustikou a mansardovou střechou. (Kuča, 1996)

Městská část Podolí je jediná v přímém kontaktu s Vnitřním Městem, oddělená pouze parkánovým příkopem. V jeho blízkosti se nachází hřbitovní kostel sv. Anny. Urbanistická struktura včetně historické uliční sítě byla pozoruhodně uchována kromě zaniklého bloku domů mezi ulicemi Těšíkova a Tobiáškova, kde se dnes nachází parkoviště pro osobní automobily. V této části města se nachází domy zejména z konce 19. - 20. století. Soustřeďují se zde důležité budovy města, jako jsou poliklinika, základní škola, sokolovna, Česká pošta a městská elektrárna. Na přelomu 19. a 20. století město zažilo oživení, díky vybudování železniční tratě. Nachází se zde železniční stanice Telč s přidruženým autobusovým nádražím. (Goryczková, a další, 2015)

Severní část města je zvaná Štěpnice, neboť se rozkládá severně od hráze Štěpnického rybníka. Tato část města je převážně rezidenční. Kromě historických předměstských domů se zde nachází i Kaple Panny Marie na původní trojúhelníkové návsi, dům s orlovnou, které až do r. 2008 fungovalo jako kino, smuteční obřadní síň a obchodní centrum. Za zmínku stojí snaha o vybudování zázemí pro rekreaci, vytvoření přírodní plovárny s třemi plážemi, molem, přístavištěm loděk, bufetem, šatnami a kabinami. Vybudovány byly ovšem pouze převlékácké kabiny u rybníka Roštejna. (Goryczková, a další, 2015)

Jižní část města zvaná Staré Město je souvisle zastavěné území převážně s obytnou funkcí. Skládá se z několika původně samostatných sídelních shluků postupem času spojenými v jediný celek. Nachází se zde základní škola a Gymnázium Otokara Březiny a Střední odborná škola s jídelnou a tělocvičnou. Jihovýchodní část Starého Města se považuje dle historických pramenů jako nejstarší dochovaná část města vůbec. Důležitá stavba je Kostel Matky Boží, což je nejstarší dochovaný farní kostel v Telči. První historicky doložitelná písemná zmínka je z r. 1283, kdy se jako svědek uvádí farář Jindřich v Telči. V jeho blízkosti se nachází dům s pečovatelskou službou a hodnotná sochařská alej „Na Dlážkách“, která lemuje jižní stranu Staroměstského rybníka, což je nejstarší a největší ze všech 3 rybníků. Na samém východě města se nachází židovský hřbitov a rozhledna Oslednice, což je 36metrová ocelová stavba s výhledem na Telč, sloužící také pro přenos mobilního signálu. (Goryczková, a další, 2015)

Co se týče moderní výstavby, lze jmenovat Centrum Excellence od architekta Tomáše Šenbergera pro Ústav teoretické a aplikované mechaniky Akademie věd z r. 2011 ve čtvrti Štěpnice. Moderní a pro místní i kontroverzní

stavbou je pak dřevostavba architekta Jiřího Ondráčka. Jedná se o pasivní obytný dům z r. 2011 se zelenou střechou, který se nachází v přímé návaznosti na hráz Ulického rybníka. (Malý, 2015)

Funkční členění města

Městská infrastruktura nabízí z hlediska funkčního členění samosprávu města jako je městský a finanční úřad. Z hlediska vzdělávání lze v Telči nalézt mateřskou školu, základní uměleckou školu, 2 základní školy a Gymnázium Otokara Březiny a Střední odbornou školu Telč. Kromě těchto budov ve městě provozuje univerzitní centrum Masarykovy univerzity v Brně a výukové středisko Českého Vysokého Učení Technického v Praze. Město má plně vybavenou polikliniku s praktickými lékaři, zubní pohotovostí, neurologií, gynekologií, chirurgií atp. Ve městě nechybí ani veterinární ordinace. Telč je vybavena, domovy pro seniory i domovy pro děti, ubytovacími zařízeními v hojném počtu, objekty pro stravování, stavebniny a jiné služby. (Google, 2021)

Město je soběstačné. Z kulturního hlediska může město nabídnout historické a sakrální objekty, hřbitovy židovské i světské. -největší turistický cíl je zámek se zámeckým parkem. Zámek je klenot renesanční architektury a nabízí 4 prohlídkové okruhy (renesanční sály, obytné místnosti posledních majitelů zámku, zámecké podzemí a zámecké nádvoří a zahradu). Na Státní zámek navazuje náměstí Zachariáše z Hradce s převážně renesančními a barokními průčelími městských domů s jednotlivými prvky podloubí. V parteru každého domu se nachází služby všeho druhu. Sakrální architektura Telče obsahuje kostel sv. Ducha s kostelní věží, která je využívána jako muzeum, Kapli všech svatých, Kostel Jména Ježíš a Kostel sv. Jakuba Staršího s kostelní věží situovaného v těsné blízkosti Státního zámku Telč, jezuitskou kolej a Konvikt sv. Andělů. Další kostel je těsně za hradbami – kostel sv. Anny se hřbitovem. Mimo Vnitřní město je pak důležitý také zmíněný kostel Matky Boží na Starém městě, neboť sem je datována první písemná zmínka o Telči jako městě z r. 1283. (Telč, 2021a)

Další kulturní zařízení jsou například Muzeum techniky, Panský dvůr s volnočasovými aktivitami, Pivovar Trojan. Ve městě je velký počet malých obchodů a služeb, zejména ve Vnitřním městě a v nejbližším okolí, jako jsou jednoty Coop, pekárny, smíšené zboží, papírnictví aj. Největší supermarket je Tesco Supermarket na severovýchodním okraji města. (Google, 2021)

viz. MAPOVÁ PŘÍLOHA Č.5.1.: SPÁDOVÉ ÚZEMÍ TELČE

viz. MAPOVÁ PŘÍLOHA Č.5.2.: TELČ – SCHWARZPLAN

viz. MAPOVÁ PŘÍLOHA Č.5.3.: TELČ – UNESCO PAMÁTKY

3.D.1.1.1.URBANISTICKO ARCHITEKTONICKÁ KRITÉRIA

URBANISMUS

Hlavním obrazem města je Státní Zámek Telč a náměstí Zachariáše z Hradce. Vnitřní město se nachází v sousedství městských rybníků a je odděleno od zbytku města branami, lávkami, či bývalou parkánovou hradbou. Dominanty města se nenachází na žádném ostrohu a není je vidět z dalekého kraje. Okolí města je tvořeno menšími vesnicemi a kopcovitou krajinou.

Vnitřní historické jádro je celé koncipováno jako pěší zóna. Je zde povoleno parkování aut, ale v omezeném množství a zejména pro užívání místními službami nebo pro návštěvníky pomocí parkovacích karet. Náměstí se potýká s problémem vjezdu automobilů a do budoucna se bude snažit transitní dopravu v co největší míře omezit. V současné době je stání na náměstí omezeno vyhrazenými místy nebo kamerovým systémem a městským strážníkem. (Telč, 2021a)

V loubí městských domů jsou umístěny veřejné služby (ubytovací, stravovací, obchody, atd.). Turista, který se z autobusového či železničního nádraží dostane na náměstí, může využít komerčních možností domů po cestě k hlavnímu turistickému cíli v Telči – státnímu zámku.

Turistické ukazatele k hlavním atraktivitám města jsou umístěny v historickém jádru města i mimo něj. Jejich grafika včetně informačních tabulí je sjednocená. Památky na seznamu kulturního dědictví jsou označeny na tabulích symbolem UNESCO.

Městem prochází několik turistických pěších tras KČT, kterou jsou značeny v historickém jádru i v celém městě, jejich barvy jsou modrá, žlutá a červená. (Telč, 2021a)

Veřejné toalety se nachází v ulici U Masných Krámů v historickém jádru vedle náměstí Zachariáše z Hradce.

DOPRAVA, DOCHÁZKOVÉ VZDÁLENOSTI

viz. MAPOVÁ PŘÍLOHA Č.5.4.: TELČ – HLAVNÍ TRASY

SILNIČNÍ DOPRAVA

Hlavní komunikací, která prochází Telčí je silnice I. třídy, I/23, která dopravně spojuje Dráčov, Jindřichův Hradec, Telč, Třebíč, Náměšť nad Oslavou a Brno. Tato komunikace vede západovýchodním směrem přes územní celek Štěpnice a vyhýbá se tak vnitřnímu městu. Jedná se o velmi vytíženou komunikaci. V roce 2011-2012 došlo ke kompletní rekonstrukci, včetně vybudování nových přechodů pro chodce a revitalizaci chodníků a veřejného osvětlení. Palčivou křižovatkou je křížení silnic I/23 a II/112, která se dále rozděluje v silnice II/112 a II/406, která je z dopravního hlediska jednou z nejvýznamnějších silnic. Tyto dvě silnice jsou páteřními silnicemi ve směru sever – jih v kraji Vysočina. Tato křižovatka se v současné době přestavuje na kruhovou křižovatku, která má zabezpečit zklidnění a usměrnění provozu při vjezdu do města ze severu. (Svatošová, 2021)

V Telči se nachází 4 veřejná parkoviště rovnoměrně umístěných kolem vnitřního města a 1 parkoviště přímo na náměstí Zachariáše z Hradce. Toto parkoviště P5 je značně vytížené a také se v době historických a kulturních akcí vyklízí. Zpravidla slouží pro lidi, jejichž výkon zaměstnání náleží náměstí (úřad, hotely, ZUŠ aj.). Mezi nejvýznamnější parkoviště patří parkoviště P1 – Slavatovská v územním celku Štěpnice v příjemné docházkové vzdálenosti od severní brány města. Parkoviště nabízí kromě parkingu osobních automobilů i místa pro karavany a autobusy s turisty. Parkoviště P2 – Na Korábě se nachází na opačné straně Telče, tedy na východě a je pro návštěvníky zdarma. Parkoviště P3 a P4 jsou placená, avšak jsou umístěna těsně za hranicí vnitřního města. (Telč, 2021a)

viz. MAPOVÁ PŘÍLOHA Č.5.5.: TELČ – PARKOVACÍ PLOCHY

AUTOBUSOVÁ A ŽELEZNIČNÍ DOPRAVA

Dříve bylo autobusové nádraží umístěno v souvislé zástavbě rodinných domů. Toto umístění nebylo vhodné kvůli frekventovanosti, hluku a křížení obytné funkce v území s motorovou dopravou. Roku 2010 se podařilo zkvalitnit dopravní obslužnost přesunem autobusového nádraží do prostoru vlakového nádraží a sdružit tak tyto dvě funkce. Spolu s tímto významným přesunem došlo k rekonstrukci výpravní budovy, kde bylo vytvořeno zázemí pro návštěvníky města. Autobusové nádraží je nyní sdružené s nádražím vlakovým na východním okraji města. Zastavují zde dálkové i regionální linky. Spojením došlo k významnému zjednodušení orientace návštěvníků ve městě. Centralizací hromadné dopravy také došlo ke spojení uzlu veřejné dopravy a historického centra pomocí urbanistické osy Masarykovy ulice. Tato ulice je významná a je ohraničena budovami městského významu, jako je například Sokolovna, Poliklinika, supermarket Coop a jiné. (Google, 2021)

viz. MAPOVÁ PŘÍLOHA Č.5.6.: TELČ – DOPRAVA, DOCHÁZKOVÁ VZDÁLENOST – AUTOBUS – CENTRUM

viz. MAPOVÁ PŘÍLOHA Č.5.7.: TELČ – DOPRAVA, DOCHÁZKOVÁ VZDÁLENOST – VLAK – CENTRUM

3.D.1.1.2.VYBRANÁ OSTATNÍ KRITÉRIA

INFORMAČNÍ SLUŽBY

Město má poměrně bohaté webové stránky, popisující aktivity a možnosti pro turisty. Vzhledem k turismem vytíženému městu město turistům nabízí turistické služby, jako jsou ubytování, stravování ve městě a v okolí, průvodcovské služby, směnárenské služby, informace o dopravě, otevíracích dobách. Dále tipy na výlety, kalendář historických a kulturních akcí, turistické atraktivita a mapy, volnočasové aktivity. (Telč, 2021a)

Infocentra

Kamenné informační centrum se nachází stabilně v přízemí historické budovy radnice na náměstí Zachariáše z Hradce. Pouze v současné době je díky rekonstrukci budovy přemístěno na severní stranu náměstí. Infocentrum je otevřeno v letní sezóně (duben–říjen) každý všední den, v zimní sezóně (listopad–březen) je o víkendu zavřeno. Z toho lze usuzovat, že je Telč turisticky vytížena především v letních měsících. Rozšířená otevírací doba pak funguje v době festivalů, kulturních a společenských akcí, či státních svátcích. Informační centrum je členem Asociace turistických informačních center České republiky ATIC, splňuje všechny podmínky KATEGORIE B a dále splňuje podmínky, které Česká centrála cestovního ruchu – CzechTourism stanovila pro zařazení do databáze oficiálních turistických informačních center. (Telč, 2021a)

Infocentrum nabízí mnoho služeb, například propagační materiály, možnost internetu pro veřejnost, vydávání parkovacích karet, vydávání žádostí a formulářů, prodej vstupenek a mnoho dalšího. (Telč, 2021a)

viz. MAPOVÁ PŘÍLOHA Č.5.8.: TELČ – INFOCENTRA

STRAVOVÁNÍ, UBYTOVÁNÍ

Z pro turisty (ubytování, stravování) je především součástí soukromého sektoru. Rezidenti vytvářejí podmínky pro turisty a rozšiřují jejich zázemí. Velké množství ubytovacích kapacit vznikla přeměnou původních budov. Často to byla hospodářská stavební, statky, aj. Dle údajů ve strategickém plánu se v současné době ubytovací kapacity významně neliší od výpočtu z roku 2007 a dá se konstatovat, že ubytovacích kapacit neubývá, ani nepřibývá. (Telč, 2021a)

Pro turisty je jenom ve městě připraveno dostatečné ubytovací zázemí s patřičnou kapacitou: hotely (6); penziony (10); priváty, apartmány (23); hostely, ubytovny, kempy (4). V okolí Telče jsou k dispozici hotely, penziony, priváty (30); kempy, ubytovny (3). Lze konstatovat, že ubytovacích kapacit má město více než dostatek. Kromě ubytování přímo ve městě je možné využít i přilehlé okolí, které je zajímavé především kvůli cyklostezkám. Dle paní Věry Peichlové (vedoucí kultury cestovního ruchu v Telči) ve městě není problém s ubytováním v soukromé sféře pomocí služby Airbnb. Město otevřeně pomáhá rozvíjet podnikatelskou činnost soukromých subjektů, a proto zde existuje spousta privátů. Předpokladem pro absenci Airbnb je skutečnost, že se jedná o malé město. (Telč, 2021a)

viz. MAPOVÁ PŘÍLOHA Č.5.9.: TELČ – UBYTOVÁNÍ

Ve městě je spousta možností pro stravování, a to sice: bary, pivovary, vinárny (3); bistra, bufety (5); kavárny, čajovny, cukrárny (9); restaurace (11). Stravovací služby jsou často součástí zařízení ubytovacího. K městu se připojuje i okolní objekty, zejména hospodářské usedlosti, ranče a jiné. (Telč, 2021a)

viz. MAPOVÁ PŘÍLOHA Č.5.10.: TELČ – STRAVOVÁNÍ

INTENZITA TURISTŮ, KULTURA, PROPAGACE MĚSTA, VOLNOČASOVÉ AKTIVITY a další

Hlavním těžištěm pro cestovní ruch tkví ve spolupráci s organizací UNESCO, pořádání kulturních i osvětových akcí. Historické jádro města, uzavřené rybníky a branami, přestavba měšťanských domů na náměstí z 16. století

v renesančním a barokním stylu a rozsáhlý renesanční zámecký komplex s parkem a zahradou byly zapsány na Seznam světového kulturního dědictví UNESCO v roce 1992. (Kučová, a další, 2018)

Byť je nejstarší částí Telče Staré město při jejím jihovýchodním okraji, nezavítá sem tolik turistů jako do novějšího Vnitřního města, které dostalo svou charakteristickou podobu v druhé pol. 16. století, jak je zmíněno výše. (Richter, 1941)

Největší podpora turismu ve městě je díky pořádání velkého množství kulturních akcí. Každoroční a nejvýznamnější je festival Prázdniny v Telči pořádáný ve spolupráci s městem Telč a Státním zámekem v Telči. Téměř třítydenní soustředění koncertů, tvůrčích dílen, divadelních představení, výstav, happeningů a performance a také řemeslných trhů do města každoročně láká značné množství turistů, kteří kromě programu využívají ubytovacích, stravovacích a kulturních služeb města. Festival je významnou součástí turistické sezóny. Další letní společensko-kulturní akcí jsou Historické slavnosti Zachariáše z Hradce a Kateřiny z Valdštejna. Pravidelně se v létě také konají farmářské a řemeslné trhy a tradiční výlov Štěpnického rybníka. Město pravidelně pořádá výstavy v galerii na radnici, hasičárně, věži sv. Ducha a jiných prostorech. (Telč, 2021a)

Telč je jedním z hlavních členů tzv. Mikroregionu Telčsko, které pod sebou sdružuje cca 50 obcí. Jeho činnost se zaměřuje především ke zvýšení kvality sociálního prostředí a zkvalitnění péče o venkovskou krajinu mikroregionu, zlepšení dopravní a technické infrastruktury, a v neposlední řadě péči o rozvoj cestovního ruchu. Na Vysočině během posledních 15 let vznikly také další organizace mikroregionů, jmenovitě Mikroregion Dačicko, Mikroregion Jemnicko a Mikroregion Třeštsko. Společně tyto čtyři mikroregiony vytváří organizaci zvanou Region Renesance, která si klade za úkol rozvíjet a obnovovat region vhodnými aktivitami jako je šetrný cestovní ruch, multifunkční zemědělství, tradiční řemesla, kvalitní služby, obnova infrastruktury, nové technologie a výzkum a další. (Telčsko, 2021)

K propagaci města přispívají i kulturní a společenské akce. Mezi ně patří Festival Arts&Film, Festival Krajina hudby, Historické slavnosti, Dny evropského kulturního dědictví, Veteránská revue, Soutěž mažorettek – O stěviček z pohádkové Telče, Slavata triatlon tour 2014, Rock Telč, Francouzsko-česká hudební akademie, Český pohár v olympijském triatlonu, Závody dračích lodí, Prázdniny v Telči, Běh za kaší Telčí naší a Balony nad Telčí. (Telč, 2021a)

K propagaci je využíváno různých nástrojů komunikačního mixu a médií. Jsou to především tištěné propagační materiály, turistické informační centrum, měsíčníky a periodika města, internetové stránky a prezentace kulturních akcí, elektronická úřední deska, mobilní rozhlas, měsíčník Mikroregionu Telčsko Telčské listy, materiály a internetové stránky Regionu Renesance a Mikroregionu Telčsko, dále sociální sítě jako jsou facebook, instagram, twitter. (Telč, 2021a)

Existují i programy jako Česká inspirace nebo České dědictví Unesco, do kterých je zapojeno sdružení 8 měst. K propojení informací slouží elektronické i tištěné materiály. (UNESCO, 2021)

Volnočasové aktivity

Kromě historických akcí a kulturních akcí se v poslední době Telč zaměřuje na rozšíření nabídek pro turisty i mimo letní měsíce. Aktivně se snaží nabídnout zážitky i celoročně, tedy i mimo hlavní turistickou sezónu, která začíná koncem dubna a končí v září. Jsou to investice i do přílehlého okolí, kde jsou zajištěny i volnočasové aktivity a sport. Mezi nejvýznamnější patří cyklotrasy. Nově je hojně navštěvovaný singletrailový areál Lipky, volnočasový areál s lanových centrem v Panském dvoře, přírodní koupání v Roštejnském rybníku nebo zážitkový ranč za Telčí či zapůjčení lodí a šlapadel na Štěpnickém rybníku. (Telč, 2021a)

Cyklotrasy a hipotrazy

Vzhledem ke strategické poloze je Telčsko vyhledávanou turistickou lokalitou. V okolí Telče se nachází Javořická vrchovina, klášter premonstrátů v Nové Říši, zřícenina hradu Štamberk, hrad Roštejn aj. Právě proto je okolí hustě protkáno celkem 14 cyklotrasami (např. Hlinsko – Jihlava – Telč – Slavonice, nebo Telč – Mrákotín – Zahradky – Strmilov – Jindřichův Hradec atd.). Pro turisty je v městě možnost využít 4 půjčoven kol. Dále lze severozápadně

od centra Telče využít cyklostezky a inline stezky, která vede od zámeckého parku cca 3 km lipovou alejí směrem k rybníku Roštejn. V areálu Lipky je také od dubna 2020 nový singletrailový areál pro terénní cyklistiku. (Telč, 2021a)

V okolí Telče také prochází hipotrasa Lichtenberg – Telč. Vzhledem k tomu, že je území svým přírodním charakterem pro hipoturistiku vhodné, není zanedbatelné na existenci hipotras poukázat. V Telči se nachází tzv. Zámecký statek Telč, který nabízí služby k ustájení koní. (Telč, 2021a)

Turistické trasy

Ve městě je doporučováno turistům projít vycházkové trasy, např.:

Město a historie vede turisty historickým středem města, tedy zámeckou zahradou, parkem a podzemím. Město a voda, která se zaměřuje po cestě na důležité rybníky města, jako jsou Štěpnický, Ulická nebo Staroměstský). Město a kámen se zaměřuje na pohled na architekturu města ve spojitosti se zpracováním místního kamene – žuly. Pověsti z Telče a okolí, Staré město nebo Lipky, což je lipová alej a naučná stezka, zážitkový ranč a hipostezky. Na východě města je rozhledna Oslednice a na jihovýchodě parní mlýn a židovský hřbitov. V okolí Telče jsou pak naučné turistické stezky např. NS Lipky, NS Roštejnská obora, NS Velký pařežitý rybník nebo NS Pěšky krajem malíře Františka Mořice Nágla. (Telč, 2021a)

viz. MAPOVÁ PŘÍLOHA Č.5.11.: TELČ – KULTURNÍ PROSTORY

3.D.1.2.ANALÝZA DOKUMENTŮ MĚSTA

Dle údajů ve strategickém plánu se v současné době ubytovací kapacity významně neliší od výpočtu z roku 2007 a dá se konstatovat, že ubytovacích kapacit neubývá, ani nepřibývá. (Telčsko, 2021)

Město ve strategickém plánu rozvoje mikroregionu Telčsko z roku 2014-2020 popisuje nutnost investovat finance do obnovy a výstavby nových parkovacích míst a obecně zlepšit dopravní situaci. Za hlavní cíle byly stanoveny především rozvoj rezidenční funkce mikroregionu, rozvoj příležitostí pro podnikání a zlepšení dopravní dostupnosti. (Telčsko, 2021)

Ve strategickém plánu rozvoje města Telč jsou v opatřeních stanoveny tyto aktivity:

„Opatření 4.1: Rozvoj nabídky volnočasových aktivit a sportování“:

- podpora provozu a aktivit sportovních a zájmových spolků ve městě a podpora rozvoje organizované i neorganizované volnočasové nabídky ve městě (pro obyvatele i návštěvníky, s důrazem na děti a mládež),
- propagace nabídky volnočasových a sportovních aktivit směrem k obyvatelům i potenciálním návštěvníkům města, a další. (Telčsko, 2021)

„Opatření 4.2: Rozvoj kultury a jejího potenciálu pro cestovní ruch“ a jeho aktivity:

- podpora rozvoje a rozmanitosti kulturních a společenských akcí ve městě a podpora institucí, které kulturní a společenskou nabídku vytvářejí,
- rozvoj kulturních událostí nadregionálního významu se silným atrakčním potenciálem (s důrazem na období mimo hlavní turistickou sezónu), a další. (Telčsko, 2021)

„Opatření 4.3: Rozvoj nabídky a kvality ubytovacích a stravovacích zařízení a návazných služeb pro turisty“ má stanoveny aktivity následující:

- podpora investic do zvyšování kvality ubytovacích a stravovacích zařízení,
- podpora akcí a aktivit orientovaných na gastronomii, vč. jejich propagace, a další. (Telčsko, 2021)

„Opatření 4.4: Propagace města jako destinace cestovního ruchu“ má stanoveny aktivity:

- podpora koncepčního přístupu k rozvoji města / regionu jako turistické destinace (marketingové strategie atd.); definování identity města jako destinace CR a jednotného marketingového stylu,
- rozvoj a systematizace pro-aktivního marketingu cestovního ruchu a propagace místních atraktivit a akcí a využívání moderních technologií pro propagaci města / regionu, a další. (Telčsko, 2021)

„Opatření 4.5: Rozvoj a péče o historické kulturní dědictví města“ a jeho aktivity:

- obnova památek ve městě a jejich prezentace,
- podpora využívání památek ve městě pro potřeby cestovního ruchu a jejich oživení, a další. (Telčsko, 2021)

3.D.1.3.ANALÝZA MANAGEMENTU MĚSTA

Odbor kultury a cestovního ruchu Telč – vedoucí Věra Peichlová, telefonický rozhovor 2021

Architekt města – Ing. arch. Ivana Krejčová

Odbor rozvoje a územního plánování – vedoucí Bc. Vladimír Švec, telefonický rozhovor 2021

Telč má na Městském úřadě odbor kultury a cestovního ruchu. Do její agendy spadá mimo jiné hlavně koordinace osvětové, společenské a kulturní činnosti, propagace města a cestovní ruch, informační centrum a informační činnost, zajišťování dotací pro město, vztahy s partnerskými městy. Telč má 6 zahraničních partnerských měst. Jsou jimi Šaľa na Slovensku, Waidhofen an der Thaya v Rakousku, Belp ve Švýcarsku, Rothenburg ob der Tauber v Německu, Figeac ve Francii a Wilber v USA. (Telč, 2021a)

Turismus je v Telči nejsilnější v letních měsících. Dle vedoucí odboru kultury a cestovního ruchu, paní Věry Peichlové, však město potřebuje i jistý oddech od vysokého počtu návštěvníků. Mimo sezónu se však nejedná o zcela mrtvé město. Ve městě jsou univerzitní centra, např. universita 3. věku nebo sídlo národního památkového ústavu či knihovny. Město v současné době (podzim 2021) zveřejnilo záměr prodeje stavebních pozemků pro výstavbu rodinných domů v obytné zóně na kraji Starého města. Snaží se tak nabídnout rezidentům dobré podmínky pro bydlení. Zároveň jsou v současné době v projekční fázi 3 projekty, které řeší revitalizaci veřejných prostor na sídlištích. Město se také snaží poskytnout vstřícné prostředí pro podnikatelskou činnost soukromých subjektů pro potenciální rozvoj pracovních nabídek. Těžištěm je silné a atraktivní centrum pro mnoho návštěvníků. Cílem je redistribuovat cestovní ruch i do dalších částí mikroregionu než jen Telče, nabídnout turistům i další zajímavé turistické cíle a ve výsledku uvolnit turistickou zátíženost Telče. Poloha města a mikroregionu je tzv. semi-periferní, tedy mimo páteřní silniční a železniční tahy České republiky. Rozvoj dopravní infrastruktury podpoří rozvoj bydlení, podnikání a umožní lepší dostupnost obyvatelům mikroregionu v dojíždění do školy, za prací, veřejnými a soukromými službami.

Otázky položené vedoucí Odboru kultury a cestovního ruchu Věře Pichlové:

Otázka: Má město městského architekta?

Odpověď: Ano, Telč má městskou architektku. Je jí Ing. arch. Ivana Krejčová.

Otázka: Rozvíjí se město v návaznosti na turisty?

Odpověď: Ano, v současné době se rozvoj města soustřeďuje do okolní přírody a volnočasových aktivit, které turistům dají alternativu k historickému a kulturnímu dědictví.

- Otázka:* Jaké jsou stinné stránky města? Kde je vandalismus?
Odpověď: Vandalismus v Telči ve zvýšené míře není. Stinná stránka jsou prozatímni nedostatek parkovacích míst.
- Otázka:* Co by chtělo město zlepšit v návaznosti na turismus?
Odpověď: Výstavbu více parkovacích míst a úspěšně vyřešit zákaz vjezdu osobních automobilů na hlavní náměstí.
- Otázka:* Jak město ovlivnilo Airbnb?
Odpověď: Ve městě Airbnb není. Město se snaží podporovat podnikatele, tedy i soukromé služby privátů, které jsou oficiálně zapsány jako podnikatelské subjekty v městě či okolí.
- Otázka:* Jak město ovlivnilo onemocnění SARS-CoV-2?
Odpověď: V době lockdownů byla nulová návštěvnost. V době rozvolnění došlo k vymizení velkého počtu asijských zájezdů, avšak k nárůstu návštěvnosti českých rodin.
- Otázka:* Jak město ovlivnilo UNESCO? Jaké jsou dotace a co musí město plnit každý rok?
Odpověď: Město bylo spolu s dalšími 2 městy (Český Krumlov a Praha) zapsáno do seznamu UNESCO jako první v roce 1992. Město nemá závazky ani požadavky pro plnění podmínek.
- Otázka:* Má město propagační letáky, které ukazují i okolí města a možné další trasy a atraktivity?
Odpověď: Ano, jsou k dispozici na webu města, a zároveň v tištěné podobě v infocentru. Propagační letáky jsou zaměřeny na několik tematických okruhů v městě či okolí.
- Otázka:* Jaké další atraktivity město nabízí kromě památek UNESCA?
Odpověď: Panský dvůr s širokým portfoliem volnočasových aktivit, přírodní areál Lipky se singletrailovými trasami, kulturní akce v průběhu roku.
- Otázka:* Jakými opatřeními se město snaží zamezit sezónnímu turismu?
Odpověď: Kulturní a společenské akce nejen v letní sezóně, ale i mimo ni. Od března do prosince.
- Otázka:* Jak funguje propagace města? Jak je město propagováno pro turisty?
Odpověď: Město je propagováno na webu, sociálních sítích, informačním centru, pomocí měsíčníků a periodik města, prezentací kulturních akcí, tištěnými propagačními materiály či v programech Česká inspirace nebo České dědictví Unesco.

- Otázka:* Jaké jsou budoucí plány města pro zlepšení turismu ve městě?
Odpověď: Diferenciace zájmu turistů nejen na památky a kulturní dědictví, ale především na spojení s přírodou pomocí nových cyklostezek. Dále navýšení kapacit pro parkování osobních automobilů.
- Otázka:* Sbíralo město data o spokojenosti obyvatel? Je pro obyvatele historické jádro města atraktivní, využívají ho?
Odpověď: Ano, historické jádro využívají i místní obyvatelé díky umístění autorit, obchodů a vybaveností. Dále je historické centrum dobře přístupné a tvoří přirozený propojovací bod mezi jednotlivými částmi města. Místní obyvatelé se zapojují do organizace kulturních akcí.
- Otázka:* Je pro prohlášení památky za UNESCO památku potřeba splnit vstupní podmínky? Odkdy je město na seznamu památek UNESCO a splnilo tehdy všechny vstupní podmínky?
Odpověď: Město je v UNESCO od roku 1992 jako jedno ze 3 prvních měst zapsaných na seznam. Pro vstup nebylo nutné aktivně plnit vstupní podmínky. Kritérii pro vstup byla pravděpodobně dochovanost a historická hodnota Státního Zámku v Telči a náměstí Zachariáše z Hradce.

3.D.2. VYHODNOCENÍ VÝZKUMNÉHO VZORKU – TELČ

Vyhodnocení výzkumného vzorku spočívá ve vyhodnocení analýz autora, dokumentů města a managementu města.

3.D.2.1.VYHODNOCENÍ AUTORA

Autor vyhodnocuje konkrétní poznatky z analýz města: co je zapsáno ve městě na seznamu UNESCO, základní geografické údaje, urbanisticko - architektonická kritéria či ostatní kritéria.

3.D.2.1.1.UNESCO, GEOGRAFICKÉ ÚDAJE, URBANISTICKO ARCHITEKTONICKÁ KRITÉRIA

Veřejný prostor ve vnitřním městě je velmi dobře čitelný, neboť je orientace turistů vymezena hlavním náměstím a městskými domy s podloubím. Vnitřní město je ohraničeno severní a jižní zástavbou městských domů s podloubím, ze západní strany Státním zámkem Telč a věží sv. Jakuba a na východní straně městskou bránou a věží sv. Ducha. Turisté jsou také velmi dobře vedeni veřejným prostorem z parkoviště P3 – Na Žabinci. To je umístěno za hrází Ulického rybníka na jižní straně města. Turisté jsou tak vedeni přes pěší lávku přímo doprostřed historického centra, kdy po celou dobu chůze je nalevo vizuální orientační prvek kostela sv. Jakuba a kostela jména Ježíš.

Další parkoviště jsou také umístěna v dobré vzdálenosti, ale vedení turistů je značně narušeno nutností přejít frekventovanou ulicí, například z největšího Parkoviště P1 na severozápadě od vnitřního města je nutné překročit silnici první třídy I/23.

Dopravně je nejlepší město navštívit automobilem, avšak město se potýká s nedostatkem parkovacích ploch, a proto je automobilová dostupnost narušena nejistotou, zda se najde volné místo k parkování. Jako bezproblémové se jeví dostupnost pomocí vlaku nebo autobusu. Z centralizovaného bodu umístěného na kraji města je jednoduché se dostat do centra pěší chůzí cca 15 minut.

V novodobé historii města hrála důležitou roli centralizace železniční a autobusové dopravy na jedno místo. Díky tomu je vedení turistů Masarykovou třídou k historickému centru lépe čitelné. Orientace je usnadněna nově opravenými ukazateli a hlavní cesta do centra je zajištěna širokými chodníky. I když není turista veden pěší zónou akcentovanou vybaveností a službami, jak je známe např. ze severských zemí, jsou chodníky dostatečně široké a upravované. Turistu vede důležitost trasy okolo hlavní silnice, směrovníky, ukazatele a mj. i mobilní aplikace.

Město vždy dbalo na přístupnost všech budov a infrastruktury osobám se sníženou schopností pohybu a orientace. Sklony ploch na náměstí i přístup od parkovišť jsou pro handicapované osoby příznivé. Ke všem historickým budovám se vozíčkář snadno dostane, a to dokonce i do zámeckého parku, kde je ovšem jen mlatová úprava cest.

V rámci turismu, ve spojení k urbanismu, se město jeví být připravené na vyšší počet turistů přijíždějících veřejnou dopravou, díky šířkám chodníků, veřejnému prostoru a plochám pěších zón a rozšiřováním turistické náplně i do přírody. Na druhou stranu musí do budoucna vyřešit problém s nedostatkem parkovacích míst pro turisty přijíždějících automobily nebo soukromými autobusy. Budoucím řešením města při neudržení turismu je např. distribuce turistů do různých částí města a do přírody za město, díky volnočasovým areálům a budování cyklostezek v okolí. Město nemá řízenou koncepci turistického provozu, pouze aktualizace strategického plánu.

Udržitelný turismus je nyní směřován především do aktivit vedoucí k tvorbě cyklostezek a propojování měst mezi sebou. Není to pouze turistická záležitost, ale i propojení okolních obcí pro využití stálými obyvateli. V současné době se rozvíjí spolupráce s Jihlavou a Dolním Rakouskem, Dačickem atd. Buduje se síť cyklostezek, ožívují se okolní přírodní lokality, např. areál Lipky se zmíněnými singletraily, které je zajímavou a přírodní alternativou pro dlážděné náměstí. Dále je to středisko Řásně, Javořice či pěší stezky v části Oslednice.

	dílčí indikátor	výsledný indikátor
UNESCO, GEOGRAFICKÉ ÚDAJE		
Památka na seznamu kulturního světového dědictví UNESCO - historické jádro Telče		+
Geografické údaje rozloha města města (včetně spádových obcí) - 24,86 km ² rozloha historického jádra - 0,16 km ² počet obyvatel - 5 257 (2021)		
URBANISTICKO-ARCHITEKTONICKÁ KRITÉRIA		
Městská správa		+
• architekt města	+	
• odbor kutury cestovního ruchu	+	
• převzetí zkušeností z jiných měst UNESCO s turistickým ruchem a aplikace ve vyhodnocovaném městě	-	
• legislativa - urbanismus v návaznosti na turistický ruch	-	
• investice pro zlepšení turistického ruchu	+	
Urbanismus		++
• orientace ve městě - dominanta = hlavní bod/atrakce města umístěna na exponovaném místě vedení turisty prostorem do historického jádra - uliční profil přizpůsoben velkému pohybu turistů (široký > 10 m)	+	
• turistický mobiliář v historickém jádru - veřejné WC, stojany na kola, dostatek odpad. košů	+	
• sjednocující prvky (jednotná grafika) pro jednodušší orientaci turisty - uvnitř historického jádra - mimo historické jádro	+	
• propojení vazeb a funkcí u hlavních tras - doprava, ubytování, stravování, informace, taxi služba	+	
• aktivní parter - soustava obchodů a služeb v historickém jádru pro turisty	+	
• turistické okruhy/aktivity mimo historické jádro, v okolí města	+	
Doprava, docházkové vzdálenosti		
Silniční doprava		-
• obchvat města (hlavní tah skrz město)	-	
• automobilová doprava neovlivňuje vysoce frekventované turistické prostory (UNESCO památky, centrum)	-	
Docházková vzdálenost - autobus - centrum		+
• docházková vzdálenost turistů do historického jádra do 500m	-	
• bezbariérovost cesty do historického jádra (sklony ramp, madla, atd.)	+	
• ukazatele/značky do historického jádra	+	
• šíře chodníku do historického jádra min. 1,5m	+	
• hlavní budova nádraží - aktivní parter pro turisty	-	
Docházková vzdálenost - vlak - centrum		+
• docházková vzdálenost do historického jádra do 500m	-	
• bezbariérovost cesty do historického jádra (sklony ramp, madla, atd.)	+	
• ukazatele/značky do historického jádra	+	
• šíře chodníku do historického jádra min. 1,5m	+	
• hlavní budova nádraží - aktivní parter pro turisty	-	
Docházková vzdálenost - auto - centrum		++
• docházková vzdálenost od dostatečně kapacitního parkoviště pro turisty do historického jádra do 500m	+	
• bezbariérovost cesty z parkoviště pro turisty do historického jádra (sklony ramp, madla, atd.)	+	
• ukazatele/značky do historického jádra	+	
• šíře chodníku do historického jádra min. 1,5m	+	
Parkovací plochy pro turisty		-
• dostatečná četnost parkovacích ploch pro turisty	-	
• ukazatele pro řidiče automobilů, kde jsou parkovací plochy pro turisty - uvnitř hist. jádra - mimo historické jádro	+	
	-	
Další zkoumané body		++
• sdružení vlakového a autobusového nádraží	+	
• imobilní turisté doprava k hlavní památce	+	

Tab.13: Vyhodnocení výzkumného vzorku – Telč, urbanisticko-architektonická kritéria

Pozn.: Výběr kritérií, jejich definice a způsob hodnocení viz. kapitoly 1.E.3. HODNOTÍCÍ KRITÉRIA a 1.E.4. KRITÉRIA – DEFINICE A VYHODNOCENÍ

UNESCO, GEOGRAFICKÉ ÚDAJE

Památky na seznamu světového dědictví UNESCO jsou historicky, architektonicky či kulturně významné pro danou oblast, ve které se nachází. Jedná se o jedinečné stavby či soubory staveb a je třeba je památkově chránit. Historické jádro města, přestavba měšťanských domů na náměstí z 16. století v renesančním a barokním stylu a rozsáhlý renesanční zámecký komplex s parkem a zahradou jsou zapsány na Seznam světového kulturního dědictví UNESCO od roku 1992. (Kučová, a další, 2018)

Rozloha obce je měřena jako rozloha katastrálního území dané obce. Rozloha Telče je 24,86km² měřeno včetně městských částí Staré Město a Podolí. (Google, 2021)

Rozloha historického jádra je plocha, na které se nachází nejvýznamnější a historicky nejhodnotnější budovy a stavby, které mají stavebně-historickou a umělecko-řemeslnou hodnotu a jsou turisticky atraktivní. Historické jádro je též ohraničeno památkovou ochranou, pokud se ve městě tato památková ochrana v historickém jádru nachází. V Telči je rozloha historického jádra 0,16km² ohraničena rybníky, Zámeckou zahradou a ulicemi Masarykova a Rybníční. (Google, 2021)

Počet obyvatel je měřen na základě sčítání lidu ve všech městech a obcích České republiky Českým statistickým úřadem. V Telči je 5 257 obyvatel, tento údaj je dostupný k 1.1.2021. (ČZSO, 2021)

URBANISTICKO-ARCHITEKTONICKÁ KRITÉRIA

Městská správa

Architekt města vykonává komplexní službu architekta při rozvoji města či obce. Snaží se hledat a udržovat spokojenost obyvatel a pomáhá tvořit město udržitelné. Telč má městského architekta, městským architektem je Ing. arch. Ivana Krejčová.

Odbor kultury cestovního ruchu nejen propaguje město navenek a zasluhuje se o motivaci turistů navštívit dané město či obci, ale řeší také způsoby rozvoje turismu v tomto městě nebo obci. Podporuje udržitelný turismus, propagaci a zjišťuje spokojenost stálých obyvatel. V Telči je Odbor kultury a cestovního ruchu – vedoucí Věra Peichlová.

Přebírání zkušeností z jiných měst UNESCO s turistickým ruchem je důležité pro udržitelný vývoj turismu ve městě. Zkušenosti z ciziny lze čerpat a aplikovat s úpravou měřítka a proporce vzhledem k velikosti vyhodnocovaného města. Telč zkušenosti z jiných měst UNESCO nepřejímá. Telč žádnou spolupráci s jinou fyzickou či právnickou osobou zabývající se současně urbanismem a turistickým ruchem zatím nenavázalo.

Koncepty udržitelného turismu jsou často pouze slovně zaneseny do strategických plánů měst. Město často řeší pouze akutní problémy spojené s turismem, nikoliv dlouhodobou koncepcí řešení udržitelného turismu. Možným řešením je zmapování, analýza jednotlivých měst a vyhodnocení pozitivních a negativních dopadů turismu na město. Telč má zpracovanou územně plánovací dokumentaci a vypracován strategický plán. Telč nemá legislativně zajištěný udržitelný turismus v návaznosti na urbanismus a architekturu, ale přesto s pojmem udržitelný turismus pracuje a rozvíjí se i bez závazné legislativy. V současnou dobu po pandemické situaci tento přístup postačuje, ale je udržitelné toto řešení do budoucna?

K udržitelnému turismu přispívají investice do urbanismu, architektury a cestovního ruchu (investice do obchvatu města, rozšíření uličního profilu, grafické sjednocení prvků mobiliáře, dostatečný počet parkovacích ploch, zajištění bezbariérovosti tras atd.). Město Telč investuje do urbanismu a cestovního ruchu.

Urbanismus

Dominanta města na exponovaném místě turistům pomáhá k lepší orientaci ve městě. V Telči je dominantou věž kostela sv. Jakuba na náměstí Zachariáše z Hradce, která je hlavním orientačním bodem města.

Cesty pro pěší od zájmových bodů (vlakové, autobusové nádraží, parkovací plochy) do turisticky frekventovaných prostorů (UNESCO památky, historické jádro) musí kapacitně odpovídat množství turistů a obyvatel. Dostatečně široký uliční profil má šířku alespoň 10 m. Historické jádro Telče má dostatečně široký uliční profil.

Udržitelný turismus ve městě podporuje turistický mobiliář (rozcestníky, značky, informační tabule, lavičky, odpadkové koše, veřejné toalety, stojany na kola). Mobiliář přispívá ke snížení znečištění města, ke spokojenosti turistů a stálých obyvatel, k lepší orientaci ve městě. V Telči je dostatek turistického mobiliáře.

Pro lepší orientaci turistů je důležité sjednocení prvků mobiliáře. Jednotná a jednoduchá grafika napomáhá k přehlednější orientaci. V Telči je značení cest či důležitých zájmových bodů označeno v historickém jádru města i mimo něj.

Propojení funkcí a vazeb u hlavních tras do historického jádra města (propojení dopravy, ubytování, stravování, taxi služba, informace) přispívá k udržitelnému turismu. Zkrátí se docházkové vzdálenosti k jednotlivým funkcím a zvýší se komfort turistů. Telč má propojené funkce a vazby u hlavních tras.

Aktivní parter u hlavních pěších tras historického jádra zajišťuje pohyb turistů i obyvatel, což přispívá k živému veřejnému prostoru. Město se stává více atraktivní pro turisty i pro stálé obyvatele. Telč má aktivní parter v historickém jádru města a u hlavních tras.

Vytvářením dalších zájmových bodů/prostorů (turistické okruhy, stezky, prostory pro sportovní aktivity) mimo historické jádro města se část turistů rozptýlí po městě. Historické jádro již není přetíženo turisty a město nabízí více atraktivit pro turisty a stává se zajímavějším. I přes vyšší turistickou návštěvnost není město zahlceno pouze v historickém jádru, turisté se pohybují i za dalšími zájmovými body a jsou rozprostřeni po městě nebo jeho okolí. Plusem je hodnoceno město, které tvoří nové zájmové body a atraktivity i mimo historické jádro. Telč vytváří turistické okruhy a aktivity mimo historické jádro.

Doprava, docházkové vzdálenosti

Automobilová doprava je vedena skrz město nebo obchvatem města. Doprava vedena skrz město vnáší hluk, snižuje bezpečnost pohybu pěších, zamezuje plynulému pohybu pěších a často omezuje bezbariérovost trasy. Obchvat města snižuje množství vnášené dopravy přes historické jádro, snižuje hluk a zvyšuje bezpečnost pohybu pěších. V Telči je automobilová doprava vedena skrz střed města, není zde vybudován obchvat. Doprava ovlivňuje vysoce frekventované turistické prostory.

Docházková vzdálenost do historického jádra města z autobusové či vlakové stanice/nádraží je ideální do 500 m. Pokud není turista veden ukazateli, informačními tabulemi či značkami do historického jádra je důležité, aby byl turista veden alespoň prostorem, což zajistí například uliční profily s dostatečnou šíří chodníku 1,5 m. Trasy do historického jádra jsou využívány všemi osobami včetně imobilních, proto je nutné zajistit bezbariérovost trasy. Aktivní parter v budovách nádraží zajišťuje pohyb turistů i obyvatel nejen využívající nádraží. Vlakové a autobusové nádraží v Telči je vzdálené od centra 850 m, chodníky vedoucí od vlakového a autobusového nádraží jsou nově revitalizované. Šířka chodníků je dostatečná. Cesta je také podpořena výsadbou urbanizované zeleně. Chodníky vedou po obou stranách místní komunikace a důležitost prostoru je vnímána i díky umístění staveb městského významu, jako je jednota Coop, poliklinika se službami, základní škola aj. Značení a ukazatele jsou nové a směr na hlavní náměstí by měl být jasně čitelný. Není zde dostatek ukazatelů a značek do historického jádra, ale turista je veden prostorem. Trasa je bezbariérová, dostatečně široká. Nádraží je situováno cca 15 minut pěšky od vnitřního města.

Docházková vzdálenost do historického jádra města z parkovacích ploch je ideální do 500 m. Pokud není turista veden ukazateli, informačními tabulemi či značkami do historického jádra je důležité, aby byl turista veden alespoň prostorem, což zajistí například uliční profily s dostatečnou šíří chodníku 1,5 m. Trasy do historického jádra jsou využívány všemi osobami včetně imobilních, proto je nutné zajistit bezbariérovost trasy. Docházková vzdálenost do historického jádra města Telče z parkovacích ploch menší než 500 metrů, většina hlavních parkovacích ploch se nachází na hranici historického jádra. Trasy jsou bezbariérové a dostatečně široké.

Stále více turistů navštěvuje vybraná města automobilem. Dostatečná četnost parkovacích ploch a rozprostřenost po městě zamezuje zahlcování historického jádra automobily a vymezuje konkrétní plochy pro parkování turistů. Turisté nejvíce navštěvují město automobilem, avšak město se potýká s nedostatkem parkovacích ploch, a proto je automobilová dostupnost narušena nejistotou, zda se najde volné místo k parkování. V Telči není dostatečná četnost parkovacích ploch.

Parkovací plochy pro turisty musí být zřetelně označené a dostatečně kapacitní. Pro správnou orientaci turistů musí být ukazatele parkovacích ploch rozmístěny nejen v historickém jádru města, ale i mimo něj. Parkovací plochy jsou v Telči zřetelně označené.

Sdružení autobusového a vlakového nádraží na jednom místě usnadňuje orientaci pro nové návštěvníky města. Telč má sdružené autobusové a vlakové nádraží na jednom místě.

Veřejný prostor je využíván všemi osobami včetně imobilních, proto je nutné zajistit bezbariérový přístup či dopravu (automobilovou, pěší) pro všechny osoby. V Telči je zajištěn bezbariérový přístup ve veřejném prostoru.

3.D.2.1.2.VYBRANÁ OSTATNÍ KRITÉRIA

OSTATNÍ VYBRANÁ KRITÉRIA	dílčí indikátor	výsledný indikátor
Informační služby		+
• ukazatele k infocentru	+	
• infocentrum v historickém jádru, Náměstí Zachariáše z Hradce	+	
• mapa města s vyznačením cesty do historického jádra na dopravních uzlech (vlakové, autobusové nádraží, parkovací plochy) do docházkové vzdálenosti 750 m	+	
• mapa města s vyznačením cesty do historického jádra nad docházkovou vzdálenost 750 m	-	
• nabízené služby - ubytování, stravování, výlety po okolí, zároveň informace a služby pro místní (vstupenky atp.); proškolení personálu, jazykové znalosti	+	
Ubytování		++
• četnost ubytovacích zařízení - 38 / 24,86 km ²	+	
• oficiální - přispívající do rozpočtu města - hotel, pension, apartmány	+	
• neoficiální - nepřispívá do rozpočtu města - Airbnb	+	
• umístění převážně v historickém jádru, dostatečná četnost mimo historické jádro	+	
Stravování		++
• četnost stravovacích zařízení - 31/24,86 m ²	+	
• umístění převážně v historickém jádru, dostatečná četnost mimo historické jádro	+	
Intenzita turistů, kultura, propagace města, volnočasové aktivity		-
• vysoká intenzita pohybu turistů po celý rok	-	
• regulace návštěvnosti při vysoké intenzitě turistů	-	
• městské slavnosti, účast na turistických veletrzích, tvorba propagačních materiálů	+	

Tab.14: Vyhodnocení výzkumného vzorku – Telč, vybraná ostatní kritéria

Pozn.: Výběr kritérií, jejich definice a způsob hodnocení viz. kapitoly 1.E.3. HODNOTÍCÍ KRITÉRIA a 1.E.4. KRITÉRIA – DEFINICE A VYHODNOCENÍ

Informační služby

Infocentra pomáhají turistům ke snadnější orientaci ve městech, poskytují informace o památkách, akcích, ubytování, stravování, dopravě a dalších atraktivitách, které se nacházejí i mimo historické jádro. Měly by být jasně označené a jejich ukazatele by měly být umístěny po centru. Samotná poloha infocentra je výhodnější v historickém jádru, kde je nejvíce turistů. Mapy měst by měly být rozmístěny na důležitých dopravních uzlech (vlakové, autobusové nádraží a parkovací plochy), ale i u tras do historického jádra v delší docházkové vzdálenosti nad 750 m. Personál by měl být kvalitně proškolen, měl by nabízet mapy s vyznačenými trasami a památkami a měl by nabízet možnosti k výletům do okolí či míst ke stravování a ubytování. V Telči je infocentrum na náměstí Zachariáše z Hradce, informuje o aktivitách a atraktivitách ve městě, poskytuje mapy a personál je kvalitně proškolen. Informační služby jsou v turistické sezóně i mimo ni navíc vybaveny tištěnými propagačními materiály a mapami města a okolí. Za deficit se dá považovat sezónní otevírací doba infocentra, ale pokud zde nejsou turisti, není to potřebné, a tudíž hodnotím kladně.

Ubytování

Pro udržitelný turismus je důležitá četnost, kapacita a umístění ubytovacích zařízení. Četnost ubytovacích zařízení je definována vzhledem k rozloze města. Oficiální ubytovací zařízení přispívají do rozpočtu města. Soukromé ubytování jako například Airbnb do rozpočtu města nepřispívá a z toho důvodu není žádoucí. Telč je dostatečná četnost ubytovacích zařízení pro tuto chvíli, během pandemických opatření proti koronaviru. S přibývajícím turismem by neměl být s nedostatkem služeb problém.

Stravování

Pro udržitelný turismus je důležitá četnost, kapacita a umístění stravovacích zařízení. Četnost stravovacích zařízení je definována vzhledem k rozloze města. V Telči je dostatečná četnost stravovacích zařízení.

Intenzita turistů, kultura, propagace města, volnočasové aktivity

Aby nebyla města pouze sezónní, je třeba nabídnout turistům i jiné atraktivity ve městě, které se dají uskutečnit celoročně nebo mimo hlavní turistickou sezónu. Při vysoké intenzitě pohybu turistů (městské slavnosti, kulturní akce atd.), kteří nejčastěji navštěvují hlavní atraktivity města, dochází často k přehlcení a neudržitelnosti (veřejné prostory, doprava, parkování atd.), jak hlavních zájmových bodů, tak i přilehlých prostor. Z toho důvodu města navrhuje opatření jako např. krizový plán při přetížení města turisty, regulace dopravy vstupu do města, regulace intenzity návštěvnosti či zvýšení vstupného na hlavních navštěvovaných turistických památkách, pořádková služba veřejného prostoru, dopravní omezení (omezení vjezdu či parkování) v turisticky zatížených prostorech. Kladné hodnocení mají města, která již opatření zavádějí či mají zavedená. S každým městem se pojí tradice, které jsou představovány na městských slavnostech, a kulturní akce, které jsou pořádány během roku. Tyto kulturní akce zajišťují cílenou návštěvnost turistů v předpokládaném období a město je na vyšší četnost turistů připraveno. Nejvíce se město dostává do podvědomí lidí přes propagační materiály (turistické veletrhy, letáky, reklamy, brožury, internet atd.) a doporučení. V Telči je turismus převážně sezónní, akce konané ve městě jsou často spojené s historií města. Město pořádá akce i mimo hlavní turistickou sezónu, stejně tak městské slavnosti, ale návštěvnost není v takovém zastoupení, jako v hlavní sezóně. Propagace je zajištěna díky odboru kultury a cestovního ruchu. Telč propaguje město pomocí propagačních materiálů, jedná se o propagaci na webu, sociálních sítích, infocentrech a pomocí kulturních akcí.

viz. MAPOVÁ PŘÍLOHA Č.5.12: TELČ – DÍLČÍ VYHODNOCENÍ VÝZKUMNÉHO VZORKU

viz. MAPOVÁ PŘÍLOHA Č.5.13.: TELČ – FOTODOKUMENTACE

viz. MAPOVÁ PŘÍLOHA Č.5.14.: TELČ – TABULKA VYHODNOCENÍ

3.D.2.2.VYHODNOCENÍ DOKUMENTŮ MĚSTA

Telč měla pro období 2014-2020 zpracovaný strategický plán rozvoje města. Ten byl zpracován v rámci většího územního celku, již zmíněného Regionu Renesance. Za hlavní cíle byly stanoveny především rozvoj rezidenční funkce mikroregionu, rozvoj příležitostí pro podnikání a zlepšení dopravní dostupnosti.

Všechny tyto cíle byly z větší části aktivně naplněny a dále se pokračuje v jejich dokončení. Největší problém pro město tkví v dopravní dostupnosti. Toto téma řeší aktivně dopravní komise. V poslední době se začal budovat kruhový objezd ve čtvrti Štěpnice pro jednodušší vjezd a výjezd z města v hlavní trase na Jihlavu.

Ve Strategickém plánu rozvoje města Telč jsou zmíněna opatření vztahující se k podpoře rozvoje cestovního ruchu.

„Opatření 4.1: Rozvoj nabídky volnočasových aktivit a sportování“ (Telčsko, 2021)

V poslední době se město zaměřuje především na zdravý životní styl v podobě budování kvalitních cyklostezek v okolí Telče. Vybudováním nové infrastruktury město podporuje rozvoj zejména cykloturistiky. Případem je nový areál Lipky, ve kterém byly vybudovány singletrailové tratě a byly opraveny cesty. Ty jsou navíc vybaveny mobiliářem pro odpočinek, např. lavičky či odpadkové koše. Další podporu zajišťuje město díky spolupráci se

soukromými i veřejnými podnikatelskými subjekty, které příznivě doplňují volnočasové portfolio města. Mezi ně patří pivovar Trojan nebo Panský dvůr, který se v posledních letech značně rozrostl. Panský dvůr je projekt podporovaný krajem Vysočina a nabízí široké spektrum atraktivit. Od ubytování, přes pořádání konferencí a teambuildingů, svateb, pivních degustací, po půjčování elektrokol, lezecké centrum či dětskou hernu. Propagace je zajišťována propojením mnoha různých kanálů. Mezi nejvýznamnější patří web Panského dvora a web města Telč, sociální sítě, letáky, infocentrum aj.

„Opatření 4.2: Rozvoj kultury a jejího potenciálu pro cestovní ruch“ (Telčsko, 2021)

Odbor kultury a cestovního ruchu v Telči podporuje různé možnosti společenských akcí ve městě. Ve výčtu svých plánovaných a tradičních akcí lze najít rozmanitost témat a zaměření. Tím se snaží přiblížit širšímu okruhu návštěvníků. Jsou to zejména kulturní, výtvarné, hudební, historické či sportovní akce. Ve městě je obecná snaha nalákat návštěvníky do města i mimo hlavní turistickou sezónu, proto se s akcemi začíná již v březnu tradiční akcí Vítání jara a končí se na podzim výlovem rybníka. Neatraktivnější událost jsou Telčské prázdniny, o kterých se dá říci, že mají nadregionální význam, avšak jedná se o akci, kterou vrcholí turistická sezóna.

„Opatření 4.3: Rozvoj nabídky a kvality ubytovacích a stravovacích zařízení a návazných služeb pro turisty“ (Telčsko, 2021)

Město se snaží samo podporovat i soukromé subjekty, které nabízejí ubytovací služby. Je si vědomo velkého počtu turistů a zároveň demografického vývoje ve městě. Podporou soukromého podnikání město pomáhá zmírnění nezaměstnanosti a odlivu lidí. Ve městě je velký počet ubytovacích a gastronomických zařízení. Kromě toho se do případného zajištění ubytovací kapacity zapojují i venkovské subjekty, například hospodářské dvory, ranče aj. které v současné době sledují trendy cestovního ruchu. Návštěvník se o nabídce těchto služeb může dozvědět z webu města, kde lze najít seznam nabídek.

„Opatření 4.4: Propagace města jako destinace cestovního ruchu“ (Telčsko, 2021)

Marketingovou strategii Telč má a dlouhodobě řeší. Podpora jednotného marketingového stylu je pro budoucí vývoj města velice důležitá. Město se snaží propagovat místní aktivity a akce, které mají rozmanitá témata. Jsou to zejména kulturní, výtvarné, hudební, historické či sportovní akce. Na využívání moderních technologií pro propagaci města v současné době město pracuje, snaží se více zacílit propagace přes online prostor a zejména přes sociální sítě.

„Opatření 4.5: Rozvoj a péče o historické kulturní dědictví města“ (Telčsko, 2021)

Telčskou doménou jsou kulturní památky, které do města lákají největší procento turistů. Bez obnovy či revitalizace památek by město přišlo o velký podíl zisku v sezóně. V současné době vrcholí rekonstrukce zámeckého komplexu a Telčské radnice a je plánovaná revitalizace celého náměstí. Měšťanské domy, tvořící v Telči zásadní turistický cíl jsou v loubí vybaveny službami a jsou samy o sobě využívány. Radnice v Telči má v plánu, po svém znovuotevření, nabídnout nové možnosti a cíle pro turisty, jako například otevření vnitrobloku nebo nový prostor galerie.

3.D.2.3.VYHODNOCENÍ MANAGEMENTU MĚSTA

Turismus je v Telči nejsilnější v letních měsících. Dle vedoucí odboru kultury a cestovního ruchu, paní Věry Peichlové, však město potřebuje i jistý oddech od vysokého počtu návštěvníků. Mimo sezónu se však nejedná o zcela mrtvé město. Ve městě jsou univerzitní centra, např. universita 3. věku nebo sídlo národního památkového ústavu či knihovny. Tyto zmíněné instituce v průběhu roku pořádají různé výstavy či besedy. Tyto programy zajistí přísun turistů, nikoliv však v tak velkém počtu.

Největším problémem je parkování turistů, které aktivně řeší dopravní komise a je v plánu vybudovat podzemní parkoviště či parkovací dům v lokalitě blízko centra města, avšak dopravně nenarušující chod pěších turistů.

Město se postupně připravuje na velký počet turistů zdržujících se dlouhodobě rozšiřováním atraktivit na kraj města a za město. Propojení s přírodou se jeví jako hlavní směr a řešení udržitelnosti turismu do budoucnosti. Město si je vědomo faktu, že kdyby nerozšiřovalo své portfolio a navyšoval se počet turistů pouze na náměstí a státní zámek, mohlo by to být neudržitelný problém zejména v letních měsících. Vzhledem k urbanismu podstoupí revitalizaci náměstí a již podstoupil revitalizaci Štěpnického rybníka a jeho nábřeží. Kulturní akce jsou pro město hlavním turistickým magnetem, ale potýká se s velkým problémem řešení nedostatku parkovacích míst. Město se tímto problémem aktivně zabývá a směřuje k výstavbě větších parkovacích kapacit vhodnou formou, která nenaruší provoz města, a naopak pomůže letní přeplněnosti. Udržitelnost ekonomiky je směřováno k podpoře podnikatelské činnosti a budování vybavenosti pro cyklisty, a to zejména do okolních hospodářských stavení, rančů aj. Město má možnosti se rozšiřovat a vyvíjet nové možnosti pro využití turistů, avšak je limitováno svou velikostí. Je do velké míry odkázané na pomoc z dotačních programů.

Ukazatele a informační tabule jsou rozmístěny v celém městě a jejich poloha je zejména podpořena v místech dojezdu turistů (autobusové a vlakové nádraží, parkoviště). Veřejné toalety jsou k dispozici v ulici na jižní straně náměstí. Městský mobiliář by měl být do budoucna obnoven zejména na náměstí a hlavních trasách. Hlavní trasu od nádraží k městu je vhodné vybavit dalším městským mobiliářem. Dochází k nárůstu stojanů na kola a dobíjecích stanic pro elektrokola v souvislosti s rozvojem cykloturistické sítě.

Město v současné době (podzim 2021) zveřejnilo záměr prodeje stavebních pozemků pro výstavbu rodinných domů v obytné zóně na kraji Starého města. Snaží se tak nabídnout rezidentům dobré podmínky pro bydlení. Zároveň jsou v současné době v projekční fázi 3 projekty, které řeší revitalizaci veřejných prostor na sídlištích. Tímto krokem se snaží Telč zastavit úbytek obyvatel a negativní bilanci vývoje počtu obyvatel. Snaží se stabilizovat či zvýšit zalidněnost a přinést do města ekonomickou, pracovní i humanitní sílu s využitím existujícího potenciálu kvalitního životního prostředí, rozvojem technické infrastruktury, služeb a zvyšováním bezpečnosti. Město se také snaží poskytnout vstřícné prostředí pro podnikatelskou činnost soukromých subjektů pro potenciální rozvoj pracovních nabídek. Těžištěm je silné a atraktivní centrum pro mnoho návštěvníků. Cílem je redistribuovat cestovní ruch i do dalších částí mikroregionu než jen Telče, nabídnout turistům i další zajímavé turistické cíle a ve výsledku uvolnit turistickou zátěžnost Telče. Poloha města a mikroregionu je tzv. semi-periferní, tedy mimo páteřní silniční a železniční tahy České republiky. Rozvoj dopravní infrastruktury podpoří rozvoj bydlení, podnikání a umožní lepší dostupnost obyvatelům mikroregionu v dojíždění do školy, za prací, veřejnými a soukromými službami.

Dle názoru starosty, pana Mgr. Vladimíra Brtníka, by mohlo přispět městu i zaměření se na moderní architekturu. Vnímá, že je třeba zachovat historické hodnoty a ráz města, avšak ve světě je mnoho příkladů, kde spolu dokáže komunikovat historická i moderní architektura.

V poslední době (podzim 2021) se zkvalitňuje infrastruktura, například radnice s návštěvnickým centrem. Obnoví se zde dvůr budovy a vznikne odpočinkový prostor pro návštěvníky. Ten bude posléze propojen s rekonstruovaným sklepem a sbírkami z muzea Vysočiny. Umisťují se dobíjecí stanice pro elektrokola, rozšiřuje se Telčské podzemí i s programem a interaktivními hrami pro děti.

Schválená studie revitalizace náměstí přinese do budoucna ještě kvalitnější řešení veřejných prostor. Kromě náměstí budou řešeny i návazné uličky.

3.D.3. DOPORUČENÍ OPATŘENÍ VÝZKUMNÉHO VZORKU – TELČ

Doporučení opatření výzkumného vzorku spočívá v doporučení opatření autora, dokumentů města a managementu města.

3.D.3.1.DOPORUČENÍ OPATŘENÍ AUTORA

Město Telč si je vědomo rizik, které se pojí s provozem a chodem města. Má zpracovanou územně plánovací dokumentaci a územně analytické podklady, rovněž pak strategický plán. Tyto dokumenty definují v různé podrobnosti otázky k řešení. Město aktivně vyhledává řešení a díky své důležitosti, coby vyhledávaný turistický cíl, se mu daří získávat finanční podporu z grantů a jiných dotací.

Diferenciace zájmu turistů je mířena především do okolní přírody, neboť okolí je hojně využíváno pro cyklistické zájezdy. Tomu je přizpůsobena i strategie a plánování pro budoucnost. Úspěšně se podařilo vybudovat a revitalizovat přírodní areál Lipky v docházkové i dojezdové vzdálenosti od města. Areál má potenciál se dále rozrůst a propojit se s dalšími cíli v okolí, jako jsou například zříceniny, přírodní koupaliště či hospodářská stavení.

Automobilová doprava na náměstí je problémem, který přetrvává. Ačkoli se jedná o pěší zónu, od června do září je turistům zakázán vjezd na náměstí a vjezd je kontrolován dopravní kamerou, pracuje se systematicky na jiném řešení. Tím se do budoucna jeví najít vhodné lokality v blízkosti centra pro výstavu podzemních garáží nebo parkovacích domů. Docházková vzdálenost do centra města bude bezpečná, krátká, bezbariérová a vybavena turistickým mobiliářem.

Plánovaná revitalizace náměstí přinese nový městský mobiliář, který bude reagovat na nové turistické trendy. Posílí se počet dobíjecích stanic pro elektrokola a možnost relaxace.

Ze subjektivního pohledu autora je tento směr správný. Dále jsou však ve městě oblasti a lokality, které skýtají určitě možnosti rozvoje, např. kopec a rozhledna Oslednice, židovský hřbitov či nevyužívaný a chátrající parní mlýn. Tato oblast je přesně na opačném konci města, než areál Lipky a volnočasový areál Panský dvůr, avšak do budoucna by mohla být řešením pro další rozproštění turistů ve městě. Dalším bodem je správný směr, kdy město uvažuje o revitalizaci náměstí a doplnění moderním městským mobiliářem. Sympatický je pak názor pana starosty, který tvrdí, že by městu prospělo i propojení s moderní architekturou, nejen lpění na historické hodnotě. To by mohlo do budoucna více rozmělnit zájem turistů mezi více míst a cílů.

3.D.3.2.DOPORUČENÍ OPATŘENÍ DOKUMENTŮ

Město má zpracovanou územně plánovací dokumentaci (ÚPD) a územně analytické podklady (ÚAP) ve správním obvodu ORP Telč – kraj Vysočina. Tyto nastiňují problémy v území a jsou podkladem pro řešení deficitů a vazeb v okolí. Dokumenty zobrazují urbanistické, dopravní, hygienické a ostatní problémy. Jednotlivé problémy jsou postupně řešeny jednotlivými komisemi úřadu. Vzhledem k velikosti města a jeho závislosti na dotacích však řešení vyžadují delší časový rámec. Město je součástí sdružení jako je Region Renesance a Mikroregion Telčsko (Telčsko, 2021), kde touto cestou získává finance pro řešení komplexních otázek ve vazbě na okolí.

Veřejné investice reagují na cíle ze strategického plánu z let 2014–2020. Jedná se zejména o zlepšení dopravní dostupnosti a rozvoj v oblasti cyklostezek v okolí Telče. (Telčsko, 2021)

Dle Strategického plánu rozvoje města Telč jsou stanovena opatření. „Opatření 3.3: Propojování nabídky cestovního ruchu – rozvoj destinačního managementu“ má za cíl „Rozvinout potenciál cestovního ruchu města a jeho okolí prostřednictvím systematického destinačního managementu, pro-aktivního marketingu města a cílevědomým rozvojem nosných témat a produktů.“ (Telčsko, 2021)

„Opatření 4.1: Rozvoj nabídky volnočasových aktivit a sportování“ má cílem „Vhodnými nástroji stimulovat rozvoj a diverzifikaci nabídky a vznik infrastruktury pro trávení volného času a sport. Podporovat organizaci a zapojení do sportovních akcí a soutěží s cílem představit Telč i jako destinaci vhodnou pro aktivní využití volného času.“ (Telčsko, 2021)

„Opatření 4.2: Rozvoj kultury a jejího potenciálu pro cestovní ruch“ má stanoven cíl „Podpořit řízený rozvoj nabídky kulturních akcí s cílem zajistit maximálně atraktivní nabídku v oblasti kultury v čase a pro různé cílové skupiny. Podpořit spolupráci s okolními obcemi a reflektovat nové trendy v prezentaci, komunikaci, poskytování informací.“ (Telčsko, 2021)

„Opatření 4.3: Rozvoj nabídky a kvality ubytovacích a stravovacích zařízení a návazných služeb pro turisty“ má cíl „Podporovat rozvoj a diverzifikaci kvality ubytovacích a stravovacích zařízení, rozvíjet spolupráci s místními podnikateli v oblasti cestovního ruchu, podporovat konkurenceschopnost místních aktérů cestovního ruchu.“ (Telčsko, 2021)

„Opatření 4.4: Propagace města jako destinace cestovního ruchu“ má za cíl „Zvýšit návštěvnost města a prodloužit délku pobytu návštěvníků koncepční a cílenou propagací města“. (Telčsko, 2021)

„Opatření 4.5: Rozvoj a péče o historické kulturní dědictví města“ má stanoven cíl „Zajistit dobrý stav památek a přístupnost historického kulturního dědictví jako jednoho z hlavních zdrojů atraktivity města pro návštěvníky i jeho obyvatele.“ (Telčsko, 2021)

3.D.3.3.DOPORUČENÍ OPATŘENÍ MANAGEMENTU MĚSTA

Město má vypracovanou platnou územně plánovací dokumentaci a územně analytické podklady, které zachycují problémy v městě a okolí a vyznačuje tak směr k budoucímu rozvoji. (Telč, 2021b) V současné době se zpracovává nový strategický plán pro město. Jedná se o obecné konstatování vizí a stanovení cílů pro rozvoj města. Kromě toho v Telči existuje tzv. fond projektů, ve kterém jsou psány všechny plánované projekty. (Telč, 2021c) Fond se pravidelně vyčerpává realizováním vepsaných vizí a zároveň doplňuje v reakci na nové potřeby města. Fond projektů je přístupný pro všechny na webu Městského úřadu, odboru rozvoje. Architektonické soutěže nejsou v plánu. Město využívá jiných forem zadání zejména z důvodu toho, že se jedná o menší město čítající klem 5 tisíc obyvatel.

Ve fondu projektů na rok 2021 jsou zmíněny tyto projekty v části B1. Řešeno z rozpočtu města či úvěru, případně schválena dotace:

- Revitalizace památek v historickém centru města Telče, dílčí část rekonstrukce radnice.
 - Komplexní obnova I. a II. NP radnice, vč. dvorního objektu, zahrady a zadního objektu (stodoly). Obnova prostor, nové dispoziční uspořádání, nové rozvody sítí, částečně nové vybavení prostor.
- Rekonstrukce vodovodu v ul. Slavičkova.
 - V návaznosti na připravovaný záměr rekonstrukce chodníků v ul. Slavičkova je nutné řešit rekonstrukci části vodovodního řádu, který je ve špatném technickém stavu.
- Výstavba kanalizace v lokalitě Hradecká – dokončení.
 - Dokončení výstavby kanalizace v ulici Hradecká – protlak v komunikaci a napojení na hlavní řád kanalizace v komunikaci.
- Stezka Telč – Řásná
 - V rámci přeshraničního projektu dojde k vybudování stezky propojující Telč s obcí Řásná. Půjde o lokální opravy stávající cesty, zprůjezdnění úseků pro cyklisty. Vedení stezky: Telč – Lipky – Vanov – rybník Vlček – rybník Smrk – Řásná – Velký Pařezitý rybník. Součástí projektu je rovněž umístění informačních tabulí a mobiliáře podél stezky. U Velkopařezitého rybníka bude vybudováno větší odpočinkové místo s dětskými prvky.
- Expozice přírodního a kulturního dědictví (využití prostor bývalého DPS)
 - V rámci přeshraničního projektu dojde k obnově části prostor bývalého objektu domova důchodců v ul. Špitální. Dojde k vytvoření prostor pro expozici, prostory pro vernisáže, společenské akce + administrativní prostory. Vytvoření expozice zajišťuje Muzeum Vysočiny z vlastních finančních prostředků a dotace. Provoz expozice bude zajišťovat rovněž Muzeum Vysočiny.
- Zvýšení kapacity MS Komenského
 - Rekonstrukce prostor v objektu mateřské školy v ul. Komenského. Dojde k vytvoření nového oddělení školky pro 24 dětí, vč. zázemí.
- Bezbariérová cesta ul. Slavičkova
 - Rekonstrukce chodníků, odstavných stání a veřejného osvětlení v ul. Slavičkova.
- Rekonstrukce rybníka Nadýmák – opěrné zdi
 - Rekonstrukce opěrných zdí rybníka.

- Přírodní zahrada MŠ Nerudova S využitím Národního programu
 - Životního prostředí bude realizována přírodní obnova zahrady u MŠ Nerudova.
- Stezka Punčoška
 - Zprůchodnění a oprava stezky propojující cyklostezku Lipky kolem rybníků „Punčoška“, „Holubářský“, přes hráz Kryštofského rybníka k objektu Muzea techniky.
- Obnova brány Panský dvůr
 - Památková obnova vjezdové brány do areálu Panského dvora.
- Obnova povrchu cyklostezky kolem zámecké zdi
 - Obnova povrchu cyklostezky kolem zámecké zdi v úseku od sportovní haly, kolem záchranné stanice k cyklostezce Hradecká – Slavatovská. Celoplošná obnova povrchu – položení nové asfaltové vrstvy. Součástí akce bude rovněž umístění chrániček v komunikaci (výkopy + položení) z důvodu budoucího řešení osvětlení komunikace.
- Doplnění kamerového a dohledového systému
 - Doplnění kamerového a dohledového systému monitorující vjezd na náměstí. (Telč, 2021c)

Budoucí veřejné investice

Velkým problémem je nedostatek parkovacích ploch. V době turistické sezóny, kdy je největší cestovní ruch, je největší problém s parkováním a jeho kapacitami. Dopravní komise aktivně řeší tento problém a má v plánu využít plochu bývalého zimního stadionu. Ten je situován na jižní straně od Vnitřního města a propojen s městem lávkou přes Ulický rybník. Jako jedna z hlavních budoucích veřejných investic je tedy navýšení kapacity parkování. V současné době vzniká zadání a zvažují se možnosti, zda půjde o vybudování podzemního parkování nebo parkovacího domu. (Telč, 2021c)

Zároveň se budou nadále hledat finance a granty pro tvorbu a propojitelnost města s přírodou pomocí cyklostezek. Bude se rozšiřovat areál Lipky a propojovat s koupalištěm Roštejn, a to sice mimoúrovňově inline stezkou. Nově tak vznikne propojení, které bude bezpečné pro pěší a cyklisty a nebude tak vznikat kolize s automobilovou dopravou. Koncepce je zpracována formou studie proveditelnosti cyklostezek v Mikroregionu Telčsko, které je dostupné na webu města. (Telč, 2021d)

3.D.4. SHRNUTÍ VÝSLEDKŮ VÝZKUMNÉHO VZORKU – TELČ

3.D.4.1.OVĚŘENÍ HLAVNÍCH HYPOTÉZ

- Hypotéza:* Na přibývajícím frekvenci turistů nejsou města připravena a dochází k neudržetelnosti měst.
- Odpověď:* Telč se v současné době a do budoucna snaží redistribuovat zájem turistů mezi hlavní ohnisko turistického ruchu – kulturní památky zapsané na seznam UNESCO a volnočasové aktivity na okraji města a v přilehlém okolí. Buduje síť cyklostezek a investuje do propojení města s přírodou např. přírodní areál Lipky, propojení s přírodním koupalištěm, singletrailové, inline a hipotrasu. V blízké budoucnosti je záměrem rekonstruovat náměstí a přidat městský mobiliář. Dopravní komise města aktivně řeší nedostatek parkovacích míst.
- Hypotéza:* Lze předcházet negativním dopadům turistického ruchu na prostředí měst, jejich částí a na přitažlivost jejich veřejného prostoru.
- Odpověď:* Ano, lze předcházet negativním vlivům. Investice do městského mobiliáře a rekonstrukce veřejných prostor umožní eliminovat negativní dopady turistického ruchu.

Hypotéza: Nejsou stanovena strategická rozhodnutí v plánování udržitelného turismu ve vztahu k urbanismu a architektuře, která by byla zanesena do legislativy města.

Odpověď: Město a okolí mělo vypracovaný strategický plán na období 2014-2020, který vyhodnotil negativní vlivy ve městě a okolí a stanovil udržitelné cíle. Hlavními třemi pilíři byly rozvoj rezidenční funkce mikroregionu, rozvoj příležitostí pro podnikání a zlepšení dopravní dostupnosti. Město za uplynulou dobu aktivně cílila svou pozornost na tyto tři aspekty a nadále se na ně zaměřuje. V současné době se vytváří nový strategický plán, který zhodnotí změny oproti minulému období a stanoví stejné nebo nové cíle. Město zaměřuje svou pozornost na dopravní dostupnost a řešení dopravy v klidu, dále pak ve velké míře na cyklostezky, které nebudou sloužit pouze turistům, ale budou propojovat funkčně i jednotlivá města či vesnice. V tomto ohledu se dá říci, že město pracuje s tématem udržitelné turistiky. Město má vypracován fond projektů pro rok 2021. Není to závazný dokument, ale město se snaží předepsané body plnit.

Hypotéza: Města mají připravena opatření v návaznosti na přibývající frekvenci turistů.

Odpověď: Investice do cyklostezek, volnočasových aktivit a propojení s přírodou má za cíl rozmělnit zájem turistů tak, aby v jeden čas nebyli na jednom místě, tedy zamezila neudržitelnosti města. Zda-li je toto řešení dostačující prověří až stav po skončení světové pandemie.

Hypotéza: Rovnováha turismu ve vztahu k obyvatelům měst ustupuje na úkor rezidentů.

Odpověď: Turisticky vytížené je jen historické centrum – Vnitřní město. Tam rezidenti mají povětšinou místo podnikání či služeb. Okolní 4 části města pak mají funkci převážně bydlení. V případě masivního nárůstu turistů nebudou rezidenti pravděpodobně více ovlivněni než v současnosti.

3.D.4.2.OVĚŘENÍ DALŠÍCH VÝZKUMNÝCH OTÁZEK

Otázka: Co může být předmětem neudržitelnosti turismu?

Odpověď: Předmětem neudržitelného turismu může být nedostatečné kapacity parkovacích ploch, které však město aktivně řeší. V současné době je v plánu výstavba parkovacího domu a navýšení kapacity parkovacích ploch pro turisty.

Otázka: Analýza a poškození: Co může působit negativně či pozitivně v turisticky přitažlivých městech?

Odpověď: Pozitivní jsou nabídky privátního bydlení, které jsou evidovány a aktivně finančně přispívající do rozpočtu města. Negativní je demografický vývoj a specifikum kraje Vysočina, který se potýká s větší mírou nezaměstnanosti. Cílem je vytvořit kvalitní infrastrukturu a podporování podnikání.

3.E. DÍLČÍ SYNTÉZA VYHODNOCENÝCH ANALÝZ VÝZKUMNÝCH VZORKŮ

3.E.1. UNESCO, GEOGRAFICKÉ ÚDAJE, URBANISTICKO-ARCHITEKTONICKÁ KRITÉRIA

	výsledný indikátor	výsledný indikátor	výsledný indikátor	výsledný indikátor	výsledný indikátor v rámci v rámci ČR
UNESCO, GEOGRAFICKÉ ÚDAJE	Litomyšl	Kroměříž	Český Krumlov	Telč	
Památká na seznamu kulturního světového dědictví UNESCO	+	+	+	+	1
Geografické údaje					
rozloha města (včetně spádových obcí)	33,45m ²	50,97m ²	22,16m ²	24,86m ²	
rozloha historického jádra	0,22 km ²	0,6 km ²	0,29 km ²	0,16 km ²	
Počet obyvatel	10 240 (2021)	28 360 (2021)	12 788 (2021)	5 257 (2021)	
URBANISTICKO-ARCHITEKTONICKÁ KRITÉRIA					
Městská správa	-	-	+	+	0,5
• architekt města	+	+	+	+	
• odbor kultury cestovního ruchu	+	-	-	+	
• převzetí zkušeností z jiných měst UNESCO s turistickým ruchem a aplikace ve vyhodnocovaném městě	-	-	+	-	
• legislativa - urbanismus v návaznosti na turistický ruch	-	-	-	-	
• investice pro zlepšení turistického ruchu	+	+	+	+	
Urbanismus	-	+	+	+	0,75
• orientace ve městě - dominanta = hlavní bod/atrakce města umístěna na exponovaném místě	-	+	+	+	
• vedení turistů prostorem do historického jádra - uliční profil přizpůsoben velkému pohybu turistů (široký = 10 m)	-	+	-	+	
• turistický mobiliář v historickém jádru - veřejné WC, stojany na kola, dostatek odpad. košů	+	+	+	+	
• sjednocující prvky pro jednodušší orientaci turistů - rozcestníky - uvnitř historického jádra - mimo historické jádro	+	-	-	+	
• propojení vazeb a funkcí u hlavních tras - doprava, ubytování, stravování, informace, taxi služba	+	+	+	+	
• aktivní parter - soustava obchodů a služeb v historickém jádru pro turisty	+	+	+	+	
• turistické okruhy/aktivity mimo historické jádro, v okolí města	-	+	+	+	
Doprava					
Silniční doprava	+/-	-	-	-	0,125
• obchvat města (hlavní tah skrz město)	-	-	-	-	
• automobilová doprava neovlivňuje pěší ke zkoumaným frekventovaným turistickým prostorům (UNESCO památky, centrum)	+	-	-	-	
Docházková vzdálenost - autobus - centrum	+	+	+	+	1
• docházková vzdálenost turistů do historického jádra do 500m	+	-	-	-	
• bezbariérovost cesty do historického jádra (sklony ramp, madla, atd.)	+	+	+	+	
• ukazatele/značky do historického jádra	+	+	+	+	
• šíře chodníku do historického jádra min. 1,5m	-	+	+	+	
• hlavní budova nádraží - aktivní parter pro turisty	+	-	-	-	
Docházková vzdálenost - vlak - centrum	-	-	-	+	0,25
• docházková vzdálenost do historického jádra do 500m	-	-	-	-	
• bezbariérovost cesty do historického jádra (sklony ramp, madla, atd.)	-	+	+	+	
• ukazatele/značky do historického jádra	-	-	-	+	
• šíře chodníku do historického jádra min. 1,5m	-	+	-	+	
• hlavní budova nádraží - aktivní parter pro turisty	-	-	-	-	
Docházková vzdálenost - auto - centrum	+	+	+	+	1
• docházková vzdálenost od parkoviště pro turisty do historického jádra do 250m	+	+	+	+	
• bezbariérovost cesty z parkoviště pro turisty do historického jádra (sklony ramp, madla, atd.)	+	+	+	+	
• ukazatele/značky do historického jádra	+	+	+	+	
• šíře chodníku do historického jádra min. 1,5m	+	+	-	+	
Parkovací plochy pro turisty	-	+	+	-	0,5
• dostatečná četnost parkovacích ploch pro turisty	+	-	+	-	
• ukazatele pro řidiče automobilů, kde jsou parkovací plochy pro turisty - uvnitř hist. jádra - mimo historické jádro	-	+	+	+	
	-	+	+	-	
Další zkoumané body	+/-	+	+/-	+	0,75
• sdružení vlakového a autobusového nádraží	-	+	-	+	
• imobilní turisté - doprava k hlavní památce	+	+	+	+	

Tab.15: Závěrečné vyhodnocení výzkumných vzorků v rámci ČR, urbanisticko-architektonická kritéria

Pozn.: Výběr kritérií, jejich definice a způsob hodnocení viz. kapitoly 1.E.3. HODNOTÍCÍ KRITÉRIA a 1.E.4. KRITÉRIA – DEFINICE A VYHODNOCENÍ

UNESCO, GEOGRAFICKÉ ÚDAJE

Města Litomyšl, Kroměříž, Český Krumlov a Telč jsou města s kulturními památkami UNESCO. Zkoumaná města byla vybrána na základě frekventovaných turisticky zajímavých prostorů, rozlohy a počtu obyvatel. Český Krumlov a Litomyšl mají podobnou rozlohu (včetně spádových oblastí) a i podobný počet obyvatel. Telč má rozlohu srovnatelnou s těmito dvěma městy, avšak počet obyvatel je dvakrát menší. Kroměříž je město dvakrát větší rozlohou než Litomyšl nebo Český Krumlov, počet obyvatel má přibližně také dvakrát větší, a proto patří mezi vybraná zkoumaná města.

URBANISTICKO-ARCHITEKTONICKÁ KRITÉRIA

Městská správa

Všechna zkoumaná města mají městského architekta. Litomyšl a Telč má také Odbor kultury a cestovního ruchu. Město, které přejímalo zkušenosti i z jiných měst UNESCO s turistickým ruchem a snaží se je aplikovat ve svém prostředí je Litomyšl. Spolupráce mezi italským architektem a Odborem kultury a cestovního ruchu v Litomyšli utichla během pandemické situace. Žádné z měst nyní aktivně nespolupracuje s jinou fyzickou či právní osobou zabývající se současně urbanismem a turistickým ruchem.

V současné době není pro udržitelnou turistiku, její koncepci či řízení pokrok v rámci urbanismu a architektury ucelený dokument (včetně grafických příloh) upravující, jakým způsobem řešit aktuální či výhledově potenciální problémy ve zkoumaných městech. Informace o turismu ve spojení s urbanismem a architekturou jsou ve zkoumaných městech součástí strategických plánů nastiňující možné investice či vylepšení, avšak tento dokument nemá konkrétní průřez do území ani potřebnou hloubku požadovaných opatření. Všechna zkoumaná města, ale i tak investují do zlepšení turistického ruchu.

Urbanismus

Pro lepší orientaci ve městě je výhodné, aby hlavní bod či atrakce měli svou dominantu na exponovaném místě, což je nejčastěji hlavní náměstí či vyvýšený ostroh. Na náměstí má umístěnou viditelnou dominantu Kroměříž (na Velkém náměstí věž Zámku) a Telč (věž kostela sv. Jakuba na náměstí Zachariáše z Hradce). Český Krumlov má umístěnou viditelnou dominantu na ostrohu (věž Statního hradu a zámku), odkud je vidět z níže položeného náměstí a z spodních částí města. V Litomyšli je hlavní kulturní památka (Zámek a zamecký park) umístěna na kopci, ale tato památka není viditelná z hlavního náměstí či odkudkoliv z města, tudíž kulturní památka není viditelnou dominantou města.

Dvě města mají dostatečně široký uliční profil, který je přizpůsoben pohybu turistů, je to Telč a Kroměříž. Všechna města mají sjednocenou grafiku pro turistický mobiliář (rozcestníky, směrovníky, ukazatele, mapy atd.) uvnitř historického jádra, pouze Telč má jednotný turistický mobiliář i mimo historické jádro. Ve všech městech nalezneme dostatek turistického mobiliáře (veřejné WC, stojany na kola, odpadkové koše atd.) v historickém jádru. Vybraná města mají propojené vazby a funkce u hlavních tras (doprava, ubytování, stravování, informace, taxi služba atd.), stejně tak mají aktivní parter u hlavních tras v historickém jádru. Litomyšl nenabízí možnost aktivit mimo historické jádro a nemá turistické okruhy v okolí města.

Doprava, docházkové vzdálenosti

Ani jedno ze zkoumaných měst nemá vybudovaný obchvat města. Hlavní dopravní tah vede skrz město a vnáší dopravu do míst, kde se střetává s pěšími trasami turistů a rezidentů. V Litomyšli automobilová doprava neovlivňuje vysoce frekventované turistické prostory, jelikož trasa z autobusového nádraží vede skrz podchod hlavní dopravní tepny – ulice Kpt. Jaroše. Hlavní dopravní tepna je umístěna na druhém břehu řeky Loučné nežli historické jádro města, tudíž je historické jádro města odděleno od této rušné komunikace. Obecně automobilová doprava zatěžuje všechna města a přispívá k neudržitelnosti tamního turismu.

Pouze v Litomyšli je docházková vzdálenost z autobusového nádraží do historického jádra menší než 250 metrů, u všech třech ostatních měst je tato vzdálenost mnohem vyšší. Všechna města mají trasu do historického jádra bezbariérovou, mají dostatek ukazatelů a značek do historického jádra. Šíře chodníku na trase směrem do historického jádra je v Litomyšli nedostačující a je menší než 1,5 metru. Hlavní budova autobusového nádraží má aktivní parter s veřejnou vybaveností pouze v Litomyšli.

Žádné z měst nemá docházkovou vzdálenost z vlakového nádraží menší než 250 metrů, v Litomyšli není trasa ani bezbariérová, v ostatních třech městech ano. Pouze v Telči najdeme u vlakového nádraží ukazatele či značky do historického jádra. Dostatečná šíře chodníku alespoň 1,5 metru je v Kroměříži a Telči. Žádné z měst nemá aktivní parter s veřejnou vybaveností v hlavní budově vlakového nádraží.

Všechna čtyři zkoumaná města mají docházkovou vzdálenost do historického jádra z parkovacích ploch do 250m, cesty jsou bezbariérové, s dostatečnou šíří chodníku alespoň 1,5 metru a u parkovacích ploch se nachází ukazatele do historického jádra.

V Kroměříži není dostatečná četnost parkovacích ploch pro turisty, ale město chce vybudovat nový parkovací dům a kapacity tak navýšit. Ukazatele pro řidiče automobilů, kde jsou parkovací plochy jsou uvnitř historického jádra v Kroměříži a v Českém Krumlově, mimo historické jádro jsou navíc i v Telči.

Telč a Kroměříž mají sdružené vlakové a autobusové nádraží, což je výhoda pro přijíždějící turisty. Ve všech městech se imobilní turisté dokáží dopravit k hlavní památce města bez bariér.

3.E.2. VYBRANÁ OSTATNÍ KRITÉRIA

VYBRANÁ OSTATNÍ KRITÉRIA	výsledný indikátor	výsledný indikátor	výsledný indikátor	výsledný indikátor	výsledný indikátor
	Litomyšl	Kroměříž	Krumlov	Telč	v rámci ČR
Informační služby	+	+	+	+	1
• ukazatele k infocentru	+	+	+	+	
• infocentrum v historickém jádru	+	+	+	+	
• mapa města s vyznačením cesty do historického jádra na dopravních uzlech (vlakové, autobusové nádraží, parkovací plochy) do docházkové vzdálenosti 750 m	+	+	+	+	
• mapa města s vyznačením cesty do historického jádra nad docházkovou vzdálenost 750 m	-	-	-	-	
• nabízené služby - ubytování, stravování, výlety po okolí, zároveň informace a služby pro místní (vstupenky atp.); proškolení personálu, jazykové znalosti	+	+	+	+	
Ubytování	+	+/-	+/-	+⁺	0,75
• četnost ubytovacích zařízení - počet/rozloha m2 města	-	-	+	+	
• oficiální - přispívající do rozpočtu města - hotel, pension, apartmány	+	+	+	+	
• neoficiální - nepřispívá do rozpočtu města - Airbnb	+	+	-	+	
• umístění převážně v historickém jádru, dostatečná četnost mimo historické jádro	+	-	-	+	
Stravování	+⁺	+⁺	+⁺	+⁺	1
• četnost stravovacích zařízení - počet /rozloha m2 města	+	+	+	+	
• umístění převážně v historickém jádru, dostatečná četnost mimo historické jádro	+	+	+	+	
Intenzita turistů, kultura, propagace města, volnočasové aktivity	+	-	+⁺	-	0,5
• vysoká intenzita pohybu turistů po celý rok	+	-	+	-	
• regulace návštěvnosti při vysoké intenzitě turistů	-	-	+	-	
• městské slavnosti, účast na turistických veletrzích, tvorba propagačních materiálů	+	+	+	+	

Tab.16: Závěrečné vyhodnocení výzkumných vzorků v rámci ČR, vybraná ostatní kritéria

Pozn.: Výběr kritérií, jejich definice a způsob hodnocení viz. kapitoly 1.E.3. HODNOTÍCÍ KRITÉRIA a 1.E.4. KRITÉRIA – DEFINICE A VYHODNOCENÍ

Informační služby

Všechna čtyři zkoumaná města mají dostatečné množství ukazatelů infocenter. Infocentra se nachází v historickém jádru měst, v každém z nich je k dostání mapa města s vyznačením cesty do historického jádra z vlakového, autobusového nádraží a z parkovacích ploch pro turisty. Mapy měst jsou rozmístěny na důležitých dopravních uzlech (vlakové, autobusové nádraží a parkovací plochy), nejsou však u tras do historického jádra v delší

docházkové vzdálenosti nad 750 m v žádném ze zkoumaných měst. Personál infocentra je proškolen a má dostatečné jazykové znalosti. Infocentra ve všech zkoumaných městech nabízejí služby (výlety po okolí, ubytování, stravování atd.) pro turisty, zároveň nabízí informace a služby pro místní.

Ubytování

V Českém Krumlově a Telči je dostatečná četnost ubytovacích zařízení. Ve všech čtyřech městech najdeme oficiální ubytovací služby, které přispívají do rozpočtu města. V Českém Krumlově najdeme i neoficiální ubytovací služby typu Airbnb, které do rozpočtu města nepřispívají. Ubytovací služby jsou umístěny převážně v historickém jádru v každém ze zkoumaných měst, mimo historické jádro se ubytovací služby nachází také v Litomyšli a Telči.

Stravování

Každé ze čtyř měst má dostatečnou četnost stravovacích zařízení, která jsou umístěna převážně v historickém jádru, ale dostatečné množství je i mimo historické jádro.

Intenzita turistů, kultura, propagace města, volnočasové aktivity

Zkoumaná města pořádají městské akce v průběhu celého roku, snaží se tak rozptýlit turistický ruch do celého roku. V Českém Krumlově se rozptýlit turismus daří a turisté tato města navštěvují v každém ročním období. V Kroměříži je turismus spojen převážně s Květnou zahradou a tím i období květu rostlin. V Litomyšli je turismus převážně spojen s koncertním obdobím během léta. Při vysoké intenzitě turistů pouze Český Krumlov přistupuje k regulaci návštěvnosti pomocí omezení počtu turistických autobusů. Všechna města se účastní turistických veletrhů a tvoří propagační materiály. V Telči je turismus pouze sezónní, spojen s letními měsíci a renesančními festivaly, avšak sezónní turismus město tolik nezatěžuje, v měsících mimo sezónu „odpočívá“ a chystá se na sezónu další.

3.F. VÝSLEDNÉ VYHODNOCENÍ VÝZKUMNÝCH VZORKŮ

Města UNESCO byla vybrána dle podobného měřítka týkající se polohy, rozlohy či velikosti, ale zároveň byla vybrána dle různé formy a míry (ne)udržitelného turismu.

Čtyři vybraná zkoumaná města byla porovnána v rámci předem stanovených kritérií a jejich bodů. Kritéria byla vybrána na základě komunikace se zástupci vybraných měst, byla průmětem problémů a témat, která všechna města řeší v návaznosti na udržitelný vývoj turismu. Šest základních kritérií bylo také vybráno po konzultaci s odborným dohledem. Vybrané sledované ukazatele je možné rozdělit do tří kategorií, první jsou geografické údaje, jako je rozloha města, rozloha historického jádra a počet obyvatel. Na základě geografických údajů a přítomnosti UNESCO památky byla jednotlivá města vybrána. Další kategorií jsou Urbanisticko-architektonická kritéria, která dokládají prostorové uspořádání a organizaci ve městě. Mezi Urbanisticko-architektonická kritéria spadají 3 hlavní kritéria, je jimi městská správa, urbanismus a doprava. Každé kritérium je děleno na body, které tvoří důležitá témata týkající se tohoto kritéria a které shrnují problematiku zájmové části kritéria. Poslední kategorií jsou Vybraná ostatní kritéria, kde najdeme 4 hlavních kritéria (informační služby, ubytování, stravování, a intenzita turistů, kultura, propagace města, volnočasové aktivity). Vybraná ostatní kritéria a jejich body řeší důležitá témata v oblastech vybavenosti, propagace a budoucí koncepce města.

Výsledný indikátor v rámci ČR je matematickým součtem výsledných indikátorů jednotlivých měst. Pohybuje se na škále 0-1. Maximální hodnota je 1, výsledný indikátor každého města má váhu 1/4. Výsledný indikátor v rámci ČR, který je vyšší nebo roven 0,5, značí, že dané kritérium má pozitivní výsledek a v rámci České republiky se nejvíce jako obvyklý problém. Pozitivně hodnocené výsledné indikátory, které mají hodnotu 0,5-1 jsou vyhodnoceny pozitivně v návaznosti na aktuální situaci ve městech, která je ovlivněna světovou pandemií. Pokud se po konci pandemie turismus vrátí na původní intenzitu a města budou přetížena, je možné, že se výsledné indikátory přesunou do těch negativně hodnocených kvůli jejich neudržitelnosti při vysoké intenzitě turistů. Výsledný indikátor hodnoty 0,25 v rámci celé ČR značí, že dané kritérium je považováno jako obvyklý problém, který je

možné řešit doporučeným opatřením pro všechna regionální města v České republice. Dále jsou uvedeny ojedinělé problémy, které jsou společné jen pro některá z vybraných měst či jen pro jedno zkoumané město. Ojedinělé problémy jsou značeny znaménkem minus (-) u vyhodnocení každého vybraného města, je možné je řešit doporučeným opatřením přímo pro konkrétní situaci ve městě.

3.F.1. POZITIVNĚ HODNOCENÁ KRITÉRIA

V rámci urbanisticko-architektonických kritérií je patrné, že nejlépe hodnocená v regionálních městech s památkou UNESCO je docházková vzdálenost historického jádra z parkovacích ploch pro turisty, kteří se zde dopravují individuálně. Parkovací plochy jsou umístěny zpravidla na hranici historického jádra města či přímo na hlavním náměstí, trasa je bezbariérová, široká a dostatečně značená ukazateli a značkami pro turisty. Četnost parkovacích ploch a jejich kapacita se již jeví jako drobný problém, v některých městech jsou parkovací plochy nedostatečné. Stejně tak označení a směrovníky parkovacích ploch v historickém jádru a mimo něj jsou v některých městech nedostačující. Výsledný indikátor hodnocení v rámci ČR je tedy 1.

Dalším pozitivně hodnoceným kritériem je docházková vzdálenost od autobusového nádraží do historického jádra města. Přestože jsou autobusová nádraží umístěna většinou v delší vzdálenosti než 500 m, hodnocení hromadné autobusové dopravy vysoce převyšuje hodnocení vlakové dopravy. Trasy do historického jádra z autobusových nádraží v České republice jsou bezbariérové, dostatečně široké a je zde dostatek ukazatelů a značek. Je tak patrné, že autobusová doprava je v regionálních městech České republiky výrazně funkčnější. Pozitivně se projevuje také sdružení autobusového a vlakového nádraží na jedno místo ve městě, trasa do historického jádra se tak spojí a město je spíše schopné upravit veřejný prostor podle žádaných kritérií, například zajistit bezbariérovost a dostatek ukazatelů a značek. Velice pozitivní je také umístění veřejné vybavenosti do budovy autobusového nádraží zvýšení komfortu cestujících (turistů i rezidentů), to však ve většině českých měst nenajdeme. Výsledný indikátor hodnocení v rámci ČR je tedy 1.

Urbanismus měst jako posuzované kritérium má v rámci České republiky výsledný faktor většinou pozitivní. Pro většinu českých regionálních měst je společné, že mají sjednocený vizuální styl pro značky a rozcestníky v historickém jádru města, částečně je to i výsledek covidového období, kdy se města snažila sjednotit infografiku ve svém veřejném prostoru. Česká regionální města jsou většinou dostatečně vybavena turistickým mobiliářem v historickém jádru města. Mají propojené funkce u hlavních tras, zpravidla díky aktivnímu parteru budov v historickém jádru. Trasy k hlavní památce ve městě jsou bezbariérové.

Většina českých měst zamezuje turismus pouze v okolí UNESCO památek a tvoří turistické okruhy a atraktivitu mimo historické jádro města či v okolí města. Turisté se tak rozptýlí a nepřetěžují trasy vedoucí k hlavním památkám.

Pozitivní dopad na orientaci turistů ve městě má umístění dominanty či hlavního bodu na exponované místo jako je například náměstí. K lepší orientaci přispívá i dostatečně široký uliční profil tras do historického jádra, návštěvník je veden prostorem. To jsou ovšem podmínky, které nelze dodatečně nijak splnit, jelikož se zpravidla jedná o historický vývoj urbanismu města. Výsledný indikátor hodnocení kritéria Urbanismus v rámci ČR je 0,75.

Z kritéria Urbanismus vyplývá problematický bod – česká města nemají v závazné legislativě (včetně grafických příloh) zanesen vztah urbanismu s turistickým ruchem. Druhý problematický bod – spolupráce s jinou fyzickou či právní osobou zabývající se současně urbanismem a turistickým ruchem v UNESCO městech. Takovou spolupráci navázala pouze Litomyšl, ale v situaci spojené se světovou pandemií komunikace utichla.

Kritérium Městská správa má v rámci České republiky poloviční výsledný indikátor. Česká města mají městské architektky, což lze považovat za pozitivní vývoj městské správy ve vztahu k urbanismu a architektuře. Odbor kultury

cestovního ruchu však ve městech většinou chybí. Česká regionální města s UNESCO památkami také nepřebírají zkušenosti z jiných měst UNESCO s turistickým ruchem a neaplikují je. Výsledný indikátor hodnocení v rámci ČR je 0,5.

V kategorii Vybraných ostatních kritérií jsou všechna čtyři kritéria hodnocena v rámci České republiky spíše pozitivně. V českých regionálních městech s UNESCO památkami jsou umístěna infocentra v historických jádrech a odkazuje na ně dostatek ukazatelů. Mapy měst jsou ve všech čtyřech zkoumaných městech rozmístěny na důležitých dopravních uzlech (vlakové, autobusové nádraží a parkovací plochy). Proškolení personálu je kvalitní, stejně jako jeho jazykové znalosti. Je zde možné obdržet mapy měst s vyznačením cest do historického jádra, stejně tak informace o službách (ubytování, stravování atd.). Je důležité, že infocentra nabízejí také služby pro rezidenty jako například prodej vstupenek na akce. Rezidenti tak mají možnost využít služeb v historickém jádru. Výsledný indikátor hodnocení informačních služeb v rámci ČR je 1.

Četnost stravovací zařízení je ve městech dostatečná, jsou umístěna v historickém jádru i mimo něj, což je opět důležité nejen pro turisty, ale i pro rezidenty. Výsledný indikátor hodnocení stravování v rámci ČR je 1.

Četnost ubytovacích zařízení je v Českém Krumlově a Telči dostatečná, výrazným přínosem pro město jsou oficiální ubytovací zařízení, která přispívají do městského rozpočtu. Ubytovací zařízení jsou umístěna v převážně historickém jádru, dostatečná četnost i mimo něj je v Telči a Litomyšli. Výsledný indikátor hodnocení ubytování v rámci ČR je 0,75.

Z kritéria Ubytování vyplývá jeden problematický bod – v českých městech přibývá neoficiálních ubytovacích zařízení, která nepřispívají do městského rozpočtu.

Česká regionální města se snaží zamezit sezónnímu turismu, proto pořádají městské slavnosti a ostatní akce v průběhu celého roku nebo se zaměřují na jiné využití, což turisty naláká k návštěvě města i mimo hlavní sezónu. Některé kulturní akce jsou však spojeny s letní sezónou, a proto je v Kroměříži a Litomyšli turismus spíše sezónní. V Kroměříži se jedná o akce a návštěvnost spojenou s Květnou zahradou a s obdobím květu rostlin. V Litomyšli jsou navštěvovány kulturní akce spojené s koncertním létem a odkazem k Bedřichu Smetanovi. Pouze Český Krumlov reguluje při vysoké intenzitě turistů počet turistických autobusů, které mohou vjet do města. Města s UNESCO památkami se účastní turistických veletrhů a vytváří propagační materiály. Výsledný indikátor hodnocení v rámci ČR je 0,5.

3.F.2. NEGATIVNĚ HODNOCENÁ KRITÉRIA

Menšinový výsledný faktor v rámci České republiky získalo kritérium Docházková vzdálenost – vlak – centrum. Projevuje se tak obvyklý problém, který trvá ve většině českých měst. Docházková vzdálenost z vlakových nádraží do historického jádra je velmi delší než 500 m, chybí zde značky a ukazatele do historického jádra, často širší chodník není dostatečný a nemá alespoň 1,5 m a v hlavní budově nádraží není žádná veřejná vybavenost a aktivní parter. Ojedinelým problémem je bariérovost cesty. Hromadné dopravování do regionálních českých měst proto využívají turisté i rezidenti zpravidla autobusem, jelikož je funkčnější. Výsledný indikátor hodnocení v rámci ČR je 0,25.

Nejvýraznějším obvyklým problémem je automobilová doprava po městě. Většina regionálních českých měst nemá vybudovaný obchvat města a automobilová doprava tak ovlivňuje pěší ve zkoumaných frekventovaných prostorech. Často hlavní dopravní tah přímo prochází skrz historické jádro či na jeho hranici. Turisté i rezidenti jsou nuceni přecházet rušné komunikace, nejsou vybudované mimoúrovňové přechody silnic. Rušné dopravní tepny tvoří bariéru mezi historickým jádrem a ostatními částmi města. Hluk z automobilové dopravy ovlivňuje nejen turisty, ale i rezidenty. Výsledný indikátor hodnocení v rámci ČR je 0,125.

Obvyklým problémem je fakt, že česká města nemají v legislativě zanesen vztah urbanismu s turistickým ruchem. Pokud se vztah urbanismu a turistického ruchu nezanese do legislativy a nevytvoří se tak jasná pravidla, vede vývoj turistického ruchu ve městě k neudržitelnosti. Města nemají ucelený dokument (včetně grafických příloh) upravující, jakým způsobem řešit aktuální či výhledově potenciální problémy v turisticky zaměřených městech. Informace o turismu ve spojení s urbanismem a architekturou nalzáme jako součást strategických plánů měst nastiňující možné investice či vylepšení, avšak tento dokument nemá konkrétní průměty do území ani potřebnou hloubku požadovaných opatření. Ve městech s UNESCO památkami a prostory je důležité zajistit takový dokument, který zajistí udržitelný turismus v návaznosti na urbanismus a architekturu. Město by mělo aktivně přispívat k vývoji turismu tak, aby se spokojenost obyvatelstva nesnižovala v reakci na turistický ruch a nevytrácel se genius loci. Problém může souviset i s častou absencí Odboru kultury a cestovního ruchu v městské správě.

Žádné ze zkoumaných měst v současné době nepřejímá zkušenosti z jiných měst UNESCO s turistickým ruchem a neaplikuje je ve svém prostředí. To je většinou dáno tím, že zkoumaná města jsou jedna z prvních v Čechách, kde byla prohlášena jejich část za kulturní UNESCO památku, jsou autentická. Zkoumaná města nyní ani nemají potřebu čerpat odjinud, turistů ubylo díky situaci spojené s pandemií. Zkoumaná města se v mezičase pandemie, spojené se snížením počtu turistů, většinou zabývala zlepšením zázemí pro turisty a nyní jsou připraveni na větší počty turistů lépe, než před pandemií. Avšak stačí tyto investice, pokud budou města navštěvována turisty stejně jako před pandemií či turistů přibude? Města spoluprací s jinou fyzickou či právní osobou, která se zabývá skloubením urbanismu a turismu nenavazují. Benefitem spolupráce by mohlo být čerpání zkušeností z nezávislých zdrojů, inspirace ze zahraničí či aplikace již osvědčených postupů.

Obvykle problematickým bodem je vzrůstající počet neoficiálních ubytovacích zařízení typu Airbnb. Neoficiální ubytování nepřispívá do rozpočtu města, je velmi silnou konkurencí oficiálním ubytovacím zařízením.

Pouze Český Krumlov přistupuje k regulaci návštěvnosti při vysoké intenzitě turistů omezením počtu turistických autobusů, které mohou vjet do města. Ostatní města zatím žádná opatření pro regulaci návštěvnosti nezavádí ani nezavedla. Obvyklým problémem tak je nepřipravenost měst na vysokou intenzitu turistů a absence jasného krizového plánu, dle kterého by bylo možné vytvářet opatření.

Ojedinělým problémem je nedostatek ukazatelů ve městech. Nejen ukazatelů, které značí trasy do historického jádra, ale také ukazatele parkovacích stání a jejich kapacity. Problém je to ojedinělý jak podle konkrétního města, tak podle konkrétního místa ve městě. Ukazatele zlepšují orientaci turistů ve městě a zlepšují přehled o volných kapacitách pro parkování automobilů. Jejich sjednocená grafika vytváří vizuální styl města a také pomáhá k lepšímu zorientování.

Nedostatečná kapacita parkovacích ploch je též ojedinělý problém v konkrétních městech. Zkoumaná česká regionální města jsou si však tohoto problému vědoma a navyšují parkovací kapacity či přidávají parkovací plochy. Například Kroměříž plánuje vybudovat nový parkovací dům pro turisty v docházkové vzdálenosti historického jádra. Je to tedy problém, na který se snaží česká regionální města reagovat a vyřešit ho. Výsledný indikátor hodnocení parkovacích ploch pro turisty v rámci ČR je 0,5.

3.G. DOPORUČENÍ OPATŘENÍ DLE VYHODNOCENÍ VÝZKUMNÝCH VZORKŮ

V návaznosti na vyhodnocení výzkumných vzorků v rámci ČR jsou doporučena opatření pro obdobná regionální města na území České republiky. Jsou rozdělena do čtyř kategorií (opatření okamžitá restriktivní, opatření okamžitá nerestriktivní, opatření střednědobá a opatření dlouhodobá). Opatření okamžitá restriktivní jsou řešení, která mohou města přijmout v krátkém časovém horizontu, ale vyžadují opatření, která omezí turisty nebo i rezidenty. Opatření okamžitá nerestriktivní lze též přijmout v krátkém časovém horizontu, avšak není třeba

omezovat turisty či rezidenty. Opatření střednědobá jsou opatření, která vyžadují koordinaci města a finanční podporu. Jejich dopady mohou být okamžité, ale mohou se také projevit až v delším časovém rámci. Opatření dlouhodobá jsou řešení dlouhodobých problémů, které vyžadují koordinaci města, změny Územních plánů měst či Územně plánovacích dokumentací. Je třeba v rámci jednotné koncepce v rámci města a jeho širšího okolí tyto problémy řešit, a proto mají dlouhodobý časový rámec.

3.G.1. OPATŘENÍ OKAMŽITÁ RESTRIKTIVNÍ

Zkoumaná česká regionální města se potýkají s problémem dopravy v historických jádrech. Je velice časté, že hlavní náměstí ve městě je jedna velká parkovací plocha s malou plochou zeleně, z čehož vyvstává několik bodů k řešení. Prostor náměstí není tolik atraktivní pro pěší, jelikož ho tvoří parkovací plochy a silnice namísto pobytových ploch se zelení a pěší zóny. Parkovací plochy v historických jádrech vnášejí dopravu do míst, kde není žádoucí. Vytváří se tak krizová místa, kde se kříží trasy pěších s automobilovou dopravou. Pěší jsou nuceni hlídat si přednosti, to samé automobily, ztrácí se přehlednost a bezpečnost. Okamžitým opatřením by bylo zrušení parkovacích ploch na hlavních náměstích měst a časově omezené povolení vjezdu na náměstí pro zásobování služeb a obchodů v aktivním parteru budov. Vybudování pěší zóny s revitalizací náměstí na pobytovou plochu s atraktivním moderním mobiliářem by přilákalo do historického jádra více turistů, kteří by zde trávili více času a zajistili živoucí náměstí.

Pokud by bylo město velice přetíženo turisty je možné sáhnout k velice restriktivnímu opatření, a to omezení počtu návštěvníků města za daný časový úsek. K takovému radikálnímu opatření se již některá města v době před světovou pandemií onemocnění SARS-CoC-2 době ubrala, například v italských Benátkách omezili počet turistů, kteří smí do města za den přijet. Takováto opatření jsou velmi agresivní, i když účinná, je lepší se k nim ubírat až v poslední řadě a snažit se město rozvíjet jiným způsobem, aby k opatření nemuselo dojít. Je možné motivovat turisty k návštěvě města i mimo hlavní letní sezónu pořádáním akcí v průběhu celého roku či propagací města na turistických veletrzích v různých ročních obdobích. Například Český Krumlov svou prezentační podporuje návštěvy turistů i během zimního období s odkazem na pohádku Anděl Páně 2, která se zde točila. Je zde také výrazná vodácká sezóna sjíždění řeky Vltavy, která je mnohem delší než jen přes letní měsíce.

S regulací návštěvnosti souvisí také krizový plán, který by mělo každé město mít zpracován v případě, že se nárazově zvýší intenzita turistů ve městě. Krizový plán je dokument, který obsahuje sady opatření a postupů, pokud se ve městě nachází daný počet turistů. Mezi opatření může patřit například dočasné omezení dopravy na hlavních náměstích, hlavních trasách historického jádra, mobilizace integrovaného zásahového systému, zavedení pořádkové služby veřejného prostoru či zavedení alternativních způsobů dopravy do historického jádra z parkovacích ploch a nádraží. Dokument může být odstupňován podle daných hladin intenzity turistů tak, aby v každé hladině platila jinak striktní opatření. Se zvyšováním stupňů by restriktivnost opatření zvyšovala. Zároveň by města měla mít připravena opatření ve vztahu vysoké intenzity turistů s pohotovostí integrovaného záchranného systému. Při pořádaných akcích, kde je předpokládán velký počet turistů, by měla být stanovena pohotovost pro policejní, záchrannou a hasičskou službu tak, aby bylo možné řešit problémy ihned. Zároveň je možné stanovit policejní hlídky na náměstích či konaných akcích, aby byla zajištěna bezpečnost turistů.

Okamžitým restriktivním řešením by bylo zavedení placeného vstupu jednodenním turistům. Bylo by tak možné regulovat množství turistů během dní a rozptýlit ho. Vstupenky do města by mohly být omezené počtem prodaných kusů za jeden den či časovým rámcem návštěvy. Placené vstupné by zajistilo finance od turistů, kteří se ve městě nezdržují na více dní a neplatí městské poplatky za ubytování. Je též možné zabránit masivnímu počtu turistů, kteří přijedou v jeden moment. Toto opatření je plánováno od roku 2022 v Italských Benátkách. Je možné také omezit počet turistů ve městě internetovou rezervací vstupenek na konkrétní den popřípadě internetovou rezervací do jednotlivých památek, muzeí, galerií, divadel a podobně.

Dalším opatřením je možné podpořit a zachovat *genia loci* a tradice města. Je možné ve vyhlášce omezit typ prodávaných suvenýrů či pouličních představení a také noční život. V historických jádrech měst je možné omezit prodej suvenýrů, které nesouvisí s historií města. Typickým příkladem je prodávání matřošek či beranic v centru Českého Krumlova. Opatřením lze i omezit pouliční umělce a typ jejich produkce. Například v Praze jsou městskou vyhláškou zakázána vystoupení v převlecích za zvířata či postavy z filmů. (MHMP, 2019). Všechna tyto nesouvisející vystoupení narušují *genia loci* veřejného prostoru města.

Noční život v turisticky navštěvovaných městech často velmi ovlivňuje trvalé obyvatele města. Turisté a obyvatelé města by měli být v rovnováze. Je možné bujarý noční život omezit například ve vyhlášce města zavedením nočního klidu, při porušení pod pokutou.

3.G.2. OPATŘENÍ OKAMŽITÁ NERESTRIKTIVNÍ

Pro zlepšení veřejného prostoru historického jádra a orientace ve městě je možné uplatnit okamžitá nerestriktivní opatření, jako je zvýšení počtu ukazatelů a orientačních tabulí či revitalizování městského mobiliáře. Města se často potýkají s problémem nejednotného vizuálního stylu města nebo nejednotné grafiky ukazatelů a tabulí pro turisty. Jednoduchá, intuitivní, a hlavně sladěná grafika informačních tabulí napomáhá turistům se rychleji zorientovat ve městě a trasách k hlavním památkám. Turisté si rychle zapamatují vzhled infografiky a dále ji vyhledávají v prostoru. Důležité je umisťovat informační panely i mimo historické jádro města a odkazovat se na místa a atraktivity mimo něj, stejně tak na autobusová a vlaková nádraží nebo parkovací plochy, kde se shlukuje větší počet lidí a očekává se, že na tomto místě nějaké informace o městě budou. Toto opatření lze využít plošně pro všechna města, protože každého města se toto týká, byť jen lokálně. Během pandemie onemocnění SARS-CoV-2 se mnoho českých měst zaměřilo právě na infografiku a jednotný vizuální styl. Jelikož výrazně ubylo zahraničních turistů, kteří ale nahradili tuzemští turisté, avšak ne v takovém počtu, můžeme v tuto chvíli říct, že se toto opatření již částečně v českých regionálních městech uplatňuje.

Veřejný prostor českých regionálních měst by mohl být zkvalitněn, pokud by města měla vypracovaný metodický pokyn k vizuálnímu sjednocení veřejného prostoru. Pomocí metodického pokynu by bylo možné regulovat velikost a vzhled teras před stravovacími zařízeními, vývěsní štíty, cedule a reklamní bannery a jejich umístění, velikost a grafiku. Regulací velikosti předzahrádek a teras restaurací by bylo možné regulovat průchozí šířku v ulicích a na náměstích. Vzhled města by se sjednotil a město by nebylo zahlceno neestetickými výraznými reklamami, omezil by se vizuální smog. Dále by se v rámci metodického pokynu mohla vytipovat místa, na kterých je možné udělat takové změny, které by přispěly ke zlepšení onoho místa. Metodický pokyn je možné zpracovávat v součinnosti s veřejností (se stálými obyvateli) na základě připomínek a podnětů.

Dalším možným nerestriktivním okamžitým opatřením by mohlo být zavedení pořádkové služby veřejného prostoru v době, kdy je předpoklad vyšší míry turistů nad únosnou mez města (v sezóně, na víkendy, při kulturních akcích). Při vysoké intenzitě turistů ve městě by mohli být na významných místech lidé, kteří by sloužili jako informační asistenti, radili by turistům, kudy se dostat k hlavním atraktivitám města, regulovali by dopravu ve městě (omezením průjezdu některých ulic či náměstí), směřovali příjezdějíci auta na nejbližší volná parkoviště a odpovídal na dotazy turistů. Zjednodušil by se tak pohyb ve městě nejen pro pěší turisty, ale i pro automobily. Veřejný prostor by se stal přehlednějším a snadněji by se v něm turisté zorientovali.

V návaznosti na opatření okamžitě restriktivní, které by zamezilo vjezdu automobilů na hlavní náměstí měst, je možné zavést opatření okamžitě nerestriktivní, kterým by vznikla alternativní doprava do historického jádra či za hlavními atraktivitami města. V rámci opatření by mohl vzniknout nový způsob alternativní dopravy ve formě stále dokola jezdícího autobusu/vlaku/vláčku mezi historickým jádrem a parkovacími plochami. Tento způsob dopravy by mohl fungovat v období s vyšší intenzitou turistů a snížit tak automobilovou dopravu turistů v historickém jádru

i mimo něj. Alternativní doprava by mohla být financována z financí města. Opatření vede k udržitelnosti pro převahu pěších v hlavních sezónách.

3.G.3. STŘEDNĚDOBÁ OPATŘENÍ

V některých českých regionálních městech je problémem nedostatečná četnost a kapacita parkovacích ploch pro turisty. Střednědobým opatřením je vybudování nových parkovacích ploch či parkovacích domů v docházkové vzdálenosti do historického jádra. Česká regionální města jsou si však tohoto problému vědoma a navyšují parkovací kapacity či přidávají parkovací plochy. Proto je možné říct, že se toto opatření již využívá. Opatření souvisí i s předchozím okamžitým restriktivním opatřením zrušení parkovacích ploch na hlavních náměstích ve městech. Pokud se často velkokapacitní parkovací plochy na náměstích zruší, je třeba jejich kapacitu nahradit vybudováním nových ploch či domů například na okrajích měst s přívítivou docházkovou vzdáleností.

Dalším střednědobým opatřením je úprava veřejného prostoru mimo historické jádro, konkrétně tras pro pěší z vlakových a autobusových nádraží nebo parkovacích ploch. Na místech ve městě, která jsou stále problematická, je možné rozšířit chodníky, vyřešit bezbariérovost trasy a doplnit vhodný mobiliář tak, aby turista byl veden prostorem a trasa do historického jádra byla více intuitivní a přehlednější. Snadnější dostupnost do historického jádra lze podpořit také veřejnou vybaveností a aktivním parterem budov podél trasy.

Budováním a propagováním atraktivit a míst v okolí města či v jiných městských částech se rozptýlí množství turistů a turismus tak není soustředěn pouze v historickém jádru města a okolo hlavních památek. Města by měla revitalizovat okolní části města, parky, lesy, vyhlídky a zajímavé stavby. Zároveň by je měla propagovat ve svých letáčích a mapách dostupných v infocentrech, na webu nebo umístěných na místech, kde se pohybují a shlukují turisté. Města by také měla turistům nabízet možnosti výletů po okolí, což by vedlo nejen k rozptýlení turistů, ale i k dlouhodobějším pobytům turistů. Podporovala by se tím i okolní města či spádové obce a turismus by se nesoustředil pouze do jednoho místa.

Střednědobým opatřením je také propagace města se zacílením na život ve městě. Je to opatření, při kterém se propagují zejména aktivity ve městě. Je zacíleno na autenticitu města, jeho tradičně pořádané akce, typy sportovních a kulturních akcí charakteristických pro dané město. Je možné v rámci propagace tvořit několikadenní tematické pobyty. Propagace pak vede k proměně turismu ve městě, turisté jej navštěvují při dlouhodobějších pobytech, stráví více času ve městě a jeho okolí, omezí se jednodenní zájezdový turismus. Zároveň je větší pravděpodobnost, že se turisté do města znovu vrátí a budou se znovu účastnit akcí, kvůli kterým přijeli již poprvé. V případě jednodenních zájezdových výjezdů návratnost turistů není vysoká.

Pro udržitelnější turismus je třeba zapojit do vývoje veřejného prostoru ve městě i místní obyvatele. Města s UNESCO památkami by neměla reagovat pouze na potřeby turistů, ale i na potřeby svých rezidentů tak, aby se jejich komfort žití ideálně nesnižoval. Společně s občany je možné vytipovat problematická místa a prostory, vytvořit pocitovou mapu, sepsat principy, které se osvědčily a fungují dobře. Protože pokud se v daném prostoru cítí dobře stálí obyvatelé, kteří jej navštěvují často, je pravděpodobné, že se zde budou dobře cítit i turisté, kteří do města přijedou nárazově a na omezený čas. Opatření je třeba opakovat v pravidelných intervalech a aktualizovat tak pocitovou mapu obyvatelstva a dopady nových změn ve veřejném prostoru.

Vztah urbanismu a turistického ruchu je třeba zanést do legislativy měst tak, aby byl zaručen rozvoj udržitelného turismu. Vypracováním uceleného dokumentu (včetně grafických příloh) upravujícího, jakým způsobem řešit aktuální či výhledově potenciální problémy v turisticky zaměřených místech, vznikne jednotná strategie pro rozvoj města. Dokument musí mít konkrétní průměty do území a potřebnou hloubku požadovaných opatření. Ve městech s UNESCO památkami a prostory je důležité zajistit takový dokument, který zajistí udržitelný turismus v návaznosti

na urbanismus a architekturu. Město musí aktivně přispívat k vývoji turismu tak, aby se spokojenost obyvatelstva nesnižovala v reakci na turistický ruch a nevytrácel se genius loci.

Parkování rezidentů v historických jádrech měst lze též omezit střednědobým opatřením. Pokud stálí obyvatelé bydlí v historických jádrech měst, je logické, že si přejí parkovat své automobily v docházkové vzdálenosti od bydliště. Avšak parkování aut ve veřejných prostorech historických jader není žádoucí v návaznosti na zachování genia loci místa. Možným opatřením je motivování rezidentů k zanechání svých aut na parkovacích stání v ostatních částech města mimo historické jádro. Motivací může být zvýhodněná cena parkování či jiné benefity v rámci města.

Dopravu k památkám, které se nachází na kopcích, terénních zlomech či ostrozích, lze zjednodušit a zpřístupnit pro všechny turisty opatřením vybudování vertikální komunikace. Vertikální dopravou může být například výtah, elevátor či lanová dráha, které vedou na vyvýšená místa. Za použití vertikální dopravy je možné zjednodušit dopravu imobilních turistů k hlavním památkám města a atraktivitám.

3.G.4. DLOUHODOBÁ OPATŘENÍ

Dlouhodobým opatřením, které se dá aplikovat v rámci České republiky je zbudování obchvatů okolo českých regionálních měst. Hlavní dopravní tepny vedou většinou přes střed regionálních měst. Komplikují tak průchod městem pro pěší. Pěší turisté (ale i rezidenti) na trase od autobusových a vlakových nádraží musí často přecházet rušné komunikace. Pokud by nebylo možné zbudovat obchvat ve městě, je třeba vyřešit křížení pěších a automobilové dopravy alespoň mimoúrovňovým způsobem. Například v Litomyšli je nově zbudován podchod pro pěší na trase z autobusového nádraží do historického jádra, má dostatečnou šířku i estetické architektonické zpracování, a proto je rezidenty i turisty hojně využíván. Všechna řešení mimoúrovňového přechodu přes dopravní tepnu by měli být co nejkratší (i za cenu výkupu pozemků), dostatečně široká, bezbariérová a vizuálně přívětivá pro pěší, tak aby byla využívána všemi lidmi.

Dlouhodobě je také třeba zlepšovat dopravní dostupnost do českých regionálních měst. Zejména autobusová dostupnost je v některých městech výrazně kvalitnější než dostupnost vlakovou dopravou. To se projevuje i na dostupnosti historického jádra z autobusových stanic a zastávek, která je často výrazně lepší než dostupnost historického jádra z vlakového nádraží. V budovách autobusových a vlakových nádraží by měl být aktivní parter s veřejnou vybaveností pro cestující. Dopravní dostupnost do města by měla být jednoduchá, přehledná i pro zahraniční turisty, kteří cestují individuálně. Cílová stanice města s UNESCO památkou by měla být v dopravních prostředích označena i v angličtině. Weby jednotlivých měst by měli obsahovat snadný návod na individuální dopravu do města (ideálně s mapou) ve více světových jazycích.

Města s UNESCO památkami by se měla rozvíjet jak po urbanistické stránce, tak po architektonické. Památky zapsané na seznamu světového dědictví UNESCO jsou zpravidla historické objekty a areály se svým charakteristickým geniem loci. Avšak nelze města zakonzervovat a udržovat pouze jejich historickou atmosféru. Je možné ve městech stavět nové moderní budovy, které budou mít kvalitní architektonické zpracování a budou poutat nové turisty. Stavby moderní architektury mohou přilákat do města nový okruh turistů, kteří by pravděpodobně město nenavštívili. Zároveň se města modernizují a jejich veřejný prostor nepůsobí pouze historicky, ale moderně, soudobě a nadčasově. Moderní veřejný prostor lze podpořit i novým mobiliářem či zajímavými novými sochami a parkovými prvky. Inspirativní město moderní architektury je například Litomyšl, která své moderní stavby propaguje i v rámci turismu na svých stránkách. Zároveň pořádá každoroční akci Archimyšl – Světový den architektury v Litomyšli, která nabízí komentované procházky městem s architektky a historicky, návštěvy běžně nepřístupných budov či debaty nad veřejným prostorem a plánovanými revitalizacemi.

4. ZÁVĚR

Disertační práce je zaměřena z hlediska udržitelného turismu na turismus regionálních měst s památkami zapsanými na světový seznam dědictví UNESCO, jelikož je zde vyšší míra turistů, lze snáze nalézt nedostatky v provozu turisticky navštěvovaných míst ve spojení s urbanismem či územním plánováním. Po zkoumání bylo zjištěno, že města mají problémy se zvýšeným počtem turistů v historických jádrech, v jednoduché a přehledné orientaci ve městě a propojení hlavních památek a v koncepci organizace dopravních uzlů. Pro udržitelný rozvoj města ve vztahu turismu a urbanismu nemají města jasnou a legislativně řízenou koncepci do budoucnosti.

Města a ostatní sídla tvoří v ČR sídelní systém. Jejich hlavním posláním je uspokojovat potřeby obyvatel, také každodenních návštěvníků – obyvatelé menších sídel v přirozeném spádovém území města. Znamená to, že tyto potřeby by turistický ruch neměl omezovat. Pokud město nebude respektovat svůj turistický potenciál, přestane město garantovat trvale přitažlivé prostředí pro stálé uživatele (obyvatele sídelního celku) a může, se stát, že se město nebo jeho nejhodnotnější části – centrum či historické jádro stane skanzenem a přestane být přitažlivé pro každodenní život.

Urbanismus a územní plánování mohou napomoci k rozvoji udržitelného turismu. Stanovují podmínky pro provedení změn v území (umístování staveb s ohledem na charakter a hodnoty území). Prověřují a posuzují potřebu změn v územní, veřejné zájmy, problémy, rizika. Stanovují urbanistické či architektonické požadavky na využití prostorového uspořádání. Urbanismus a územní plánování mohou být nástrojem, o který se lze opřít při navrhování veřejných prostor města. Je důležité, aby město mělo jednotnou koncepci územního plánování tak, aby mohlo řešit problémy plynoucí ze zvyšujícího se počtu turistů.

4.A. VYHODNOCENÍ HYPOTÉZ A VÝZKUMNÝCH OTÁZEK

Pro zodpovězení hypotéz a výzkumných otázek byla analyzována 4 vybraná česká regionální města, která dala základ zobecněným odpovědím v rámci ČR. Po analyzování, vyhodnocení a doporučení opatření vybraných měst jsou na konci zodpovězeny hypotézy a výzkumné otázky. Po vyhodnocení výsledků v rámci celé ČR je možné vyhodnotit hypotézy i výzkumné otázky obecně ve vztahu ke všem regionálním českým městům.

Světová pandemie onemocnění SARS-CoV-2 ovlivnila turismus po celém světě včetně České republiky. Již bylo zmíněno, že opatřeními pro zamezení šíření tohoto viru byl turismus v českých regionálních městech omezen, či naprosto zamezen. Před světovou pandemií se v některých městech projevovaly začátky neudržitelnosti turismu (například v Českém Krumlově). Během pandemie se množství turistů výrazně omezilo a města tak mohla lépe fungovat a částečně si odpočinout od náporů turistů. Města tento čas využila k analýze nedostatků a problémů turistického ruchu, které ovlivňovaly provoz města. Po zjištění problémů se je města snažila vyřešit, příkladem je zlepšení a sjednocení vizuálního stylu města či plánování navýšení kapacit parkovacích stání. Města podnikla kroky pro zlepšení udržitelnosti turismu a pro lepší připravenost na množství turistů, které doufají, že se opět navrátí. Jestli nová opatření měst vytvořená během pandemie budou fungovat a udržitelnost turismu selepší, ukáže až vývoj turismu v jednotlivých městech po skončení světové pandemie. Analýza těchto pandemických opatření a její vyhodnocení může být předmětem pro další výzkum.

4.A.1. HLAVNÍ HYPOTÉZA

Hypotéza: Na přibývající frekvenci turistů nejsou města připravena a dochází k neudržitelnosti měst.

Vyhodnocení: Česká regionální města se snaží rozptýlit množství turistů i mimo historická jádra a památky zapsané na seznamu světového dědictví UNESCO. Města se snaží propagovat okolní části a jiné atraktivity na jejich území, budují cyklostezky, turistické trasy, sportoviště, kulturní objekty. Města také propagují nejen atraktivity na jejich území, ale i v širším okolí či celém kraji. Podporují návštěvu na více dní s nabídkou rozmanitých aktivit tak, aby bylo zamezeno nárazovému jednodennímu turismu. Města zhodnocují parkovací kapacity a navyšují je, přidávají mobiliář do veřejného prostoru a rekonstruují náměstí či pěší trasy. V rámci světové pandemie města tvořila nová opatření v umístování mobiliáře, navyšování parkovacích kapacit a další, snažila se připravit na dobu po pandemii, až se opět navrátí masivní počty turistů. Zhodnocení hypotézy by tak mělo proběhnout znovu po skončení pandemie, aby se vyhodnotila nová opatření a nový stav (ne)udržitelného turismu, ve kterém se města budou aktuálně nacházet.

Hypotéza: Lze předcházet negativním dopadům turistického ruchu na prostředí měst, jejich částí a na přitažlivost jejich veřejného prostoru.

Vyhodnocení: Ano, lze předcházet negativním dopadům turistického ruchu na veřejný prostor ve městě. Města investují do kvalitního vizuálně jednotného mobiliáře pro turisty i rezidenty, budují a rekonstruují veřejné toalety v historických jádrech a rekonstruují náměstí a ostatní veřejné prostory kvalitními materiály, aby eliminovala negativní dopady masivního turismu. Města se snaží o zlepšení orientace ve veřejném prostoru pro turisty a snaží se vést návštěvníky k atraktivitám města, zkracovat docházkové vzdálenosti a nevytvářet nebezpečná či nevyužívaná zákoutí. K jednotnému vizuálnímu stylu během pandemie přistoupila například Litomyšl, sjednotila grafiku informačních tabulí a dala jim jednu společnou (červenou) barvu, která se objevuje na každé infografice.

Hypotéza: Nejsou stanovena strategická rozhodnutí v plánování udržitelného turismu ve vztahu k urbanismu a architektuře, která by byla zanesena do legislativy města.

Vyhodnocení: Ano, nejsou stanovena strategická rozhodnutí v plánování udržitelného turismu. Všechna zkoumaná města mají zpracovány strategické plány, které analyzují situaci ve městě a na příští rámec několika let specifikují vývoj města. Strategické plány se zabývají nejen urbanismem města, ale i dopravní situací ve městě, dopravní dostupností z okolních obcí, ekonomickými, sociálními a kulturními ukazateli atd. Strategické plány obsahují opatření, které je třeba v následujících letech zrealizovat, problémy, které je třeba řešit či zlepšovat. Strategické plány nejsou pro město závazné, opatření v nich jsou pouze doporučená.

Strategie poukazují na problémy při rozvoji města v rámci urbanismu, dopravní dostupnosti a turismu v okolí hlavních památek. Není to však řízená a cílená koncepce, která by vedla k rozvoji v konkrétním časovém rámci a musela by se řešit, tudíž se často cíle ve strategických plánech neuskuteční a přesunou se do dalšího strategického plánu nebo se vyřeší, ale jen povrchově.

Pro koncepci udržitelné turistiky v českých regionálních městech v současné době neexistuje jednotná strategie s uceleným dokumentem včetně grafických příloh, která by řešila aktuální problémy měst v rámci turismu s návazností na potenciální problémy a budoucí rozvoj turistického ruchu. Strategické plány jako jediné obsahují problémy turistického ruchu ve spojení s urbanismem a architekturou, nastiňují možné investice a vylepšení, avšak nemají konkrétní průměty do území ani potřebný detail. Opatření uvedená ve strategiích nejsou závazná a nelze

je vymáhat. Závaznost strategických plánů není zanesena do legislativy města, je to dokument obsahující pouze doporučení.

Města by měla ve svých vyhláškách zajistit rozvoj udržitelného turismu v návaznosti na urbanismus a komfort rezidentů, analyzování problémů a kritických míst a naplňování opatření ze strategických plánů. Při závaznosti opatření by již nebylo možné, aby se nenaplnila či odsunula na pozdější léta do jiných strategií. Města by též měla zajistit odborníky ve své správě, kteří se těmito tématy zabývají a mohou tak rozvoj udržitelného turismu tvořit a posuzovat. Pokud nejsou schopna zajistit odborníky ve své správě, měla by spolupracovat s jinými fyzickými či právníckými osobami zabývajícími se vztahem turismu a urbanismu.

Hypotéza: Města mají připravena opatření v návaznosti na přibývající frekvenci turistů.

Vyhodnocení: Ano, města mají připravena opatření. Všechna města sjednocují vizuální styl infografiky města, často využívají jednu dominantní barvu, která se objevuje na každé tabuli či ceduli, turisté se tak lépe ve městech orientují a infografice rozumí, jelikož se zde opakují stejné grafické zkratky. Sjednocení infografiky je hlavním tématem práce během světové pandemie. Dále města budují cyklostezky, hipotrazy, turistické trasy a nové tematické okruhy. Cílem je rozprostřít zájem turistů tak, aby v jeden čas nebyli na jenom místě, převážně okolo hlavních památek města. Regionální města také propagují nejen aktivity na svém území, ale i v okolí či v celém kraji, do kterého města spadají. Města též budují nové plochy pro parkování turistů, Telč a Kroměříž mají v plánu výstavbu nových parkovacích domů, aby navýšily kapacitu pro automobily přijíždějících návštěvníků.

Hypotéza: Rovnováha turismu ve vztahu k obyvatelům měst ustupuje na úkor rezidentů.

Vyhodnocení: Odpověď na tuto otázku je individuální ke každému městu. Toto nelze unifikovat, protože je více faktorů, které tuto hypotézu ovlivňují. Obecně se turismus soustředí převážně do historického jádra, kde mají rezidenti místo podnikání či služeb a funkce bydlení převažuje na okraji historických jader či v okrajových částech města. Je velice obtížné sladit rovnováhu trvalého bydlení a turismu v historických jádrech. V turistických částech (zpravidla v historických jádrech a památkově chráněných rezervacích) jsou převážně funkce smíšené s podnikáním. Rezidenti však historické jádro navštěvují, mísí se mezi turisty a využívají služeb, které jsou připraveny jak pro turisty, tak pro rezidenty.

Ze zkoumaných měst ale vyplývá, že ze 4 měst ve 2 městech rovnováha turismu ve vztahu k obyvatelům měst ustupuje na úkor rezidentů. Z výzkumného vzorku Telče vyplývá, že počet obyvatel neustále klesá. Není to však problém jen města Telče, ale celého kraje Vysočina, hlavním problémem je nezaměstnanost, která je v tomto kraji největší v celé České republice. Mladí obyvatelé Telče nenachází ve městě dostatek a rozmanitost pracovních příležitostí, a tak se stěhují do větších měst, jiných krajů. Město Telč ve svém strategickém plánu řeší podporu podnikání pro rezidenty města tak, aby se vytvářely nové pracovní příležitosti a pozice. V Českém Krumlově tato hypotéza také platí, město je zahlceno turisty, jejich frekvence je enormní. Historické jádro města trpí na přetížení turisty, rezidenti zde mají místa podnikání či služeb. Rezidenti se v historickém jádru mimo pracovní povinnosti nepohybují, nenavštěvují ho. Český Krumlov pořádá akce i mimo hlavní turistickou sezónu, propaguje možnost návštěvy přes zimní měsíce, kdy je město pokryté sněhem s odkazem na pohádku Anděl Páně 2, která se zde natáčela. Také Český Krumlov propaguje vícedenní návštěvy města a jeho okolních zajímavostí, je propagován na stránkách Jihočeského kraje jako jedna z atraktivit společně s ostatními městy a obcemi v okolí (zámek Hluboká nad Vltavou, Holašovice, České Budějovice atd.).

4.A.2. DALŠÍ VÝZKUMNÉ OTÁZKY

- Otázka:* Co může být předmětem neudržitelnosti turismu?
- Vyhodnocení:* Z analýzy a vyhodnocení výzkumných vzorků vyplývá, že předmětem neudržitelného turismu jsou nedostatečné kapacity parkovacích ploch, které města aktivně řeší. Dále jsou předmětem nedostatečně označené turistické cíle, nesrozumitelná infografika, nesnadná orientace ve veřejném prostoru města a absence infocentra ve městě. Turisté mají být vedeni prostorem a turistickými cedulemi tak, aby se přehledně a intuitivně dopravili k místu zájmu a nebloudili po městě (například do rezidenčních částí města). K neudržitelnosti turismu přispívá špatná dopravní dostupnost města a nutnost dopravovat se pouze individuální autobusovou či automobilovou dopravou. Dopravní dostupnost by měla být umožněna i hromadnou autobusovou či vlakovou dopravou. Při výrazně dominantní individuální dopravě nebudou nikdy dostatečné kapacity parkovacích stání. Není proto řešením stavět stále nové parkovací domy, ale řešit problémy hromadné dopravy a dostupnosti do města a docházkové vzdálenosti do historického jádra. Dalším problémem pro udržitelný turismus je převažující soukromé ubytování nepřispívající financemi do rozpočtu města nad oficiálním ubytováním, kde turisté platí poplatky spojené s přespáním ve městě. Zároveň jsou problémem jednodenní návštěvy města, nárazový jednodenní turismus, kdy turisté tráví ve městech jen několik hodin a nepřináší dostatek financí do městské správy. Nárazovému jednodennímu turismu se dá předejít motivací návštěvníků k návštěvě na více dní nabízenými akcemi či aktivitami, zvýhodněnými nabídkami či poukázkami na vstupy do městských kulturních prostor nebo zpoplatněním vstupu do města na méně než jeden den.
- Otázka:* Analýza a poškození: Co může působit negativně či pozitivně v turisticky přitažlivých městech?
- Vyhodnocení:* Negativně veřejný prostor ovlivňuje vizuální smog, což města již často řeší a snaží se v rámci své legislativy definovat vizuální obraz města, vzhled reklam a vývěsních štítů, předzahrádek či své vlastní infografiky. Města přesycená množstvím reklamních poutačů, svítících reklam, maskotů či pouličních umělců nejsou turisticky atraktivní, protože se jim vytrácí genius loci. Zároveň je problémem druh některých prodávaných suvenýrů, jako jsou například matrjošky či beranice historickém jádru Českého Krumlova či Prahy. Tyto typy upomínkových předmětů nemají vztah k městu ani oblasti, ve které jsou prodávány a opět narušují genia loci. Upadají tak tradiční hodnoty specifické pro dané město či oblast, jsou nahrazovány globalizovanými stereotypními předměty. V neposlední řadě negativně veřejný prostor ovlivňuje znečištění, ať už pocházející z nedostatku mobiliáře (absence odpadkových košů), vandalismu či použití nekvalitních materiálů. Graffiti se objevuje ve veřejném prostoru velice často, dá se jim předcházet speciálním nátěrem fasád, na kterém se spreje neudrží, nebo například vytvořením legálních sprejerských ploch, kde se mohou umělci vyjadřovat. Vhodně umístěné a kvalitně provedené graffiti může místa ve veřejném prostoru pozvednout a nalákat nové návštěvníky.
- Pozitivně veřejný prostor ovlivňuje vhodné umístění mobiliáře v kvalitním vizuálním a materiálovém provedení, dostatek odpadkových košů, informačních tabulí. Zároveň je pozitivní, pokud město dbá na své tradice, pořádá městské slavnosti, podporuje prodej lokálních produktů, čímž vytváří identitu města ve své unikátnosti a tradičnosti. Města by měla propagovat nejen své důležité kulturní památky, ale i styl života, tradice, sportovní aktivity a okolní přírodní zajímavosti. Pozitivním působením v turisticky přitažlivých městech jsou peníze, které město získává od soukromníků přispívajících do rozpočtu města, jako jsou třeba městské poplatky za ubytovací služby.

Otázka: Jsou česká města (již turisticky vyhledávána) ve své územně plánovací dokumentaci či podkladech připravena na vyšší koncentraci turistů?

Vyhodnocení: Většina českých regionálních měst není připravena na vyšší koncentraci turistů ve svých územně plánovacích dokumentacích či podkladech. Pokud má město územně plánovací dokumentaci, často v ní definuje deficity, které jsou spojeny spíše s dopravou či jiným tématem, které se turismu dotýká jen částečně. Tudíž není přímo turismus a spojené potřeby s ním zaneseny do ÚPD. Pokud by se měl turismus ve městě skokově zvýšit, města v rámci dokumentací a podkladů nemají strategii, jak se s takovou intenzitou vypořádat.

Otázka: Jak ovlivnila pandemie onemocnění SARS-CoV-2 turismus ve zkoumaných městech?

Vyhodnocení: Turismus byl výrazně ovlivněn především v letech 2020 a 2021 světovou pandemií onemocnění SARS-CoV-2. V některých částech roků byl turismus velmi omezen či dokonce zamezen, protože nebylo možné cestovat do okolních regionálních měst. Turisté, kteří města navštěvovali v této době pocházeli nejčastěji z širšího okolí měst, byli to převážně tuzemští návštěvníci, zahraničních turistů bylo minimum. Některá opatření a omezení nadále přetrvávají, a tak města stále navštěvují převážně tuzemští turisté. Celkově se ale množství turistů navštěvujících města snížilo, nedochází k masivním náporům jako před světovou pandemií. Světová pandemie donutila česká města přehodnotit svou propagaci a zacílit ji na české turisty.

4.B. SPLNĚNÍ CÍLŮ DISERTAČNÍ PRÁCE

Jednotnou koncepcí aplikovanou na česká regionální města by mohl být řešen vývoj udržitelného turismu v návaznosti na urbanismus a komfort rezidentů. V současné době neexistuje ani jednotná strategie udržitelného turismu v rámci České republiky, ani jednotná strategie jednotlivých měst. Neexistuje dokument, který by včetně grafických příloh řešil zvyšování množství turistů ve městech nebo problémy, které z vyšší intenzity turistů aktuálně vyplývají nebo v budoucnosti mohou vyplynout. Města mají vypracovány strategické plány, které vztah urbanismu a turismu řeší, doporučují opatření k vyřešení problémů. Strategické plány však nejsou závazné, nemají svoji platnost zakotvenou v legislativě města a opatření tak nejsou povinnostně vyžadována. Často se proto v praxi opatření nezrealizují, přesunou se do dalšího období nebo se vyřeší jen povrchně bez potřebného řešení do detailu.

V úvodní části disertační práce byly definovány hlavní cíle práce:

1. Definování pojmu udržitelný turismus či udržitelná turistika
2. Analýza vybraných regionálních českých měst zapsaných na seznamu UNESCO.
3. Vyhodnocení analyzovaných měst.
4. Doporučená konkrétní opatření vybraných měst.
5. Závěrečné vyhodnocení v rámci ČR.
6. Závěrečná doporučená opatření pro obdobná města v ČR.
7. Vyhodnocení hypotéz a výzkumných otázek.

Prvním hlavním cílem práce je definování pojmu udržitelný turismus či udržitelná turistika. Tento pojem je vysvětlen v Úvodu v části 1.F. VÝZKUMNÉ POJMY – TERMINOLOGIE. Udržitelný turismus či udržitelnou turistiku definuje například Výkladový slovník takto: „Komplexní společenský jev jako souhrn aktivit účastníků cestovního ruchu, souhrn procesů budování a provozování zařízení se službami pro účastníky cestovního ruchu včetně souhrnu aktivit osob, které tyto služby nabízejí a zajišťují, aktivit spojených s využíváním, rozvojem a ochranou

zdrojů pro cestovní ruch, souhrn politických a veřejně - správních aktivit a reakce místní komunity a ekosystému na uvedené aktivity.“ (Pásková, Zelenka, 2002). V České republice je udržitelná rozvoj definován §6 zákona č.17/1992 Sb., O životním prostředí, kde je definován: „Trvale udržitelný rozvoj společnosti je takový rozvoj, který současným i budoucím generacím zachovává možnost uspokojovat jejich základní životní potřeby, a přitom nesnižuje rozmanitost přírody a zachovává přirozené funkce ekosystémů.“ (§6 zákona č.17/1992 Sb)

Analýzy vybraných regionálních českých měst zapsaných na seznamu světového dědictví UNESCO proběhly pro 4 vybraná města – Litomyšl, Kroměříž, Český Krumlov a Telč. Analýzy proběhly na základě dostupných informací z veřejně dostupných dokumentů a informací města, osobním kontaktem se zástupci měst z městské správy (městští architekti, vedoucí odboru kultury cestovního ruchu, městští tajemníci, starostové obce a další) a osobními návštěvami města. Analýzy jednotlivých měst jsou rozdělené do tří částí – analýza autora, analýza dokumentů města a analýza managementu města. Všechny analýzy měst jsou v částech 3.A.1. ANALÝZA VÝZKUMNÉHO VZORKU – LITOMYŠL, 3.B.1. ANALÝZA VÝZKUMNÉHO VZORKU – KROMĚŘÍŽ, 3.C.1. ANALÝZA VÝZKUMNÉHO VZORKU – ČESKÝ KRUMLOV, 3.D.1. ANALÝZA VÝZKUMNÉHO VZORKU – TELČ.

Vyhodnocení proběhlo na základě analýz jednotlivých měst. Je členěno do tří částí – vyhodnocení autora, vyhodnocení dokumentů města a vyhodnocení managementu města. Ve vyhodnocení jsou zmíněny deficity, ale i principy, které ve městech fungují či se osvědčily. Zároveň je zde popsáno, jak vyhodnocuje management měst udržitelnost turismu a kde vnímá prostor pro zlepšení. Vyhodnocení dokumentů obsahuje konkrétní zájmové oblasti či místa ve městech, která je třeba v rámci spojení turismu a urbanismu řešit. Všechna vyhodnocení měst jsou v částech 3.A.2. VYHODNOCENÍ VÝZKUMNÉHO VZORKU – LITOMYŠL, 3.B.2. VYHODNOCENÍ VÝZKUMNÉHO VZORKU – KROMĚŘÍŽ, 3.C.2. VYHODNOCENÍ VÝZKUMNÉHO VZORKU – ČESKÝ KRUMLOV, 3.D.2. VYHODNOCENÍ VÝZKUMNÉHO VZORKU – TELČ.

Pro každé město jsou doporučena opatření ke zlepšení rozvoje turistického ruchu či k řešení problémových bodů. Opatření jsou rozdělena na doporučená opatření autora práce, doporučená opatření dokumentů města a doporučená opatření managementu města. Opatření navazují na dílčí vyhodnocení každého města. Všechna doporučená opatření měst jsou v částech 3.A.3. DOPORUČENÍ OPATŘENÍ VÝZKUMNÉHO VZORKU – LITOMYŠL, 3.B.3. DOPORUČENÍ OPATŘENÍ VÝZKUMNÉHO VZORKU – KROMĚŘÍŽ, 3.C.3. DOPORUČENÍ OPATŘENÍ VÝZKUMNÉHO VZORKU – ČESKÝ KRUMLOV, 3.D.3. DOPORUČENÍ OPATŘENÍ VÝZKUMNÉHO VZORKU – TELČ.

Vybraná regionální česká města jsou vyhodnocována v rámci České republiky v části 3.E. ZÁVĚREČNÉ VYHODNOCENÍ VÝZKUMNÝCH VZORKŮ V RÁMCI ČR. Vyhodnocení probíhá formou syntézy, kdy se jednotlivé zákonitosti a principy společné pro většinu měst spojují do témat obvyklých problémů, která lze nalézt i v ostatních městech České republiky. Zároveň jsou stanoveny ojedinělé problémy, které se vztahují ke konkrétním městům. Ve vyhodnocení jsou vyzdvihnuty i obvyklé pozitivní body a principy, které fungují.

V návaznosti na vyhodnocení výzkumných vzorků v rámci ČR jsou doporučena opatření pro obdobná regionální města na území České republiky. Jsou rozdělena do čtyř kategorií (opatření okamžitá restriktivní, opatření okamžitá nerestriktivní, opatření střednědobá a opatření dlouhodobá). Opatření okamžitá restriktivní jsou řešení, která mohou města přijmout v krátkém časovém horizontu, ale vyžadují opatření, která omezí turisty nebo i rezidenty. Opatření okamžitá nerestriktivní lze též přijmout v krátkém časovém horizontu, avšak není třeba omezovat turisty či rezidenty. Opatření střednědobá jsou opatření, která vyžadují koordinaci města a vyšší finanční podporu. Jejich dopady mohou být okamžité, ale mohou se také projevit až v delším časovém rámci. Opatření dlouhodobá jsou řešení dlouhodobých problémů, které vyžadují koordinaci města, změny Územních plánů měst či Územně plánovacích dokumentací. Je třeba v rámci jednotné koncepce v rámci města a jeho širšího okolí tyto problémy řešit, a proto mají dlouhodobý časový rámec. Všechna doporučená opatření v rámci ČR jsou v části 3.F. DOPORUČENÍ OPATŘENÍ DLE VYHODNOCENÍ VÝZKUMNÝCH VZORKŮ.

Vyhodnocení hypotéz a výzkumných otázek je v části 4. ZÁVĚR, 4.A. VYHODNOCENÍ HYPOTÉZ A VÝZKUMNÝCH OTÁZEK. Během sběru dat, vypracování a vyhodnocení analýz výzkumných vzorků se postupným zkoumáním došlo k jejich zodpovězení. Hypotézy a výzkumné otázky jsou položeny v úvodu disertační práce.

4.C. PŘÍNOS DISERTAČNÍ PRÁCE

Cílem disertační práce bylo analyzovat, zhodnotit a navrhnout opatření pro zlepšení turistického provozu při zachování stávajících kulturních hodnot města a jeho trvalé přitažlivosti pro trvalé obyvatele.

Přínosem práce je ucelený pohled na problematiku nejen z architektonického hlediska, ale i ze stran běžného občana. Srovnání konkrétních příkladů, jejich funkčnosti a poukázání na možné nedostatky.

Možnost poskytnutí práce jako podklad pro zkoumaná města (UNESCO) a ostatní instituce zabývající se územně analytickými podklady a územně plánovací dokumentací, například jako podklad pro zadání a zpracování:

- do územně analytických podkladů k zapracování do územních plánů obcí,
- územní studie turisticky zaměřených měst,
- ve vyhlášce města.

Obsah disertační práce může sloužit jako podklad pro vybraná posuzovaná města při řešení současných situací ve spojení urbanismu s turistickým ruchem. Z vyhodnocení každého zkoumaného města jasně vyplývají problematické body, které přispívají k neudržitelnosti turismu v daném městě. Zároveň jsou zde obsaženy pozitivní body a principy, které ve zkoumaných městech fungují. V práci jsou doporučena opatření, která by posílila rozvoj udržitelného turismu. Čtyři zkoumaná města by tak mohla doporučená opatření převzít či se jimi inspirovat a aplikovat je ve svém rozvoji.

Problematika udržitelného turismu v českých regionálních městech se nevztahuje jenom na zkoumaná čtyři města s památkami zapsanými na seznam světového dědictví UNESCO. Je možné ji aplikovat na města obdobného charakteru např. na město Kutnou Horu, které již není výzkumným vzorkem. Obsah disertační práce je možný použít i na ostatní regionální česká města, která sice UNESCO památky nemají, ale i tak čelí turistickému ruchu. Jsou zde doporučena opatření, která se dají převzít pro různé typy památek i měst.

Disertační práce může sloužit jako první krok k řešení turismu českých měst ve vztahu k urbanismu. Jasně pojmenovává deficity, které česká regionální města mají a nabízí doporučení opatření, jak tyto deficity řešit. Práci je vyvolána diskuze nad udržitelností turismu s potřebou řešení problémů měst při náporu turistů.

4.D. OMEZENÍ PŘI VÝZKUMU

Omezení při zkoumání vybraných měst vycházela převážně v návaznosti s onemocněním SARS-CoV-2, celosvětovou pandemií a jejími omezeními. Převážnou část roku 2020 a 2021 byl turismus omezen či prakticky zamezen. To přinášelo omezení hlavně v osobních návštěvách vybraných měst a též v osobní komunikaci se zástupci měst. Osobní komunikace byla omezena, a tak ji nahradily telefonické rozhovory. Ve městech byly omezeny služby a dostupné propagační materiály v zavřených infocentrech. Propagace měst směřovala spíše na podporu místních služeb, restauračních zařízení pro rezidenty, omezena byla propagace návštěvy města pro turisty. Ve městech se nekonaly městské slavnosti či ostatní události v průběhu roku, které se snaží rozptýlit zájem turistů do celého roku. Proto nebylo možné události navštívit a zhodnotit je. Jelikož cestování bylo velice omezeno v letech 2020 a 2021, v práci nejsou vybraná zahraniční města jako výzkumný vzorek.

4.E. PROGNOZA DALŠÍHO VÝZKUMU

Rozvoj udržitelného turismu je proces kontinuální a stále se posouvá. Proto by hodnocení rozvoje udržitelného turismu mělo pokračovat. Města mají stanoveny strategické plány pro nadcházející roky, či je aktuálně pořizují, ale jak jsme již výše zmínili, je toto dostatečný krok k udržitelnému turismu? Proto by postup dalšího výzkumu měl být v hodnocení uplynulých strategií měst po skončení těchto plánů. Analýza je metoda výzkumu práce, která může být opakovatelná. Proto by do budoucích let mohly být použity stejné či podobné principy práce jako jsou uvedeny v této disertační práci. Vyhodnocovaná města by mohla být podrobena stejným analýzám, vyhodnocením analýz a doporučením nových opatření v závislosti na novém vyhodnocení. Výsledky z vyhodnocení měst se dají opět syntetizovat do témat společných pro regionální města v České republice a doporučit nová opatření pro podobná česká města.

Je pravděpodobné, že z nových analýz a jejich vyhodnocení (opakujících se v pravidelných časových intervalech) vyplynou nové problémy v reakci na aktuální situace turistického ruchu ve městech. Zároveň bude možné hodnotit, zda města přistoupila na doporučená opatření či nikoliv. Účinnost doporučených opatření může být při opakovaných analýzách také stanovena – účinnost okamžitých a střednědobých opatření již při následujícím opakování analýzy, účinnost dlouhodobých opatření při pozdějších opakování analýzy.

Česká regionální města by měla pokračovat ve vyhodnocování dopadu turistického ruchu na rozvoj měst, měla by vyhodnocovat dopady strategických plánů a cíle, které si stanovují, popřípadě dosažení stanovených cílů.

Předmětem dalšího výzkumu v bližším časovém horizontu může být analýza a vyhodnocení pandemických opatření, která města přijala během celosvětové pandemie onemocnění SARS-CoV-2. Města využila tento čas k analyzování problémů spojených s turismem před vypuknutím pandemie a tyto problémy řešit opatřeními, které pandemie neovlivňovala. Po skončení pandemie bude třeba vyhodnotit, zda pandemická opatření fungují a jsou správná a dostatečná či přetrvávají problémy, které je třeba řešit dalšími opatřeními nebo opatření změnit.

Obsahem disertační práce je analýza českých regionálních měst s podobnou rozlohou 20-50 km² a počtem obyvatel 5 000-30 000. Další možný výzkum by mohl proběhnout na základě analýz velkých českých měst s UNESCO památkami jako je například Praha či Brno. Z vyhodnocení analýz velkých českých měst by mohly vzejít nové problematické body, které se v menším regionálním měřítku neprojeví (jako například umístění/absence letiště u velkého města). Doporučená opatření by se pravděpodobně též lišila vzhledem k měřítku vybraných měst.

Pro udržitelný turismus je důležitá četnost, kapacita a umístění ubytovacích zařízení. Četnost a umístění ubytovacích zařízení je v disertační práci zkoumána a definována vzhledem k rozloze města (katastrální území města). Dále je v disertační práci zkoumáno, zdali se jedná o oficiální či neoficiální ubytovací zařízení. Kapacita ubytovacích zařízení není v disertační práci zohledněna. Je to tedy další krok ke zpřesnění výsledků týkající se ubytování a udržitelného turismu.

Další analýzy vybraných měst nemusí být omezeny jen na Českou republiku, výzkum je možné rozšířit i na města zahraniční (například Urbino, Benátky, Paříž atd.). Zahraniční města je opět možné dělit na města s menší rozlohou (srovnatelná s regionálními českými městy) a města s větší rozlohou (srovnatelná s většími českými městy). Z analýz a vyhodnocení zahraničních měst mohou vyplynout problematické body, které v českých městech nevznikají nebo nejsou tolik problematické. Také mohou vyplynout zcela nové problémy či pozitivní principy, které ve městech fungují.

Následující analýzy měst zahraničních je možné porovnat s touto prací a vyhodnotit tak, jak se liší přístup menších měst k udržitelnému turismu, jaké jsou problémy a pozitiva v jejich přístupu. Lze porovnat vyhodnocení analýz a doporučená opatření pro regionální česká města a regionální zahraniční města. Je možné, že na základě analýz zahraničních srovnatelných měst vzniknou nová doporučená opatření pro česká regionální města jako dodatek k této disertační práci. Stejně porovnání lze provést i s analýzami větších českých a zahraničních měst, které budou výzkumnými vzorky v následujícím výzkumu.

5. ZÁKLADNÍ POJMY – TERMINOLOGIE

Centrum města

Část města charakterizované vyšší hustotou zástavby, veřejným prostorem, architektonickými i výškovými dominantami, vyváženou skladbou všech funkčních složek činností a aktivit obyvatel města a spádového území. Část města nabízející příležitosti k setkávání, kontaktům, udržování místních tradic a zvyklostí. Většinou se jedná o historické jádro města a jeho nejbližší okolí. (definice autora)

Kongresová turistika

„Kongresová turistika je specializovaná forma cestovního/turistického ruchu, která zahrnuje soubor činností – zaměřených na výměnu vědeckých a odborných poznatků a zkušeností – spojených s cestováním a pobytem lidí v kongresovém místě. Zároveň jde i o nabídku doprovodných programů v rámci kongresu nebo v rámci využití volného času v kongresovém místě.“ (Sysel, 2021)

Městská turistika

Hlavním cílem je celkový zážitek z návštěvy měst. Jedná se o poměrně rychle se rozvíjející oblast cestovního ruchu. Podle Netkové (2000) již nejpobulárnějšími turistickými destinacemi v Evropě nejsou přímořská či horská střediska, ale velká města. To je patrné i v prostředí ČR, kde výrazně nejvíce návštěvníků (zejména zahraničních) směřuje do Prahy. (Galvasová, a další, 2008)

Rozvoj sídel

„Není chápán pouze v kontextu s rozšiřováním či zvětšováním sídelního útvaru, ale také v podobě transformace a zlepšení podmínek např. zlepšení životních podmínek, provedení obchvatu města apod.“ (Vondráčková, 2016)

Sídlo/město

„V současnosti prostorový útvar, vymezený katastrálními hranicemi, v jehož zastavěné části plošně dominují stavby pro bydlení a postupně (s jeho rozvojem) pro další účely, v rozsahu a proporcích podle typu, velikosti a poslání sídla. Zástavbu tvoří různá prostorová a funkční seskupení zastavěných a nezastavěných (veřejných, vyhrazených a soukromých) pozemků. Na správním území obce se může nacházet jedno i více různých sídel.“ (ÚZR, 2002-2004)

Turista

Turista je cestující, který se zdrží v navštíveném místě alespoň 24 hodin za účelem využití volného času. Podle vztahu k zemi pobytu se rozlišují domácí turisté, mezinárodní turisté a zahraniční turisté. (MMR, 2021) (MMR, 2002-2021)

Turistická infrastruktura

Systém prostorového a funkčního uspořádání sídla ve vztahu k cestovnímu ruchu, za účelem zajistit pohodlnost a efektivitu turistické návštěvy. (definice autora)

Turistický mobiliář

Vybavení města, nacházející se ve veřejném prostoru, na náměstích a v ulicích. Slouží k přenosu informací (informační tabule, směrovníky, rozcestníky), k posezení a relaxaci (lavičky, židle, stolky atd.), k udržování čistoty (odpadkové koše), k osvětlení prostorů (veřejné osvětlení, pouliční lampy). Turistický mobiliář je primárně určen pro návštěvníky města (turisty) a slouží zejména k informování o atraktivitách města, k orientaci ve městě a k určení hlavních tras. (definice autora)

Udržitelný rozvoj území

„Uspokojuje potřeby současné generace, aniž by ohrožoval podmínky života budoucích generací. Udržitelný rozvoj území spočívá ve vyváženém vztahu podmínek pro příznivé přírodní prostředí, pro hospodářský rozvoj a pro soudržnost společenství obyvatel území.“ (ÚZR, 2002-2004)

Udržitelný turismus, udržitelná turistika

Kontinuální proces rozvoje města, při kterém dochází k rovnováze mezi návštěvníky (turisty) a obyvateli (rezidenty), nemění se jejich pohodlí, není ovlivněno životní prostředí, ekonomika, komunita ani genius loci města. (definice autora)

dle Portálu cestovního ruchu Univerzity Hradec Králové definice:

„Nepřesně též udržitelná turistika je cestovní ruch, který dlouhodobě nenarušuje přírodní, kulturní a sociální prostředí.

1. environmentální vymezení, návrh normy EU: koncepce rozvoje a plánování cestovního ruchu, jehož cílem je ochrana a zachování životního prostředí ve všech jeho aspektech a respektování životního stylu místních obyvatel;
2. holistická definice: cestovní ruch, kdy aktivity a služby poskytované návštěvníkům a vlastní aktivity návštěvníků ovlivňují přírodní a antropogenní životní prostředí, místní komunitu a biosféru jako celek pouze v takové míře a kvalitě, která neobnovitelně negativně nemění globální ani lokální životní prostředí, místní komunitu a biosféru jako celek a neomezuje tak možnost využití cestovním ruchem a další antropogenní využití destinace v budoucnosti, stejně jako funkce biosféry (Zelenka);
3. ekonomicko-environmentální vy-mezení, UNWTO: Schopnost destinace udržet si poten-ciál konkurence v soutěži s novými, his-toricky méně využívanými destinacemi, při-táhnout první i opakované návštěvy, podržet si kulturní jedinečnost, být v rovnováze s život-ním pro-středím. Udržitelnost cestovního ruchu se hodnotí různými přístupy (viz např. indikátory udržitelného rozvoje CR), komplexní procedura je popsána v KO (2005). Dosažení udržitelnosti cestovního ruchu vychází ze základních přístupů udržitelného rozvoje – nalezení rovnováhy mezi ekologickými, ekonomickými, socio-kulturními a regionálními aspekty rozvoje (viz např. UNWTO 1998, MCKERCHER 2003), které je nutné rozpracovat do konkrétních aktivit a cílů na různých geografických úrovních (viz MEYER ET AL 2005, UNWTO 1998). Kritická analýza udržitelnosti cestovního ruchu je uvedena v SAARINEN (2006) a v GÖSSLING (2002b).“(UHK, 2018)

dle ÚÚR MMR udržitelný cestovní ruch definice:

„Komplexní společenský jev jako souhrn aktivit účastníků cestovního ruchu, souhrn procesů budování a provozování zařízení se službami pro účastníky cestovního ruchu včetně souhrnu aktivit osob, které tyto služby nabízejí a zajišťují, aktivit spojených s využíváním, rozvojem a ochranou zdrojů pro cestovní ruch, souhrn politických a veřejně – správních aktivit a reakce místní komunity a ekosystému na uvedené aktivity.“ (Pásková, a další, 2002)

dle Zákona o životním prostředí definice:

V České republice je udržitelný rozvoj definován §6 zákona č.17/1992 Sb., O životním prostředí, kde je definován: „Trvale udržitelný rozvoj společnosti je takový rozvoj, který současným i budoucím generacím zachovává možnost uspokojovat jejich základní životní potřeby, a přitom nesnižuje rozmanitost přírody a zachovává přirozené funkce ekosystémů.“ (Zákon č.17/1992 Sb.)

Územní rozvoj

„Komplexní rozvoj území, který zahrnuje rozvoj všech hmotných složek, aktivit a procesů vztahujících se k území a jejich vzájemné vztahy. Je to tedy trvalý proces vývoje a změn využití ploch, pozemků, staveb (urbanistických struktur) a krajiny (přírodních struktur), včetně jejich údržby a ochrany hodnot. Cílem je udržitelný a vyvážený

rozvoj všech těchto složek v území. Nástroji usměrňování územního rozvoje jsou zejména územní plánování, regionální politika, péče o životní prostředí a péče o kulturní a přírodní dědictví. “ (ÚZR, 2002-2004)

Veřejná prostranství (Veřejný prostor města)

„Všechna náměstí, ulice, tržiště, chodníky, veřejná zeleň, parky a další prostory přístupné každému bez omezení, tedy sloužící obecnému užívání, a to bez ohledu na vlastnictví k tomuto prostoru. (Zákon č. 128/2000 Sb.)

Plocha vymezená urbanistickými prostředky, tedy především okolní zástavbou. Může být rovněž vymezena zelení (zejména stromy) nebo jinými prostorotvornými prvky a způsoby (vodní plochou, vodním tokem aj.). Takto vymezený prostor slouží k užívání veřejností a plní většinou více vzájemně souvisejících funkcí.“ (ÚZR, 2002-2004)

Historické jádro města

Rozloha historického jádra je plocha, na které se nachází nejvýznamnější a historicky nejhodnotnější budovy a stavby, které mají stavebně-historickou a umělecko-řemeslnou hodnotu a jsou turisticky atraktivní. (definice autora)

Region

dle Českého statistického úřadu:

„Region se definuje jako území s více či méně přesně vyznačenými hranicemi, které často slouží jako správní jednotka nižší, než je úroveň národního státu. Regiony mají svou identitu, tvořenou specifickými rysy, jako je jejich krajina (hory, pobřeží, lesy), podnebí (suché, s velkými vodními srážkami), jazyk (např. v Belgii, Finsku, Španělsku), etnický původ (např. Wales, severní Švédsko a Finsko, Baskicko) či společně sdílená historie.

Hranice regionu jsou obvykle určovány na základě:

- a) přírodních hranic
- b) historických hranic
- c) správních hranic „ (CZSO,2012)

Regionální město

Regionální město je to, které je hlavním centrem blízkých sídel ve spádovém území města (ORP). Sídlá ve spádovém území jsou s regionálním městem v úzké asociaci především z hlediska ekonomické a sociální funkce, dále z důvodu krátké dojezdové vzdálenosti, funkčního vybavení regionálního města, apod. (definice autora)

6. SLOVNÍK ZKRATEK

apod.	A podobně
atd.	A tak dále
aj.	A jiné
ATIC	Asociace turistických informačních center v České republice
AUÚP	Asociace pro urbanismus a územní plánování
ČCCR	Česká centrála cestovního ruchu
ČR	Česká republika
DMO	Distanční management oblasti
EIA	Posuzování vlivů na životní prostředí (proces EIA)
EU	Evropská unie
HDP	Hrubý domácí produkt
HUZ	Hromadná ubytovací zařízení
CHKO	Chráněná krajinná oblast
KČT	Klub českých turistů
MHD	Městská hromadná doprava
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MPR	Městská památková rezervace
MPZ	Městská památková zóna
MŠ	Mateřská škola
např.	Například
NPÚ	Národní památkový ústav
NS	Naučná stezka
OP	Operační programy
ORP	Obec s rozšířenou působností
RURÚ	Rozbor udržitelného rozvoje území
SARS-COV-2	Severe acute respiratory syndrome – coronavirus
SOŠ	Střední odborná škola
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, Organizace OSN
ÚAP	Územně analytické podklady
ÚPD	Územně plánovací dokumentace
ÚÚR	Ústav územního rozvoje
Zákon Sb.	Zákon sbírky
ZŠ	Základní škola
ZÚR	Zásady územního rozvoje
ZUŠ	Základní umělecká škola

7. ZDROJE

TIŠTĚNÉ ZDROJE (Knihy, články – ve sbornících, novinách, časopisech)

BROLÍK, Tomáš. *Příliš levná dovolená*. Praha : Respekt, 2016, Sv. 31.

ČÁPOVÁ, Hana. *Ukradené město, Lidé z Českého Krumlova či Mikulova řeší rébus, jak přežít davy turistů*. 29, Praha : Respekt, 2018, Sv. 29. ISBN: 9770862654000.

ČERTÍK, Miroslav. *Cestovní ruch: vývoj, organizace a řízení*. Praha : OFF, 2001. ISBN 80-239-6275-8.

DAŇKOVÁ, Alena. *Plno jako...jako na Zugspitze*. Praha : Mladá fronta, 2018.

ERBANOVÁ, Eva. *Český Krumlov – faktor vylidňování historického centra a velký nápor turistů*. Praha: Mezinárodní konference Management statků světového dědictví - rizikové faktory. Sborník příspěvků, 2015. ISBN 978-80-7480-057-3

FRANKE, Antonín, NEJDL Karel, VYSTOUPIL Jiří, ZELENKA Josef. *Hodnocení současného stavu výzkumu cestovního ruchu v České republice*. Czech Hospitality and Tourism Papers, 2006, 2(3): 3-26. ISSN 1801-1535.

FREYER, Walter. *Tourismus – Einführung in die Fremdenverkehrsökonomie*. München: Oldenbourg Wissenschaftsverlag, 2009. ISBN 978-3-486-58927-6.

GALVASOVÁ Iva, BINEK Jan, HOLEČEK Jan, CHABIČOVSKÁ Kateřina, SZCZYRBA Zdeněk a kolektiv. *Průmysl cestovního ruchu*. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. Praha, 2008. ISBN 978-80-87147-06-1.

GAVORA, Petr. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Praha : Paido, 2010. ISBN: 978-80-7315- 185-0.

GEHL Jan, Blažek Karel, Blažková Bronislava. *Města pro lidi*. Brno : Pertnerství, 2012. ISBN 978-0-260-2080-6.

GORYCZKOVÁ Naďa, BLÁHA Jiří a BLÁHOVÁ, Lucie. *Průvodce architekturou Telče*. Telč : Národní památkový ústav, 2015. ISBN: 978-80-7480-035-1.

HESKOVÁ, Marie. *Cestovní ruch pro vyšší odborné a vysoké školy*. Praha : Fortuna Libri, 2010. ISBN: 978-80-7373-107-6.

HOLEŠINSKÁ, Andrea. *5. Mezinárodní kolokvium o cestovním ruchu*. Sborník příspěvků: Pavlov, 11.–12. září 2014. Brno: Masarykova univerzita 2014. ISBN 978 80 210 8594 7.

HORITA, Yumiko. *Urban Development and Tourism in Japanese Cities*. Tourism Planning & Development. 15, 2018, Sv. 1, DOI: 10.1080/21568316.2017.1313774.

JACOBS, Jane. *Ekonomie měst 1*. Dolní Kounice : MOX NOX, 2012. ISBN 978-80-905064-1-1.

JACOBS, Jane. *Města a bohatství národů*. Dolní Kounice : MOX NOX, 2012. ISBN 978-80-905064-2-8.

JACOBS, Jane. *The Death and Life of Great American Cities*. New York: Random House, 1961. ISBN 0-679-74195-X.

JAROŠEVSKÝ, Filip. *Cedule v Praze sjednotí podobně jako v Londýně*. Praha : Metro, 2018.

KIRAL'OVÁ, Alžbeta. *Marketing destinace cestovního ruchu*. 1. vyd. Praha: EKOPRESS, 2003. ISBN 80-86119-56-4.

KROUPA Jiří a JAKUBEC Ondřej. *Telč: historické centrum*. Praha : Foibos, 2013. ISBN 978-80-87073-70-4.

KUČA, Karel. *Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. Praha : Libri, 1996. ISBN 80-85983-12-5.

KUČOVÁ Věra, BUKOVIČOVÁ Olga. *Světové dědictví Unesco a Česká Republika*. Praha: Národní památkový ústav 2016. ISBN 978-80-7480-116-7.

- KULHÁNEK, Petr. *Po lázních jezdíme na plyn*. Karlovy Vary : Lidové noviny, 2017.
- LEW, Alan A. *Invited commentary: Tourism planning and traditional urban planning theory—the planner as an agent of social change*. Leisure/Loisir. 2007, Sv. 31, 2.
- MALÁ, Věra. *Cestovní ruch*. Praha : Fakulta mezinárodních vztahů, VŠE, 1999. ISBN 80-7079-443-7.
- MEJSNAROVÁ, Jitka. *Cestovní ruch z hlediska územního plánování*. Rozvoj cestovního ruchu - Sborník z konference AUÚP, Rožnov pod Radhoštěm. Brno: ÚÚR, 2017. ISBN 978-80-87318-58-4
- MEJSTŘÍK, Jiří. *Ekonomický pohled na cestovní ruch*. Rozvoj cestovního ruchu - Sborník z konference AUÚP, Rožnov pod Radhoštěm. Brno: ÚÚR, 2017. ISBN 978-80-87318-58-4
- PALATKOVÁ, Monika. *Marketingový management destinací*. Praha : Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3749-2.
- PALATKOVÁ, Monika. *Marketingová strategie destinace cestovního ruchu: Jak získat více příjmů z cestovního ruchu*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2006. ISBN 80-247-1014-5.
- PALATKOVÁ, Monika a ZICHOVÁ, Jitka. *Ekonomika turismu: turismus České republiky*. Praha : Grada, 2014. ISBN 978-80-247-3643-3.
- PÁSKOVÁ, Martina a ZELENKA, Josef. *Výkladový slovník cestovního ruchu*. Praha : MMR, 2002. ISBN: 80-239-0152-4.
- PÁSKOVÁ, Martina a ZELENKA, Josef. *Výkladový slovník cestovního ruchu kompletně přepracované a doplněné 2. vydání*. Praha : MMR, 2012. ISBN: 978-80-7201-880-2.
- PÁSKOVÁ, Martina. *Udržitelnost rozvoje cestovního ruchu*. Praha, 2009. ISBN: 978-80-7435-006-1.
- BRENT Richie J.R., GOELDNER Charles R. *Cestovní ruch - Principy, příklady, trendy*. Praha : BizBooks, 2014. ISBN 9788025125953.
- RICHTER, Václav. *Středověká Telč*. Praha : Vyšehrad, 1941.
- ROCCA, R.A. La. *The Role of Tourism in Planning the Smart City*. Terna Journal of Land Use, Mobility and Environment. Terna, 2014, Sv. 7, 3.
- SKŘIVÁNEK Milan a LAMMEL Jiří. *Litomyšl 1259-2009*. Litomyšl : Město Litomyšl, 2016. ISBN 9788025451298.
- STUDNIČKA Petr, TINKOVÁ Veronika. *Problematika místních poplatků ve vztahu k cestovnímu ruchu*. In Sborník příspěvků z konference Aktuální problémy cestovního ruchu. Jihlava: Vysoká škola polytechnická, 2014. ISBN 978-80-87035-87-0.
- SVOBODA, Milan. *Udržitelnost v územním plánování*. Bulletin. 2021, Sv. 3, 21.
- SYSEL, Jiří. *Cestovní kancelář, cestovní agentura a informační středisko v cestovním ruchu*. Praha : VŠH v Praze, 2010. ISBN 978-80-87411-07-0.
- ŠAUER Martin a VYSTOUPIL Jiří. *Dvacet let vývoje cestovního ruchu v České republice a jeho prostorové a funkční souvislosti*. Brno : Sborník ze semináře Město, kultura a cestovní ruch, 2010. ISBN 978-80-87318-11-9.
- ŠÍP, Jiří. *Aktuální problémy cestovního ruchu*. Cestovní ruch - destinace - regionální rozvoj. Jihlava, 2013. ISBN 978-80-87035-70-2.
- ŠTEMBERK, Jan. *Kapitoly z dějin cestovního ruchu*. Praha: Nová tiskárna Pelhřimov, 2013. ISBN 978-80-86841-39-7.

Univerzita Hradec Králové. Fakulta informatiky a managementu. *Dobrá praxe v udržitelnosti cestovního ruchu: recenzovaný sborník 3. ročníku konference s mezinárodní účastí* : Hradec Králové, 22.11. a 23.11.2012. Hradec Králové : Gaudeamus, 2013. ISBN 978-80-7435-241-6.

ÚÚR. *Rozvoj cestovního ruchu a územní plánování*, Sborník z konference AUÚP. Rožnov pod Radhoštěm: Brno, 2017. ISBN 978-80-87318-58-4.

VLČEK, Pavel. *Český Krumlov - Historické centrum*. Praha : Foibos, 2016. ISBN 978-80-87073-93-3.

VOLF, Petr. *Litomyšl Renesanční město moderní architektury*. Litomyšl : Město Litomyšl, 2014. ISBN978-80-905821-1-8.

VONDRÁČKOVÁ, Simona. *Veřejný prostor a veřejná prostranství*. Almanach Katedry urbanismu a územního plánování. ČVUT v Praze, 2016. ISBN 978-80-01-06078-0.

VOPÁLKA Pavel, RANDÁKOVÁ Alena a SEVEROVÁ Michaela. *Litomyšl na prahu třetího tisíciletí*. Litomyšl : Město Litomyšl, 2014. ISBN 978-80-905821-0-1.

ZUKIN, Sharon. *Naked City: The death and life of authentic urban places*. Oxford : Oxford University Press, 2010. ISBN 978-0199794461.

ZELENKA, Josef. *Udržitelný cestovní ruch: management cestovního ruchu v chráněných územích*. Hradec Králové : Gaudeamus, 2013. ISBN 978-80-7435-244-7.

ZELENKA, Josef. *Cestovní ruch. Informační a komunikační technologie*. Hradec Králové : Gaudeamus, 2008. ISBN 978-80-7041-514-6.

3. mezinárodní vědecká konference *Cestovní ruch, hotelnictví a lázeňství ve světle vědeckého výzkumu a praxe*. sborník příspěvků.: sborník recenzovaných příspěvků. Slezská univerzita v Opavě. Karviná, Obchodně podnikatelská fakulta v Karviné, 2014. ISBN 978-80-7248-955-8.

PŘEDNÁŠKA

FRKOVÁ, Jana. *Zdroje financování cestovního ruchu v období 2014-2020*. Praha : ČVUT, 2017.

LEGISLATIVNÍ ZDROJE

Obecně závazná vyhláška č. 13/2019 Sb.hl. m. Prahy. Praha : MHMP, 2019.

Zákon č.17/1992 Sb., o životním prostředí. Sbírka zákonů České Republiky. 1992. ISSN 1211-1244.

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení). Praha: ČR, 2000.

Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu. 2006.

Zákon č. 350/2012 Sb., zákon, kterým se mění zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé související zákony. 2012.

INTERNETOVÉ ZDROJE

ACCOR. *Quay West*. Accor [Online] 2021. Copyright ©Hamilton Lund [cit. 20.12.2021]. Dostupné z: https://www.ahstatic.com/photos/8804_ho_00_p_1024x768.jpg

- ACTV. *People Mover*. Muoversi a Venezia [online]. 2021 Dostupné z: <https://actv.avmspa.it/en/content/people-mover-0>
- Airbnb [Online], 2021. Dostupné z: <https://www.airbnb.cz>
- Booking.com [online]. Copyright © 1996 [cit. 20.12.2021]. Dostupné z: <https://www.booking.com/>
- Carriere, Eric. *17 features of Amsterdam bikes*. Peace bicycles. [Online] 2021. Dostupné z: <https://www.peacebicycles.com/wp-content/uploads/2018/02/amsterdam-bike-2.jpg>
- CzechTourism. [online]. Copyright © 2021 CzechTourism [cit. 20.12.2021]. Dostupné z: <https://www.czechtourism.cz/cs-CZ>
- ČCCR [online]. Copyright © 2021 CzechTourism [cit. 20.12.2021]. Dostupné z: <https://www.czechtourism.cz/cs-CZ>
- Český Krumlov. *Co je strategický plán? Tvořme Krumlov spolu*, 2021d [Online] Copyright © 2021 město Český Krumlov [cit. 20.12.2021]. Dostupné z: https://www.krumlovsobe.cz/cz/krumlovsobe_strategicky_plan/
- Český Krumlov. *Destinační management oblasti Český Krumlov Region*. 301 Moved Permanently, 2021b [online]. Copyright © 2021 DMO Český Krumlov, z. s., všechna práva vyhrazena [cit. 20.12.2021]. Dostupné z: <https://www.ckrumlov.info/cz/destinacni-management-cesky-krumlov/>
- Český Krumlov. *Rozbor udržitelného rozvoje území ORP*. [online]. Copyright © 2006 [cit. 20.12.2021]. Dostupné z: <https://www.ckrumlov.cz/cz/rozbor-udrzitelneho-rozvoje-uzemi-orp/>
- Český Krumlov & Region. 301 Moved Permanently [online]. Copyright © 2021 DMO Český Krumlov, z. s., všechna práva vyhrazena [cit. 20.12.2021]. Dostupné z: <https://www.ckrumlov.info/cz/cesky-krumlov/>
- Český Krumlov. *Projekty Akčního plánu města Český Krumlov*, 2021c [online]. Copyright © 2021 město Český Krumlov [cit. 20.12.2021]. Dostupné z: <https://www.krumlovsobe.cz/cz/krumlovsobe/https://www.krumlovsobe.cz/cz/akcni-plan-C/>
- ČSÚ. *Sčítání lidu, domů a bytů 2011* [Online] 2021. ČZSO [cit. 10.10.2021]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/sldb/uzemni-prehledy>
- ČSÚ. *Specifikace regionů* [Online] 2012. ČZSO [cit. 8.7.2021]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/specifikace_regionu
- ČZSO. *Sčítání 2021*. [Online] 2021. ČSÚ [cit. 20.10.2021]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/scitani2021>
- DAŇKOVÁ Magdaléna a VOCELKA Tomáš. *Krumlov je zase český. Už sem nemusíme lákat Asijce, Češi zbohatli, tvrdí město*. Magazin - Aktuálně.cz [online]. Copyright © Economia, 2020 [cit. 20.12.2021]. Dostupné z: <https://magazin.aktualne.cz/cestovani/krumlov-je-znovu-cesky-turisticke-davy-pominuly-mestecko-ma/r~d1744df6ced311eaa7deac1f6b220ee8/>
- Emaze. *People Mover* [Online] Copyright ©m [cit. 12.09.2021]. Dostupné z: <https://userscontent2.emaze.com/images/809edb9d-a40a-4d3c-8951-0ba8d71eb5f7/8ed5a7dfb617e709faf8dfdbeb5f7b68.jpg>
- EYCA. *European Youth Card* [Online] 2021. Dostupné z: <https://www.eyca.cz>
- GDCl. *Pedestrian Only Streets: Case Study. Global Designing Cities Initiative* [Online] 2021. Dostupné z: https://globaldesigningcities.org/wp-content/webpc-passthru.php?src=https://globaldesigningcities.org/wp-content/uploads/2017/01/Stroget_Map.jpg&nocache=1

- Geo-Mexico. *Cable cars in Mexico*. Geo-Mexico, the feography and dynamics of modern Mexico. [Online] Copyright © 2010 [cit. 20.12.2021]. Dostupné z: <https://geo-mexico.com/?p=9099>
- Google. Google Earth [Online] 2021. Dostupné z: <https://earth.google.com/web/>
- HUYGELEN, Caren. *Amsterdam*. I am Amsterdam. [Online] 2021. Dostupné z: <https://www.iamsterdam.com/media/work-study/vrije-universiteit-amsterdam-fietser-negen-straatjescaren-huygelen.jpg?as=false&h=330&iar=false>
- IJAS. *How to get a tour bus from Venice*. International Journal of Arts and Sciences. [Online] 2021 Dostupné z: <https://www.universityconference1.org/tour-bus>
- Info-centr. *Hluboká nad Vltavou*. Info-cent. [Online] Copyright ©2015 [cit. 20.12.2021]. Dostupné z: <https://encrypted-tbn0.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcTCLNQfsZb1ipYhBE148MBawXbhfFCV8IGt3A&usqp=CAU>
- Invia. *Moravský kras nabízí nejen úchvatné jeskyně a propast Macochu*. Invia blog. [Online] ©2000 Dostupné z: <https://dcontent.inviacd.net/shared/img/web-830/2017/8/15/m0/446127.jpg>
- Jižní-Čechy. *Turistické cíle*. Jižní Čechy. [Online] Informační Systém Cestovního Ruchu Jihočeského kraje, 2021 [cit. 20.12.2021]. Dostupné z: <https://www.jiznicechy.cz/turisticke-cile>
- KALOUS, Jan. *Státní Hrad Trosky - NKP*. Tipy na Výlety a zábava. [Online] Copyright © 2014 [cit. 20.12.2021]. Dostupné z: https://www.tipnavylety.cz/_files/system_preview_detail_200047928-231cf2510d/hrad-trosky-uvod.jpg
- KLÍMA, Michal. *Televizní vysílač Ještěd*. iDnes.cz. [Online] Copyright ©2015 [cit. 20.12.2021]. Dostupné z: https://www.tipnavylety.cz/_files/system_preview_detail_200047928-231cf2510d/hrad-trosky-uvod.jpg
- Kroměříž. 2021a [online]. Copyright © Copyright Město Kroměříž [cit. 20.12.2021]. Dostupné z: <https://kromeriz.eu/>
- Kroměříž. *Město Kroměříž - oficiální stránky*, 2021b [Online] 2021 Copyright © Město Kroměříž [cit. 20.12.2021]. Dostupné z: <https://www.mesto-kromeriz.cz/>
- Kroměříž. *Strategický plán - Město Kroměříž*. Město Kroměříž - oficiální stránky [Online] 2014 Copyright © Město Kroměříž [cit. 20.12.2021]. Dostupné z: <https://www.mesto-kromeriz.cz/urad/dokumenty-a-informace/strategicky-plan/>
- Město Český Krumlov. [online]. Copyright © 2006 [cit. 8.3.2021]. Dostupné z: <https://www.ckrumlov.cz/cz/mesto-cesky-krumlov/>
- Krumlov sobě - aktualizace strategického plánu města Český Krumlov*, 2021d [online]. Copyright © 2021 město Český Krumlov [cit. 7.7.2021]. Dostupné z: <https://www.krumlovsobe.cz/cz/krumlovsobe/>
- Letecké-fotografie. *Zámky, hrady a města*. Letecké fotografie. [Online] 2021 Copyright © [cit. 20.12.2021]. Dostupné z: https://www.letecke-foto.eu/img/original/439/zamek_9.jpg
- Litomyšl. *Město Litomyšl: Moderní historické město*, 2021a [online]. Copyright © 2011 [cit. 20.12.2021]. Dostupné z: <https://www.litomysl.cz/>
- Litomyšl. *Užijte si Litomyšl s bonusovou knížkou*, 2021b [Online] město Litomyšl. Dostupné z: <https://www.uzijtesilitomysl.cz>
- MALÝ, Michal. *Moderní dřevostavba v Telči čelí kritice. Do města UNESCO podle místních nepatří*. iROZHLAS - spolehlivé a rychlé zprávy, 2015 [online]. Copyright © 1997 [cit. 20.12.2021]. Dostupné z:

https://www.irozhlas.cz/regiony/moderni-drevostavba-v-telci-celi-kritice-do-mesta-unesco-podle-mistnich-nepatri-_201505290753_mhornakova

MMR. *Koncepce státní politiky cestovního ruchu v ČR na období 2014 – 2020*. Object moved [online]. Copyright ©2021 Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, všechna práva vyhrazena [cit. 20.12.2021]. Dostupné z:

[https://www.mmr.cz/cs/ministerstvo/cestovni-ruch/koncepce-strategie/koncepce-statni-politiky-cestovniho-ruchu-v-cr-\(1\)](https://www.mmr.cz/cs/ministerstvo/cestovni-ruch/koncepce-strategie/koncepce-statni-politiky-cestovniho-ruchu-v-cr-(1))

MMR. *Českomoravské pomezí*. [Online] MMR ČR, 2021 Dostupné z: <https://www.ceskomoravskepomezi.cz/>

Náš REGION. *Český Krumlov zadal projektovou dokumentaci na nový zimní stadion*. [online]. 2021 Copyright © 2015 [cit. 12.12.2021]. Dostupné z: <https://nasregion.cz/cesky-krumlov-zadal-projektovou-dokumentaci-na-novy-zimni-stadion-244674/>

NPÚ. *Karlštejn* [Online] 2021 Copyright © [cit. 20.12.2021]. Dostupné z: https://www.hrad-karlstejn.cz/website/var/tmp/image-thumbnails/90000/92118/thumb__OgTagImage/Karlstejn_01.jpeg

PUDELEK. *Pravčická brána*. [Online] 2016 Wikimedia. Dostupné z:

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/c/c7/Prav%C4%8Dick%C3%A1_br%C3%A1na_%28Prebischtor%29_-_by_Pudelek.jpg/1920px-Prav%C4%8Dick%C3%A1_br%C3%A1na_%28Prebischtor%29_-_by_Pudelek.jpg

RENNER, Boris. *Svítání v Dolních Vítkovicích*. [Online] 2010 Wikimedia. Dostupné z:

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/8/8b/Doln%C3%AD_oblast_vitkovic_-_svitani_10.12.2006.jpg

SFGATE. *San Francisco 1906*. [Online] 2005 SFGATE. Dostupné z:

<https://s.hdnux.com/photos/10/25/16/2184103/5/rawImage.jpg>

SFtodo. *San Francisco's Best View*. [Online] 2021 San Francisco. Dostupné z:

https://www.sftodo.com/images/twinpeaks/SanFranciscoView1_small.JPG

SKSL. *Stezka Korunami stromů*. [Online] 2021 Copyright © Stezka korunami stromů Lipno [cit. 20.12.2021].

Dostupné z: <https://www.stezkakorunamistromu.cz/>

SLĽČR. *Vše o lázních - České lázeňství - Léčebné Lázně*. [online]. 2021 Copyright © Léčebné Lázně [cit.

20.12.2021]. Dostupné z: <http://www.lecebnelazne.cz/vse-o-laznich/ceske-lazenstvi>

SPDK. *Safari park Dvůr Králové*. [Online] 2021 Copyright © [cit. 20.12.2021]. Dostupné z:

https://toolkit.ecn.cz/img_upload/95e02e1eedb887b5e5159817118e1ca8/_mg_1540.jpg

SPECIALE, Alessandro. *Venice Set to Charge Tourists for Entry From Next Summer*. Bloomberg. [Online]

Bloomberg, 2021. Dostupné z: https://www.bloomberg.com/news/articles/2021-08-21/venice-to-charge-tourists-for-entry-from-summer-2022-la-stampa?utm_source=twitter&cmpid=socialflow-twitter-business&utm_campaign=socialflow-organic&utm_medium=social&utm_content=business

SVATOŠOVÁ, Jitka. *Kraj Vysočina začíná stavět okružní křižovatku v Telči. Bezpečněji se pojedje na Pelhřimov i na Jihlavu*. Kraj Vysočina. [Online] Krajský úřad Kraje Vysočina, 2021. Dostupné z: <https://www.kr-vysocina.cz/kraj-vysocina-zacina-stavet-okruzni-krizovatku-v-telci-bezpecneji-se-pojede-na-pelhrimov-i-na-jihlavu/d-4107947>

SYSEL, Jiří. *Kongresová turistika*. Cestovní ruch. [Online] 2021. Dostupné z: http://www.cestovni-ruch.cz/skolstvi/_kongrescr.php

ŠTEFEK, Petr. *Stezka v oblacích a horní stanice lanovky - pohled ze Slamníku*. Wikimedia. [Online] 2016. Dostupné

z: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/2/25/Stezka_v_oblacich.jpg/800px-Stezka_v_oblacich.jpg

- ŠVEC, Vladimír. *Fond projektů na rok 2021, 2021c* [Online] Telč. Dostupné z: https://www.telc.eu/mesto_a_samosprava/mestsky_urad/odbor_rozvoje_a_uzemniho_planovani/informace/fo_nd_projektu_na_rok_2021
- Telč. O městě, 2021a [online]. Dostupné z: https://www.telc.eu/obcan/o_meste
- Telč. *Studie proveditelnosti cyklostezek v mikroregionu Telčsko*, 2021d [online] Dostupné z: https://www.telc.eu/mesto_a_samosprava/mestsky_urad/odbor_rozvoje_a_uzemniho_planovani/informace/studie_proveditelnosti_cyklostezek_v_mikroregionu_telcsko
- Telč. *Územně analytické podklady*. 2021b [Online] Dostupné z: https://www.telc.eu/mesto_a_samosprava/portal_uzemniho_planovani/uzemne_analyticke_podklady
- Telčsko. *Strategie RR*. Mikroregion Telčsko. [Online] Mikroregion Telčsko, 2021. Dostupné z: <https://www.mikroregiontelcsko.cz/strategie-rr/>
- UHK. *Cestovní ruch udržitelný*. Portál cestovního ruchu. [Online] 2018 Dostupné z: <http://fim.uhk.cz/wikicr/web/index.php/home/1-udritelnost/13-udritelny-cestovni-ruch>
- UNCTAD. *Global economy could lose over \$4 trillion due to COVID-19 impact on tourism*. UNCTAD. [Online] 2021. Copyright © [cit. 9.9.12.2021]. Dostupné z: <https://unctad.org/news/global-economy-could-lose-over-4-trillion-due-covid-19-impact-tourism>
- UNESCO. *Čtrnáct českých divů světa - České dědictví UNESCO*. [online]. 2021 Copyright © České dědictví UNESCO [cit. 20.12.2021]. Dostupné z: <https://www.unesco-czech.cz/>
- UNES-CO – *Buliding normal life for men and woman*. [online]. Copyright © 2018 [cit. 20.12.2021]. Dostupné z: <http://www.unes-co.cz/>
- Územní plán - Město Kroměříž. Město Kroměříž - oficiální stránky [online]. 2020 Copyright © Město Kroměříž [cit. 20.12.2021]. Dostupné z: <https://www.mesto-kromeriz.cz/urad/dokumenty-a-informace/uzemni-plan/>
- ÚÚR. *Potenciál cestovního ruchu v České Republice*. [Online] 2010. © Ústav územního rozvoje, 2001–2021 [cit. 20.12.2021]. Dostupné z: <https://www.uur.cz/images/uzemnirozvoj/cestovniruch/potencialCR/PotencialCR-text.pdf>
- ÚZR, MMR. *Principy a pravidla územního plánování*. Ústav územního rozvoje. [Online] 2002-2004. Dostupné z: <https://www.uur.cz/principy/pap/>
- ÚZR, MMR. *Slovník územního rozvoje*. Ministerstvo pro místní rozvoj. [Online] 2002-2021. Dostupné z: <https://www.uur.cz/slovník2/>
- Vidiani.com. *Detailed road map Amsterdam city center*. Maps of all countries in one place, administrative and road maps, physical and topographical maps, GPS maps and other maps of the World [Online] 2021. Dostupné z: http://www.vidiani.com/maps/maps_of_europe/maps_of_netherlands/amsterdam/detailed_road_map_amsterdam_city_center.jpg
- VONDRÁŠEK, Jan. *Kroměříž počítá na příští rok s investicemi za 19 milionů korun*. Město Kroměříž. [Online] 2020 Copyright © Město Kroměříž [cit. 4.3.2021]. Dostupné z: <https://www.mesto-kromeriz.cz/aktuality/tiskove-zpravy/kromeriz-pocita-na-pristi-rok-s-investicemi-za-190-milionu-korun/>
- Žandov. *Pevnost Terežín - 41 km, auto: Kemp Slunce Žandov*. [online]. 2019 Dostupné z: <https://www.zandov.eu/l/pevnost-terezin-41-km-auto2/>

8. SEZNAM OBRÁZKŮ A TABULEK

OBRÁZKY

Obr.1: Vazby turistického ruchu

Obr.2: Mapa ČR – UNESCO

Obr.3: Mapa ČR – krajinná scéna

Obr.4: Mapa ČR – lázeňství

Obr.5: Karlštejn

Obr.6: Zámek Konopiště

Obr.7: Zámek Hluboká nad Vltavou

Obr.8: Trosky

Obr.9: Macocha

Obr.10: Zoologická zahrada – Dvůr Králové

Obr.11: Terezín

Obr.12: Stezka v korunách stromů – Lipno

Obr.13: Dolní oblast Vítkovic – Leander Park

Obr.14: Dolní Morava – Stezka v oblacích

Obr.15: Pravčická brána

Obr.16: Ještěd

Obr.17: Trasa PeopleMover (Tronchetto – Piazzaie Roma)

Obr.18: People Mover Tronchetto

Obr.19: Lanové dráhy sloužící pro transport (červeně – fungující lanové dráhy)

Obr.20: Lanová dráha GarcíaCaves (Grutas de García)

Obr.21: Melbourne – QuayWest

Obr.22: Schéma veřejného městského prostoru v letech 1968, 1986 a 1995

Obr.23: Hlavní třída Strøget

Obr.24: Zemětřesení v San Francisco v roce 1906

Obr.25: San Francisco 2017

Obr.26: Mapa Amsterdamu

Obr.27: Hlavní doprava v Amsterdamu

Obr.28: Uliční profil v Amsterdamu

Obr.29: Překážky spojené s chodníky

- Obr.30: Řešení spojená s chodníky
- Obr.31: Překážky spojené s chodníky
- Obr.32: Řešení spojená s chodníky
- Obr.33: Překážky spojené s chodníky
- Obr.34: Řešení spojená s chodníky
- Obr.35: Překážky spojené s přechody
- Obr.36: Řešení spojená s přechody
- Obr.37: Překážky spojené s přechody
- Obr.38: Řešení spojená s přechody
- Obr.39: Překážky spojené s přechody
- Obr.40: Řešení spojená s přechody
- Obr.41: Překážky spojené s přechody
- Obr.42: Řešení spojená s přechody
- Obr.43: Nekomunikativní parter
- Obr.44: Aktivní parter
- Obr.45: Nekomunikativní parter
- Obr.46: Aktivní parter
- Obr.47: Nekomunikativní parter
- Obr.48: Aktivní parter
- Obr.49: Rozdělení peněz v ČR, z fondů EU v období 2014-2020

TABULKY

Tab.1: UNESCO památky na území České republiky

Tab.2: Vyhodnocení kritérií – výsledný indikátor města

Tab.3: Vyhodnocení kritérií – výsledný indikátor v rámci ČR

Tab.4: Etapy vývoje turistického ruchu, W.Frayer, 1980, cit. MALÁ, Věra, 1999

Tab.5: Druhy, formy a typy cestovního ruchu (*Průmysl cestovního ruchu, str.32, MMR ČR, 2008*)

Tab.6: Výzkumné vzorky, města s UNESCO památkami

Tab.7: Vyhodnocení výzkumného vzorku – Litomyšl, urbanisticko-architektonická kritéria

Tab.8: Vyhodnocení výzkumného vzorku – Litomyšl, vybraná ostatní kritéria

Tab.9: Vyhodnocení výzkumného vzorku – Kroměříž, urbanisticko-architektonická kritéria

Tab.10: Vyhodnocení výzkumného vzorku – Kroměříž, vybraná ostatní kritéria

Tab.11: Vyhodnocení výzkumného vzorku – Český Krumlov, urbanisticko-architektonická kritéria

Tab.12: Vyhodnocení výzkumného vzorku – Český Krumlov, vybraná ostatní kritéria

Tab.13: Vyhodnocení výzkumného vzorku – Telč, urbanisticko-architektonická kritéria

Tab.14: Vyhodnocení výzkumného vzorku – Telč, vybraná ostatní kritéria

Tab.15: Závěrečné vyhodnocení výzkumného vzorku v rámci ČR, urbanisticko-architektonická kritéria

Tab.16: Závěrečné vyhodnocení výzkumného vzorku v rámci ČR, vybraná ostatní kritéria

9. DOSAVADNÍ PUBLIKAČNÍ ČINNOST A ZAPOJENÍ DO GRANTŮ

- **Publikační činnost:**

Podrobnosti na: <https://v3s.cvut.cz/>

Kniha, příspěvek v knize

Spoluautor knihy (4,5% podíl):

2020 **Analýza veřejných prostranství vybraných měst vzhledem k již zavedeným teoriím.** [autor knihy]
ČVUT. *Vývoj a potenciál veřejných prostranství. Praha: ČVUT, 2020, ISBN 978-80-01-06745-1*
http://www.uzemi.eu/Include/Data/getfile.php?id=3288&db=auzemieu_1

V rozpracovanosti

2022 Výzva udržitelné dopravní dostupnosti v turisticky přitažlivých městech
Nové výzvy urbanismu, Praha 2022

Příspěvky na konferencích, publikováno ve sborníku

Autor:

2017 **Zhodnocení turistického potenciálu v Praze**
7th International conference Architecture and Urbanism: Contemporary Research, Fakulta architektury ČVUT v Praze, 7.12.2017 - 8.12.2017, ISBN 978-80-01-06318-7
<http://kolokvium.fa.cvut.cz/konference-2017>

Recenzované sborníky dle požadavků Scopus:

Autor:

2018 **Zhodnocení turistického potenciálu a struktury města Třeboň**
Člověk, stavba a územní plánování 11, ČVUT, Fakulta Stavební, B169, 1.11.2017, ISSN 2336-7687, ISSN 2336-7695, ISBN 978-80-01-06482-5
http://admin.uzemi.eu/Include/Data/getfile.php?id=374&db=csupuzemi_1

Spoluautor (60% podíl):

2021 **Základní východiska parcelace a umístování rodinných domů na parcele v českém prostředí**
Člověk, stavba a územní plánování 14, ČVUT, Fakulta Stavební, online, 11.11.2020, ISSN 2336-7687, ISSN 2336-7695, ISBN 978-80-01-06893-9
http://admin.uzemi.eu/Include/Data/getfile.php?id=594&db=csupuzemi_1

Soubor výukových materiálů publikovaných na internetu:

Spoluautor podkladů v rámci předmětu 127UB01 (ČVUT, A+S, k127) umístěných na www.uzemi.eu :

2018 **Urbanistická vycházka IP 2018 (80% podíl)**
http://www.uzemi.eu/Include/Data/getfile.php?id=2943&db=auzemieu_1

2019 **Základy urbanistické tvorby IP 2019 (35% podíl)**
http://www.uzemi.eu/Include/Data/getfile.php?id=2972&db=auzemieu_1

2020 **Parcelace a typy bytových domů IP 2020 (35% podíl)**
http://www.uzemi.eu/Include/Data/getfile.php?id=3499&db=auzemieu_1

- **Řešení projektů SGS, SVK, RPMT**

Hlavní řešitel:

2017 SGS, FIS 1611727A127, číslo SGS17/027/OHK1/1T/11, Koubková Renata Ing. arch.: **Veřejná infrastruktura jako součást koncepce měst - Analýza měst s převládajícím turistickým ruchem**

Člen týmu:

2017 SGS, FIS 1611587A127, číslo SGS15/183/OHK1/3T/11, Štegerová Daniela Ing. arch.:
Veřejná prostranství jako průsečík i řešení problémů soudobých sídel
 SVK, FIS 1621704A127, číslo SVK 04/17/F1, Kupka Jiří doc. Ing. arch. Ph.D.:
Člověk, stavba a územní plánování 11

2017-2018 SVK, FIS 1621808A129, číslo SVK 08/18/F1, Vaněk Aleš Ing. arch. M.Eng.:
Architektura a udržitelný rozvoj 2018 - AUR18
 SVK, FIS 1621806A127, číslo SVK 06/18/F1, Kupka Jiří doc. Ing. arch. Ph.D.:
Člověk, stavba a územní plánování 12

2017-2019 SGS, FIS 1611864A127, číslo SGS18/111/OHK1/2T/11, Kugl Jiří Ing. arch.:
Vývoj a potenciál veřejných prostranství

2018-2019 SVK, FIS 1621806A127, číslo SVK 06/18/F1, Kupka Jiří doc. Ing. arch. Ph.D.:
Člověk, stavba a územní plánování 13

2018-2020 RPMT, FIS 1051934A007, číslo 7, Ing. Václav Jetel, Ph.D.:
Vytvoření výukových materiálů pro vybrané české a anglické předměty

2019-2020 SVK, FIS 1622005A127, číslo SVK 05/20/F1, Kupka Jiří prof. Ing. arch. Ph.D.:
Člověk, stavba a územní plánování_14

2019-2021 SGS, FIS 1612064A127, číslo SGS20/102/OHK1/2T/11, Kugl Jiří Ing. arch.:
Nové výzvy urbanismu

2020-2021 SVK, FIS 1622105A127, číslo SVK 05/21/F1, Kupka Jiří prof. Ing. arch. Ph.D.:
Člověk, stavba a územní plánování 15

- Řešení dalších projektů MŠMT – OPVVV, IP

Člen týmu:

2018	IP 2018, katedra 11127 řešitel: Ing. Václav Jetel, Ph.D., příkazce: Kupka Jiří doc. Ing. arch. Ph.D.:
Rozvoj výuky urbanismu a územního plánování v anglickém jazyce
2018–2020	CZ.02.1.01/0.0/0.0/16_017/0002384, doc. Ing. arch. Ing. Zuzana Pešková Ph.D.
MŠMT OPVVV, Smart vybavení pro Postgraduální studentský inkubátor
2018–2022	CZ.02.2.69/0.0/0.0/16_018/0002393, doc. Ing. arch. Ing. Zuzana Pešková Ph.D.:
MŠMT OPVVV, Inovace stávajícího doktorského studijního programu Architektura a stavitelství a vytvoření nových architektonických programů
2019-2020	IP, FIS 1052038A006, číslo 2020/6, Václav Jetel:
Inovace předmětů v prostředí urbanistické a krajinářské tvorby